

št. 55 (14.451) leto XLIX.

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v tistih 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zokit nad Cerkljem, razmnožen na klistri. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Dobrodo" v Gornji Trebnji, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojškim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobodjenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužni Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040/7796600

GORICA - Drevored 24 maggio 1 - Tel. 0481/533382

ČEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432/731190

1200 LIR POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI
SPED. IN ABB. POST. GR. 1/70

ČETRTEK, 25. FEBRUARJA 1993

ALTERNATIVE SPORTS

HALF PIPE

TRST

Ul. Diaz, 1 (100 m od trga Unità) Tel. 040/362459

NIKE

GIUSEPPE ARMANI

BURTON

BF

ITALIJA / POSLANSKA ZBORNICA BI MORALA DANES IZGLASOVATI ZAUPNICO

Po razpletu glede privatizacij se Amatu obeta zaupnica

Kljub vsemu pa ostajata v bližnji bodočnosti le dve alternativni: predčasne volitve ali vlada s širšo parlamentarno podporo

RIM - Če ne bo malo verjetnih presenečenj, bo poslanska zbornica danes potrdila zaupnico preosnovani vladi Giuliana Amata. Kaze, da je bil vsaj delno razpleten voz privatizacij, ob katerem so imeli največje pomisleke predstavniki krcanske demokracije, pa tudi socialistična levica je v sinocnjih premierovih besedah zaznala nekaj novosti, ki so jih spodbudile k bolj prepričani podpori. A kljub temu zaupnica ne bo okrepila vlade, saj se za italijansko politično sceno v nekajmesečni prihodnosti nakazuje alternativa: ali nova vlada s širšo parlamentarno podporo ali predčasne volitve.

Nujnostno plat svoje vlade je v svojih uvodnih besedah podčrtal včeraj tudi predsednik Giuliano Amato, ki je bil med drugim prisiljen zahtevati zaupnico, da bi, kolikor je mogoče, strnil vrste vladne koalicije. Predsednik vlade je poudaril, da je tudi osebnostno, kot je že poudaril v senatu, podpiral hipotezo močnejše vlade s trdnjšo večino in v tem okviru je ocenil pozitivno prizadevanja tajnika KD Mina Martinazzolija za razširitev koalicije. Toda reakcija domačin in mednarodnih trgov na odstop finančnega ministra Giovannija Goria in ministra za zdravstvo Francesca De Lorenza, ga je prepirala, da mora vlada nadaljevati z delom in zato se je odločil za preosnovo.

V tem okviru je Giuliano Amato branil svojo

Predsednik vlade Giuliano Amato bo danes brzkone prejel zaupnico parlamenta

odločitev, da imenuje novega ministra za privatizacijo in obtožil ministra za industrijo, da je s svojimi stalisci in predlogi rusil usmeritev in enotnost vladnih hotenj. Premier je priznal, da bi bila pravilnejša drugačna pot rešitve teh sporov (zamenjava ministra Guarina, o kateri pa

ni izrecno govoril), vendar je dodal, da take rešitve ustava ni dovoljevala ne njemu ne drugim.

V nadaljevanju se je Amato osredotočil na vprašanje gospodarske in politične krize, ki pretresa Italijo ter ju tesno povezal. Izhajal je iz trditve, da je gospodarska

kriza, ki pretresa Evropo, strukturna in ne samo konjunktorna. Toda ob težavah, ki so skupne vsej Dvanajstici, se mora Italija soočiti se z globoko moralno in politično krizo, zaradi katere pada zaupanje ljudi v politiko, politična in moralna kriza pa negativno vpliva tudi na trž-

no uspešnost italijanskih podjetij.

Prva naloga politike je torej, meni Giuliano Amato, vrniti zaupanje Italijanom. Dve sta nakazani smernici dela: prva je družbeni dogovor o zaposlitvi, druga je moralna sanacija politične družbe. In za to nakazuje tri vzrode: novi normativ o javnih dražbah, nova pravila za javno finansiranje strank, veliko strožje nadzorstvo nad javno administracijo. Vlada, je obljubil Amato, bo s svojimi predlogi prispevala k razrešitvi.

Staliska strank so dokaj jasna: odstop vlade, razpust parlamenta in predčasne volitve zahtevata skrajna desnica in levica; nezaupnica, a obenem prizadevanja za oblikovanje prehodne vlade, ki naj pomeni prokret v sedanji politični praksi, je pot, ki jo nakazuje DSL in PRI; neizbežnost zaupnice, da se prepeči praznina oblasti, je teza vladne koalicije.

Morda se pomembnejša od parlamentarne zaupnice bo ocena, ki jo bo o Amatu vladi in njeni sposobnosti upravljanja izrekel trg. Za lro je bil včeraj crn dan z rekordno negativnimi paritetami v odnosu do dolarja in marke in s pritiskom na državne zadolžnice. In vprašanje je, ali bo z zaupnico parlamenta trg vrnil zaupanje tudi ne realno podcenjeni italijanski devizi in s tem italijanski vladi.

BALKANSKA KRIZA

Vojaški strategiji zadržani do akcije s padali

Ostre reakcije v Beogradu

WASHINGTON - Odločitev generalnega sekretarja Združenih narodov Butrosa Galija in ameriskega predsednika Billa Clintona o tem, da bi clovekoljubno pomoč predvsem vzhodnemu delu Bosne in Hercegovine dostavljali s transportnimi letali, iz katerih bi jo odmetavali s padali, je med evropskimi državami in zlasti v Zvezni republiki Jugoslaviji naletelo na različne odmeve. Večina držav Evropske skupnosti je pobudo podprla, Srbi v Bosni in Hercegovini in Zvezna republika Jugoslavija pa so do pobude izrazili precej zadržkov. Namestnik poveljnika srbskih sil v Bosni in Hercegovini general Milan Gvero je poudaril, da bi z dovažanjem humanitarne pomoči s transportnimi letali, ki naj bi jih varovala lovska letala z ameriske letalonosilke John F. Kennedy, zasidrane v Jadranskem morju, se bolj zaostri razmere v BiH in sprožili se hujši izbruh nasilja. O tem so prepričani tudi v ameriških vojaških krogih, zato poudarjajo, da bodo sprejeli vse potrebne ukrepe za zavarovanje svojih letal. V Beogradu pa so pobudo o novem načinu dostave pomoči s padali ostro kritizirali zlasti vojaški krogi. V javnem sporočilu je glavno poveljstvo armade ZRJ to označilo kot izredno nevarno, saj s takšno dejavnostjo lahko pride do številnih incidentov, krivdo zanje pa bodo gotovo prevladali srbsko stran.

Butros Gali

Ker ni zadovoljen z dosedanjimi rezultati poslanstva mirovnih sil v nekdanji Jugoslaviji, je odstopil poveljnik teh sil general Satis Nambiar. Na njegovo mesto naj bi zacasnno prišel švedski general Larserin Langfren.

V Bosni in Hercegovini so se spopadi nadaljevali, zlasti na vzhodu in severu države. Nekateri deli Sarajeva so včeraj dobili električni tok, tako da bodo morda začele delovati tudi vodne crpalke mestnega vodovoda.

Spopadi so se nadaljevali tudi na jugu Hrvaške, in sicer na območju Sibenika, v osrednji Dalmaciji, v okolici Zadra in na območju Biograda na moru pa je bilo sornazmerno mirno. Hrvaški viri poročajo, da so s to pniškim obstreljevanjem začeli srbski vojaki iz Krajine, hrvaske sila pa so na to »odločno odgovorile«. (Agencije)

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Odložitve volitev po vsej verjetnosti ne bo

Poslanska zbornica je prepustila vladi odločitev, ali naj z odlokom odloži za nekaj mesecev upravne volitve (med njimi tudi one za obnovo tržaškega pokrajinskega sveta), ki so predvidene za 28. marec. To je namreč edina možnost za odložitev, ker stiska s časom ne dovoljuje parlamentu, da bi sklepal pravočasno. Vse kaže pa, da vlada ne bo nicesar ukrepala in da bodo torej volitve ob predvidenem času.

..... stran 4

Posodobitev Osima: rimska in tržaška gledanja

Začetek pogajanj med Italijo in Slovenijo precej odmeva v vsedržavni in v tržaški javnosti. Minister Colombo je včeraj o vprašanju vojbi pisal predsedniku republike Scalfaru.

..... stran 4

Oddaja "Milano, Italia": mnenja in ocene

Televizijska oddaja novinarja Gada Lernerja je sprožila polemike in različne reakcije v tržaški javnosti. Sinoči je bila oddaja posvečena izvajanju in reviziji zakona št. 180 o zdravljenju umskih bolnikov.

..... stran 5

Težave v javnem prevozu

Dezela bo za financiranje javnega prevoza letos imela kakih dvajset odstotkov manj denarja. Predstavniki avtobusnih podjetij na Gorškem in drugod v deželi so zaskrbljeni sprčo posledic, ki jih bo takšno stanje nujno sprožilo. Omenja se nevarnost drastičnega krčenja storitev kakor tudi odpust nekaj sto soferjev v celi deželi. V prihodnjih dneh bodo skušali poiskati pametno in sprejemljivo rešitev. Podjetja predvidevajo za tekoče leto okrog 120 milijard lir deficita, Dežela pa ima le 95 milijard.

..... stran 8

VELIKA BRITANIJA / PO SMRTI DICKA WHITEA

Tajni službi v vrtincu polemik in obtožb

LONDON - Koga nadzorujejo britanski vohuni? Sindikate, trdijo predstavniki škotskih Trade Unions, ki so pred evropsko komisijo za clovekove pravice sprožili celotno zadevo in ji dali mednarodne razsežnosti. Kaksen bo odgovor evropske komisije za clovekove pravice, ni jasno. Sindikati trdijo, da so jih tajni agenti stalno nadzorovali, prisluškovali telefonskim pogovorom in prestregli fakse in pismene dopise. Prisluškovalni center v Cheltenhamu naj bi opravljal protitustavne in nezakonite dejavnosti v imenu vlade. Njegova vloga postaja vedno bolj dvomljiva in nejasna, saj so med drugim vsi prepričani, da so telefonske pogovore med Charlesom in Camillo prestregli prav v tem centru. Vodja škotskih sindikatov Campbell Christie je zahteval spoštovanje predvidenih svoboscin. Njegov odvetnik John Wadham pa je navedel, da je vlada s centrom v Cheltenhamu nadzorovala vse, tudi tiste, ki ne ogrožajo državne varnosti.

Smrt sira Dicka Whitea, enega od zgodovinskih voditeljev britanskih tajnoobveščevalnih služb in najvplivnejše »sive eminence«, ko je bil sef MI-5 in MI-6 (obveščevalna in protioobveščevalna služba), je dala novega zagona polemikam. Te so izbruhnile že z objavo knjige Spycatcher (Lovec na vohune) bivšega tajnega agenta Petra Wrighta. Thatcherjeva je

takrat zaman poskusala preprečiti objavo. Dodatno nelagodnost povzroca napoved, da je tudi bivši agent John Day, ki je delal skupaj s Petrom Wrightom, napovedal objavo svojih spominov. V njih naj bi kar mrgolelo kritik na račun vlade, ki ji ni uspelo izvajati pravega nadzorstva nad delovanjem svojih tajnih obveščevalnih in protioobveščevalnih služb.

Nic cudnega torej, da se sedaj politiki blazno bojijo, da bi kdo objavil Whiteove spomine, ki jih je baje White pisal v sodelovanju s pisateljem Andrewom Boyleom. Glede teh spominov kroziyo različna mnenja. Nekateri trdijo, da so te govorice le sad bujne domisljije, drugi pa navajajo, da so spomine le spravili v »naftalin«, da bi jih objavili po Whiteovi smrti. Med temi je newyorski založnik Bruce Lee, medtem ko knjižni agent Curtis Brown trdi, da so spomini le neurejeni zapiski, ki jih ni mogoče objaviti.

Vseeno pa se marsikateremu politiku tresejo hlace, ker bi tudi taki neurejeni zapiski v rokah profesionalca predstavljali pravo bombo. White je namreč imel nadvse pomembno vlogo v zgodovini britanske politike. Njegova vloga je bila tako pomembna, da so ga vsestransko spoštovali tako konservativni kot laburistični politiki, ki niso skoparili s priznanji.

SLOVENIJA / VLADA V ZADREGI

Plače grozijo gospodarstvu

LJUBLJANA - Po sprejetju zakona o članstvu Slovenije v finančne ustanove Svetovne banke in po več kot dveurnem odmoru je minister za ekonomske odnose in razvoj dr. Davorin Kracun seznanil državni zbor z gospodarskimi razmerami na prehodu v leto 1993 in s temeljnimi usmeritvami vladne gospodarske in socialne politike. Med drugim je omenil globoko recesijo, v katero je zašlo slovensko gospodarstvo, nadaljnjo tendenco rasti brezposelnih in končno skokovito rast plac, ki jo je mogoče omejiti le s politično in zakonsko akcijo. Tako bi po Kracunovem mnenju - pa ceprav administrativno - preprečili devalvacijsko-inflacijski cikel.

Temeljni akt, na katerem bo temeljila vladna gospodarska politika, tako minister Kracun, je proračunski memorandum, s katerim bo državni zbor seznanjen šele na marčevskem zasedanju.

Prav nanj pa se naslanjajo intervencijski zakoni. Gre za zakon o obračunavanju in usklajevanju pokojnin in denarnih nadomestil za brezposelne, o katerih bodo poslanci državnega zbora odločali danes. Odločanje je bilo preloženo zato, ker je vlada predlog zakona umaknila iz procedure in ga nadomestila z novim predlogom.

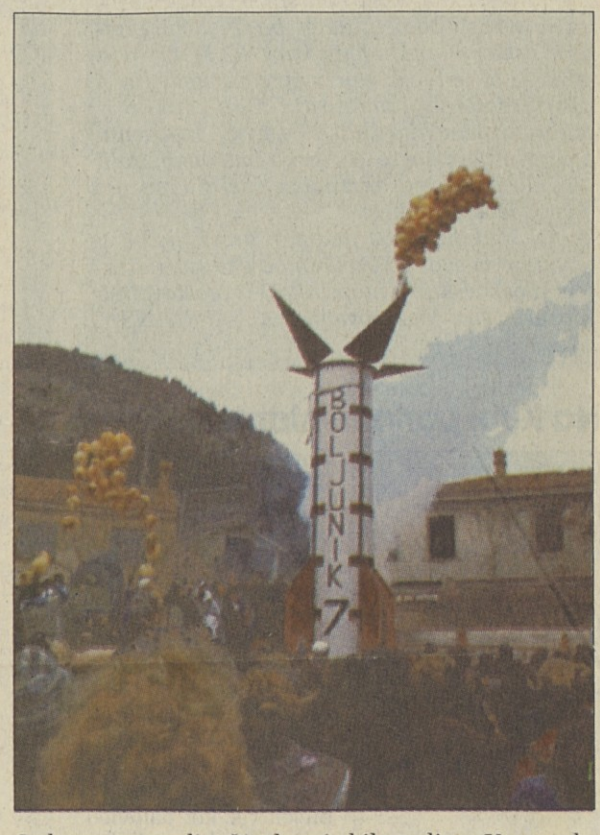
Do novega predloga sta se več ur opredeljevala odbor za gospodarske zadeve in odbor za zdravstvo, delo, družino in socialno politiko, ki sta vložila vrsto dopolnil. Mnenja in želje so sicer dodobra uskladili, vendar so kljub temu poslanci opozicijskih strank in sindikati sprejetju intervencijskih zakonov nasprotovali in menili, da uvažanje administrativnih ukrepov v tržno gospodarstvo ni ravno na mestu in da vidijo rešitev omejevanja skokovite rasti plac se vedno v socialnem paktu.

PUSTOVANJA / PEPELNIČNA SREDA SPET USODNA

Adijo, pust...

TRST - Pust je doživel včeraj svoj epilog v mestu in na podezelju s številnimi pustnimi pogrebi, pokopi, sezigi in sestrelitvijo v vesolje. Na to kozmonavtsko varianto so se po več kot dvajsetletnem premoru spomnili v Boljuncu, kjer so včeraj »izstrelili« pustla Boljunika

Sedmega v vesolje. Zivahno je bilo tudi na Kontovelu in Proseku, kjer so pustla zazgali na kontovelski Mlaki. letos pust sploh ni hotel na poledenelo Mlako, a po učinkovitem posegu pogrebcev se je moral vendarle vdati v svojo usodo (fotokolor Ferrari-Krizmancic).

KANADA / ODPSTOP PREMIERA BRIANA MULRONEYA

Za videzom blagostanja globoko razklana družba

Quebec bi lahko postal severnoameriška inačica balkanizacije

BARBARA KRAMZAR

V obeh obiskovalca je Kanada urejena država prijazen ljudi, ki zna v nasprotju s svojo veliko sosedo Združenimi državami Amerike učinkovito preprečevati kriminal in propadanje najrevnejših slojev ter daje razviti kapitalistični ureditvi tudi odtene socialnosti. Včerajšnji odstop ministrskega predsednika Briana Mulroneya pa opozarja, da se za kanadskim videzom blagostanja skriva globoko razklana družba, ki jo v prihodnosti čakajo hude preizkušnje.

Ne samo zato, ker bi volilci 54-letnemu voditelju Konservativne stranke in predsedniku vlade v zadnjih osmih letih zaradi 12 - odstotne nezaposlenosti, 425 milijard kanadskih dolarjev visokega proračunskega primanjkljaja in nepriljubljenih ukrepov v zdravljenu gospodarstva najverjetneje izreklo nezaušusno ze na prvih volitvah, ce ne bi v sredo odstopil sam. Navadna zamenjava vlade bi bila za danasnjo Kanado nekaj prevec preprostega. Drzavo namrec caka obračun s občutkom podrejenosti do sosednje super-sile, ki ga Mulroney se podzgal s sporazumom o ameriskem območju svobodne trgovine. Se bolj pa Kanado tare notranja razklanost. Premier Mulroney je s svojim odstopom povedal, da je nemocen pred grozno

milejše, severnoameriške različice balkanizacije, ki jo Kanadi napoveduje uporna provinca Quebec.

V prostorih quebeskega parlamenta daleč stran od oči javnosti izdeluje skupina najvišjih quebeskih voditeljev vsak mesec natančne nacrtje za samostojnost francosko govorečega dela Kanade, ki ustvari skoraj četrtino bruto nacionalnega proizvoda države. »La Belle province« je v zadnjih letih

ze prevzela nadzorstvo nad svojim gospodarstvom, socialnim programom in kulturo in francoski Kanadčani, ki so bili pred tremi desetletji zatirana manjšina, so postali motor gospodarskega napredka vse države. Po lanskim anketi pa je 72 odstotkov quebeskih poslovnežev prepričanih, da bi sami živeli se bolje. Enako mislijo predstavniki delavcev, saj so sindikati oblikovali poseben sklad za razvoj que-

beskega gospodarstva, ter v parlamentu podpirajo zagovornike samostojnosti.

Brian Mulroney je skušal oktobra lani rešiti državo z referendumom o ustavnih spremembah, toda državljani so zavrnili sibekejsko federacijo. Bloc Quebecois, parlamentarno združenje za neodvisnost francosko govoreče province, se je raje odločilo za krepitev moči na bližnjih zveznih in kasejših pokrajinskih volitvah, za njimi pa napovedujejo referendum, ki bo na vprašanje o samostojnosti Quebeca zahteval preprosto odločitev med »oui« in »non«.

Bojovníkov za samostojnost ne morejo zaustaviti opozorila strokovnjakov, da bo morebitno odcepitev placalo tudi njihovo gospodarstvo, da bo to zapletlo odnose z Združenimi državami in da bi odhod Quebeca iz Kanade povzročil velike težave anglesko govorečemu prebivalstvu. Dosedanji premier Mulroney je presodil, da odcepitvenega procesa ne zna ustaviti. Morda pa se bo to posrečilo njegovemu nasledniku, če bo pravčasno konec gospodarske krize? Morda bodo pomagale tudi Združene države Amerike, ki odcepitvene težnje nasploh opazujejo z velikim nezadovoljstvom, se posebej pa tiste v svoji severni sosescini.

RUSIJA / KREPITEV VEZI Z GRČIJO

Pravoslavna cerkev odpira univerzo in svojo banko

MOSKVA - Po desetletjih zivota na obrobju sovjetske komunistične družbe je ruska pravoslavna Cerkev odločno stopila v svet znanosti in financ ter se ne omejuje več na dušnopastirsko poslanstvo, ki se je po padcu komunizma vsestransko sprostilo. Patriarh Aleksij II. je včeraj v Moskvi svečano odprl prvo pravoslavno univerzo, predvčerajšnjim pa so napovedali ustanovitev denarnega zavoda z večinskim grškim kapitalom in z manjšinsko glavnico odseka za katehezo moskovskega patriarhata.

Na univerzi, ki je v starem samostanu Zaikonospaski le lučaj od Kremlja, so s predavanji začeli že pred tednom. Petdeset studentov se je vpisalo na tri fakultete: zgodovinsko-filozofsko, filozofsko-teološko in za svetopisemske vede in patristiko. V bodoče bodo odprli se fakultete za pravo, medicino in znanost.

Kot je obrazložil rektor Ioan Ekonomcev ni cilj univerze vzgoja popov in teologov, temveč »uresničitev elite, ki se bo zgledevala po pravoslavni tradiciji.«

Patriarh Aleksij II. je na svečanosti izrazil upanje, da bo univerza pomagala »pri preporodu Rusije« in da bo vzgojila »strpne intelektualce v duhu pravoslavlja«.

Univerza je v Ulici Nikolskaja, kjer je bila v preteklosti slovansko-grško-latinska akademija, prva visoka sola v nekdanji Rusiji.

Rektor Ioan Ekonomcev je tudi odgovoren pri odseku za katehezo moskovskega patriarhata. In prav ta odsek je prevzel pobudo za ustanovitev »joint-venture« z grško banko Egnatia, tako da bo v Moskvi nastala prva pravoslavna banka s pomenljivim imenom Orthodoksia.

nom Orthodoksia.

Ekonomcev je obrazložil, da patriarh noče cerkvene banke, a pristaja, da strukture pravoslavlja ustanovijo svoje denarne zavode, a pod pogojem, da to ne bo škodilo ugledu ruske pravoslavne Cerkve. Nova banka bo začela poslovati konec leta in bo imela začetno glavnico 10 milijonov dolarjev, ki jo bodo v glavnem pokrili grški delničarji. Orthodoksia bo do leta 1996 odprla več sto banknih okenc ne samo v Moskvi in v Sankt-Peterburgu temveč tudi v raznih krajih Crnomorja.

Direktor grške Egnatie Andreas Boumis je poudaril pomen krepitev kulturnih vezi med Grčijo in Rusijo. Pop Ioan pa je navedel, da bodo »profiti« novega denarnega zavoda služili za financiranje vzgoje, zdravstva, pravoslavne univerze in za obnovo več tisoč cerkv, ki so jih komunisti porušili ali spremenili v skladišča in v druge namene.

KOMENTAR

Uprava, lakota, kuga ...

BRANE ZIHERL

Destabilizacija brez vrednostnega predznaka ni nič drugega kot nacin, kako omejiti vpliv premalo učinkovitih struktur vsaj do tiste stopnje, da ne motijo več prodornih in produktivnih sestavin družbe. Sprico dolgotrajnega upadanja bruto produkta je slovensko gospodarstvo že nekaj časa izpostavljeno vedno hujšim pretresom, kar se izraza v dokaj ekonomsko-darvinističnih refleksijah, v povečanju zaposlitvene negotovosti in mobilnosti, obenem pa je večjemu delu upravnega sektorja nekako uspelo ohraniti precej nedotaknjeno notranjo strukturiranost, ne da bi se bistveno skrcili javni izdatki. Vrzeli, ki je bila že prejšnja desetletja več kot očitna, postaja vse bolj akutna, se posebno glede na represivni aparat. Kako iz te zanke?

Če bi imeli trdno pravno državo, potem bi bil vsak strah pred individualnimi in skupnimi negotovostmi odvec, zakaj vsakomur bi zagotavljala osnovno predvidljivost, socialno varnost in poklicno mobilnost. Da je tako stanje za Slovence se zelo oddaljena utopija, dokazuje pojmovno operativna zmesnjava, kjer se strokovno-upravne odločitve nadomeščajo s političnimi, politična in strankarska hotenja se povnanjajo z jezikom administracije, uživanje plodov uvozne akumulacije pa z iluzijami o lastni podjetnosti, kar nikakor ni skladno s tistimi nacionalnimi interesi, ki so nas pripeljali do plebiscita. Pravcata struktura seraja! Nespremenjena razmerja med državno upravo in drugimi družbenimi sektorji bodo prej ali slej povzročila nove anahronizme, pravna država pa se bo spremenila v moraste sanje.

Slovenija vsekakor potrebuje državno upravo, toda mnogo manjšo in neizmerno bolj učinkovito. Seveda pa doseganje tega cilja ne more biti prepusteno različnim samovoljam ali naključjem, temveč kvečjemu sistematičnemu strokovnemu delu - novemu nacionalnemu projektu.

NOVICE

Bodo sneli Matissova platna?

Pariz - Danes bodo v centru Pompidou odprli veliko razstavo Matissovih del. Predsednik Mitterrand si jo je že ogledal, ni pa znano, ali si jo bodo lahko ogledali tudi drugi. Irina Scukin, hčerka slovitega ruskega zbiratelja umetnin Sergeja Scukina, namreč zahteva, da snamejo petindvajset Matissovih platen iz Scukinove zbirke, ki visijo na razstavi v Centre Pompidou.

Scukinova dedinja uveljavlja svoja dedovalne pravice. Njen odvetnik trdi, da sta moskovski Puskinov muzej in peterburski Eremitaz slike posodila brez njenega privoljenja.

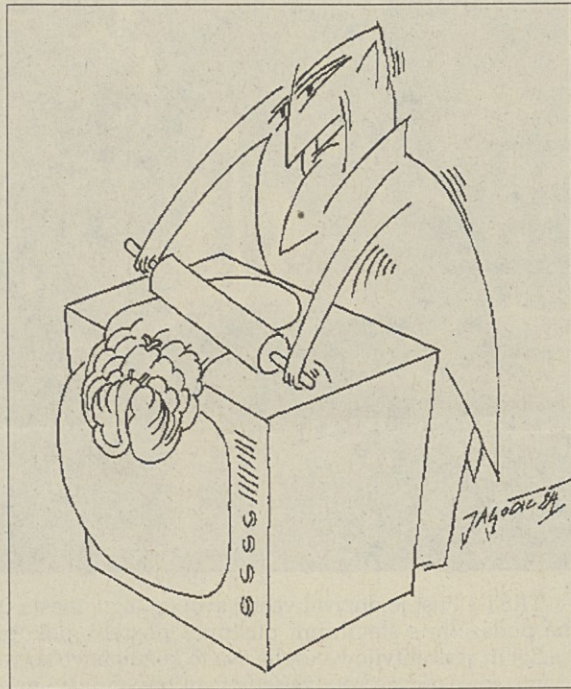
Sergej Scukin je bil sin bogatega tekstilnega industrialca. Leta 1897 je med svojim bivanjem v Parizu odkril Moneta, Cézanna, Gauguina. Stiri leta kasneje je spoznal Matisa, ga obiskal v njegovem slikarskem ateljeju in se v hipu odločil, da ga bo finančno podprl. Tako je v nekaj letih kupil 37 Matissovih slik in si ustvaril eno največjih privatnih zbirk moderne umetnosti, ki se lahko primerja z znamenito zbirko Peggy Guggenheim. Po revoluciji so 1918 zbirko nacionalizirali, Scukin pa se je z družino zatekel v Francijo, kjer je leta 1936 umrl.

Irina Scukin, edina dedinja, pravi, da bo v spomin na svojega očeta in ob denacionalizaciji moskovskemu muzeju tokrat prostovoljno podarila stiri Matissova platna. (AFP, ANSA, A.K.)

Na Kubi parlamentarne volitve

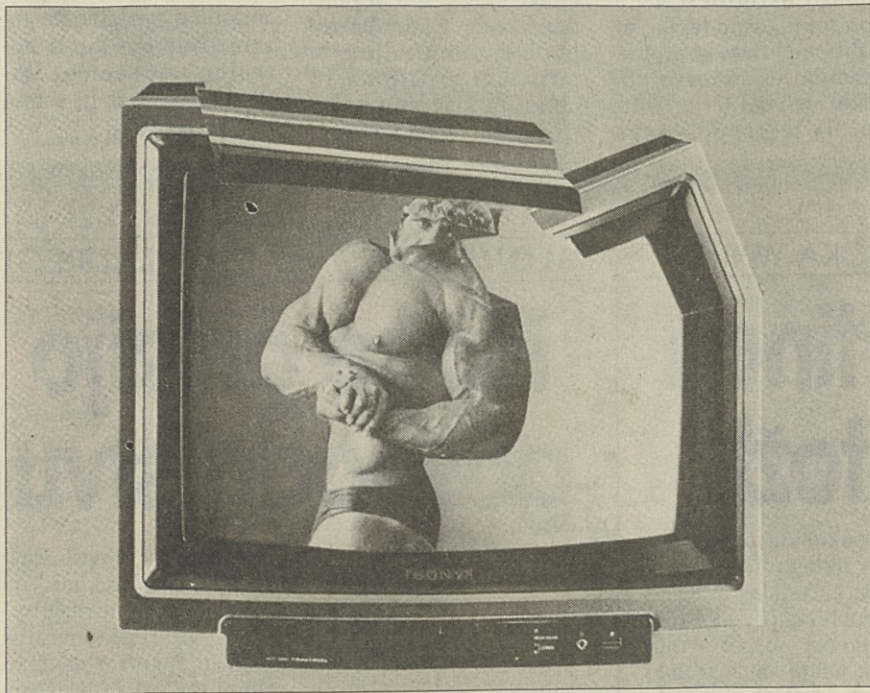
Havana - Včeraj so bile na Kubi volitve 589 poslancev in 1.190 psokrajinskih svetnikov vseh 14 provinc na otoku. Volilnih upravicencev je 7,7 milijona. Volitve niso obvezne, vzdržanja ter bele in neveljavne glasovnice ne bodo prispevale k določitvi klvoruma. Izvoljeni bodo vsi tisti kandidati, ki bodo prejeli več kot polovico veljavnih glasov. Volitve so se končale sinoci ob 18. uri po krajevnem času oziroma popolnoci po srednjeevropskem času. Fidel Castro je volil v mestu Santiago de Cuba, kjer je tudi kandidiral za člana parlamenta. (Ansa)

G L O S A

Rudi Šeligo

FRANCEK RUDOLF

je, ki bi bili za spoznanje bolj demokratični kot tisti v Srbiji ali na Hrvaškem.

Razlika med Rudijem Seligo in Toncijem Vrdo-ljakom je samo v stopnji medijske pismenosti. Minovic pa je v vsakem primeru uspešnejši od obeh.

V treh stavkih lahko povem, kako bi se dalo urediti radio, televizijo in se kakšen medij: honorarji zunanjih sodelavcev morajo biti primerljivi s tistim, kolikor hiša plača bruto in kolikor ima strokovci za enak prispevek zaposlenega. Zunanji sodelavci s televizijo in radijem ne sodelujejo dovolj, ker se pac ne izplača. Če hočejo, da se jim izplača, se morajo spustiti se nižje kot redno zaposleni: v masovno cenenno produkcijo. Nagrajevanje po kakovosti, in s tem ka-

kovost kot vrednost programa, je institucionalno ukinjeno.

Z drugimi besedami, težave RTV niso v morali, ne v kadrih, ne v politični usmeritvi, ampak v pravu. Država, ki ni pravna, in to Slovenija ni in tudi noče biti, ne more snemati filmov. (Film je samo nekoliko drugačna glasba). Brez filma (glasbe) ni ne književnosti, ne jezika, na koncu pa tudi ne dokumentov časa in poročil.

Medtem ko se je Rudi Seligo zavzemal za demokracijo, je vsak krščanski demokrat in vsak »levičar«, ki se je dokopal do kakrsnega koli položaja, strumno in surovo deloval kot vojak svojega nazora. V prostoru zakonodaje »zavodov«, kjer so dzingiskani zakon.

Rudi Seligo je bil zrtv

naceljevanja odboru za kulturo. Stranke Demosa so kulturo zrtvovala na ljubo krščanskim demokratom in desničarskemu Capudru. Seligo pa je pri tem dolgočezno srdito protestiral in posredno scitil tako Capudra kot Peterleta. (Zanimivo bi bilo povedati, kaj so za Demos zrtvovali na primer krščanski demokrati, kmetje, zeleni ali socialdemokrati). Capuder je dokazal, da minister, ki ima v roki denar, vse kulturnike in vse disidente zlahka zlomi z enim samim nonsalantnim zamahom in pri tem preživi sorazmerno poceni. Levica ni boljša od desnice: po letu dvainsedemdeset je zveza komunistov iz leta v leto izboljševala stanje na področju kulture, vendar samo zato, ker je

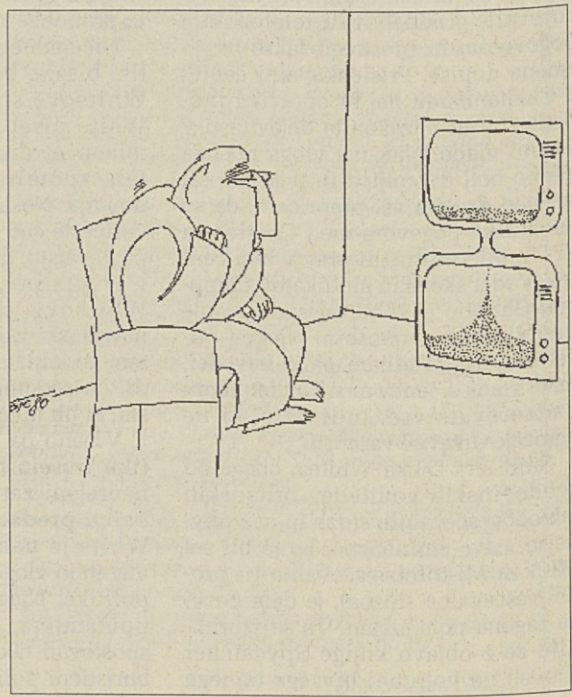
zelela se dolga leta imeti mir, ne zato, ker bi kulturo ljubila, cenila ali vsaj tolerirala. Ne, samo vladati je nameravala se nekaj časa (večno) in dober oblastnik se do kulture ne obnaša po capudrovsko. In do medijev po seligovsko.

Če bodo demokrati izginili, bo to - ne samo delno - tudi Seligova zasluga. Demokrati seveda niso demokrati (demokratov v Sloveniji ni), so pa nekoliko bolj demokratični kot drugi slovenski nedemokrati. Zavzemam se, da se prav vsaki slovenski stranki enkrat za vselej prepove uporabo izpeljank izraza »demokratski« v nazivih strank. Vsaj to malenkost smo dolžni Slovincem - zaostalemu, konzervativnemu, k avtoritarnosti nagnjenemu in absolutno proti kulturi usmerjenemu narodu. Tistemu, ki se je zdaj znašel v mlinu koalicijske dveh zagrizeno

protikulturnih strank, ene z leve in druge z desnice, ob sredinski stranki, ki jima bo morala nekaj dati, ce ni nič hujšega, vsaj proste roke na področju kulture. (Podobno, kot jo je Demos predal Capudru).

Samo ena je definicija svobode: pravično placilo za pravočasno oddan prispevek. In se: svobodno prodajati kakovostno informacijo (ali umetnost), kot jo je kdo pripravljen placati. Trzišče ne pozna morale. Morala je tisto, kot jo povzroca, da iz popolnoma zabavnih reči po nepotrebnem nastane pornografija.

Ko bi se književniki vsaj toliko borili za svoje pravice, kot se denacionaliziranci ali običajni kmetovalci, bi več naredili za Slovenijo kot so z vsem prenapenjanjem mišic v času, ko so bili nadomestek za opozicijo. In v času, ko so bili na oblasti.

LIKOVNA UMETNOST / RAZSTAVA

Margina ali avantgarda

ALDO MILOHNIČ

Maria Ana Roštan z dvojčkoma (Foto: Arhiv)

ske, ceprav je njegov priimek ceskega izvora. Romolo in njegov brat dvojček Remo sta se rodila

leta 1903 (Romolo je umrl leta 1976). Po prvi svetovni vojni je sel studirat na likovno akademijo v Budimpešto, kjer se je seznanil z najnovejšimi tendencami v evropski umetnosti tistega časa. V Reko se je, kot sam pravi v nekem intervjuju, vrnil z namenom, »da bom 'popacil' tedanji okus, da bom poučeval, kako je treba gledati na nov način«.

Pogled, ki nam ga ponuja Venucci na slikah in risbah iz tega obdobja, je futuristično strmoglavljenje iz nebeskih višav v prepade med stolpniciami velemesta, je zahajanje med cloveske množice na ulicah in pokopalščih ali pa iskanje vizualnega dinamizma z lučjo, ki dekomponira prej homogene volumne.

Gotovo nismo edini, ki menimo, da so najboljša Venuccijeva dela nastala ravno v tej »kubo-konstruktivistični« fazi. Zlasti velja omeniti slike Dekomponirani akt (La figura cubista), La

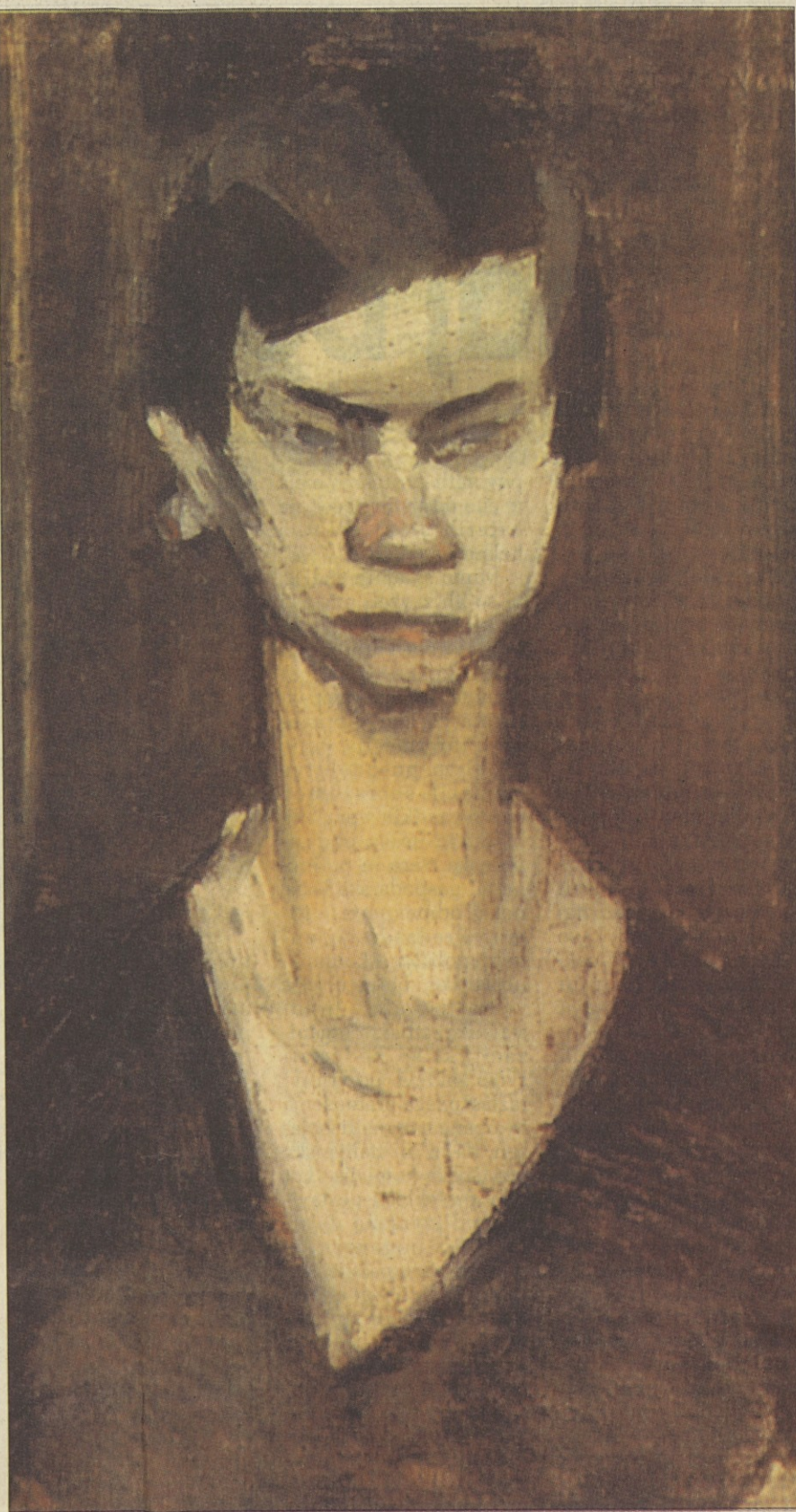
testa (Portret Francesca Dreniga), Avtoportret iz 1929 in cikel Urbani pejsazi, kjer so opazni vplivi Maria Sironija, ter nekaj risb (Strah, Korzo in podobne), nastalih pod vplivom Giacoma Balla. »Dekompozicija je potrebna zato,« je razlagal Venucci nepoučenemu občinstvu, »da lahko spremenimo navadnost objekta in s tem razširimo ekspresivne možnosti slike.«

Teoretična besedila in nenehni poskusi ozaveščanja so zal ostali le glas vpjiočega v puščavi, saj resko meščanstvo ni imelo posluha za nerealistično umetnost. Tej provincialni zatočnosti se je v 30. letih postavila po robu tako imenovana Reska avantgardna skupina, v kateri je imel vodilno vlogo ravno Venucci. Veliko teoretično oporo je imela skupina v publicistu, pesniku in umetniškemu fotografu Francescu Drenigu, katerega portret je imenitno in morda celo najboljšo kubo-konstruktivistično Venuccijevo delo.

Kasneje se je Venucci zanimal tudi za abstraktno slikarstvo in ustvaril nekaj zelo kvalitetnih del, ki spominjajo na Kandinskega, de Chirica in italijanski nadrealizem. S svojo Glasbeno kompozicijo, nastalo ob poslušanju Ognjenega angela Prokofjeva, se Venucci pridružuje nepregledni množici likovnih (vizualnih) umetnikov, ki so raziskovali se neodkrita celine »glasbene vizualizacije« oziroma »glasbe v barvah«.

Za Venuccija je vendarle značilna neka »totalna heterogenost«, ki je verjetno ključ za razgaljanje njegove misteriozne »nepodobnosti«.

Prvic, Venucci je nekakšen »nacionalni (multi) hibrid« na krizišču italijanske, madžarske, slovenske in hrvaške kulture in ga je zato težko vnesti v katero koli rigorozno določeno nacionalno kulturo. Drugič, ideološko se je

R. Venucci: Adolescent, 1927 (Foto: Arhiv)

zelo rad obracal proti vetru, saj je, ne da bi si delal sive lase, slikal tako avantgardistične »dekompozicije« kot fastistične alegorije ali pa slike v socrealističnem slogu. In tretjič, njegova stilski razpršenost je dejansko presenetljiva.

Sam je določil pet razvojnih faz, Daina Glavocic, kustosinja, avtorica kataloga in celotne razstave, pa ta seznam dopolnjuje se z dvema ključnima obdobjima. V tem prazgodu Venuccijevih »izmov« se res lahko znajde samo zelo izkušen strokovnjak, saj so si nekatere slike iz različnih obdobjih tako malo

podobne, kot da bi jih ustvarili različni umetniki. Sicer pa se je sam deklariral kot »ekspresivni konstruktivist«.

Ce bi si zeleti ogledati in vivo več kot dvesto umetnin tega osrednjega reskega »marginalca«, za katerega Branko Cernovc iz reske Moderne galerije trdi, da je eden pomembnejših soustvarjalcev »zgodovinske avantgarde« v južnovevropskem prostoru, lahko to storite se do 6. marca. Potem bo razstava nadaljevala svojo pot, verjetno v Italijo in se naprej. Morda celo do ljubljanske Moderne galerije. Kdo ve.

NA KRATKO

Srečanje akademij znanosti in umetnosti v Salzburgu

Na pobudo Evropske akademije znanosti in umetnosti, ki ima sedež v Salzburgu, bo jutri, 26. 2., in pojutrisnjem, 27. 2. srečanje predsednikov oziroma predstavnikov akademij znanosti in umetnosti iz držav srednje in jugovzhodne Evrope. Pogovori udeležencev se bodo osredotočili na modele znanstvenega sodelovanja kot tudi na druga prizadevanja za vzajemno sožitje in mir v tem delu Evrope. Na srečanju bo Slovensko akademijo znanosti in umetnosti predstavljal njen predsednik prof. dr. France Bernik (P. R.)

»Remake« filma Pobeg

Sam Peckinpah, brezkompromisni režiser, ki je v svojih casih sel najdlje v prikazovanju surovosti in nasilja na filmskem platnu, je leta 1972 posnel Pobeg (*The Getaway*), enega svojih najboljših filmov, s Stevom McQueenom in Ali McGraw v glavnih vlogah. Tedaj močno razvpita sekvenca njunega ljubljena pod tusem je pripeljala do romance, ki se je nadaljevala tudi po končanem snemanju. Naslednjega leta sta se soigralca poročila. Skupaj sta vztrajala šest let, locila pa sta se leto dni pred McQueenovo smrtjo. Peckinpah je umrl leta 1984, stiri leta po McQueenu, med njegovimi najbolj znanimi filmi pa so se Divja horda (*The Wild Bunch*, 1969), Slamnati psi (*Straw Dogs*, 1971), Pat Garrett in Billy the Kid (1973), Elita morilcev (*The Killer Elite*, 1975), Zelezni krizec (*Cross of Iron*, 1977) in drugi.

Scenarij (po romanu Jima Thompsona) za Pobeg je napisal Walter Hill, ki je tudi kot režiser velik Peckinpahov obcudovalec, tako da je na primer zaključni obračun v njegovem Teksaskem granicarju (*Extreme Prejudice*, 1987) ociten »poklon« Peckinpahovi Divji hordi, pa tudi sicer si je pridobil podoben sloves kot njegov veliki vzornik, zlasti zaradi upodabljanja nasilja v svojih filmih Zelezna pot (*The Hard Times/The Streetfighter*, 1975), Bojevniki podzemlja (*The Warriors*, 1979), Južnjaska uteha (*Southern Comfort*, 1981), Pregon v San Franciscu (*48 Hours*, 1982), Ognjevite ulice (*Streets of Fire*, 1984), Rdeča vročica (*Red Heat*, 1988) in Se 48 ur (*Another 48 Hours*, 1990). Walter Hill je napisal scenarij tudi za novo inacico Pobega, ki jo bodo pri družbi Largo Entertainment začeli snemati aprila letos. Režiser bo Roger Donaldson, cigar Bele pescine (*White Sands*, 1992) si imate še priloznost ogledati (ce filma se niste videli). Sicer pa se tega režiserja pri nas se najbolj spomnimo po zanimivi interpretaciji Bountyja (*The Bounty*, 1984), in izvrstnem trilerju Brez izhoda (*No Way Out*, 1987). V glavnih vlogah bosta zaigrala Alec Baldwin in Kim Basinger, ki smo ju nazadnje videli skupaj v filmu Jerryja Reesa Moški za ženitev (*The Marrying Man*, 1991). (I. K.)

KLOBUK DOL! / RAZSTAVA

Pokopane hiše Mostarja

BRUNO URH

Veleblagovica Razvitak, arhitekt Ante Pajlaga, 1970 (Foto: Arhiv)

V Plečnikovi sobi Sole za arhitekturo v Ljubljani je postavljena razstava »Urbicid Mostar '92«, ki jo je pripravil Institut za arhitekturo in prostor pri Soli za arhitekturo na pobudo RK Slovenije.

Gre za odlično dokumentarec v stilu *A day after* na črno-belih fotografijah, opremljen s sistematičnim katalogom sistematično porušene arhitekture Mostarja.

Razstavljen je zasezen originalni nacrt generala Torbice, ki dokazuje, da so Srbi ze takrat, ko so kao varovali Mostar, usmerili po vsaj dva topova na vsak kulturno-zgodovinski (arhitekturni) spomenik.

Rezultat je za laike grozljiv pogled na fotografije 0 in hotelov, ki so vec ali manj razpoznavni samo se s pomočjo podnapisov, za arhitekto pa predvsem dejstvo, da stojijo pred fotografijami uničene moderne arhitekture, torej pred tistim, kar nastaja na njihovi risalni mizi, pa v Mostarju simultano minirajo.

Izmed mostov edini se stoji Stari most, zgrajen 1566. Lucki most, Most I.L. Ribara, Titov most, Most Hasana Brkića, Avijatičarski most, Most u Vojnu... so namrec ze vsi porušeni.

Porušeno je vse staro - tradicionalno (npr. Dzamiya hadzi-Mehmed-bega Kardoza, 1558) in vse novo (npr. Racunski centar PBS, Dragan Bijedic 1980).

Porušeni so vsi hoteli, stiri bolnice (od petih), kar je tudi na fotografijah videti izredno dramatično.

Se potem ko so bile razstavljene slike posnete, je na Mostar padlo več kot tisoč petsto granat, torej je mesto danes se vsaj za 30 odstotkov bolj razrušeno. Končno se je nekdo spomnil, da na fotografije grobov nismo več občutljivi, temveč da strokovno poročilo - pogreb mostarske arhitekture, ki so jo ustvarjali tudi slovenski arhitekti, vsaj tako dobro zaigra na čustva, ko zbudi tisti »o madonca, saj to hišo sem pa jaz projektiral!«. (»...No, jo bom pa spet.«)

Razstavi na Soli za arhitekturo v Ljubljani bo sledila otvoritev, ki jo bodo pospremili video posnetki razrušenega mesta, 16. marca v Mestni galeriji v Ljubljani.

IZŠLO JE... / CD PLOŠČI

Divje sanje Jeffreyja Leeja

Zdi se, da nikoli ne bo prisel cas Jeffreyja Leeja, vsaj tistih »pet minut slave« ne. Ce bi, ga ne bi poslušali zadnjih trinajst let in sledili vsem vzponom in padcem njegove kariere in povsem osebnih alkoholnih in drugacnih blodenj. Jeffrey, danes močnejši kot kdajkoli prej, cara svojo, ne ravno množično, a zato toliko bolj zvesto publiko in med glasbeniški kolegi, recimo mu drugacega rocka, uživa kultni status. The Gun Club ostaja skupina za izbrance, bend s pedigrejem. Plemenito umazanijo, kot je zgodovina crnega bluesa in njegovega deteta rock & rolla, ce si sposodim Muddyja Watersa. *Storija* o The Gun Clubu je storija brskanja po usedlinah popularne glasbe, bluesa, rocka, jazz, soula in njihovega prevajanja v jezik, ki ga stiri desetletja razume mladezen vsega sveta, jezik kitarskega rocka.

V burnih punk in hard core casih so The Gun Club na svojem prvencu

Fire of Love pregrevali bluese Roberta in Tommyja Johnsona. »Pogled nazaj« je torej prisoten od njihovih začetkov in nima nič opraviti s koketiranjem s polpreteklimi ciklično ozivljanimi trendi, ki se danes menjujejo z bliskovito naglico. Ta postavka v glasbi Gun Cluba je tako močna in »samoumevno zlit« z avtorstvom Leeja Pierca, da je enostavno zunaj dosega trendovskega krogotoka.

Pierce je lani presenetil in navdušil z dvema ploščama. Najprej s solističnim albumom s sugestivnim naslovom *Ramblin' Jeffrey Lee*. Brez primka, zgolj z psevdonimom, ki poslušalca prestavlja daleč nazaj v svet bluesa. Ob spremljavi manj znanih glasbenikov (se ti so se »preoblekli v imena« iz blues miljeja) na plošči niza verzije slovitih skladb avtorjev iz folk in urbane blues tradicije: Charlieja Pattona, Sonna Housea, Roberta Wilkinsa, Lightnina Hopkinsa, Howlina Wolfa,

ICO VIDMAR

Skipa Jamesa. Kot da bi moral poravnati svoj dolg do glasbene tradicije, ki ga je prevzela in zapečatila. *Ramblin'* v nič kaj klateski maniri z vsem spostonovanjem izvajalsko suvereno poje blues klasike. Ob sproscenosti in večji svobodi interpretacije, ki jo dopuščajo električni blues komadi, prav zarez do

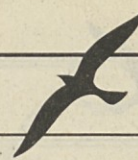
sledna zvestoba predlogam (starim posnetkom) akustičnih bluesov iz tradicije Delte (Pony Blues, Future Blues) in njenih ekstravagantnih viškov (izvrstno odigrana in odpeti klasika iz *Bentonia Hardtime Killin' Floor* Blues Skipa Jamesa). Folk tradicija z načinom petja in kitarskim *pickingom* je

pač precej bolj zavezujoča, prevec mocna (tudi mitološko), da bi jo lahko kreativno prenejal. Vendar *Ramblin'* na plošči odigra tudi svoja dva »guncubovska« komada, med njima izstopa »indijanski blues« *Go Tell The Mountain*, ki sovpada z novimi skladbami Gun Club in je ena ključnih zive plošče *Ahmed's Wild Dream*, ki je izšla ob koncu lanskega leta. The Gun Club so ta koncert odigrali marca lani v Utrechtu na Nizozemskem, torej dva meseca po Jeffreyjevem *homageu* blues tradiciji. Retrospektivnost repertoarja - to si lahko privoščijo le bend z zgodovino - v povsem novo luc postavi zrela in polna zvočna podoba skupine, katere del smo bili delezni na ljubljanskem koncertu pred dvema letoma. Pozitivni zgleidi iz rock preteklosti (kitarski rock Television) in predvsem vse bolj očitna Jeffreyjeva obsesija z neodkritimi, z emocijami nabitimi kitarskimi *eska-*

padami, ki jih je na ta svet prinesel in z njega odnesel Jimi Hendrix, (vsem mučnim kvazi reprodukcijam novih herojev navkljub) postajajo očitno dovolj trdna osnova in izživ, da je vsak koncert, vsaka izvedba skladbe avantura. *Rudimentaren* jeklen zvok kitare Kida Konga ni več sam. Kipeca, barvita kitara Leeja Piercea, zmožna občutljivih nians (Jeffrey pravzaprav vsak dan fanatično vadi) ob kompaktni ritem sekciji, je tista nova kvaliteta skupine, zaradi katere se koncertiranje ne sprevrže v rutino. Narobe, sposobnost »jamminga« v skladbah, kakršna je »divje zasanjana« *Yellow Eyes* ali *Port of Souls*, odpira obzorja tudi pri dojemanju takšnih velicin, kot je Hendrix s povsem druge, potlačene perspektive.

Ahmed's Wild Dream je izvrstna nova plošča starih skladb The Gun Club, Jeffreyja Leeja Piercea, Roberta Johnsona...

»Slab Indijaneec, povz-pni se na goro in ji povej!«

RIM / POSLANSKA ZBORNICA

Odloča naj vlada

Predlog o odložitvi volitev izvedljiv samo z odlokom

RIM - Poslanska zbornica je včeraj priznala svojo nemoč in prepustila vladi odločitev, ali naj z odlokom odloži za nekaj mesecev upravne volitve, ki so predvidene za 28. marec. To je namreč edina možnost za odložitev, ker stiska s časom ne dovoljuje parlamentu, da bi sklepal pravocasn. Zakon namreč ni bil sprejet niti v zbornici, preden bi zacelel veljati pa bi o njem moral sklepati se senat.

Jabolko spora v zakonskem nacrtnu, ki je predvideval dve letni obdobji za upravne volitve namesto dosedanjih starih, je bil problem skorajšnjih upravnih volitev za obnovitev 42 krajevnih uprav (med temi je tudi tržaški pokrajinski svet). Po oceni večine političnih sil (od Severne lige do DSL) je bilo umestno odložiti za mesec ali dva datum volitev, da bi nove občinske in pokrajinske svete izvolili z novim zakonom, ki ga je zbornica že sprejela in o katerem razpravljala sedaj senat. Temu sta nasprotovali predvsem MSI in SKP, ki sta zavlačevali razpravo tudi z obstrukcijo, medtem ko so pripadniki Mreže nasprotovali ukrepu predvsem

iz nacističnih razlogov: volitve so bile že razpisane in z odložitvijo bi samo vnesli dodatno zmedo.

Bitka med nasprotnimi stališči je potekala ves čas z izredno ostrimi toni. Ob tem pa velja dodati, da je bil odpor skrajne desnice in skrajne leve uspešen, ker večina večkrat ni znala zagotoviti sklepčnosti zbornice. In tako so včeraj predstavniki vladne koalicije odkrito pozvali vlado, naj poseže z odlokom, takemu ukrepu ne bi nasprotovali niti DSL, Severna liga in PRI, medtem ko je desna in leva opozicija napovedala nadaljnji boj tudi s pravnimi prijemi, če bi se vlada odločila za odlok, ki ga SKP in MSI ocenjujeta za protustavna.

Po kostanj v zrnjavico bi moral notranji minister Nicola Mancino, ki pa se je pred nekaj meseci že opeknel, ko je predlagal odložitev volitev v Monzi in Vareseju in s tem tedaj izzval ogrožen protest Lige. Vprašanje je zato, ali se bo hotel sedaj spet izpostaviti kljub pozivu večinske koalicije in tudi sil, ki ne podpirajo sedanje vlade, a z njo soglasajo ob projektu za uveljavljanje večinskega volilnega sistema. (VT)

ITALIJA - SLOVENIJA / RIMSKA GLEDANJA NA POLEMIKE IN PERSPEKTIVE OKROG OSIMA

Razvijanje sosedskih odnosov naj bo glavni cilj pogajanj

VOJMR TAVCAR

Predsednik SVP Brugger

povojnih evropskih meja je eno od tistih nacer, na katerih sloni celotna helsinska lista.

Mimo skrajnih stališč, ki so jih zavzeli misovci in ki so zadobila večjo odmevnost zaradi amfifikacijske vloge medijev ter njihovega spektakulariziranega pristopa k informaciji, pa je problem posodobitve osimskih sporazumov eno od redkih vprašanj, ki imajo poleg podkupninske afere in politične ter gospodarske krize nekaj odmevnosti v Rimu. Predsedstvo zunanje politične komisije poslanske zbornice se je včeraj srečalo s predstavniki evropskih organizacij, ki so podčrtali svojo zahtevo po vrnitvi razločenega dejstva. Po pogovoru je predsednik komisije Antonio Cariglia poudaril nujnost svobodnega pretoka ljudi in blaga v Istri, ki bi morala imeti tudi večjo avtonomijo. Obenem pa dodal, da je treba "ohladiati nacionalistične aspekte problema" in poudaril prepričanje, da Slovenija in Hrvaška ne bosta "vz-

trajali v zaprtosti, ki sta jo pokazali s sprejemanjem zakonov, ki preprečujejo prodajo nepremičnin tujcem".

V zvezi s pogajanjem med Italijo in Slovenijo je videmski socialistični poslanec Gabriele Renzulli poslal dolgo pismo zunanjemu ministru Emilu Colombu, ki je v odgovoru ob že znanih stališčih poudaril, da vlada sedaj preučuje pripravljenost Gorice, da sprejme mešano pristočno. Glavni cilj pogajanj pa je po ministru vseh treh držav temeljiti na dobrososebskih odnosih in stabilnega sodelovanja s Slovenijo in Hrvaško. Ti odnosi morajo temeljiti na boljši

zasciti italijanske manjšine, na obnovitvi pravic ezulov in na tvornejši kooperaciji za vse večjo integracijo.

Renzulli pa je v zvezi z gospodarsko problematiko nakazal predsedniku vlade Giulianu Amatu možnost, da bi presegli koncept mešane prostne cone, ki ima po njegovem nekaj pozitivnih, obenem pa tudi precej negativnih aspektov, in raztegnili na celotno obmejno področje "osimskih prednosti", se pravi vzajemno možnost prostega doseganja evropskega trga in slovenskega trga za vse blago, ki ga v obmejnem pasu proizvajajo mešana podjetja ali pa podjetja, ki so angazirana v dvostranskem sodelovanju. Na ta način bi konkretnizirali ugodnosti industrijske kooperacije in se obenem izognili vsem birokratskim omejitvam prostih con.

Vrsto srečanj, da bi obrazložila svoje poglede o osimskih sporazumih in o pogajanjih, napoveduje tudi Demokratska stranka levice. Nacelnik zunanje politične komisije DSL Pietro Fassino je stališča lastne stranke sintetiziral v pet bistvenih točk, ki naj bi bile ogrodje nove-

ga dogovora: nedotakljivost mej; spodbujanje kooperacije z oblikovanjem tako imenovanih joint-ventures, področij svobodne izmenjave in bank z mešanim kapitalom; zascita italijanske manjšine v Istri z zagotovitvijo enakih pravic v Sloveniji, v Istri in Dalmaciji; rešitev vprašanja odškodnine beguncem; zakonska zascita za slovensko narodnostno skupnost v Italiji.

Precej podobno je tudi stališče Stranke komunistične prenoje, ki se prav tako zavzema za nedotakljivost mej, poudarja, da bi pogajanja morala zagotoviti boljši položaj ljudi ob meji, meni, da bi morali v načrtovanju sodelovanja graditi na že obstoječem zakonu o mejnih območjih, spodbujati večjo propustnost mej, glede manjšin pa bi moral odnos vseh treh držav temeljiti na zelo sorodnem pristupu v zagotavljanju pravic. "Ob tem," je dodal Stojan Spetic, "pa se mi zdi, da bi morali zdramatizirati vprašanje odškodnin s konkretnim obravnavanjem posameznih primerov, predvsem pa bi se morali izogniti vmesavanju raziskav o zgodovinski preteklosti v konkretna pogajanja med državami."

Fojbe: Colombo pisal predsedniku

RIM - Italija in Slovenija bosta v najkrajšem času ustanovili mešano komisijo zgodovinarjev, pravnikov in kulturnikov, ki bo raziskala vsa odprta vprašanja in vse teme sence tragičnih dogajanj ob koncu druge svetovne vojne. Tako se začne pismo, ki ga je italijanski zunanji minister Emilio Colombo (na sliki AP) včeraj poslal predsedniku republike Scalfaru, po njegovi uradni zahtevi, naj se razčisti vsa tragična fojba. V uradnem sporocilu zunanjega ministra je tudi receno, da je o tem tekla beseda na nedavnem srečanju med Colombo in slovenskim zunanjim ministrom Peterleto.

Farnesina je včeraj tudi objavila vest, da se bo jutri v Rimu prvič sestala italijansko-hrvaška komisija za revizijo osimskih dogovorov. Colombo je v tem okviru zahteval od Zagreba ustanovitve mešane komisije o fojbah in drugih medvojni in povoj-

nih zločinov, o kateri se je Italija že sporazumela z Ljubljano.

Zveza istrskih begunccev se je včeraj z brzojavko zahvalila predsedniku Scalfaru "za veliko zanimanje, ki ga je pokazal za tragedijo fojb, za katero je odgovoren titovski režim". Zveza toplo poziva svoje člane, naj pospešijo Kvirinalu podobne zahvalne brzojavke, "da bodo istrski begunci oziroma njihovi potomci končno dolezli pravične obravnave".

NOVICE

Neučinkovitost javnih storitev v veliko breme družinam

RIM - Zaradi pomanjkanja infrastrukture in neučinkovitosti državnih storitev vsaka italijanska družina "požge" letno okoli stiri milijone lir. Tako trdijo izvedenci raziskovalnega zavoda Cresme, ki je za zvezo italijanskih gradbenikov Ance pripravila studijo o učinkovitosti države. Izvedenci so preučili storitve, ki jih nudi 15 italijanskih mest na področju prevoza, zdravstva in okolja. Po teh podatkih neučinkovitost velja Italijane 75 tisoč milijard lir letno, ali polovico celotnega državnega letnega primanjkljaja. Izračun so na predstavitvi studije poglobili na primeru pomanjkanja parkirišč, zaradi katerih Italijani trošijo vsako leto okoli 1.200 milijard lir dodatnih stroškov. Izguba casa v iskanju parkirnega prostora stane 922 milijard lir, dodatnih 108 milijard lir "požre" gorivo, ostalo pa katalizirane izpušne cevi. In podobna je situacija tudi na ostalih upostevanih storitvenih področjih. Po oceni izvedencev je v Dvanajstici Italija glede storitev, ki jih nudi državljanom, med zadnjimi. Slabše od nje so samo še Španija, Grčija, Irsko in Portugalska, medtem ko vse ostale države nudijo svojemu državljanu veliko več. (VT)

Francescutto zadovoljen po srečanju s sodnikom

TRST - Po včerajšnjem srečanju z namestnikom državnega pravdnika dr. Gulotto, ki vodi preiskavo v zvezi s Fintourjem ter Selslamskim zalivom, je deželni odbornik za turizem in trgovino Gioacchino Francescutto povedal, da se je pred sodnika predstavil kot prica, torej ga ni spremljal odvetnik. Francescutto pa ni nič povedal o vsebini pogovora, češ da ga veže preiskovalna tajnost. Pristavil je le, da je dr. Gulotto obrazložil proceduro o dodelitvi prispevkov za turistične posege v Selslamskem zalivu in nudi vsa pojasnila s tem v zvezi. Pri tem je poudaril, da so skoraj vse ukrepe formalno sprejeli se predno je nastopil svoj odborniški mandat, torej avgusta 1988. Francescutto je se naglasil korektno početje dr. Gulotte.

Pomoč Dežele FJK za begunce

GORICA - Z mejnega prehoda pri Vrtojbi je včeraj zjutraj odpotoval konvoj 10 tovornjakov s človekoljubno pomočjo, namenjeno beguncem iz republik bivše Jugoslavije, ki so sedaj nastanjeni v Sloveniji in na Hrvaški. Za pobudo se je zavzela Dežela Furlanija Julijska Krajina (odhod kovoja sta pozdravila deželni odbornik za civilno zascito Giancarlo Cruder ter predsednik videmske Caritas Angelo Zanella), ki je pred dvema tednoma podpisala konvencijo, s katero je videmsko Caritas zadolžila za poseg v znesku 450 milijonov lir. Določila o civilni zasciti namreč omogočajo Deželi, da poseže tudi izven svojega teritorija, če gre za preprečevanje škode ali nevarnosti socialnemu redu v Deželi sami.

TRST / NACIONALIZEM

Osimska "kaša" in novi odnosi z istrskim zaledjem

Tržaški župan odkrito o mejah

SANDOR TENCE

TRST - Začetek italijansko-slovenskih pogovorov o preseganju Osima je - kot je bilo pričakovati - dodatno segrel tržaški politični kotel. Kuharji so "osimsko kašo" že dobro pripravili leta 1975, ko sta Rumor in Minic podpisala dogovor. Od tedaj do danes ji stalno dodajajo različne začimbe, s katerimi zadovoljujejo svoje pozresne goste-volice. V kuhinjski shrambi, ki je bila doslej dobro zaščitena in je očitno se danes, pa bo prej ali slej zmanjkalo začimb.

Dobro osimski kuhar je bil od vsega začetka tržaški župan Giulio Staffieri, ki se tudi tokrat hoče za vsako ceno vključiti v pogajanja med Rimom in Ljubljano. Včeraj je npr. listarski prvi v uradni izjavi izrazil upanje, da bodo ta pogajanja srednje in dolgoročno - kar se da kompletna ter da bo Trst z njimi spet pridobil svoje istrsko zaledje. To bo nedvomno dolg proces, z njim pa bo mesto spet lahko vzpostavilo stik z "istrskostjo", ki je z njim tako tesno povezana. Staffieri sicer ni odkrito omenil spremembe državne meje, njegova izjava pa je nedvoumna in gre v to smer.

Ce se ne motimo, je to prvič, da tržaški župan tako direktno omenja mejo. Očitno se čuti gotovega, ker najbrž dobro ve, da ne

bo v občinski koaliciji v tem trenutku nihče osporoval temu stališču. Socialisti in krščanski demokrati, ki z Listo za Trst vodijo mestno upravo, so že dolgo casa paralizirani in nemocni pred nacionalisti. Staffieri ima veter v jadrih tudi sprico zadnjih volilnih anket, po katerih naj bi Lista na bližnjih upravnih volitvah, po nekaj letih, znova postala prva stranka na občinski ravni. Revizija Osima bo torej priložnost za pridobitev novih (poceni) volilnih konsenzov.

Tržaški nacionalisti imajo v primerjavi s prejšnjimi časi tokrat morda manj podpore s strani javnih občil. Piccolo je v zadnjih letih precej spremenil svojo politično usmeritev in gleda danes na dogajanja in na odnose ob meji dosti bolj realistično in odprto, ki je delal pred leti. Ne sme mo pozabiti, da je bil največji tržaški dnevnik ob podpisu osimskega sporazuma njegov največji nasprotnik. In da je s tako politiko v bistvu spodbudil in podpiral rojstvo nacionalistične Liste za Trst. Tedanjo vlogo Piccola pa igra danes drugi tržaški dnevnik "TriesteOggi", ki je iz dneva v dan vse bližnji stališčem listarjev in posebno njihovega vladnega podtajnika, posl. Giulia Camberja.

VČERAJ V OBEH ZBORNICAH

Številnim poslancem in senatorjem odvzeli imuniteto

Speroni (Severna liga) dobil opomin

RIM - Obe veji italijanskega parlamenta sta se včeraj ukvarjali tudi s pravnimi sodnimi oblastmi za odvzem imunitete parlamentarcem, ki so vpleteni v raznih sodnih preiskavah. Poslanska zbornica je izdala dovoljenje za uvedbo sodne preiskave proti dvema poslancema, in sicer proti Mariu Borgheziju (Severna liga), ki je obtožen nasilnega dejanja, in proti Carlu Palettermu (Rete), ki je obtožen obrekovanja.

Senat pa je izdal dovoljenje za uvedbo sodne preiskave proti senatorju Brunu Napoliju (KD), Marcu Contiju (KD), Renatu Meduriju (MSI), Carlu Rognoniju (DSL) in proti Giorgiu Moscettiju (PSI). Prvi in zadnji sta vpletena v

preiskave o podkupninah. Senat pa ni izdal dovoljenja za uvedbo sodne preiskave proti Sisiniu Zitu (PSI), ki je osumljen korupcije. To je v senatni zbornici vzbudilo živahne proteste zlasti v vrstah predstavnikov Severne lige. Njihov nacelnik Francesco Speroni je ob tem celo vzkliknil »Živijo tavoli!« Predsednik senata Giovanni Spadolini je Speronija opomnil in ga povabil, naj se opraviči. Speroni pa ni hotel slišati na to uho in je dejal, da se je s svojim vzklikom hotel le podrediti volji senata, ki ni hotel izdati dovoljenja za uvedbo sodnega postopka proti osumljenemu kolegu. Spadolini je trmastega Speronija naposled uradno opomnil.

PODKUPNINE / ZASLIŠANI VODITELJI FIATA

Martelli prostovoljno pred sodniki, ki preiskujejo bančni račun »protezione«

MILAN - Bivši pravosodni minister Claudio Martelli se je včeraj prostovoljno predstavil pred milanskimi sodniki, ki vodijo preiskave okrog svicarskega bančnega racuna »protezione«, na katerem se je med drugim bivši voditelj zavoda Banco Ambrosiano Roberto Calvi položil 7 milijonov dolarjev v silno kalnih okoliščinah.

Medtem pa se v Milanu nadaljuje tudi preiskave okrog visokih predstavnikov skupine Fiat, ki so v zaporu pod obtožbo korupcije. Podobno kot je predvčerajšnjim storil finančni direktor Fiata Antonio Mosconi, je včeraj pooblaščen upravitelj zava-

rovalnice Toro Antonio Mosconi odločno zanikal izjave bivšega voditelja milanske KD Maurizia Prade, po katerem naj bi se na neki večerji dogovarjali o podkupninah. Včeraj so nadalje ves dan zamen iskali bivšega glavnega ravnatelja ministrstva za državne soudelezbe Sergia Castellarija, ki skrivnostno izginil na rimskem podeželju, potem ko je ugotovil, da je vpleten v preiskave o podkupninah. Sicer pa je tudi včerajšnja sodna kronika zabeležila kopico ukrepov proti obtoženemu zaradi korupcije.

Republika Slovenija je svojo prisotnost na mednarodni borzi turizma začela že v torek zvečer, ko sta Gospodarska zbornica Slovenije in Ministrstvo za turizem, oziroma organ, ki bo nasledil to sedaj ukinjeno ministrstvo, priredila dobro obiskano srečanje z novinarji Milana in Lombardije. Podminister Umek je v svojem kratkem nagovoru orisal stanje turizma v Sloveniji, pred desetdnevno vojno in po njej. Dejal je, da so

BIT / NA SEJMU 4.000 RAZSTAVLJALCEV

Tudi Slovenija prisotna na turistični borzi v Milanu

Na tiskovni konferenci orisali stanje turizma v Sloveniji Največ turistov je bilo lani prav iz Italije

ALES WALTRITSCH

MILAN - Na milanskem sejmišču so včeraj otvorili turistični sejem BIT '93. Z razstavama v Berlinu in v Parizu je to najpomembnejši turistični sejem v Evropi.

Na včerajšnjem odprtju so italijanska ministrica za turizem Margherita Boniver, predsednika ENIT Corona in Confcommercio Colucci po uvodnih govorih odgovarjali italijanskim novinarjem. Turizem je za Italijo primarnega pomena, eden največjih gospodarskih virov, veliko pa je se vedno odprtih in neresenih vprašanj. Boniverjeva je rekla, da bo

odljudje treba turizem obravnavati resno in enotno (v zvezi s tem so pred kratkim ustanovili medministrski odbor za turizem, ki ga bo vodil premier Amato). Pravi utrip te gospodarske panoge pa bo prav v teh dneh v Milanu, kjer se bo odvijala tudi turistična borza Buy Italy. Na njej bo mogoče že zdaj ugotoviti, v kolikšni meri bodo zasedene letosnje italijanske kapacitete. Italija je namreč lani zabeležila nazadovanje v prihodih tujih gostov.

BIT pa se zdaleka ni samo italijanski turizem. Letos je v sedmih razstavnih halah prisotnih preko 4.000 pobudnikov iz 150 držav. Prvic so letos samotojno prisotne tudi Slovaška in baltske republike, drugič pa se svetovnim tour operaterem in italijanski publikli predstavljata tudi Slovenija in Hrvaška.

Republika Slovenija je svojo prisotnost na mednarodni borzi turizma začela že v torek zvečer, ko sta Gospodarska zbornica Slovenije in Ministrstvo za turizem, oziroma organ, ki bo nasledil to sedaj ukinjeno ministrstvo, priredila dobro obiskano srečanje z novinarji Milana in Lombardije.

Podminister Umek je v svojem kratkem nagovoru orisal stanje turizma v Sloveniji, pred desetdnevno vojno in po njej. Dejal je, da so

Italijani vedno bili med najbolj priljubljenimi gosti. Njihovo število je bilo vedno veliko. Po najnovejših podatkih so v minulem letu prav Italijani z več kot 450.000 nočitvami zasedli prvi mesti med tujimi obiskovalci, celo pred Avstrijci in Nemci.

Tem stvilkam navkljub so italijanski novinarji bili mnenja, da se Slovenijo v Italiji daleč pemalo promovira. Preprosti ljudje se vedno nimajo jasnih pojmov o stanju v sosedni državi. Upati je, da bo promocijska politika slovenskih turističnih organov to cimprej upoštevala.

Tako Slovenija kot Hrvaška imata svoj razstavni prostor v Hali 17, kjer poleg evropskih držav dobimo tudi obe Ameriki. Kar se slovenske prisotnosti tice, si lahko, poleg skupnega prostora, kjer pod pokroviteljstvom Gospodarske zbornice in ministrstva dobimo celovito slovensko turistično ponudbo, lahko ogledamo tudi razstavnih prostor novogoriškega HIT. Poleg igralniške mize Casinója in ponudbe turistične agencije Hittours je obiskovalcem na voljo tudi spremna atrakcija s carobnim programom.

Milanski BIT bo se danes in jutri namenjen izključno operaterjem, široki publikli pa bo svoja vrata odprl v soboto in nedeljo.

AKTUALNO / LERNERJEVA ODDAJA ZAPUSTILA TRST

“Milano Italia”: špektakel ali koristna provokacija?

Različna mnenja ljudi, ki so bili med publiko na Pomorski postaji

SANDOR TENCE

TRST - Novinarstvo kot goli spektakel ali pozitivna provokacija? To vprašanje si upravičeno postavlja marsikdo, ki je v ponedeljek zvečer sledil po TV ekranu oddaji "Milano, Italia", v kateri se je cinizem do balkanske tragedije prepletal s hotenji (in konkretnimi dejanji) mirovnikov. Nekateri so npr. prepričani, da je bilo soocanje na Pomorski postaji zelo slabo pripravljeno, skodljivo in torej odvec, drugi pa menijo, da je bila oddaja zanimiva, saj je del Trsta nacionalistice in zato je prav, da je italijanska publika spoznala, da je mesto tako zagledano v svojo preteklost. Poglejmo, kaj menijo o oddaji nekateri Slovenci, ki so bili med publiko.

Pokrajinski podtajnik SSK Peter Mocnik si, podobno kot marsikateri gledalec, postavlja vprašanje, ali je Lernerju oddaja usla iz rok, ali pa je hotel novinar namerno prikazati vse negativne aspekte trzaskega vsakdanja. »Upam, da je bil to njegov cilj, drugače bi moral potegniti zaključek, da je Lerner povsem nesposoben novinar.« Da je bila oddaja v vsakem primeru koristna in po svoje poučna je

prepričana Damiana Ota, predsednica ZSKD, ki je bila na Pomorsko postajo povabljen v svojstvu organizacije, ki stvarno sodeluje z mirovniškimi gibanji. »Nisem mnenja, da je slo za poceni novinarski spektakel, ker ne verjamem v vnaprej usmerjeno novinarstvo. Vtis pa sem imela, da je bil Lerner v ključnih trenutkih nekoliko neoprepariran,« nam je dejala.

»Ne smemo se zgrazati, da je TV spektakel, ker lahko v vsakem trenutku menjamo kanal,« je mnenja deželni svetovalec DSL Milos Budin. Če je Trst izpadel desničarski nista za to kriva Lerner in njegova oddaja. »Jaz moram biti prepričan, da to kar so pokazali neofasisti in drugi desničarji ni odraz večine Trsta, je pa na žalost dober del njegove stvarnosti. Proti njemu je treba narediti več, kar se ze dela. In več morajo napraviti vsi tisti, ki se zgrazajo nad to oddajo. Tako politično divjanje mora demokracija Trst inteligentno izolirati, ce zeli na tej meji mir in sodelovanje,« nam je dejal se Budin.

Renato Kneipp, sindikalist CGIL in aktivist SKP, ki se je živo ogla-

sil v torkovi oddaji, je prepričan, da je "Milano, Italia", prikazala zelo žalostno resnico, da je dobršen del mesta sovrazno razpolozen ne samo do Slovencev, ampak do Slovanov na sploh. Po njegovem je Lerner izkivljeno prikazal fasiste kot edine nacionaliste. Zal to ni res, ker so nacionalisti in protislovenski politiki zelo dobro zastopani tudi v Listi za Trst, v KD ter v ostalih vladnih strankah.

Ivo Jevnikar, deželni tajnik SSK, se sprašuje, ali si je Lerner zel le spektakla, ali pa je zel opozoriti vsedržavno javnost na stališča, ki so sicer neprijetna, vendar v Trstu se kako prisotna. Občinstvo na Pomorski postaji po njegovem ni bilo slučajno izbrano in judje iz kroga SSK niso bili vabljeni k udeležbi, medtem ko je skrajna desnica v bistvu zasedala pol dvorane. »Taka je bila pac izbira prirediteljev, ki so v času pred volitvami in pred pogajanjmi med Italijo in Slovenijo morali računati na reakcijo dela Trsta. To pa ne spreminja dejstva, da zastopa nestrna, protislovenska in agresivna stališča lep odstotek naših somesčanov,« je mnenja Jevnikar.

Novinar Gad Lerner v Trstu (foto Križmančič)

Pannella: Trst je težko in muhasto mesto vendar povečini strpno in odprto...

TRST - S sinočno debato, ki je bila posvečena sporni reviziji zakona st. 180 o zdravljenju umskih bolnikov, se je oddaja "Milano, Italia" poslovala iz Trsta, kjer je pustila za sabo plaz polemik, negodovanj in slabe krvi. V torkovi oddaji sta nastopila tajnik neofasistične stranke Gianfranco Fini in radikalni prvak Marco Pannella, ki sta govorila

o Amatori vladi in napovedani volilni reformi. Njuno soocenje je bilo zelo dolgotrajno soocanje dveh prekaljenih političnih lisjakov.

Oddajo je na koncu nekoliko pozvil Gad Lerner, ki se je v bistvu opravičil za ponedeljkove ekcese narodne mrznje in nestrpnosti. Tajnica DSL Perla Lusa je rekla, da je oddaja prikazala Trst kot mesto, ki

LIGNANO - V enem največjih turističnih krajev na italijanski obali severnega Jadrana, največjem v Furlaniji-Juljski krajini, si manejo roke. Po vesteh iz Rima o zakonskem nacrtu, po katerem naj bi v Italiji odprli 11 novih igralnic, ki naj bi jih dodali stirim ze delujocim, kaze, da so edini v našem koncu, ki imajo vse adute v redu. So majhen kraj, niso glavno mesto pokrajine ali dezele, nimajo 100.000 prebivalcev, pri njih ni hipodroma. V dvomu je sicer le premajhna oddaljenost od ze delujoce igralnice v Benetkah. To pa naj ne bi bila ovira.

Drugece so razocarani v Trstu, kjer so nekateri (npr. podtajnik Camber) menili, da je odprtje igral-

nice pomembnejse od drugih pobud na gospodarskem podroccju, najbrz predvsem zato, da ne bi denar odhajal cez mejo v slovenske igralnice. Ce bodo obveljale smernice v zakonskem nacrtu Trst sploh ne bo prisel v postev. Prav tako bo odpisana Gorica, kjer si nekateri zaman prizadevajo, da bi prislo do odprtja igralnice. Razocarani so tudi v Gradezu, kjer so upali, da bo igralnica v Lignanu le v poletnem casu, pozimi pa bi bila lahko pri njih. Ponujajo, najbrz zaman, predlaskim preurejeni luksuzni hotel Astoria.

V Lignanu v tem casu zivi le nekaj tisoč prebivalcev. Poleti jih je tam na desetisoce, bodisi v stotinah hotelov kot v vec tisoč stanovanjih, ob ne-

deljah je gostov tudi do 300.000. Lignano je tudi najpomembnejse pristanice v Italiji sploh za turistična plovila. Na raznih mestih med izlivom Timenta in maransko laguno imajo prostora za nad 5.000 urejenih privezov. Na voljo imajo tudi prostor za igralnico. To je Kursaal. Zgradili so ga ze pred petnajstimi leti in ze takrat upali, da bo tam igralnica. V Lignanu upajo, da bo v igralnici, ko bo do nje prislo, dobilo zaposlitev nad sto ljudi, da bodo tudi v zimskem casu zaziveli vsaj nekateri hoteli.

Na drugi strani italijansko-slovenske meje, v Novi Gorici, niso prav nic zaskrbljeni. »Naj kar pride konkurenca,« pravi generalni direktor HIT Danilo Kovacic, »vsaka konkurenca je zdrava in tudi dobrodosla, saj bomo tako prisiljeni biti vedno bolj, da privabimo nove goste.«

Da bi to naredili, neglede na napovedano konkurenco, se pripravljajo, da bodo ze cez kak mesec, na pomlad, odprli turisticko-rekreacijski center Perla. Ta bo v nekdanjem Hotelu Argonavti, ki ga sedaj prenavljajo. Naložba bo vredna nad 21 milijard lir. V hotelskem delu bo 200 lezisc, v centru bodo seveda tudi igralnica, beauty in fitness center, bazen, teniska in druga

igrisca. »Urediti moramo, po ameriskem vzorcu, turistični center, ki bi lahko sprejel od 2 do 5.000 gostov dnevno, delu teh je treba nuditi tudi prenočnice in drugo vrsto zabave, ne le igralnico,« pravi v Novi Gorici. Novi center Perla gre v smer takšne filozofije.

V to smer gredo tudi druge pobude novogoriskega HIT. Med temi Fondacija HIT za kadre v turizmu. Ta naj bi s stipendijami pomagala tistim gostinskim delavcem, ki zele na izpopolnjevalno solanje v tujino. Na tak nacin v Novi Gorici neposredno odovarjajo neucinkovitim polemikam med Izolo, Ljubljano in Mariborom, kje naj bo eventualna bodoča visoka gostinska sola. V Novi Gorici dajejo pobudo tudi za ustanovitev kapitalistih družb za turistični razvoj Slovenije. Seveda tudi druge vabijo k sodelovanju. Očitno v Novi Gorici gledajo na turistični razvoj z drugačnimi očmi kot drugje na Slovenskem, kjer se vedno sanjarijo o nemških in avstrijskih turistih, ki so res prihajali množično, s seboj pa so prinesli bolj malo denarja. Veliko bolje je, takšno je prepričanje na Primorskem, privabiti italijanskega gosta, ki se kreta z debelejšo denarnico.

RAZISKAVA / PO RAZSODBI VRHOVNEGA KASACIJSKEGA SODIŠČA OB PROCESU ZOPER SAMA PAHORJA

Protislovenski izpadi na Tržaškem

Na desetine oskrumb spomenikov padlim, na stotine mazaških popisov slovenskih napisov v mestu in na podeželju

Mazaške akcije oskrumbe, žalitve v letih 1988-1989

Leto 1988

3. marec: oskrunili ploščo padlim na Padricah, pomazali dvojezične table na Krasu ter oskrunili spominsko ploščo padlim partizanskima borcem Kosuti in Grudnu na pokrajinski cesti v Krizu,

20. april: pomazali kip Mare Samse pri Domju,

26. april: ponovno oskrunili spomenik Mare Samse pri Domju, 31. maj: pomazali dvojezične krajevne napise v Trstu, Bazovici, Padricah ter v vaseh dolinske občine, 2. junij: oskrunili spomenik padlim v NOB na Colu, v Sempolaju in Praprotnu, pomazali dvojezične table v občini Zgonik,

18. julij: ponovno oskrunili spominsko ploščo padlim partizanskima borcem Kosuti in Grudnu na pokrajinski cesti v Krizu, 19. september: z vhoda odvetnika Bogdana Berdona v Ul. sv. Franciska odnesli dvojezično tablico, 24. september: zazgali avtomobil takratnega občinskega svetovaleca Paola Parovela,

1. november: zazgali izvod Primorskega dnevnika in postnem nabiralniku osnovne sole Sirok v Ul. Dona-

doni,

3. november: pomazali dvojezične smerokaze in krajevne table v dolinski občini,

6. novemer: oskrunili spomenik padlim v NOB na Proseku.

Leto 1989

1. januar: oskrunili spomenik padlim v NOB v Boljuncu,

3. januar: oskrunili spomenika padlima v NOB na Opcinah in na Proseku, pomazali tablo osnovne sole Josip Ribicic pri Sv. Jakobu,

5. januar: pomazali dvojezične napise v Brisčkih, na Colu in na Repentabru, oskrunili spominsko ploščo padlim partizanskima borcem Kosuti in Grudnu na pokrajinski cesti v Krizu,

19. junij: zaljivi napisi na zidovih Slovenskega dijaskega doma v Trstu,

2. november: pomazali smerokaze v Krizu,

8. december: pomazali tablo na Krmenki,

18. december: mazaška akcija in protislovenski napisi na sedežu trgovskega tehničnega zavoda Ziga Zois pri Sv. Ivanu,

27. december: pomazali dvojezične table v občini Repentabar in pil.matere bozje na križiscu v Repnu ter oskrunili spomenik padlim v NOB na Colu.

Spomenik padlim partizanom v Boljuncu, ki so ga oskrunili 1. januarja 1989 (foto Magajna)

MNENJA / JOŽE PIRJEVEC

Kriminaliziranje drugačnosti

Prof. Jože Pirjevec

Prof. Jože Pirjevec, zgodovinar in esejist: V Trstu se v zadnjih sto in več letih dogaja tisto, kar se tudi marsikje drugje v Evropi: večina preprosto kriminalizira in izobči določeno komponento skupnosti zaradi njene verske ali narodnostne drugačnosti. Tako se je na primer zgodilo Judom v Nemčiji, Rusiji in drugod po srednji in vzhodni Evropi, tako se dogaja Albancem na Kosovu, Ciganom pa bolj ali manj povsod. Nas primer seveda ni bil in ni tako tragičen kot je bil

judovski pod nacizmom, ko je slo za fizično iznizenje milijonov ljudi, ali kot je ciganski: ti so v Evropi tisto, kar so v Indiji nedotakljivi - z njimi nihce noce imeti opravka.

Nas primer je neke vmesne, podoben alban-skemu: v Trstu smo Slovenci »posteni« le, ce sprejememo hierarhični red, v katerem stojimo na nizjih stopnicah in se cim bolj potuhnemo, da bi ne motili »čistosti« mesta, ki je kot znano tako italijansko, da bolj ni mogoče. Sicer pa nam je vedno na voljo asimi-

lacija, ki nam je do brohotno nihce ne odreka, s tem pa tudi povzdig v visoke, celo najvisje družbene sloje. Ce tega hisnega reda ne sprejememo, nismo »posteni«, smo torej krivi, kar pomeni, da z nami ne gre ravnati v rokavicah.

Takšna miselnost se je v Trstu tako globoko zakoreninila, da smo postali njene zrtve vsi: Italijani, ki ne smejo pokazati do nas nikakršne popustljivosti ali radovednosti, kajti sicer jih lastni ambient osumi, da so bastardi, in mi, ki se

zares sprostim, samo ce smo med svojimi, in se pogosto potuhnemo pod plašč dvojezičnosti.

Zadnjič mi je povedala prijateljica, ki se je preselila k nam iz osredne Slovenije, zanimivo zgodbo. Ko je bila v Trstu v porodnišnici, je pri rojstvu skoraj izgubila otroka, ker ni razumela zdravnikovih navodil. Sele zadnji trenutek, ko je bila ze vsa modra, je bolničarka nasla toliko poguma, da je prekrasila ukaz, ki pravi: »Tu se govori samo po italijansko,« in ji v slovensčini povedala kaj in kako.

MNENJE / PAOLO RUMIZ

Na srednjeevropskem kvadrantu vse bolj narašča koeficient ksenofobne histerije

Paolo Rumiz, novinar Piccola: Zadnje case opazam, da zganjajo sedaj osebe, ki so se se do pred kratkim izrazale potihlo, vse vecji vik in krik. Gre za neke vrste ksenofobne izpade, kar je bilo razvidno tudi iz ponedeljkove televizjske oddaje Milano - Italia. Bolj kot njihov hrup pa me moti dejstvo, da se nasproti tem krikom zoperstavlja popoln molk.

Osebo sem trdno prepričan, da je velika večina Tržčanov odprta in strpna do sloven-

ske manjšine, a molci, ker nima v tržaškem političnem svetu sklicne tocke, ki bi ji lahko verjeli.

Podoben obnasanje, podoben razrast ksenofobije, opazam tudi v Sloveniji: ljudje, ki so do pred dvema, tremi leti molcali, sedaj odkrito kričijo proti različnim etničnim skupnostim. Menim, da se je zadnji cas koeficient histerije povecal malce povsod na srednjeevropskem kvadrantu. Prav zato sedaj ne gre absolutno popustiti.

Novinar Paolo Rumiz

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo trzaskega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - P.R.A.E. d.d. - Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZTT, Trst

Tisk: VITA, Videm

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax: 040-772418
Gorica, Drevored 24, maja 1, tel. 0481-533382, fax: 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax: 0432-730462
Ljubljana, NTA, Slovenska 54, tel. 061-113121, fax: 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax: 0463-318506

Prodajo naročniška služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24, maja 1, tel. 0481-535723 fax: 0481-532958

Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publist
tel. 040-7796611, fax: 040-768697
Italija: podružnice SPI

Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (sirnina 1 stolpec visina 42 mm) 80.000 LIT,
financi in legalni 120.000 LIT, ob prazničnih povik 20%; mali oglasi
850 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.200 LIT - 40 SIT
Narocnina za Italijo: letna 315.000 LIT
za Slovenijo: mesečna 1.200 SIT placilja preko DISTRIEST,
Partizanska, 75 Sezana, tel. 067 - 73373

Registriran na sodiscu v Trstu st. 14 z dne 6.-12-1984
Clan italijanske zveze casopisnih založnikov FIEG

TERITORIJ / DANES KONFERENCA O STORITVAH

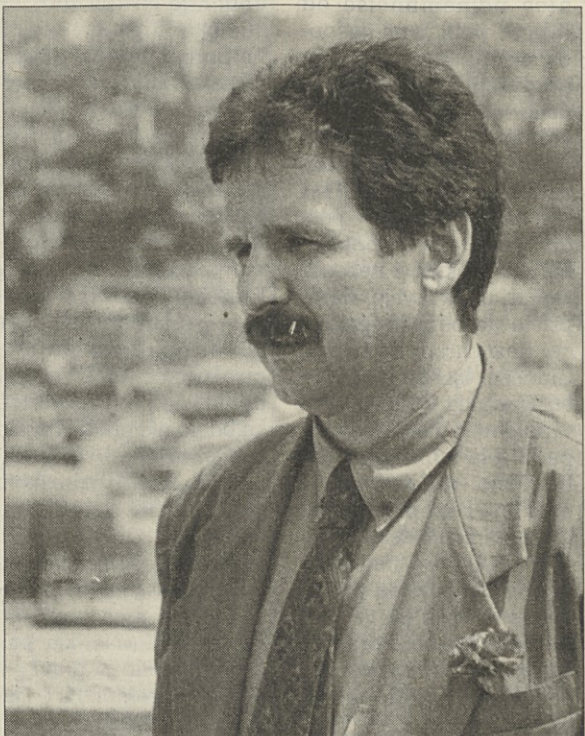
Kakšna naj bo vloga tržaškega Krasa

Sodelovanje med Deželo in krajevnimi upravami

Danes bo na sporedu konferenca o storitvah na Krasu, ki bo obravnavala programski sporazum o izbirah in lokalizaciji ter realizaciji izrednih posegov v korist Krasa. Potem ko je zakon stopil in veljavno, je deželna uprava vzpostavila stik z zainteresiranimi ustanovami, ki naj bi soodločale pri vsej tej zadevi. Zaključila se je tako dolga pripravljalna faza, v kateri so bila preverjena številna vprašanja, ki zadevajo obstoj in produktivni razvoj kraskega teritorija. V pripravljalni fazi so sodelovali trzaska Občina in Pokrajina, Kraska gorska skupnost, Združenje kraskih vasi ter večje slovenske organizacije.

Konferenca o storitvah (na sporedu bo danes ob 11. uri na sedežu deželnega odbornstva v Ul. Udine) je instrument - pravi deželni odbornik Dario Tersar - ki ga predvideva zakon št. 142 o krajevnih avtonomijah; v tem primeru služi za izvajanje 1. člena deželne zakona št. 16 o Krasu.

Mimo tega aspekta, ki zadeva obvezne postopke, današnja konferenca opozarja predvsem na dve vprašanji. Prvo zadeva zaščito okolja in razvoj Krasa; gre za povezavo, ki ni naključna in ki smo jo želeli doseči. Dolga leta smo se izogibali razpravljanju o raz-

Deželni odbornik Dario Tersar

voju Krasa -pravi odbornik Tersar- ker je bilo to v nasprotju s potrebo po zaščiti edinstvenega okolja na svetu.

Velike javne infrastrukture (avtocesta, plinovodi in sinhrotron), nekatere potrebne, druge pa manj, so pokazale, da se je treba tega problema lotiti z drugačnega zornega kota.

Treba je delati na tem predlogu in zavreci neotocene in zaljive opredelitve. Deželne zakona št. 16 ne gre tolmaciti kot

kompenzacijo ali pa moralizacijo škode, ki jo je utrpelo geografsko področje trzaskega Krasa. Pojmovati jo je treba kot povezovalni člen med razvojem in zaščito okolja, pri čimer je treba enako dostojnost zagotoviti tako sinhrotronu, kot tudi drugim produktivnim in gospodarskim pobudam (obrtiškega in kmetijskega značaja); poleg tega je treba zagotoviti tudi storitve za družbene dejavnosti in za prosti

cas, vedno v okviru ohranjanja okolja.

Druge vprašanje, ki si ga postavlja konferenca, je odnos med skupnostjo, ki na tem predelu živi in med kraskim teritorijem. Režim o vinkulacijah in razveljavitvah raznih dovoljenj, na osnovi katerih ni mogoče razširiti vinograde, ali pa ni dovoljena nobena dejavnost za osebe, ki prebivajo na tem teritoriju (od kraskega dolinskega teritorija pa do Sovodenj), ni več sprejemljiv. Potrebno je zagotoviti pravico do življenja in do dela v okviru točnih predpisov za prebivalstvo, ki je znalo na zgleden način ohraniti in obvarovati Kras v vseh teh desetletjih.

Kako se bo konferenca zaključila je se negotovo. Obremenjujejo jo se nekatere neznanke, ki upam, da jih bom rešil v najkrajšem času. Z svoje strani zagotavljam - zaključuje deželni odbornik Tersar - najširšo razpoložljivost za iskanje rešitev, obenem pa bom z enako odločnostjo obsojil vsakršne poskus, ki bi lahko izničil, ali pa upočasnili posege, ki jih predvideva zakon št. 16; kdor ga je podpisal, ga mora tudi spoštovati: ne gre tudi pozabiti, da zakon daje na razpolago 15 milijard lir za važne in kvalificirane posege na teritoriju.

PROTEST / PROTI PRIVATIZACIJSKI MRZLICI KOMISARJA PRISTANIŠKE USTANOVE

Sindikalna delegacija pri prefektu zaradi pristanišča

Pristaniški delavci pa medtem nadaljujejo stavkovno gibanje

Sindikalno predstavništvo CGIL, CISL in UIL trzaskih pristaniških delavcev je včeraj obiskalo trzasko prefekta Cannarozza, da bi mu obrazložilo svoje globoko nezadovoljstvo nad sedanjim komisarjem vodstvom Antonomne trzasko pristaniške ustanove in se zlasti nad njegovimi najnovejšimi potezami za privatizacijo pristaniških storitev. Kot je znano, je pristaniški komisar Fusaroli skupno z vladnim podtajnikom za prevoze Camberjem prejšnjo soboto naznanil, da je pristaniška ustanova sklenila sporazum, na osnovi katerega naj bi upravljanje 5. pomola prevzelo podjetje Pacorini, upravljanje 6. pomola podjetje Parisi, železnisko službo pa podjetje Costruzioni tecniche ferroviarie iz Vidma, poleg tega pa da tečejo se pogajanja za privatizacijo 7. pomola.

Sindikalno delegacijo so sestavljali Riccardo Devescovi, Clide Cofone in Fabio Sanzin za CGIL, Luciano Kakovic, Livio Maraspin in Paolo Petri za CISL ter Adele Pino, Giancarlo Masserano in Giordano Melozzi za UIL. Trzaskemu prefektu so povedali, da sindikati načelno ne nasprotujejo (delni) privatizaciji pristaniških storitev. Poudarili pa so, da bi moralo vodstvo pristaniške ustanove najprej izdelati splošni nacrt za trzasko pristanišče, in to tudi v skladu z zakonskimi osnutki za preustroj italijanskih pristanišč, ki so že dalj časa v obravnavi v parlamentu. Predvsem pa sindikati zahtevajo, da so pri temeljnih odločitvah soudeleženi, in to v skladu s sporazumom, ki so ga 18. oktobra 1992 podpisali tedanji trzaski prefekt Sergio Vitiello

ter predstavniki Avtonomne trzasko pristaniške ustanove, Enotne družbe pristaniških delavcev, sindikatov in uporabnikov pristanišča. Zato so sindikalni predstavniki včeraj od prefekta zahtevali, naj kot predstavnik ene izmed strani podpisnik doseže od vodstva pristaniške ustanove, da preklicе vsak sklep, ki bi sindikate postavil pred izvršena dejstva glede bodočega upravljanja pristanišča.

Prefekt Cannarozzo je vzel na znanje protest sindikatov, ki se v teh dneh izraza tudi prek stavke pristaniških delavcev, ni pa dal nobene konkretnega odgovora. Sindikalistom je odkrito povedal, da je vloga trzaskega prefekta prevzel pred komaj dobrim tednom, tako da se ne pozna zadostno razmer. Obvezal pa se je, da bo nemudoma zaslusal predstavnike ostalih strani podpisnic sporazuma z dne 18. oktobra 1992 ter da bo takoj potem dal sindikatom svoj odgovor, in to verjetno že ta petek.

Sicer pa je prav včeraj komisarstvo vodstvo Avtonomne trzasko pristaniške ustanove v časopisnih izjavah korigiralo vesti, ki jih je samo posredovalo na svoji sobotni tiskovni konferenci. Po novem naj ne bi drzalo, da so že bili sklenjeni dokončni sporazumi za privatizacijo pristaniških storitev. Doslej naj bi podpisali le preliminarne dogovore. Sindikalni predstavniki so to revizijo ocenili kot znak neresnosti in pozvali prefekta, naj pri vodstvu pristaniške ustanove poseže, da bi prirejalo manj tiskovnih konferenc in se resneje posvetilo reševanju problemov pristanišča, kajpak ob sodelovanju sindikatov.

Sprico razvoja dogodkov sindikati včeraj niso preklicali stavke, tako da pristaniški delavci železniskega oddelka se vedno stavkajo, ostali pa ne opravljajo nadurnega dela. Pristanski delavci železniskega oddelka se bodo danes ob 7. uri zjutraj zbrali na sidniški skupščini, splošna sindikalna skupščina vseh pristaniških delavcev pa bo zasedala po prefektovem odgovoru.

UPEPELJEVALNIK / NAPOVED TOŽBE

Občinski svetovalec Ghersina vztraja: Del Monaco je »čudežni izvedenec«

»Dan po pustu nočem komentirati vesti, s katero sem se seznanil iz časopisja. Ko bom dejansko prejel uradno obvestilo, bom lahko ocenil njegovo vsebino. Ze sedaj pa lahko priznam svojo krivdo, ker nisem prejel podkupnin...« Tako je občinski svetovalec »Zelenih« Paolo Ghersina komentiral vesti, po katerih ga inz. Dorian Del Monaco namerava tožiti zaradi izjav, ki jih je na njegov račun izrekel v občinskem svetu 9. decembra, ko so razpravljali o novem stadionu. Ghersina

na tedaj ni bil posebno prijateljsko razpoložen do inženirja iz Ferrare, o katerem je dejal, da je soudeležen pri vseh večjih delih, ki so jih zadnja leta opravili v Trstu. Včeraj je Ghersina naglasil, da se bo z vlogo Del Monaca, »čudežnega izvedenca, ki je pristojen in se istocasno ukvarja z izgradnjo stadiona ter s postavitvijo podzemskih cevi, z upepeljevalnikom ter z napravami za čiščenje odpadnih voda, zaustavil na posebnih tiskovnih konferencah prihodnje dni.« Ghersina obljublja, da

bo na tej tiskovni konferenci nacel dvomna in sumljiva vprašanja, ki so povezana z novim upepeljevalnikom. Ze sedaj pa obljublja, da bodo »Zeleni« sprožili pobudo v zvezi z nezaslišanimi izjavami Del Monaca, ki je v pismu skoraj vsem krajevnim in tudi vsedravnim oblastem govoril o sedanjem in tudi o novem upepeljevalniku. Ghersina se sprašuje, kdo slepari: gradbenik, direktor del (sam Del Monaco, ki je obenem projektant in član dražbene komisije) ali pa trzaska Občina.

NOVICE

Šola: grafični natečaj Pokrajine

»Podobe in kooperacija«: tako je naslov grafičnega natečaja za osnovne, srednje in višje šole iz trzasko pokrajine, ki ga prireja deželni center za kooperacijo v solah pod pokroviteljstvom trzaskega solskega skrbništva. Dijaki bodo lahko do 30. marca oddali slike (posameznikov ali pa skupinske), ki grafično prikazujejo koncept kooperacije. Slike bo ocenila posebna komisija, ki bo nato porazdelila vrsto nagrad, ki gredo od pokalov, kuponov za nakup, pa do diplom o sodelovanju. Vsi udeleženci pa bodo prejeli posebno darilo. Vsa dela udeležencev bodo razstavili na razstavi, ki jo bodo priredili v dvorani Ljudske knjižnice, v Ul. Teatro Romano, od 16. do 24. maja. Na tiskovni konferenci sta predsednik trzasko sekcije deželnega sedeza za kooperacijo v solah Evgenio Santoro in deželni predsednik Luciano Peloso poudarila, da je namen natečaja nuditi študentom vse tiste instrumente, da lahko postanejo polnopravni državljani z vsemi moralnimi vrednotami, ki so dandanes skoraj izginile. Sodelovanje pomeni -sta poudarila- vzgajanje mladine v demokraciji in valorizacijo človekove osebe, enakosti med nami in odgovornosti posameznikov.

Predstavili video o Trzaskem zalivu

V Trstu so včeraj predstavili video o Trzaskem zalivu, ki so ga pripravili izvedenci naravne morske rezerve WWF v Miramaru s finančno pomočjo dežele FJK. Na srečanju so bili prisotni deželni odbornik za okolje Angeli, odgovorni za miramarski rezervat Benedetti ter avtorji video-posnetka, ki traja okrog 30 minut. Posnetek prikazuje podmorsko življenje v Trzaskem zalivu, od Milj do Tilmenta, predvsem pa se zaustavlja ob podrobnostih Trzaskega zaliva vse do izliva Soce. V tem podmorskem življenju so se skoraj nedotaknjene površine. Posnetek bo deželna uprava porazdelila po solah, celotna operacija pa se uokvirja v skupne pobude med deželnim ravnateljstvom za okolje in vodstvom Miramarskega parka. Poleg video-kasete je deželna uprava pripravila tudi razstavo o morski biologiji od leta 1800 do današnjih dni.

Okrogla miza o mladoletnikih

Izkoriščanje mladoletnikov je skupno vprašanje vseh: izhajajo iz tega prepričanja bodo predstavniki novinarjev, sodstva, institucij in voluntariata priredili okroglo mizo, ki bo jutri pod naslovom »Ne samo vest« v kongresni dvorani Lloyd Adriatica. S to pobudo se zaključuje tečaj izobraževanja prostovoljcev in socialnih delavcev, ki so ga priredili v sodelovanju s trzasko občinsko upravo.

Ladja s trotilom odpulpa proti Trstu

Včeraj, malo pred 13. uro, je iz Barija (kjer je bila zasidrana 19 dni) odpulpa proti Trstu hrvaška ladja »Vela luka«, ki je imela na krovu 171 ton trotila. Spremlja jo ladja vojne mornarice.

RAZSTAVE / DAVIDE SKERLJ V TK GALERIJ

Ironična simbologija mladega kiparja

Niz posvečen mladim tržaškim umetnikom

V Galeriji TK razstavlja od sinoči kipar Davide Skerlj, član skupine mladih umetnikov Interattivi Associati. 29-letni umetnik je diplomiral l. 1980 na likovni akademiji v Benetkah pri Carmelu Totiju. Po končanem studiju je predvsem potoval po Evropi, nato je dve leti preživel v New Yorku, kjer je večinoma ustvarjal predloge za sitotisk. Odkar se je vrnil v Trst, se poleg kiparstva posveča se skrbi za prizade-

Kot je sam poudaril, so njegovi mali kipi eksperimentalno raziskovanje človeške osebe in ironične simbologije. Zanje uporablja črni plastilin, medtem ko so fotokopije na prozornem acetatnem plastičnem papirju.

Davide Skerlj (levo) med odprtjem razstave (f. Ferrari)

PROCES / TRŽAŠKO POROTNO SODIŠČE

Bosanskega šoferja Vukomanovića znova obsodili na dosmrtno ječo

Trzasko porotno sodišče je včeraj potrdilo razsodbo, ki jo je izrekel že marca leta 1990, in sicer dosmrtno ječo za 34-letnega Darka Vukomanovića, bosanskega šoferja, ki je bil obtožen, da je iz koristoljubja 25. aprila 1983 umoril svojo delodajalko Carmelo Babic. Vukomanović je zrtvi s kipcem prebil lobanjo, pobral nekaj dolarjev in pobegnil. Zatem se je na prvotno razsodbo pritožil in decembra lani je sodišče sklenilo, da vse akte znova preda državnemu pravdnistvu, čes da dekret, s katerim so ga klicali na sodišče, ni bil veljaven. Dekret so naslovili v obliki, ki je običajna za osebe, za katere ni znano bivališče. Tedaj pa je bil Vukomanović v zaporu v Sarajevu in bi ga lahko obvestili o procesu na njegov račun.

Na včerajšnji razpravi (predsednik sodišča je bil dr. Fermi, javni tožilec dr. Reinotti) so zaslislali vrsto pric, ki jih je poklicalo javno tožilstvo, prisoten je bil tudi Vukomanović. Na sodni obravnavi pa ni bilo Mattie Babica, moža pokojne Carmele. Babic je bil obenem glavna priča, ki je obtoževala Vukomanovića, saj je bil med napadom tudi sam ranjen in je zatem preiskovalcem podrobno povedal, kaj se je tedaj zgodilo. Ze dalj časa namrec Babic ne prebiva v stanovanju v Ul. Coroneo in navzlic vsemu prizadevanju pa sodna policija nikakor ni mogla ugotoviti, kam se je preselil. Kljub temu pa so proces včeraj začeli in ga tudi zaključili: očitno ni bilo dvomov o Vukomanovićevi krivdi, ki pa naj bi nameraval vložiti priziv.

bil obenem glavna priča, ki je obtoževala Vukomanovića, saj je bil med napadom tudi sam ranjen in je zatem preiskovalcem podrobno povedal, kaj se je tedaj zgodilo. Ze dalj časa namrec Babic ne prebiva v stanovanju v Ul. Coroneo in navzlic vsemu prizadevanju pa sodna policija nikakor ni mogla ugotoviti, kam se je preselil. Kljub temu pa so proces včeraj začeli in ga tudi zaključili: očitno ni bilo dvomov o Vukomanovićevi krivdi, ki pa naj bi nameraval vložiti priziv.

PUST / VČERAJ ZAKLJUČNE POGREBNE SVEČANOSTI

V Boljuncu so pusta »izstrelili« »Šok« na poledeneli Mlaki

Na Kontovelu pust ni hotel na led, a so ga »prepričali«

Pepelnica sreda je dala pustu dokončni usodni udarec. Pustni veseljaki so včeraj na pustnih zlatih obredih, pogrebi, pokopih in sežigih, iztrošili se zadnje srage moči, tiste, ki jim jih nora pustna noc ni bila pobrala. Sedaj se tudi zanje nepreklicno zacenja post, ki bo trajal - ce bo tradicija obveljala - vsaj tja do naslednjega praznika - dneva žensk.

Včeraj je bilo torej na pustnih prizoriščih živahno zalostno. Po mestu in okoliskih vaseh so se s pogrebi poslovili od pusta. Tako je bilo v Miljah, v Skednju in se mnogokje.

V naši pustni srenji se je osrednji poslovilni slovesnosti na Kontovelu in Proseku po več kot dvajsetletnem premoru pridružilo slovo od pusta v Boljuncu. Domači pustolovci so pod taktirko obnovljenega odbora vaskga kulturnega društva obudili tradicijo, ki izhaja se iz šestdesetih let: pusta - poimenovali so ga Boljunki Sedmi - so »izstrelili« v vesolje, kjer bo krožil do prihodnjega leta. Pustni sprevod je krenil z Jame vse do boljunskega kozmodroma na Gorici, kjer so sodnik, kralj pusta in ostali najprej prebrali pokojnikovo oporo, zatem pa so zabrnele rakete (beri: zapihljali balončki...) in ze je pust zapustil zemeljska tla.

Velika množica ljudi se je tudi tokrat prisla poklonit kontovelsko-proseskemu pustu. Bertola Fuksija je spremljala do mlake množica pogrebcev (foto Ferrari)

Po tolikih letih so v Boljuncu spet izstrelili pusta v vesolje (foto Krizmančić)

Bertola Fuksija je spremljala do mlake množica pogrebcev (foto Ferrari)

tolo Fuksi, takole se je imenoval, po poklicu pa je bil občinski delavec, je zapustil »večno« kontovelsko vdovo Njezo Zeljetovo in najozje sorodnike, ki so ga ob spremstvu samega kralja Kraskega pusta ponесли od hiše zalosti na Kontovelu do Proseka in od tu do poledeneli Mlake. Vdova je sledila sprevodu kar na odprtem avtomobilu, v do-

kaz, da so tudi pustni dogodki občutili blagodejni ucinek moderne-ga časa. Slovo na Mlaki je bilo pretresljivo. Pokojnik kar ni in ni hotel na led. Na srečo se je med pogrebi spet znal »pustni plavalce« Cada, ki je tokrat prevzel nase težko svetniško nalogo: »Svet« Matija led razbi-ja, ce ga ni, ga pa nar-di, »so pravili nekoc.

Včeraj je bil 24. februar, dan svetega Matije. No, Cada je kot kak Matija XX.stoletja skocil z okincanega pomola na led... in ga tudi razbil! Nato je s pomočjo prijatelja Zarka potegnil pusta vsaj nekoliko proti sredini Mlake, kjer je lutka bohotno zagorela in ob presunljivem vdovinem kruljenju in zvokih proseske godbe na pihala tudi izgorela.

POKRAJINA / RAZPIS NAGRADE

Kako sodelovati pri natečaju »J. Kugy«

Letošnja tema: »Zakaj park: pozitivni aspekti zaščite ozemlja«

Kot smo že poročali, je Pokrajina Trst v okviru dejavnosti za spodbujanje zasluge in ovrednotenja ozemlja ustanovila letno nagrado v spomin na planinca in učenjaka Juliusa Kugyja. Nagrada se podeljuje z javnim natečajem.

Za leto 1992 znasajo nagrade skupno 10 milijonov lir, tema natečaja pa je "Zakaj park: pozitivni aspekti zaščite

ozemlja". Natečaja se lahko udeležijo za kategorijo A: razredi ali mednarodne skupine obveznih ali predobveznih sol v trzaski pokrajini (formalno jih predstavlja učitelj).

Skupinam, ki se bodo uvrstile na prva tri mesta na lestvici, ki jo bo sestavila v ta namen imenovana komisija in odobril prisotni organ Pokrajine Trst, bodo do-

deljene denarne nagrade ali nagrade v obliki ucnih pripomočkov, ki jih bo mogoče uporabljati pri ekoloških raziskavah, v naslednji vrednosti: 1. nagrada 3 milijone lir, 2. nagrada 2.500.000 lir, 3. nagrada en milijon in pol lir.

Za kategorijo B: strokovnjaki, zasebniki (razen uslužbencev Pokrajinske uprave v stalnem in nestalnem statusu ter članov njihovih družin in ostalih sstanujočih sorodnikov v prvem kolenu), družbe, združenja (tudi de facto) z bivalisem oziroma sedezem v trzaski pokrajini.

Avtorju elaborata, ki se bo uvrstil na prvo mesto na lestvici, ki jo bo sestavila v ta namen imenovana komisija in odobril prisotni organ Pokrajine Trst, bo dodeljena naslednja nagrada: zmagoviti elaborat 3.000.000.- lir.

K natečaju bodo pripušeni samo prispevki, ki bodo do 30.4.1993 v zaprti kuverti dostavljeni uradu za sprejemanje dopisov pokrajinske uprave Trst (Trg Vittorio Veneto 4). Kuverta mora biti naslovljena na Pokrajino Trst - Nagrada "Julius Kugy 1992". Oznacena mora biti izključno z geslom (to so lahko besede, crke in/ali številke) in z navedbo kate-

gorije A ali B, ki se je nameravajo avtorji udeležiti. Elaborat mora biti napisan na listih, ki naj ne presegajo formata A3. Na začetku morata biti, kot na kuverti, navedena geslo in kategorija. Tudi morebitne risbe in fotografije morajo biti po možnosti naslikane ali nalepljene na liste istega formata. V elaboratu ne smejo biti nikjer navedeni osebni podatki o avtorju ali avtorjih.

Te podatke in naslov je treba napisati na kartonček, kartonček spraviti v zgoraj omenjeni kuverti. Za solske skupine, družbe in združenja je treba navesti tudi osebne podatke in davčni kodeks osebe, ki ji je treba izplačati morebitno nagrado.

Prispevki, ki bodo na natečaju zmagali, bodo ostali v lasti Pokrajine Trst, ki si pridružuje pravico, da jih uporabi po svoji uvidevnosti in da pri tem navede ime avtorjevo ime. Prejetih prispevkov Pokrajina ne bo vrnila.

Za morebitne dodatne informacije se interesenti lahko obrnejo na Urad za ekologijo v Ulici S. Anastasio 3, III. nadstropje, telefon 3798497.

MARIO POGAČNIK NA OBISKU

Čarodej za vse želje in okuse

DAMIANA OTA

Mario Pogačnik se na prvi pogled zdi čisto navaden, očetovsko prijeten, moski zrelih let: kot lahko večkrat ugotovljamo, pa videz neizprosno vara. »Nisem čarovnik, ker ne prihajam iz pravljice in ne čaram kot nadnaravna bitja, temveč sem čarodej,« pravi o sebi. In res je Mario Pogačnik tako spreten in učinkovit čarodej, da za trenutke podvomim, mar ni res v njem vsaj za kancek nadnaravne moči. Zadnji Pogačnikov nastop so v teh dneh doziveli otroci, ki so se udeležili pustnega rajanja v Dijaskem domu. Sicer pa čarodeja, ki prihaja iz Ajdovščine, poznajo v siri okolici: pred nekaj leti je navdušil občinstvo v marsikaterem nasem društvu. Po določenem času izpopolnjevanja in dodatnega izobraževanja se čarodej Pogačnik sedaj spet vrača med nas. Seveda z novim programom čarovnij oz. čarodejstev, ročnih spretnosti in -pretežno za odraslo občinstvo - tudi z velikimi iluzijami, pri katerih obvezno nastopa mlada čarodejeva sodelavka Marija Trost. »Rad vzpostavim stik s svojim občinstvom,« poudarja

Pogačnik, »zato prilagam svoje nastope za otroke, najmlajše in za nekoliko starejše, in pa za odraslo občinstvo.« Če je navezovanja tesnega stika in sodelovanja z gledalci važna osnova Pogačnikovega "čaranja", gre tu za različne ravni dojemanja, nikakor ne za različne kakovosti nastopa. »Igre so lepše, če otrok ali odrasel človek pri njih sodeluje,« zato je pri Pogačnikovih nastopih tudi zadovoljstvo večje.

Nastopi čarodeja imajo se dodatno prednost, da se prilagajajo prostoru: primerni so torej bodisi za večje dvorane kot za manjše prireditvene prostore. Vselej pa učinkovito vabljivo in... čarobno. Vseh teh veščin se je Mario Pogačnik naučil ze od mladih nog: prvič je nastopil, ko mu je bilo sele sedem let.

Za zgled in spodbudo pa so mu bili veliki čarodeji, med temi Angelo Parma. Z leti se je izpopolnjeval, sodeloval na raznih tekmovalnih in se izobraževal tudi v igralški umetnosti. Vse to ob "uradnem" delu, saj je njegova zaposlitev v elektroakustičnem laboratoriju in pri svetlobnih efektih.

SLOVENSKO STALNO GLEDALISCE

Thornton Wilder

NAŠE MESTO

Režija: ADRIJAN RUSTJA

DANES, 25. februarja ob 20.30 ABONMA RED E

v SOBOTO, 27. februarja ob 20.30 ABONMA RED F

v NEDELJO, 28. februarja ob 16.00 ABONMA RED G

ta S. Anna 10 (tel. 813268), Milje - Mazzinijev dvored 1 (tel. 271124).

PROSEK (tel. 225141/225340) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30

Ul. Dante 7, Kolonkovec - Erta S. Anna 10, Ul. Giulia 14, Milje - Mazzinijev dvored 1.

PROSEK (tel. 225141/225340) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

NOCNA SLUŽBA Lekarna odprta od 20.30 do 8.30

Ul. Giulia 14 (tel. 572015).

Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 - TELEVITA

Urad za informacije KZE-USL - tel. 39911.

Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure. - tel. 39911.

Zdravstvena dežurna služba

Nocna služba od 20. do 8. ure, tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

KINO

ARISTON - Dvorana rezervirana. Jutri : 15.45, 17.45, 20.00, 22.20 »Mario, Maria e Mario«, r. Ettore Scola.

EXCELSIOR - 17.00, 18.45, 20.30, 22.15 »Sex and Zen, il tappeto da preghiera di carnes«, prepovedan mladini pod 18. letom.

EXCELSIOR AZZURRA - 17.30, 19.45, 22.00 »I signori della truffa«, i. Robert Redford, Dan Aykroyd, Ben Kingsley.

NAZIONALE I - 16.15, 18.15, 20.15, 22.15 »Trap-pola in alto mare«, i. Steven Seagal.

NAZIONALE II - 15.15, 17.00, 18.40, 20.30, 22.15 »I nuovi eroi«, i. Jean Claude Van-Damme.

NAZIONALE III - 15.45, 17.50, 20.10, 22.15 »Guardia del corpo«, i. Kevin Costner, Whitney Houston.

NAZIONALE IV - 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »Singles, l'amore e' un gioco«, i. Bridget Fonda, Campbell Scott, Matt Dillon.

GRATTACIELO - 17.30, 19.45, 22.00 »Dracula«, r. Francis Ford Coppola.

MIGNON - 16.30, 18.25, 20.20, 22.15 »Sister Act - Una svitata in abito da suora«, i. W. Goldberg.

EDEN - 15.30, 22.10 »Sui marciapiedi di New York«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

CAPITOL - 17.15, 19.45, 22.00 »Codice d'onore«, i. Tom Cruise, Jack Nicholson.

LUMIERE - 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »La storia di Qiu Ju«, r. Zhang Yimou.

ALCIONE - 16.00, 18.00, 20.00, 22.00 »Il dan-», r. L. Malle, i. Jeremy Irons, Juliette Bonoche.

RADIO - 15.30, 21.30 »Emanuelle e i piaceri bestiali«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

PRIPREDITVE

SKD SLAVEC Ricmanje

Log vabi na proslavo DNEVA SLOVENSKE KULTURE jutri, 26. t. m., ob 20. uri v Ricmanjih. Sodelujejo: otroški vrtec Ricmanje, celodnevna sola I. Trinko - Zamejski, mladinska glasbena skupina, pev-ska skupina Stu ledi in go-vornik M. Cuk. Vabljeni.

PORAJAJOCI SE JEZIK TELES - Osnovni seminar po nizozemski metodi, ki sta jo v Sloveniji uvedla zakonca Dolinsek. Seminar bo potekal 5.6. in 7. marca t.l. v Gregorčičevi dvorani (Ul. S. Francesco 20. - II. nadstropje). Namenjen je strokovnim delavcem s pedagoškega področja, socialnega skrbstva

in vsem, ki komunicirajo z ljudmi. Za podrobnejša pojasnila oz. prijave lahko zainteresenti telefonirajo vsak dan, razen ob sobotah, na ZSKD - tel. 635626 ob uradnih urah ali na st. 214893 (od 13. do 15. ure). Rok za prijave : jutri, 26. februarja.

V SLOVENSKEM KULTURNEM KLUBU (Ul. Donizetti 3) bo v soboto, 27. t.m., gost večera prof. Samo PAHOR, ki nam bo pojasnil KAJ JE OSIMO. Začetek ob 18.30. Vabljeni!

PD MACKOLJE vabi v nedeljo, 28. februarja na ogled Goldonijeve komedije SLUGA DVEH GOSPODOV, ki jo bo uprizorila standreska dramska skupina. Pričetek ob 17. uri v srenjski hiši v Mackoljah.

DOM JAKOB UKMAR, PD Kolonkovec in KD I. Grbec priredijo DAN SLOVENSKE KULTURE v nedeljo, 28. t.m., ob 16.30 v domu J. Ukmarja. Vabljeni.

OB PRESERNOVEM DNEVU, prazniku slovenske kulture, prirejata zupnija sv. Jerneja in MePZ sv. Jernej z Opčin VECER SLOVENSKE PESMI, ki bo v Finzgarjevem domu na Opčin v nedeljo, 28. t. m., ob 17. uri. Sodelujejo: CPZ Videm-Dobrepolje (Dolenjsko slo), Zagorski fantje in skupina, ki obranja ljudsko petje ter običaje iz Dobrepolja in okolice rojstnega kraja Primoza Trubarja - vodi zupnik Franc Skulj, igralna skupina Tamara Petaros s predstavljivi knjige »Leto odmrznitve« pesnika Vinka Belčica - pripravila prof. Lucka Susić. Priložnostna misel prof. Marija Cescut. Prisrčno vabljeni!

SKD CEROVLJE-MAVINJE priredi v nedeljo, 7. marca, ob 20. uri v restavraciji »Al Carsov v Mavhlinah PRAZNOVANJE DNEVA ZENA z večerjo in glasbo. Zbava zagotovljena. Vabljene vse družabne ženske. Rezervacije tel. 299798 in 299335 od 20. do 21. ure.

OB 50-LETNICI PRISILNE MOBILIZACIJE letnikov 1924/25 in 26 vabimo bivše deportirance na spominsko srečanje, ki bo v društveni gostilni v Gabrovcu (Zgonik) v soboto, 6. marca letos, ob 13. uri. Zainteresirani (z vse Primorske) naj se čimprej javijo povernikom, ki sta Janko Simoneta iz Zgonika (tel. 229120) in Alojz Kapun s Proseka (tel. 225187).

TPK SIRENA obvesča clane, da bo 16. REDNI OBCNI ZBOR v soboto, 27. t. m., ob 20. uri v prvem sklicanju in ob 20.30 v drugem sklicanju na pomorskem sedežu v Viale Miramare 32. Dnevni red: 1. nova gradba, 2. poročila, 3. volitve in 4. razno.

IZLETI

KRISKA ZVEZA upokojevcov SPI-CGIL prireja ob priliki praznika žena v nedeljo, 7. marca izlet v Provolone (Pn) Vpisuje Mario Turel (tel. 220266) do 2. marca.

DRUŠTVO SLOVENS-KIH UPKOJENCEV V TRSTU prireja ob priliki 8. marca izlet 10. marca v Kropo, Skofjo loko in Dražgoše. Vpisovanje v sredo, 3. marca, od 9. do 10. ure na sedežu društva v Ul. Cicerone 8. Vabljeni!

ŠOLSKE VESTI

SREDNJA SOLA I. CANKAR v Trstu vabi starše učencev na predavanje dr. Irene Taučar na temo PRAVILNA PREHRANA MLADOLETNIKA. Predavanje bo v solskih prostorih jutri, 26. t.m., ob 18. uri in spada v letni program stikov sole s starši učencev.

MALI OGLASI

OSMICO ima odprto Zvonko Ostrouška v Zagradcu. Toci belo in crno.

OSMICO odprli smo, da veselo v družbi bo. Berton Josip - Pulje pri Domju 123.

PRI KUKUKOVH v Doberdobu smo odprli agriturizem. Nudimo domač prigrizek in domačo kapljico.

V RICMANJIH je odprl osmico Jadran.

OSMICA v Koludrovci je odprta do 28. februarja.

NA OPCINAH pri Kvr-ticevih so odprli osmico.

OSMICO v Salezu ima-ta odprto Silva in Mauri-zio.

PEDIKERKA - MA-NIKERKA nudi usluge na domu. Tel. 229347.

30 - LETNA uradnica, resna, dobrega značaja, diploma knjigovodje 48/60, štiriletna praksa v uvoznizvoznem podjetju, pet let službe v javni ustanovi »instruktor z znanjem slovensčine« nujno isče zaposlitev part-time. Telefon 274978

MLADO 21 - letno dekle z veliko volje do dela isče kakršnokoli zaposlitev. Telefon 200542 ali 200882 ob uri obedov.

PRODAM ape car za nadomestne dele. Motor v dobrem stanju, prevoženih 14.000 km. Tel. 229349.

PRODAM opremo za trgovino jestvin. Telefonirajte na st. (040) 273337 po 15. uri.

PRODAM golf 1800 GTI, rdece barve, 1985, s premicno streho v odličnem stanju in z novimi gumami 6.300.000 lir.Tel. (0481) 533908 ob uri kosila.

AVTOMOBIL NIVA 4x4 bele barve, letnik 90 v odličnem stanju, cena 9 milijonov + 500.000 super kolek prodam. Tel. st. (040) 228932 - Draga 31.

SONCNO visokopritlično 3 - sobno manjše stanovanje pri sv. Jakobu potrebno obnovev prodajajo dedici najboljšemu ponudniku. Ponudbe poslati na Publhist - Ul. Montecchi 6 - Trst pod sifro »Sončno stanovanje«

ISCEMO najemnika z vpisom v REC za sezonski bar v turistični coni. Tel. st. (040) 327055.

PRISPEVKI

V spomin na dragega gospoda Bernarda Veršiča daruje družina Saveri 50.000 lir za cerkev v Trebach.

V spomin na Milosa Sarda darujeta Karlo Pirjevec in Iva 25.000 lir za Kulturni dom Prosek-Kontovel.

V spomin na Rosanno Abbondanza darujeta Claudio in Carla Cerniava 30.000 lir za Center za rakasta obolenja.

Namesto cvetja na grob Rosanne Abbondanza daruje Silvana Emili 50.000 lir za Center za rakasta obolenja.

V spomin na Vasca Puntarja in na Marijo Ruppel vd. Husu darujeta Gina in Edi Kemperle 30.000 lir za MoPZ Vasilij Mirk Prosek-Kontovel.

Ob plačanju članarine sta za Društvo slovenskih upokojevcov darovali Ivanka Resinovic 20.000 lir in Olga Petelin 5.000 lir.

V spomin na Rudija Blazica daruje Jelka Grbec 100.000 lir za pokrajinski VZPI-ANPI.

Zapustil nas je naš castni clan

Miro Škapin

(NANOS)

Pogreb bo danes, 25. t. m., ob 16. uri na Kozini.

Pevci TPPZ naj se zberejo ob 15. uri v šoli na Hrpeljah v uniformi.

Trzaski partizanski pevci zbor

Ob izgubi drage mame Francke izreka globoko sozalje sinu Petru in svojcem

KD F. Venturini

Odbojkarsko društvo BOR izreka iskreno sozalje Marinu in Saski Azman ob smrti drage mame oziroma none.

PUST / PRIJETNO RAZPOLOŽENJE NAJMLAJŠIH

Kulturna društva poskrbela za vrsto otroških pustnih rajanj

Od pusta smo se poslo-vili. Ostali so le še spomi-ni na veselo razpoloženje, na zabavne trenutke prejsnjih dni, ki jih bodo zlasti najmlajši se dolgo nosili s sabo in sanjali o junakih, s katerimi so se poistovetili, razmišljajoc že o tistih, v katere se bodo preoblekli prihodnje leto. Za to, da bi bilo njihovo razpoloženje še prijetnejše, so poskrbela razna društva po vaseh, predmestjih in v mestu samem.

Otroških pustnih rajanj je bilo letos vec kot prejsnja leta, kar tudi prav gotovo prica o narascajoci dejavnosti osnovnih organizacij. Na posnetkih razposajeni trenutki iz treh krajev: iz Skednja (levo zgoraj - foto Krizmancic), iz Zgonika (desno zgoraj - foto Kovacic) in iz Sempolaja (spodaj - foto Kovacic).

VČERAJ-DANES

Danes, CETRTEK, 25. februarja 1993 TARAS

Sonce vzide ob 6.50 in zatone ob 17.46- Dolzina dneva 10.56- Luna vzide ob 7.57 in zatone ob 22.01.

Jutri, PETEK, 26. februarja 1993 META

VREME VČERAJ: temperatura zraka 3,8 stopinje, zračni tlak 1019,4 mb rahlo narasča, brezve-trje, vlaga 43-odstotna, ne-bo oblačno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 7,6 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI RODILI SO SE: Nicolò Pavanello, Matteo Leban, Carlotta Mennuni, Federico Bossi, Gioia Bratos, Andrea Greco, Denis Dolci, Stefania Cramaro, Stefano Furlan.

UMRLI SO: 84-letna Marcella Vojskovich, 67-letni Luciano Corazzi, 78-letna Valeria Volli, 91-letni Valeriano Frizzati, 86-letna Antonietta Norbedo, 68-letna Iolanda Magliano, 53-letna Laura Costalunga, 67-letni Ferruccio Polani, 54-letna Dragica Zorka Jelic, 51-letni Eriberto Agosti, 6-letna Gemma Martorana, 66-letni Oliviero Jelič, 42-letni Giancarlo Tullia, 75-letni Carlo Pausin, 72-letni Carlo Balanza, 89-letna Francesca Crevatin, 82-letna Amelia Montonesi.

LEKARNE

Od ponedeljka, 22. do nedelje, 28. februarja 1993 Normalen urnik lekarn: od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30.

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00

Ul. Dante 7 (tel. 630213), Kolonkovec - Er-

NOVICE

Uspela predstavitev sejma
Flash moda v Ljubljani

Pri goriski sejamski ustanovi pozitivno ocenjujejo uspeh predstavitve sejma Flash moda, ki so jo priredili pred nekaj dnevi v Ljubljani v okviru tamkajšnjega sejma Moda. Pripravili so defile, na katerem se je predstavilo osem stilistov mlajše generacije iz Furlanije - Julijske krajine. Med številnim občinstvom so bili tudi predstavniki italijanskega in avstrijskega veleposlaništva v Sloveniji, poleg predsednika goriske Trgovinske zbornice Bevilacqua in vodstva tukajšnje sejemske ustanove, ki je priložnost izkoristilo za poglobitev sodelovanja s sorodno ljubljansko ustanovo.

Gorica kinema: »Mac«

V okviru ciklusa filmskih večerov Gorica kinema si bomo drevo ob 20.45 v kinodvorani Vittoria lahko ogledali prvenec Johna Turturra »Mac«. Film je na lanskem festivalu v Cannesu prejel nagrado za najboljši prvenec. Zgodba filma pripoveduje o italijanskem priseljencu v ZDA, ki je vse svoje življenje žrtvoval delu. Njegova osebnost pa močno vpliva na sina, ki si na vse načine prizadeva, da bi se osamosvojil. V film je režiser, ki je tudi igralec, vpletel precej družinskih oziroma osebnih spominov.

Manifestacija SKP v Trzinu

Goriska Stranka komunistične prenoje je podprla vsedržavno manifestacijo, ki jo delavski sveti prirejajo v soboto, 27. t.m., v Rimu proti vladni politiki, omejevanju sindikalnih in socialnih pravic delavcev. O tem bo govor danes na shodu od 12. do 13. ure pred tržiško ladjedelnico. Informacije za udeležbo na manifestaciji v Rimu nudijo na sedežu v Trzinu, Ul. Pacinotti 25 (tel. 44030) med 18. in 20. uro.

Radikalci zbirajo nove člane

Radikalci bodo tudi v Gorici zbirali nove člane stranke. V ta namen bodo postavili mizico pred ljudski vrt (Verdijev korzo) danes od 9. do 12. ure, vsak večer do nedelje, 28. t.m., pa bodo na razpolago med 18. in 20. uro na sedežu v Ul. Formica 3.

Še en proces za Fiorellia

Občinski svetovalec Renato Fiorelli je bil v torek v vlogi oboženca na dveh procesih. O prvem smo že poročali včeraj. Tudi drugi se ni zaključil, ker je pretor dr. Milocco sprejel nekatere od zahtev zagovornika, med drugim zahtevo, da si sodišče oskrbi zapisnik občinske seje dne 26. oktobra 1990 ter magnetofonski posnetek. Fiorelli naj bi med posegom na omenjeni seji izjavil, da je bivši občinski odbornik Zucali vpleten v sprejemanje podkupnin v zvezi z nekaterimi javnimi deli. Zucali ga je prijavil zaradi obrekojanja. Sojenje se bo nadaljevalo 2. marca.

JAVNI PREVOZ / ZA DVAJSET Odstotkov MANJ SREDSTEV

Nevarnost omejevanja
avtobusnih storitev

Pod vprašajem nekaj sto delovnih mest v deželi

Deželna uprava nacrta tuje odločno zmanjšanje sklada za javne prevoze, iz katerega je doslej pokrivala dober del primanjkljaja podjetij, ki opravljajo javni prevoz oseb. V tako resitev je Dezelna pravzaprav prisiljena, zaradi omejevanja stroškov, oziroma porazdelitve denarnih sredstev. Letos jih bo spet znatno manj. Denarja, ki ga ni, pravijo, ni mogoče razdeliti. Denarja bo letos za okrog 20 odstotkov manj. Pred dvema tednoma je bilo v Vidmu srečanje, kjer so obravnavali to vprašanje in med drugim ugotovili, da bo Dezelna, od predvidenega primanjkljaja 120 milijard lir, razpolagala le s 95 milijardami. Ker prevozniki navadno krijejo le približno 35 - 40 odstotkov stroškov s prodajo vozovnic, je mogoče pričakovati, da bo krčenje prispevkov iz strani dežele tako ali drugače vplivalo na obseg in kvaliteto storitev.

Po prvih protestih je deželni odbornik Giancarlo Cruder sprejel predstavnike prevoznikov, kjer jim je potrdil voljo dežele in jim nato v posebnem naknadnem pismu svetoval, naj pripravijo sanacijske programe za omejitev skupnih stroškov. Če dežela ne bo povečala sklada, kar je malo verjetno, bo osta-

Bo treba rezati avtobusne proge? (foto S. Reportage)

la podjetjem ena sama možnost in sicer, da zmanjšajo število prevoženih kilometrov. Po prvih ocenah bi morali letos crtati približno 9 milijonov prevoženih kilometrov, približno 4 milijone v mestnem in 5 milijonov v medmestnem prometu.

Prevozna podjetja bi morala posredno zmanjšati tudi število zaposlenih. Strošek za osebe namreč dosega približno 70 odstotkov vseh stroškov. Če ne bodo dežela, ali posredno pokrajine in občine, ki so lastniki prevoznih

podjetij, oziroma, ki so tudi drugega zainteresirane za prevoz prebivalstva, nasli potrebnih sredstev, lahko ocenimo, da je v deželi pod vprašajem približno 400 delovnih mest. Z znizanjem števila soferjev so bo zmanjšala tudi pokritost ozemlja dežele s prevozi. Storitve se bodo predvidoma skrcile prav v času, ko je po njih največje povpraševanje.

Kako bo to vplivalo na prevoze v Gorici? Prispevek za kritje primanjkljaja goriskemu občinskemu podjetju za

mestni prevoz bi se zmanjšal za približno 350 milijonov lir. To je velika vsota, če je pripišemo že predvidenemu primanjkljaju, ki znaša okrog sedem milijonov lir. Pri mestnem podjetju menijo, da bi morala večje breme prevzeti občina, sicer bodo primorani v krčenje storitev. Po nasih informacijah bo mestno podjetje v kratkem pripravilo sanacijski nacrt, ki ga bo nato predstavilo v odobritev občinski upravi.

Krčenje dečelnega prispevka za javne prevoze bo prizadelo tudi druga podjetja na Goriskem. V vodstvu APT bodo o manjših dotacijah, predvsem pa o primernih ukrepih, da se ublažijo posledice, razpravljali na današnji seji. "Ne vemo se točno, za koliko se bo znižal prispevek Dezele. Eno pa je gotovo. V našem avtobusnem podjetju smo uporabili že vse notranje rezerve. Varčujemo lahko samo se tako, da začnemo ukinjati posamezne linije", pravi Franco Visintin, predsednik podjetja APT.

Zadeva je klicljiva tudi zaradi tega, ker se je tudi pricela pospešena faza združevanja APT z medobčinskimi konzorcijem za avtobusni prevoz na Trziskem.

ŠTEVERJAN / OB DNEVU SLOVENSKE KULTURE

Lep kulturni večer
društva Briški grič

Nastopili so zbor Oton Župančič, društvo Bazovica z Reke in domači Oder mladih

Zbor O. Župančič iz Štandreža med nastopom v Števejanu (foto Studio Reportage)

Na Goriskem se se vrstijo prireditve ob kulturnem prazniku. Prejšnjo soboto so počastili dan slovenske kulture na Bukovju. Steverjansko kulturno društvo Briški grič je pripravilo pester program, ki so ga sestavljale pevske in dramske točke. Za pevske del je poskrbel mešani pevski zbor Oton Župančič iz Štandreža, ki je pod vodstvom Mirana Rustje zapel sedem pesmi.

Zelo toplo je občinstvo sprejelo goste - igralce dramske skupine kulturno-prosvetnega društva Bazovica z Reke, ki so se

predstavili najprej s kratkim odlomkom iz igre "Piknik s tvojo zeno", nato pa z duhovito komedijo "Glej, kako lepo se začne dan" avtorja Zvonimira Bajsića. V glavnih vlogah sta nastopila Loredana Jurkovič in Alojz Usenik. Igralca sta z dialogi in kretnjami večkrat spravila v smeh veselo razpoložene gledalce, ki so ju ob koncu nagradili z dolgim aplavzom.

Pri oblikovanju sobotnega večera so sodelovali tudi domačini oziroma domačinke. Članice Odra mladih, ki deluje v

okviru društva Briški grič, so z verzi in biografskimi podatki prikazale in osvetlile podobo goriskega slavca, pesnika Simona Gregorčiča. Nastopile so Janja Korsič, Ingrid Komjanc, Maja Humar, Tanja Humar in Raffaella Varone. Skratka, bogata in zelo raznolika Presernova proslava, ki se je zaključila s pesmijo standreškega zbora.

Prireditve ob dnevu kulture bo v soboto tudi v Rupi, kjer zbor Rupa-Pec prireja v društvenih prostorih večer na temo intervju Presernu.

PUST / VČERAJ ZADNJE PRIREDITVE

V znamenju tradicije
slovo strica Lovreta

Bonsinorja Kosiča zamenjal Karol Mikulov

VLADO KLEMSE

Tradicija doberdobskega pusta, ki ga pooseblja stric Lovre, se bo nadaljevala. Za to bo poskrbel Karol Mikulov, novi župnik, ki je na včerajšnjem pogrebu strica Lovreta tudi formalno prevzel skrb za prireditve, ki ima v Doberdobu dolgoletno tradicijo. Ze lep čas se je v vasi govorilo, da je Bonsinor pač opravil svoje in da ga mora nujno nadomestiti mlajši. Napovedi in želje so se urednicile in tako je bilo včerajšnje slovo ob Lovretu, ki je zapustil ta svet pri mladostnih 93. letih, se posebej slovesno: Bonsinorja Kosica sta namreč spremljala novi Karol Mikulov, ki so mu že takoj ob nastopu zazeleli, da bi svoj posel opravljal vsaj tako dolgo kakor predhodnik, in pa don Gaetano iz Cervinjana, ki je jasno in glasno dal razumeti, da je na Krasu pravzaprav lepše, kakor v meglenem Cervinjanu.

Slovo ob strica Lovreta, ki je končal v plamenih na vodnjaku na prireditvenem prostoru za solo, se je odvijalo po ustaljenem ceremonialu: zalni sprevod je krenil iz osmice zejnih v prvih popoldanskih urah. Na obisku vaskih gostiln in osmic ga je spremljala godba Kras. Obhod se je sklenil na javni tehtnici, kjer so navihanca stehla in ga zatem odnesli v park za solo, kjer je za vse kar je uspil, placal s sezgom. Tu se je Bonsinor Kosič tudi poslo-

Z Lovretovega pogreba (foto Studio Reportage)

vil ob "svoje" publike in pred dokončno upokojitvijo prejel tudi priznanje beljaskega župana in organizatorjev Beljaskega pusta. Karol Mikulov pa je občinstvu, ki je kljub solzavemu Bonsinorjevemu slovesu trepetalo od mraza povedal, da je Lovre umrl nepricačkovano, ko je čakal v vrsti, da pride do "bolinov za antiticket". Lovreta pa je pobralo, ko so odkrili, da so tudi v Doberdobu podkupnine, kar se lepo vidi ob pogledu na občinsko stavbo in na posojilnico. Pri slednji imajo celo zlat napis, le

z elektronskim termometrom nekaj ni v redu, ker stalno kaze plus stiri, ceprav je bilo te dni v Doberdobu minus 12. Pa se marsikaj smo slisali. Tudi o našem dnevniku.

Včeraj so se od letošnjega pusta poslovili tudi v drugih krajih. V Gorici so na pobudo kluba »Amici del Taieto« pusta, Pepota Zaneta, ob spremljavi godbe iz Orzana v popoldanskih urah s Korna pospremili v Podturn, kjer je revez končal v ognju. Pustni pogreb je bil tudi v Trzinu.

STRANKE / SREČANJE DSL-PRI

Soglasje glede
volilne reforme

Sorodni pogledi, četudi sta stranki ena v večini in druga v opoziciji

Medtem ko se ni jasno, kakšno pot bo ubrala večinska koalicija za izhod iz krize na goriski občini, prihaja na razgibanem političnem prizorišču do srečanj, v katerih je mogoče razbrati težnjo po premoščanju sedanjih zavezništov. Te dni sta se v Gorici srečali delegaciji mestnih vodstev DSL (ob tajniku Furlanu so bili navzoči se načelnik svetovalske skupine v občinskem svetu Busolini ter Lamberti in Di Gianantonio) ter PRI (Gruden in načelnik občinske skupine Pecorari).

Četudi so prvi v opoziciji, drugi pa v večini (sicer kritično glede mnogih izbir), so na srečanju, kot navajajo v sporočilu za tisk, soglasali v marsičem.

Predvsem v potrebi po volivni reformi, ki naj privede do večinskega sistema.

Delegaciji sta tudi soglasali, da je zaključeno obdobje, ko so o vsem odločali strankarski aparati, in da je treba že v sedanjem prehodnem obdobju vrniti glavno vlogo izvoljenim telesom. V institucionalnih predstavništvih je treba postaviti osnove za ponovno gospodarsko rast in varstvo okolja, ki sta danes najbolj občutena problema v mestu. Zlasti DSL je s tem v zvezi poudarila potrebo, da Gorica postane center siršega geografskega in gospodarskega prostora, ki gre ob obmejnega pasu v Sloveniji pa do sosednjih pokrajin.

STRANKE / AKTIV SLOVENSkih ČLANOV PSI

Slovenski socialisti za
združevanje na levici

Soglasje novemu osnutku zaščitnega zakona

Goriški aktiv slovenskih socialistov se je pod predsedstvom pokrajinskega koordinatorskega Alesa Waltritscha srečal v Sovodnjah, da bi ocenil stanje v stranki ter se opredelil za nekatere izbire znotraj slovenske narodnostne skupnosti.

Clani so najprej poslušali poročilo deželne predsednika Rudija Pavšica, ki je podal obracun deželne komisije za deželno tajništvo in Opčinah in ocenil vrsto stikov z italijanskimi in slovenskimi vladnimi in državnimi zastopniki. S tem v zvezi je Pavšic posebej podčrtal, kot beremo v sporočilu za tisk, spodbudne poglede, ki sta jih v zvezi z naslo skupnostjo imela vladni premier

Amato in predsednik republike Scalfaro, ki je med obiskom v Trstu sprejel slovensko zastopstvo.

Pavšic je se ugotovil, da je pomemben prispevek k rasti nase skupnosti od vedno dajala in bo na tej poti tudi nadaljevala slovenska država, kot sta potrdila predsednik Kucan in zunanji minister Peterle ob srečanju z zamejskimi Slovenci v Ljubljani. Nazadnje je poročal tudi o srečanjih vodstva deželne komisije z deželnim tajnistvom stranke, ki so mu predložili njihove poglede tudi kar zadeva zdajšnji ne-lahak položaj PSI.

Dobrsen del sovodenjskega srečanja pa je bil namenjen oceni skupne-

ga zakonskega osnutka o zaščiti Slovencev v Italiji. Njegovo vsebino je obrazložil Vlado Klemše, član strokovne komisije, ki je besedilo pripravila. Kljub nekaterim malenkostnim popravkom so besedilo osnutka v celoti sprejeli.

V drugem delu srečanja je tekla beseda predvsem o vprašanjih, ki zanimajo gorško stvarnost in priprave na pokrajinske in deželne volitve. S tem v zvezi so si na srečanju bili edini, da je glede volitev treba opraviti kakovostni korak v smeri združevanja sil na levici. V ta namen se bo zastopstvo slovenske komisije v kratkem sestalo s predstavniki nekaterih strank, da bi preverilo možnosti za sodelovanje.

PUSTOVANJE / Z IZLETOM IN ZABAVO V PODBONESCU

Upokojenci so veselo praznovali pust

Ob okusni večerji, poskočni glasbi in maskah se je ustvarilo razposajeno razpoloženje

Malodavno razpoložena družba na pustovanju društva upokojencev

Slovenski goriski upokojenci so tudi pustno priložnost izbrali za prijeten izlet, tokrat v Podbonesec, in veselo praznovanje z obilno večerjo v tamkajšnji restavraciji pri skofu. Imeli so se imenitno in niso stedili s pohvalami na račun gospodinje Brune, ki da jim je pripravila res izvrstno večerjo. Marsikateri med številnimi udeleženci (zbrali se jih je za dva avtobusa in nekaj avtomobilov) si je nadel maskaro, vsi pa so se veselili in zaplesali ob razposajeni glasbi.

LEKARNE

DEZURNA LEKARNA V GORICI
OBCINSKA PRI SV.
ANI - ul. Garzarolli 154 -
tel. 522032.

DEZURNA LEKARNA V TRZICU
SAN NICOLÒ - ul.
Primo Maggio 94 - tel.
790338.

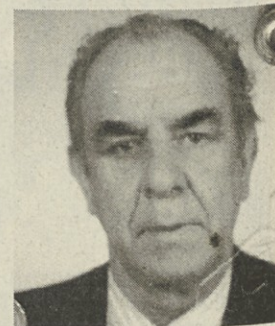
POGREBI

Danes v Gorici ob 12. uri Mario Cantarin iz splosne bolnisnice v cerkev sv. Justa in na glavno pokopališče.

Nepričakovano nas je zapustil nas dragi

Rajko Jarz

Pogreb bo danes, 25. februarja, ob 14.15 iz mrliške veže bolnisnice v Palmanovi in ob 15. uri v cerkvi v Doberdobu.

Zalostno vest sporočajo žena Vilma, sin Armando in hči Marta z družinama ter drugi sorodniki

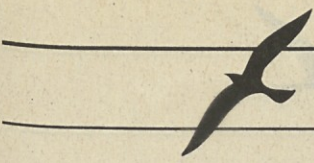
Doberdob, 25. 2. 1993

OBVESTILA

SPD GORICA vabi na osrednjo proslavo ob 100-letnici Planinskega društva, ki bo 28. t.m. v Ljubljani. Prijave pri Z. Co-tarju, tel. 30995.

Ob smrti Rajka Jarca izrekajo družini najgloblje sozale

letniki 1933

RIBIŠTVO / BODO CIPLJE LOVILI V REZERVATU?

Strogo nadziran ribiški ulov

Slovenske ribiče bo poslej nadzirala uradna oseba - ribiški inšpektor

ROBERT RAKAR

KOPER - Dober teden je minil, odkar je v okviru sekretariata za inspeksijske službe pri skupnosti obalnih občin začel z delom ribiški inšpektor Marjan Fojan. Zakonske določbe in občinski odloki so ta inšpektorat predvidevali, prvič pa se zdaj tudi dejansko pojavlja. Marjan Fojan bo v prihodnje nadzoroval morski in sladkovodni ribolov, ob tem pa bo opravljal tudi delo lovskega inšpektorja.

»V prvih dneh skusam prebrati zakone (predvsem zakon o morskem ribolovu) in občinske odloke, ki jih dosejam ni nihče imel spravljenih na enem mestu. Spoznati moram ljudi, s katerimi bom delal. Predvsem na policiji in luški kapitaniji, skušam dobiti podatke o količini in vrsti ulovljenih rib, delam seznam ribictev na Obali, popis opreme in take podrobnosti. A ni tako. Pripravljati sem začel s sodelovanjem ministrstva za kmetijstvo nove določbe zakona o morskem ribolovu, saj je sedanjí zastarel. V našem morju imam dva rezervata: večji, ki predstavlja kar 90 odstotkov tega prostora, je v Piranskem zalivu. Ne zdi se

Slovenski ribiči pod nadzorom (Foto: TRIO)

mi prav, da tam lovijo ribe, saj bomo tako povsem opustili slovensko morje. Vsak dan sem na morju, da lahko nadzorujem, če ribiči spoštujejo prepoved ribolova, ki je začela veljati 15. februarja letos. Kot inšpektor imam pravico ribica kaznovati, če gre za povratnika tudi z odvzemom plovila, da o ulovu niti ne govorim. Zanimivo da zakon o morskem ribolovu ne predvideva krivolova. Takšna dejanja (lov z eksplozivom ali kemikalijami) so sankcionirana po kazenskem zakoniku. Vem, da me čaka veliko dela vendar se ga ne bojim. Slovensko morje je majhno in delati moramo na tem, da ga ohranimo zdravega in polnega življenja. Tega se morajo zavedati tudi ribiči. Nikomur ne želim jemati zaslužka, vendar morajo ribiči loviti po določenih pravilih. Kmetijsko ministrstvo pripravlja na obali posebne prevzemne postaje, kjer bi ribiči oddajali svoj ulov in tako bi lahko dobro kontrolirali količino ulovljenih rib,« je povedal Fojan.

Ribiči, ki skrbijo za oba rezervata, si napačno predstavljajo, da bo inšpektor nekaksen policaj na morju. Da nihče ne bo lovil v rezervatih, morajo poskrbeti sami. Odslej pa bo inšpektorat dajal tudi strokovna mnenja o pogodbah in dovoljenjih za ribolov. Predvsem bo potrebno preveriti dopustnost in pravilnost dajanja koncesij za lovljenje cipljev. Običajno se ciplji približajo obali prav na območju, ki po novem pripada rezervatu. Tam pa ribolov pač ni dovoljen.

POGOVOR / ŠPETRSKI ŽUPAN FIRMINO MARINIG

Skupna pobuda občin Tolmin in Špeter

V videmski pokrajini in tolminski občini veliko pričakujejo od delovanja prostih carinskih con na svojem terenu

ROMAN BRIC

Koncem lanskega leta je občinski svet obmejne občine Špeter v Beneški Sloveniji slovenski in italijanski vladi naslovil pobudo o ustanovitvi brezcarinske cone, ki bi zajemala območje Ceda in Nadiskih dolin na italijanski ter Zgornje Posočje na slovenski strani državne meje. Pobudo so obravnavali in jo podprli tudi Tolminci v skupni želji, da bi jih pri tokratnih meddržavnih pogajanjih ne obšli. Bistvo te pobude je v tem, da bi se z njeno uresničitvijo omenjeni kraji vsaj deloma otresli zaostalosti. O pubudi nam je nekaj odgovorov dal špetrski župan.

Gospod Marinig, skupaj z občino Tolmin ste oblastem v Rimu in Ljubljani poslali pobudo o ustanovitvi skupne prostocarinske cone. Kako si vi, kot eden izmed pobudnikov, zamisljate to cono, glede na to da ti poskusi doslej niso bili uspešni? Pri tem mislim na prostocarinsko cono na Krasu...

- Vedeti morate, da je občina Špeter že leta 1977 po sprejetju osimskih sporazumov zahtevala njihovo dopolnitev in sicer tistega dela, ki se nanasa na gospodarski del (6. člen) in člena

9, ki govori o kulturnem sodelovanju. V meddržavnih dogovorih bi radi se posebej vključili območje Nediskih dolin in Ceda na eni ter tolminske občine na drugi strani. Oboji smo za medsebojno sodelovanje, ki bi koristilo tudi širšim povezavam, neposredno zainteresirani. Ti dve območji sta bili doslej zapostavljeni. Ne bi radi, da bi vlak spet peljal mimo. Menimo, da je sedaj čas, da na to spet opozorimo nase in vase oblasti. Glede konkretnih oblik sodelovanja pa se zavzemamo za ustanovitev nekakšnega prostocarinskega območja - cone - v katerem bi bili vključeni obmejni predeli na obeh straneh. Vendar nimamo v mislih takšne cone, kot se je izjalovila na Krasu. Gre za drugačen pristop. Zavzememo se za oblikovanje malih zaokroženih kompleksov z obrati industrijsko-predelovalnega značaja, komercialnih poslov, trgovine in drugih dejavnosti. Takšnih malih zaokroženih celot bi bilo recimo na naši strani kakih stiri ali pet na vaši pa dve ali tri. Zavedamo se vseh ekoloških in drugih omejitev in ne razmišljamo o megalomanskih

Župan obmejne špetrske občine Firmino Marinig že trinajst let opravlja to dolžnost. (Foto: R. Bric)

projektih. Tu bi se torej v nekem, predpostavljam ugodnejšem režimu, srečali poslovni, proizvodni, trgovski in drugi interesi gospodarstvenikov partnerjev z obeh strani in ta "recept" bi lahko uporabili tudi na drugih območjih vzdolž državne meje.

Kakšno je po vaši oceni razpoloženje do te pobude na vaši strani in kako jo sprejemajo ostale občine na tem območju?

- Glejte, pobude za razširitev medsebojnega sodelovanja so že v osemdesetih letih prihajale s strani številnih občin na Cedaškem in v Nadiskih dolinah (tam jih je na primer deset), iz Benecije in od drugod. Sprozale so jih občine same, razna združenja, gorske skupnosti in posamezniki. V pogovorih z drugimi župani se je pokazal velik interes. Prav tako tudi v sosednji, tolminski občini. In kot sem lahko nedavno ugotovil ob srečanju z župani idrijske in skofje-lske občine, so tesnejšemu sodelovanju tudi oni naklonjeni. Skratka, mi vidimo v tesnejših medsebojnih gospodarskih, kulturnih in drugih stikih prednost in perspektivo. Smo lahko moč za začetek boljšega sodelovanja in izmenjave na območjih severnega dela naše meje, kjer živimo Slovenci v Reziji, Kanalski dolini in Beneciji, ki so bila doslej povsem zapostavljena. Zato bi bilo potrebno najprej izboljšati naše cestne povezave in mejne prehode na Učej, na Robidiscu, Stupici, Selah pri Volčah... Zavzemamo se za odprtje mejnega prehoda na Prevali na Kaninu in končno tudi povezavo med Bovcem in Trbizem, na sk-

rajnem severu naše skupne meje. Mednarodni prehod na Robiču bi morali prekategorizirati v takega, kot je, recimo tisti v Vrtojbi, Skofijah ali Fernetičih.

Kakšni so sedanji stiki s tolminsko in drugimi občinami? Kakšni so konkretni projekti in druge oblike sodelovanja na tem območju?

- Na gospodarskem področju je tu nekaj mesanih firm, ki dobro poslujejo že vrsto let. Gre za prenos tehnologije, joint ventures poslov, skupno proizvodnjo, trgovsko dejavnost in druge oblike gospodarskega sodelovanja, kjer ima delo samo v Špeterju z 2300 prebivalci 900 ljudi. Tu so možnosti se ogromne. Zlasti dobro sodelujemo s tolminsko občino z raznimi kulturnimi prireditvami, obiski in srečanji. Tu imamo Nadiski študijski center, Beneško galerijo in zasebno dvojezično solo, ki jo zaradi prostorskih omejitev obiskuje le 90 učencev, potrebe pa so dosti večje. Nas jezik se izgublja, zato si želimo tesnejšega sodelovanja in ohranjanja stikov z matično domovino. Spostovanje recipročnosti pri varovanju manjšin (italijanske v Sloveniji kot slovenske v Italiji), brez teritorialne diskriminacije, smo zahtevali tudi v tej pobudi, ki smo jo predložili predsedniku in prefektu Videmske pokrajine, predsedniku deželne vlade, vsem županom obmejnih občin in kar je v tem trenutku najpomembnejše, tudi obema zunanjima ministroma. In upamo, da se naša pobuda o conah ob sedanjih meddržavnih pogovorih, ki so se začeli v teh dneh, nahaja na njihovi pogajalski mizi

GLASBA / "ČUDEŽNI DEČEK"

Dva koncerta (Nova Gorica, Sežana) violinskega virtuoza Stefana Milenkovića

IVAN SILIC

NOVA GORICA, SEŽANA - Stefan Milenković ni več čudežni deček, temveč mladenič, ki ga sicer lahko še vedno ocenjujemo kot posebno nadarjenega in kot izjemnega primer v violinskem svetu. Vendar velja danes zanj že druga merila. Kdor ga je vsaj nekajkrat spremljal na nastopih, je gotovo opazil, kako prodira tudi v samo lepoto muzike, jo doživlja in smiselno oblikuje, ji vdihuje svoje občutenje. Njegovo snovanje postaja vse bolj svojsko, vse bolj pristno iztanjeno; to je bilo najbolj zaznavno v njegovih samostojnih oblikovanjih - v Bachovem Adagiu in Fugi in v Treh Capricijih (st.1 v E-duru, st.5 v A-molu, st.9 v E-duru) N. Paganinija. Poleg izredno čiste intonacije, ritmične cvrstosti, jasnosti fraziranja je zazvenela tudi njegova notranja struna, ki nas je preprčala s svojo srebrno lepoto.

Zdi se, da se prav v teh interpretacijah najbolj razodevajo osebnostne poteze, ki vodijo določenemu umetniškemu naziranju, k samostojnemu pronicanju, iskanju in individualnemu oblikovanju. Tendence lastnega iskanja in oblikovanja je bila prisotna seveda tudi pri ostalih delih, zaradi tega pa je bila tudi opazna razlika v sporocitnosti med njim in klavirjem, ki ga ni vselej dosegel oziroma mu je bil podrejen, kjer bi mu moral

biti enakovreden dejavnik, kakor na primer v Schubertovi Sonati. Prav ob tem se je nehote vzbudilo vprašanje enakovrednega sooblikovanja ob tem mladem, tako popolnem in muzikalno tenkočutnem izvajalcu, ki prehaja vedno bolj v osebnost lastnih nazorov, umetniških pojmovanj in pred katerim se odpirajo se velike naloge. Isto vprašanje se je vzbudilo tudi pri Debussyjevi Sonati; pri tej je bilo sploh premalo klavirskega tona - klavir je bil zaprt, kar je dajalo vtis bojazni, da bi se violina ne slisala dovolj. Enak vtis smo imeli pri Brittnovi Suiti op. 6. v Sežani, kjer je poleg tega bil za koncert neustrezen klavir topega zvoka in niti dobro uglasen in ce je bil, ne vzdrži več. Ob tej priložnosti bi priporočil sezanskim organizatorjem, naj razmislijo o nakupu novega klavirja, če bi se zeleli - kar bi za kulturni in umetniški razvoj bilo vsekakor potrebno - nadaljevati koncertno dejavnost. Kljub gornjim priporočilom in nasvetom pa sta oba koncerta bila pomembna umetniška dogodka. Na obeh je bil enak spored razen dveh točk, na prvem Debussyjeva Sonata, na drugem pa Brittnova Suitsa op.6; dodam naj se Paganinijevo Fantazijo Moses na G struni in Sarassatejevo Fantazijo Faust, ki ju je izvedel v vsej virtuozi bleščecnosti in muzikalno prepričljivo.

TURISTIČNA DRUŠTVA / SOČA - TRENTA

Štiri leta uspešnega dela turističnega društva v najlepši dolini - Trenti

MIRAN MIHELIC

TRENTA - Letos jeseni bodo tu praznovali peto obletnico svojega turističnega društva. Zaceli so z velikimi načrti, vendar z zmernim optimizmom, saj so v dolini doživeli v nekaj zaporednih generacijah sama razočaranja. Ko zdaj stopajo v peto leto delovanja, pa so nad lastnim delom odkrito zadovoljni.

Tajnik TD Siniša Grmovšek pravi, da so pridobili veliko samozvesti, saj so ugotovili, da so lahko kljub majhnemu številu učinkoviti pri delu in pri organiziranju zabavnopromocijskih prireditev. Pred novim letom so na občnem zboru izvolili novo vodstvo, ker pač tako mora biti, toda okoli dela se vrtilo vedno iste pridne roke, le pri drugačnih op-ravkih. Novi predsednik društva bo odslej Erik Kavcic, ki spoštljivo gleda na delo svojega predhodnika Ervina Kravanja. Program za letošnje leto je v glavnem že pripravljen

in tudi glavne opredelitve so že v teku in bodo le se nekatere podrobnosti obdelali se na izvršnem odboru.

Poseben poudarek bodo se naprej dajali cistemu okolju z vsakoletno akcijo Očistimo našo dolino in sproti čez vse leto. Se posebej nameravajo paziti na obiskovane turistične točke, sprehajalne steze in planinske poti, bregove voda itd. Letos so prevzeli organizacijo stodesete obletnice sole v Soci v juniju in Slovo od poletja v avgustu. Vmes bo se nekaj manjših prireditev, s katerimi bi popestrili družabno življenje v dolini. Z raznimi tečaji, svetovanji, predavanji, izpopolnjevanjem, izmenjavami informacij in spoznavna-njem sprememb v zakonodaji, pogoji poslovanja, možnostmi raznih olajšav, bodo stalno izpopolnjevali znanje. Ob vseh teh neprestanih pridobitvah bodo lahko zvišali tudi kakovost svoje turistične ponudbe.

BENCIN / NOVE ČRPALKE

To pomlad bo Petrol odprl tri bencinske servise

NOVA GORICA - Ta trenutek gradijo ali prenavljajo na severnem Primorskem tri Petrolove bencinske servise - na mednarodnem mejnem prehodu Vrtojba, v Kobaridu in v Idriji. Slednja dva servisa dobivata novejšo zunanjo podobo (bosta tudi sodobneje opremljena kot doslej) ti isti na MMP Vrtojba pa bo popolnoma nov. Gradnja ga na desni strani bodočega zacetka avtoceste Vrtojba-Razdrto in bo z zgrajenim in delujočim Petrolovim servisom na nasprotni strani ponudil popolno oskrbo

voznikom in potnikom v mednarodnem prometu. Kot so nam povedali na sedežu Petrola v Novi Gorici, bodo vsi servisi odprti se to pomlad, najprej - najverjetneje marca - vrtojbenski. Ta bo zgrajen po najsodobnejših metodah gradnje takšnih objektov. Na njem bodo prodajali stiri vrste goriva za osebne avtomobile in za tovornjake oziroma avtobuse. Predvsem velja poudariti, da se bodo potniki na tem servisu lahko oskrbeli tudi z drugimi potrebščinami in celo hrano, ne samo z gorivom.

Delavci Primorja hitijo z gradnjo servisa na MMP Vrtojba (Foto: O'Hara)

NOVICE

Večer baročne glasbe z Gallus Consort

STANJEL - Zimski Grajski večeri se blizajo koncu. Tudi predzadnja kulturna prireditev je v znamenju glasbenih doživetij. V soboto, 27. februarja, bo ob 20. uri v galeriji Lojzeta Spacala koncert baročne glasbe, na katerem se bo predstavila skupina Gallus Consort iz Trsta s priznanimi umetnicama Dino Slana (alt in cembalo) in Ireno Pahor (vračna in kljunasta flavta). Zimski grajski večeri, ki jih letos že tretjič zapored organizira domače turistično društvo, se bodo zaključili z literarnim večerom, posvečenim 40-letnici izida zbirke Pesmi starih. Na prireditvi 13. marca ob 20. uri bodo gostje večera pesniki: Ciril Zlobec, Janez Menart, Tone Pavček in Kajetan Kovic. Z njimi se bo pogovarjal prof. Jože A. Hocevar. (OKS)

Slepi potniki iz Albanije

KOPER - Precej živahno je bilo včeraj dopoldne v koprskem pristanišču, ko se je iz Albanije vrnil trajekt Hornbeam. Na njem so odkrili pet slepih potnikov, ki so se na ladjo skrivaj vkrcali v Dracu. Zdaj so pod policijskim nadzorom in jih bodo jutri popoldne s trajektom poslali nazaj v Albanijo. Z njimi ravnajo korektno, nudijo jim tri obroke dnevno in bivanje. Danasnji primer slepih potnikov ni prvi v devetih mesecih obratovanja trajektne proge, verjetno pa tudi ne zadnji. (RR)

Nekdanji dijak se predstavlja s knjigo

POSTOJNA - Danes zvečer ob 18. uri bo v Knjižnici Bena Zupancica predstavitev knjige z naslovom Sneg na zlati veji, katere avtor je Igor Skamperle, nekdanji dijak Gozdarske srednje sole. Po koncani fakulteti se je zaposlil kot asistent na oddelku za sociologijo Filozofske fakultete v Ljubljani. Je poznan slovenski alpinist, saj se je udeležil mnogih slovenskih odprav. Njegova knjiga Sneg na zlati veji ni alpinistično-topografska kronika ali filozofska razprava o alpinizmu, ampak takojmenovani razvojni roman. Zgodba spremlja "junakov" razvoj od otroštva do "zrelosti" in vstopa v družbo s podrobnim opisom srednješolskih dni v Postojni. Pogovor z alpinistom bo vodil pesnik Marko Kravos. (MG)

"TV vsakdan" z mehkimi čevlji

SEŽANA - Kulturni center Srečka Kosovele se lahko ponasa z novo lastno produkcijo, ki tokrat zajema področje plesnega izražanja. Plesna skupina za izrazni ples Mehki čevlji je v režiji in koreografiji Milojke Garzarolli nastudirala novo premiero z naslovom "TV vsakdan". Premiera bo jutri, 26. februarja, ob 18. uri v kulturnem domu. Kostume za 35 nastopajočih sta prispevali modna oblikovalka Mileva Gavrilović in akad. slikarka Karin Pirjevec. Plesna skupina pa ne neguje samo plesa ampak daje poudarek tudi izraznosti in igri. Mehki čevlji bodo zaplesali na klasično glasbo in dela sodobnih skladateljev. Svoj nastop bo skupina ponovila na sobotni plesni matineji naslednji dan, v soboto, 27. februarja ob 10.30 prav tako v kulturnem domu Sežani. Vstopnina je 120 tolarjev. (OKS)

Del zapuščine Božidarja Jakca naj bi ostal v Idriji

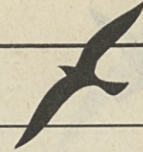
IDRIJA - Mestni muzej in Mestna knjižnica sta te dni v idrijski Galeriji predstavila zbirko portretov in avtoportretov slikarja Božidarja Jakca, katero si je ogledalo skoraj 1000 obiskovalcev. Na razstavi iz dela bogate slikarjeve zapuščine je bilo v Idriji predstavljenih 32 del pretežno risb in grafik v različnih tehnikah s tematskim izborom družinskih portretov in avtoportretov. Božidar Jakc je kot dijak idrijske realke v tem mestu živel v letih 1913 do 1918, kar je zaznamovano v njegovem obsežnem opusu. Kot nam je povedal glavni organizator razstave prof. Janez Kavcic (na sliki) se z zeno pokojnega Božidarja Jakca, Tatjano, dogovarjajo, da bi za tisti del njegove slikarske zapuščine, ki je tematsko vezana na Idrijo, tu pripravili stalno razstavo. (Foto: R. Bric)

Peka peciva

SEŽANA - Ljudska univerza je znana po tem, da skozi vse leto prireja razne izobraževalne tečaje. Eden takih se je pričel tudi danes, 25. februarja. To je tečaj peke peciva, ki ga vodi prof. Darinka Gostencnik iz Agrozivilske sole iz Maribora. Voditeljica je znana pedagoška delavka, saj je na Krasu vodila že več takih tečajev. (OKS)

Popravek

V včerajšnjem zapisu o novi občinski stavbi v Ajdovščini smo bili nedosledni pri zapisu, kateri oddelki bodo tam dobili prostor. To bodo oddelek za notranje zadeve, oddelek za gospodarstvo, finance in urejanje prostora; s tem pa se bodo olajšale razmere drugim službam: zemljiški knjigi, davčni in geodetski upravi, sodniku za prekrške in se nekaterim drugim službam.

NALOŽBE / VREDNOSTNI PAPIRJI

Večji donos in večje tveganje

Približno oceno letnega donosa lahko izračunamo sami - Boniteta izdajatelja

BORUT ISTENIC

Naložbe v vrednostne papirje so v zadnjem času tudi med »navadnimi«
smrtniki vedno bolj razširjena oblika služenja denarja, vendar je malo ljudi, ki razumejo pomena besed donos in tveganje. Pri trgovanju z vrednostnimi papirji pa sta to najbolj pomembna dejavnika. Vsi zaslužki ali izgube so namreč odvisni prav od njiju, pa tudi od našega poznavanja trznih razmer in razmer v gospodarstvu. Tveganje je obratno sorazmerno od varnosti naložbe, od katere investitor pričakuje določen donos. Tveganje je odvisno predvsem od bonitete izdajatelja vrednostnega papirja in od gospodarskih razmer, pa tudi od zakonodaje in razvitosti pravne varnosti v državi. Ponavadi so vrednostni papirji z najmanjšim tveganjem državni vrednostni papirji in vrednostni papirji pradržavnih ustanov. Med najbolj tvegane naložbe pa seveda spadajo nakupi vrednostnih papirjev podjetij s slabo boniteto. Cena delnic in obveznic podjetij, ki zaidejo v likvidnostne težave, na trgu hitro pade. Tudi vrednostnih papirjev je več vrst: najmanj tvegamo pri dolžniških papirjih, med katere uvrščamo obveznice, bolj tvegani pa so lastniški, med katere sodijo delnice. Te se se naprej delijo na manj tvegane prednostne delnice in in bolj tvegane redne delnice. Od varnosti vrednostnega papirja je odvisen tudi donos. Donos posameznega vrednostnega papirja je pričakovani dohodek glede na vlozene sredstva, ki se lahko izplača v obliki obresti oziroma dividend ali pa v obliki rasti cene (t. i. capital gain). Praviloma je donos večji ob večjem tveganju. Tretji parameter, ki je

za investitorja prav tako pomemben, pa je likvidnost posameznega vrednostnega papirja. Če investitor potrebuje denar pred izplačilom obveznosti iz vrednostnega papirja, mora vrednostni papir prodati na trgu. Glede na prej omenjene parametre so nekateri vrednostni papirji med investitorji bolj zazeleni, drugi pa manj; prve je na trgu seveda lažje prodati kot zadnje. Pri tem pa igra pomembno vlogo tudi obseg emisije posameznega vrednostnega papirja in stevilo investitorjev, ki tak vrednostni papir posedujejo. Pomemben dejavnik pri ocenjevanju varnosti naložbe v vrednostni papir je tudi podatek o vrednosti emisije. Kot primer si lahko ogledamo obveznico Republike Slovenije druge izdaje. Ker gre za dolžniški vrednostni papir, ki ga je izdala država, sodi med varnejše naložbe. Tveganje, da bi investitor svoj vlozeni kapital izgubil, je torej zelo majhno, donos tega vrednostnega papirja pa je odvisen od časovnega obdobja do zapadlosti glavnice dolga in od letnih obresti. Natančen izračun donosa je dokaj zamotana matematična operacija, vendar si približno oceno letnega donosa, ce poznamo tečaj ob nakupu in obrestno mero (v našem primeru je 9, 5-ostotna), lahko izračunamo sami. Znesek obresti delimo z zneskom, potrebnim za nakup obveznice (oboje preračunano po srednjem tečaju Banke Slovenije za nemško marko). Rezultat pomnožimo s 100 in dobili smo donos, izrazen v odstotkih. Kot smo že povedali, ta rezultat ni čisto pravilen, je pa dokaj dober kazalec tega, ali se nam obveznico splaca kupiti.

TRANSPORT / DOVOLILNICE

Spet malo dovolilnic

Več tovornjakov bodo morali prepeljati oprtni vlaki

MILE ČUK

LJUBLJANA - Problem pomanjkanja cestnih dovolilnic za Avstrijo, s katerim so se lani srečevali slovenski cestni prevozniki, bo letos očitno se bolj perez. Avstrijskih dovolilnic je namreč le okoli 22.000 oziroma nekaj tisoč manj kot v preteklem letu. Za normalno poslovanje in medsebojno blagovno menjavo pa bi naši prevozniki potrebovali vsaj 40.000 takšnih dovolilnic. Člani sekcije cestnega tovornega prometa združenja za promet in zveze pri Gospodarski zbornici Slovenije so zato včeraj menili, da se cestni prevozniki ne bodo mogli izogniti večji uporabi dveh oprtnih vlakov, ki vsak dan vozita tovornjake v Avstrijo in Nemčijo. Vsaj vsak peti tovornjak bi moral naložiti na takšen vlak, s čimer bi pridobili se 8000 dovolilnic za cestni prevoz. Za dve voznji z vlakom prevozniki dobijo se eno dodatno dovolilnico za cestni prevoz, kar letno zneso okoli 4000 dovolilnic. Kljub temu bo avstrijskih dovolilnic primanjkovalo, zato so direktorji slovenskih transportnih podjetij menili, da bi ministrstvo za promet in zveze moralo zaostriti pogoje za pridobitev teh dovoljenj. Dobili naj bi jih tisti, ki imajo lastna vozila, torej transportna podjetja

(zasebna in družbena), ne bi pa jih mogli dobiti različni posredniki in spediterji. Eno od pomembnih meril bi morala biti tudi uporaba oprtnega vlaka. Izračuni kažejo, da bi na vsaka dva prevoza po cesti moral priti en prevoz tovornjaka z vlakom. Poglavitni problem pri tem pa je cena, saj je takšen prevoz v Avstrijo in Nemčijo dražji za 250 do 350 nemških mark, odvisno od razdalje. Predstavniki transportnih podjetij so zato poudarjali, da bi morala država prevoz tovornjakov z oprtnimi vlaki subvencionirati in v letosnjem proračunu za ta namen zagotoviti določena sredstva. Velja tudi poudariti, da je eden od pogojev za to, da se Avstrija sploh začne pogovarjati o povečanju števila dovolilnic za cestni prevoz, tudi večja uporaba oprtnih vlakov. To vprašanje naj bi deloma omililo tudi izdajanje licenc za mednarodni prevoz, vendar bo na ustrezen zakon, ki naj bi te zadeve uredil, treba počakati vsaj do konca letosnjega leta. Sicer pa je že sklenjen transportni sporazum med Slovenijo in EGS, ki pa je v postopku verifikacije. Ta naj bi omogočil normalno tržno poslovanje prevoznikov, pri čemer tranzitne dovolilnice ne bi bile več potrebne.

POSVET / CESTE

Stroka še nima prave veljave

LJUBLJANA - Mesto raziskovalne dejavnosti v cestnem gospodarstvu se ni zadovoljivo opredeljeno. Tehnično razvitost stroke - kot pomembnega faktor uspešnosti razvoja in ohranjanja prometne infrastrukture - bi bilo treba vključiti v oblikovanje zakonske regulative, je na strokovnem srečanju Družbe za raziskave v cestni in prometni stroki Slovenije povedal njen direktor Matija Vilhar. Ob tem je opozoril, da nimamo ustreznega zakona o cestah, v že sprejetih dokumentih pa stroka nima pravega mesta. Edina izjema je prelog Nacionalnega programa vzdrževanja in razvoja cestne infrastrukture Slovenije. Ta ustrezno opredeljuje pomen tehnične razvitosti pri gospodarjenju s cestami, vendar se prevec osredotoča na temeljno raziskovalno dejavnost v centrih s priznanim raziskovalnim statusom in na projekte mednarodnih institucij. Prvenstven pomen ima tudi avtonomnost znanosti, ki je pogojena z odprstostjo cestnega gospodarstva za njene predloge, omejuje pa jo veljavni zakon o cestah in razporeditve sredstev iz proračuna. Avtonomnost stroke je poudaril tudi minister za promet in zveze Igor Umek, ki je zagotovil, da se bo ministrstvo pri cestni problematiki opiralo na ugotovitve stroke. (STA)

GOSPODARSTVO / DOTOK ZAMEJSKEGA KAPITALA

Iz Razvojne banke v novo mešano banko

V razpravi in tudi že v postopku je vrsta projektov - Mala in srednja podjetja

BOGO SAMSA

LJUBLJANA - Mreža bank v Sloveniji se bo čez dva tedna razširila v novo zasebno banko, ki se bo na podlagi priliva slovenskega zamejskega kapitala razvila iz že obstoječe Razvojne banke, katere sedež je zdaj v Trnovem. Sedež bodo premestili v središče mesta, predvsem pa bodo razširili poslovanje s prilivom kapitala iz Italije - z zbiranjem sredstev v Italiji in investiranjem v Sloveniji. Nova banka naj bi sredstva vlagala predvsem v mala in srednja podjetja. V konkretnem primeru gre sicer za kapital, ki je uradno italijanski, v resnici pa gre za kapital slovenskega zamejskega gospodarstva. Ta kapital odraza prizadevanja slovenskih zamejcev v Italiji, ki poskušajo biti konstruktivni vezni člen v povezovanju med Italijo in Slovenijo. Zamejska bančna pobuda je torej tik pred uresnitvijo, več podobnih italijanskih sirsega obsega pa se začena urešničevati. Nekateri zveze so že dobro vpeljane, druge pa se v povojih. V tej zvezi nastopa predvsem Credito Italiano, ena izmed najmočnejših italijanskih bank, ki bi v Sloveniji zelela ustanoviti podružnico.

Na nič manj pomembni ravni pa niso tržaski Generali, ki ustvarjajo bančniško-zavarovalniško podjetje. Pred drugo svetovno vojno oziroma se v casih avstroogrskega imperija je imela osrednja tržaska zavarovalniška družba zelo razvejano mrežo po obseznem predelu srednje Evrope. Mrežo zdaj pospešeno obnavljajo v Romuniji, Albaniji, Bolgariji, na Poljskem, Češkem in Slovaškem, na Madžarskem in v državah, ki so nastale na prostoru nekdanje Jugoslavije. Velikega učinka za zdaj se ni v Srbiji in seveda v BiH, obstajajo pa vse objektivne možnosti za Slovenijo. Zivahnost, zanimivost in učinkovitost vseh teh pobud je tesno povezana z začetkom dvostranskih razgovorov med Italijo in Slovenijo. Gospodarski krogi, povezani s temi pobudami, in nekatere informacije iz diplomatskih krogov so soglasni, da morajo biti med razgovori v ospredju tudi obojestransko zanimivi gospodarski interesi. V razpravi in deloma tudi že v postopku konkretne realizacije je cela vrsta projektov. Predvsem naraščajo naložbe malih in srednjih indu-

strialcev iz furlanskega in sirsega beneskega zaledja vse do Milana. To so izključno visoko produktivna podjetja, ki tudi na novo zaposlujejo. V dvostranskih in sirsih dogovorih pa se bodo odprle možnosti za večje naložbe predvsem v infrastrukturo. Najprej je treba dokončati oba kraka osimskih avtocest iz Trsta in Gorice do Razdrtega. Predvsem pa je treba cimpelj zaceti z resnimi razgovori o gradnji avtoceste Trst - Madžarska - Ukrajina. Pogovori tečejo o naložbah v postelne in druge zveze, v energetski sistem in seveda tudi v nekatera večja slovenska podjetja. Vse te pobude temeljijo predvsem na novem dogovoru o gospodarstvem, naložbenem in vestranskem sodelovanju, ki bi imel dvostranski značaj, hkrati pa naj bi bil usklajen tudi s sporazumom med Slovenijo in Evropsko skupnostjo, o katerem zdaj razpravljajo. Hkrati pa naj bi te pobude nasle zaslobo v ustreznem bančnem sistemu, ki bo na modern in učinkovit način zbiral sredstva v tujini, spremljal celoten postopek in prispeval h kar najbolj učinkovitim naložbam.

KMETIJSTVO / POLJŠČINE

Za uvoženó seme je potrebna ponovna analiza in deklaracija

Od krmilnih poljščin je med kupci v tem času največ zanimanja za seme krmne pese in korenja - Malo uvoza iz Hrvaške in Makedonije

IRENA PIRMAN

LJUBLJANA - Sezona nakupa poljščin in vrtnin se bo kmalu začela. Semenarna Ljubljana ponudi vsako leto slovenskemu trgu nad 110 ton detelj, od tega največ črne detelje in lucerne, in več kot 110 ton trav. Od krmilnih poljščin se zdaj prodaja največ krmne pese in krmnega korenja. Od zita so jeseni prodali 1800 ton ozimne pšenice sort ana, marija in zagija in 120 ton ozimnega ječmena sort paisnat in robur.

Od jara imajo v ponudbi približno 150 ton jarega ječmena sorte bere-nais in berta, 60 ton ovs sorte leanda in do 10 ton jare pšenice sorte planinka. Slovenskemu trgu ponujajo tudi 500 ton koruze hibridov BC in Pioneerjev hibridov. Semenarna se s proizvodnjo koruze ne ukvarja, ampak je le dodelovalec in distributer (uvoznik Pioneerja je ABC Pomurka). V zalogi imajo sorte koruze pioneer DEA (fao 290), mima (340), karla (400), eva (400) in pannonia (450), pri čemer številka v oklepaju pomeni zrelostni razred. Veleprodajna cena te koruze je 447 tolarjev za kilogram in se bistveno razlikuje od veleprodajne cene za hibride BC, ki znaša 280 tolarjev za kilogram. Od hibridov BC se najbolje prodajajo BC 2811, BC ETA 272 in BC 318. »Razlika v ceni pomeni razliko v kvaliteti, saj so Pioneerjevi hibridi veliko boljši od BC,«
pojasnjuje Niko Celec, vodja programa poljščin v Semenarni.

Pri semenski pšenici zagotavljajo seme sloven-

ske proizvodnje, torej 100-odstotno proizvedeno v Sloveniji, prav tako oves in ajdo, delno pa tudi ječmen (jari in ozimni). Pred osamosvojitvijo so imeli v ponudbi tudi hibride iz Vojvodine, vendar jim zdaj uvoz preprečuje embargo. Od vseh trznih enot v nekdanji Jugoslaviji - imeli so jih v Skopju, Nisu, Beogradu, Novem Sadu, Sarajevu in na Reki - poslujejo samo se s hčerinskima podjetjema na Hrvaškem in v Makedoniji, pa se to le v minimalnih

okvirih zaradi visokih carin na obeh straneh. »Treba pa je povedati, da gre nekaj malega blaga se vedno v Bosno predvsem prek raznih iznajdljivih zasebnikov,«
pravi Niko Celec. Največja težava pa je zdaj pri vsakem nakupu tudi uvoz. Cesar ne pride-lajo doma, v glavnem nakupijo na Hrvaškem, v vzhodnoevropskih državah, nekaj malega pa tudi v zahodni Evropi. »Če hoče uvoženo blago prodajati na našem trgu, ga moraš ponovno analizira-

ti in pridobiti ustrezne deklaracije, kar traja približno 10 dni, zato prihaja do zastojev pri dobavi blaga. »Zasebne«
uvoznike, ki jih je lani rešila suša in so lahko uvažali tudi nekvalitetno seme, pa je letos omejil poostren nadzor na mejnih inspekcijah nad uvozom semen,«
je povedal Celec. Nekaj blaga izvažajo v Albanijo in na Madžarsko, pogovore o sodelovanju pa so že začeli z Grčijo in drugimi zahodnoevropskimi državami. Trenutno pri Semenarni največ trgujejo s krompirjem, koruzo, jerinami in krmnimi rastlinami.

BTP

BUONI DEL TESORO POLIENNALI Z DESETLETNO ZAPADLOSTJO

- BTP so obveznice s koriščenjem 1. marca 1993 in zapadlostjo 1. marca 2003.
- Obveznice dajejo letno 11,50% bruto obresti izplačljive v dveh posticipiranih šestmesečnih obrokih.
- Obveznice so dodeljene z dražbo, ki je rezervirana bankam in drugim pooblaščenim operaterjem.
- Dejanski letni donos BTP znaša 10,32%, če bodo obveznice prodane po ponujeni ceni.
- Cena, ki bo iznešena na dražbi in efektivni donos bosta objavljena v časopisju.
- Obveznice se lahko rezervirajo pri okencih Banca d'Italia ali pri bančnih zavodih do 13.30 dne 26. februarja.
- Obveznice BTP se koristijo s 1. marcem; ob vplačilu (3. marca) bo treba doplačati poleg cene, iznešene na dražbi, tudi do takrat dozorele obresti. Te bodo privatniku izplačane ob prvem šestmesečnem obroku.
- Za rezervacijo in nakup obveznic ni predvidena nikakršna provizija.
- Obveznice so v ponudbi v svežnjih po minimum 5 milijonov lir.
- Naknadne informacije nudijo banke.

MENJALNIŠKI TEČAJI

24. februar 1993

menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 LIT)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A Banka	63,20	63,80	8,87	9,03	6,30	6,59
Avtohisa Ljubljana*	63,00	63,50	8,73	8,87	6,35	6,50
Azur	63,20	63,85	8,90	9,05	6,35	6,65
Banka Vipra	63,03	63,75	8,90	8,99	6,32	6,59
Bobr Fuzine	63,20	64,00	8,90	9,10	6,55	6,80
Bobr Trzin	63,20	64,00	8,90	9,10	6,55	6,80
BTC terminal Sezana	62,30	63,00	8,76	8,86	6,45	6,65
BTC d.d. Ljubljana	62,70	63,50	8,85	9,10	6,20	6,60
Burin Center	63,40	63,75	8,90	9,10	6,45	6,62
Burin Moste	63,45	63,90	8,90	9,10	6,40	6,75
Come 2 Us*	63,20	63,70	8,90	9,05	6,35	6,70
Dom Kaffee Domžale	63,30	63,70	8,95	9,05	6,25	6,65
Dom Kaffee Kranjska Gora	63,20	63,70	8,90	9,08	6,15	6,55
Dom na trgu	63,45	63,59	8,93	9,00	6,40	6,65
Emona Globtour	62,80	63,90	8,88	9,10	6,20	6,45
Eros Ljubljana*	63,50	64,00	8,90	9,00	6,50	6,65
Eros Kranj*	63,30	63,70	8,90	9,10	6,40	6,70
Eurotours International*	62,85	63,85	8,85	9,00	6,45	6,70
Euroservis Sezana	63,20	63,75	8,85	9,00	6,45	6,63
Feniks Markovec Koper*	63,05	63,88	8,76	9,28	6,23	6,56
Feniks Koper*	63,00	63,90	8,76	9,29	6,21	6,60
Feniks Portorož*	63,05	63,95	8,81	9,28	6,22	6,58
Fiba	63,01	63,79	8,80	8,98	6,21	6,49
Firadas	63,00	64,00	8,82	8,95	6,50	6,75
Gallileo - Kozina	63,25	63,50	8,80	8,90	6,48	6,60
Golfurist Ljubljana	62,80	63,70	8,74	8,90	6,40	6,75
Hida	63,50	63,60	8,94	8,99	6,50	6,58
Hipotekarna banka Koper*	62,40	63,80	8,75	8,95	6,00	6,60
Hram Rožice Mengeš	63,50	64,00	8,80	8,95	6,40	6,66
Hranilno kreditna služba	63,10	63,75	8,89	8,98	6,33	6,76
Idilia Sečovelje*	62,80	63,50	8,87	9,07	6,40	6,60
Ilirika Ilirska Bistrica	62,40	64,00	8,70	8,90	6,20	6,55
Ilirika Slovenj Gradec	62,22	63,79	8,89	8,99	6,36	6,59
Ilirika Postojna	63,91	64,00	8,72	9,00	6,20	6,55
Ilirika Sezana	63,22	63,94	8,86	9,00	6,35	6,55
Italdesign	63,20	63,80	8,89	9,00	6,44	6,60
Klub Slovenijales	63,40	64,00	8,90	9,20	6,40	6,70
Komercialna banka Triglav	62,60	63,80	8,81	8,96	6,50	6,75
Kompas Hertz Celje*	63,20	63,70	8,90	9,05	6,35	6,70
Kompas Hertz Velenje*	63,20	63,70	8,90	9,05	6,35	6,70
Kompas Hertz Idrija*	63,20	63,70	8,90	9,05	6,35	6,70
Kompas Hertz Tolmin*	63,20	63,70	8,90	9,05	6,35	6,70
Kompas Hertz Novo Mesto*	63,20	63,70	8,90	9,05	6,35	6,70
Kompas Hertz Krško*	63,20	63,70	8,90	9,05	6,35	6,70
Kompas Hertz Bled*	63,20	63,70	8,90	9,05	6,35	6,70
Kompas Fintrade	63,20	63,79	8,90	9,09	6,30	6,69
Kompas Holidays	63,40	63,80	8,95	9,10	6,40	6,70
Ljubljanska banka d.d. LJ.	62,70	63,90	8,86	9,08	6,35	6,57
LB Banka Zasavje Trbovlje	62,20	64,00	8,84	9,09	6,50	6,80
LB Dolenjska banka N.M.	63,00	63,90	8,90	9,10	6,40	6,70
LB Komercialna banka N.G.	62,00	63,98	8,69	9,08	6,33	6,65
LB Kreditna banka Mb. d.d.*	62,40	63,50	8,86	9,10	6,30	6,90
LB Splošna banka Celje d.d.	62,40	64,00	8,80	9,10	6,30	6,80
LB Splošna banka Koper d.d.*	62,75	64,19	8,69	8,94	6,10	6,50
MA Vir	63,30	63,80	8,80	9,05	6,50	6,85
Madai*	63,10	64,00	8,88	9,00	6,43	6,56
Media*	63,20	63,60	8,50	8,98	6,50	6,70
Otok Bled	63,30	63,99	8,91	9,04	6,51	6,72
Panna	63,20	63,60	8,85	9,00	6,40	6,70
Petrol*	63,30	63,60	8,85	9,00	6,50	6,70
Pigal Solkan Nova Gorica	62,50	63,40	8,80	8,90	6,45	6,60
Pigal Kobarid	62,50	63,40	8,80	8,90	6,45	6,60
Pigal Obutek	62,50	63,40	8,80	8,90	6,45	6,60
Pigal Diskont	62,50	63,40	8,80	8,90	6,45	6,60
Poštna banka Slovenije*	62,10	63,30	8,80	9,05	6,00	6,50
Probanka d.d. Maribor	62,80	63,70	8,85	9,03	6,30	6,50
Publikum Ljubljana	63,30	63,54	8,88	9,04	6,50	6,69
Publikum Celje	63,22	63,64	8,88	8,97	6,40	6,69
Publikum Dobova	63,00	63,80	8,71	8,96	6,41	6,85
Publikum Kostanjevica	63,00	63,80	8,71	8,96	6,41	6,85
Publikum Krško	63,00	63,80	8,71	8,96	6,41	6,85
Publikum Maribor	63,10	63,39	8,90	8,94	6,25	6,69
Publikum Metlika	62,80	63,60	8,80	9,00	6,30	6,70
Publikum Mozirje	62,70	63,28	8,81	8,98	6,30	6,70
Publikum Novo Mesto	63,05	64,00	8,70	8,90	6,40	6,70
Publikum Piran	62,90	63,20	8,79	8,88	6,30	6,55
Publikum Sevnica	63,00	63,60	8,65	8,85	6,45	6,79
Publikum Sentilj	63,10	63,39	8,90	8,94	6,25	6,69
Publikum Šentjur pri Celju	63,15	63,69	8,88	8,96	6,40	6,68
Publikum Zagorje	62,80	63,70	8,85	8,98	6,50	6,75
Publikum Zalec	63,25	63,79	8,89	8,97	6,40	6,68
Roja	63,40	63,80	8,88	9,02	6,30	6,65
Sit On*	63,20	63,70	8,85	9,10	6,40	6,80
SKB banka d.d. Ljubljana**	63,00	63,01	8,95	8,95	6,41	6,44
Slovenijaturist Jesenice	63,25	63,75	8,87	9,00	6,30	6,60
Slovenijaturist Ljubljana	63,35	63,75	8,90	8,98	6,43	6,60
Slovenijaturist zel. postaja LJ.*	63,42	63,73	8,86	8,98	6,40	6,65
Slovenijaturist zel. postaja Mb.*	63,00	64,00	8,87	9,00	6,00	6,50
Slovenska hran. in pos. Kranj	62,70	63,20	8,80	8,95	6,40	6,70
Slovenska investicijska banka*	63,30	63,70	8,95	9,10	6,35	6,75
Sonce	63,40	63,70	8,90	9,08	6,40	6,68
SZKB d.d. Ljubljana	63,10	63,75	8,89	8,98	6,33	6,76
Tartarus Postojna	62,55	63,75	8,67	8,88	6,32	6,60
Tentours Domžale	63,30	63,90	8,80	9,00	6,40	6,78
Tori	63,20	63,60	8,90	9,04	6,40	6,80
Trias	63,30	63,60	8,90	9,00	6,50	6,80
Tourist Service Portorož	63,10	63,50	8,80	9,00	6,35	6,70
Upimo	63,40	63,50	8,95	9,00	6,46	6,60
Wilfan	63,30	63,60	8,90	9,00	6,55	6,75

Tečaj velja danes: * Zračunavajo provizijo: **

MENJALNICA HIDA

Pokrita tržnica Ljubljana

MENJAMO TUDI LIRE, DOLARJE, FRANKKE, KRONE, FUNTE, IN GULDNE
VEDNO NA ZALOGI TUDI HRVASKI DINARJI

Delovni čas: 7.00 do 19.00 Tel.: 061/126-111, 127-273

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 38 z dne 24. februarja — Tečaji veljajo od 25. 2. 1993 od 00.00 ure dalje

ZA DEVIZE						
država	šifra	valuta	enota	nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	69,6267	69,8362	70,1457
Avstrija	040	šiling	100	878,9152	881,5599	884,2046
Belgija	056	frank	100	300,0435	300,9463	301,8491
Kanada	124	dolar	1	79,1704	79,4086	79,6468
Danska	208	krona	100	1608,7674	1613,6082	1618,4490
Finska	246	marka	100	1689,1748	1694,2576	1699,3404
Francija	250	frank	100	1821,8471	1827,3291	1832,8111
Nemčija	280	marka	100	6185,1878	6203,7992	6222,4106
Grčija	300	drahma	100	—	45,6848	45,8219
Irsko	372	funt	1	—	150,6282	151,0801
Italija	380	lira	100	6,2935	6,3124	6,3313
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	9,0000	—
Japonska	392	jen	100	85,3865	85,6434	85,9003
Nizozemska	528	gulden	100	5494,9208	5511,4552	5527,9896
Norveška	578	krona	100	1445,7877	1450,1381	1454,4885
Portugalska	620	escudo	100	66,9855	67,1871	67,3887
Švedska	752	krona	100	1295,7968	1299,6959	1303,5950
Švica	756	frank	100	6700,4140	6720,5757	6740,7374
Velika Britanija	826	funt sterling	1	144,2386	144,6726	145,1066
ZDA	840	dolar	1	99,8598	100,1603	100,4608
Evropska Skupnost	955	ECU	1	119,2195	119,5782	119,9369
Španija	995	peseta	100	85,1082	85,3643	85,6204

Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjen na valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov
Banke Slovenije na dan 25. FEBRUARJA 1993

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 15. MARCA 1993:					1.000.000	620.273	618.030	1.238.303
18		124,0547%	123,6060%	123,8303%	100.000	62,027	61,803	123,830

Od 31. 12. 1992 Banka Slovenije ne bo več objavljala podatkov za blagajniške zapise z dospelostjo 10. 12. 1992. Znesek za izplačilo teh zapisov je do 10. 12. 1995 enak znesku na dan 31. 12. 1992

MENJALNI TEČAJ ZA HRD

24. FEBRUAR 1993	v SIT za 100 HRD	
menjalnica	nakupni	prodajni
Eros Ljubljana	8,00	11,00
Hida	7,00	9,50
Idilia	7,50	9,50
Italdesign	7,00	9,00
LB Dolenjska banka	7,00	10,00
LB Kreditna banka Maribor	6,00	9,00
MA - Vir	7,00	10,00
Otok	5,94	9,70
Sonce	8,00	10,00
Tentours Domžale	7,00	12,00
Tori	7,00	10,00

Tečaj velja danes: *, Zračunavajo provizijo: **;

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

24. FEBRUAR 1993	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1560,00	1595,00
nemška marka	965,00	982,00
francoski frank	283,00	291,50
holandski gulden	853,50	879,50
belgijski frank	46,65	48,00
funt sterling	2260,00	2310,00
irski šiling	2345,00	2395,00
danska krona	249,50	257,00
grška dragma	6,50	7,50
kanadski dolar	1232,00	1270,00
japonski jen	12,70	13,80
švicarski frank	1047,00	1067,00
avstrijski šiling	136,60	140,80
norveška krona	225,00	232,00
švedska krona	200,00	206,50
portugalski escudo	9,50	10,80
španska peseta	12,50	13,75
avstralski dolar	1083,00	1118,00
madžarski forint	11,00	15,00
slovenski tolar	14,50	15,00
hrvaški dinar	1,00	1,40

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

24. FEBRUAR 1993			
država	banka	nakupni	prodajni
Avstrija	Posojilnica Pliberk	10,00	11,00
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	10,70	11,50
Avstrija	Posojilnica Borovlje	10,25	11,50
Avstrija	Posojilnica Šentjakob	10,70	11,50
Avstrija	Posojilnica Ločilo	11,00	11,80
Italija	Kmečka banka Gorica	14,80	15,30
Italija	Tržaška kreditna banka	14,50	15,00

DEVIZNI TRG BEOGRAD

23. FEBRUAR 1993			ZA DEVIZE		
država	valuta	enota	nakupni	srednji	prodajni
Avstrija	šilling	100	6510,6515	6530,2422	6549,8329
Francija	frank	100	13532,6810	13573,4010	13614,1210
Nemčija	marka	100	45812,2970	45950,1470	46087,9980
Italija	lira	100	48,0403	48,1849	48,3295
Švica	frank	100	49909,7790	50059,9590	50210,1390
ZDA	dolar	1	747,7500	750,0000	752,2500
V.Britanija	funt	1	1091,7125	1094,9975	1098,2825

Opomba: povzeto po Reutersu.

NOVICE

Major v Washingtonu

WASHINGTON - Britanski ministrski predsednik Major je v torek zvečer prispel na 36-urni uradni obisk v Washington. Major je prvi predsednik kaksne od evropskih vlad, ki se bo sestal z novim ameriškim predsednikom Clintonom. Teme pogovorov so razmere v BiH, predvsem operacija pošiljanja pomoči s padali pod pokroviteljstvom ZN, gospodarska vprašanja, zlasti sprostitev svetovne trgovine v okviru GATT, in srečanje finančnih ministrov sedmih industrijsko najbolj razvitih držav na svetu, ki bo v soboto v Londonu. (STA, AFP)

Nemški kancler Kohl v Džakarti

DŽAKARTA - Nemski zvezni kancler Kohl je v sredo prispel na tridnevni obisk v indonezijsko glavno mesto Džakarto, kjer se s predsednikom Suhartom pogovarja o gospodarskih stikih med državama in o vprašanju človekovih pravic. Pred tem se je Kohl v okviru svoje turneje po Daljnem vzhodu mudil v Singapurju in Indiji, obiskal pa bo se Japonsko in Južno Korejo. Iz uradnih japonskih in nemških krogov se je zvedelo, da bosta kancler Kohl in japonski premier Mijazava v soboto dala zeleno luč za ustanovitev »forumu za nemško-japonski dialog«. Gre za mesani organ, ki bo zadolžen za dajanje konkretnih predlogov, s katerimi naj bi vladi okrepili dvostranske odnose. (STA, AFP)

Protesti proti Jelcinovi vladi

MOSKVA - V sredo je v Moskvi več tisoč vojnih veteranov in upokojencev protestiralo proti reformistični vladi predsednika Jelcina. Označili so ga za ameriškega agenta in vojsko pozvali, naj se mu upre. Vojnim veteranom so se pridružili se komunisti in desničarski nacionalisti in s tem obeležili dan ruskih oboroženih sil. Podobno zborovanje, ki se ga je udeležilo približno 1.500 ljudi, je bilo tudi v St. Petersburgu. (STA, AP, UPI)

RUSIJA / DEMILITARIZACIJA

Vojaška industrija: potniška letala namesto vodenih izstrelkov

Moskva bo samo s hudimi naporji spremenila gospodarstvo

Podobno kot zahodni industrijski giganti, ki so v obdobju hladne vojne uspešno proizvajali in prodajali vojaško opremo, so v krizi tudi vojaška podjetja v nekdanji Sovjetski zvezi. Njihova usoda je toliko bolj negotova zaradi razpada celotnega centralno vodenege sistema vojaške industrije, krize celotnega gospodarstva in majhnih možnosti za preobrazbo v civilno proizvodnjo.

Najbolj je zmanjšanje obsega vojaške proizvodnje prizadelo Rusijo, na ozemlju katere je bila skoncentrirana večina vojaške industrije nekdanje Sovjetske zveze in večina raziskovalnih ustanov, ki so se ukvarjale z raziskavami za potrebe oboroženih sil. Za preusmeritev proizvodnje bi Rusija potrebovala 150 milijard ameriških dolarjev, toda glede na krizo gospodarstva jih preprosto nima kje vzeti. Industrija sama pa bi v najboljšem primeru lahko zagotovila le 10 milijard ameriških dolarjev.

Da je preobrazba življenjskega pomena tako za državo samo, zaradi dobička in socialnega miru, kot tudi za posameznike, saj so brez dela ostala cela mesta delavcev, dokazujejo statistični podatki, iz katerih je razvidno, da je vojaška industrija pomenila kar 50 odstotkov celotne industrijske proizvodnje Rusije, da je 80 odstotkov raziskovalnih ustanov v Rusiji financirala Rdeča armada, da je v letih 1992 in 1991 padla vojaška proizvodnja za 50 ali celo 90 odstotkov,

da so se sredstva, namenjena raziskavam v letu 1992, zmanjšala za 33 odstotkov in v letu 1991 kar za 50 odstotkov. To so podatki, nad katerimi je ruska vlada upravičeno zaskrbljena. Izhod iz krize vidi le v pomoči zahodnega kapitala.

Ta kapital pa zaradi krize v lastni vojaški industriji in številnih varnostnih predpisov, ki omejujejo udeležbo na področju vojaških projektov, ni zainteresiran za vlaganje v Rusijo.

Rusija je zato poskusila resiti vojaško proizvodnjo na podoben način

MARKO KRAUTBERGER

kot Kitajska, kjer naj bi po uradnih statističnih podatkih uspela preobrazba v 70 odstotkih vojaške industrije. Zal se je metoda izkazala za neprimerno, tako zaradi pomanjkanja sredstev kot tudi zaradi razbitosti nekot centralno vodenege sistema vojaške industrije in negotovih političnih razmer v več nekdanjih republikah Sovjetske zveze.

Vojaška podjetja tako poskušajo prebrzdati krizo na različne načine. Z lastnimi močmi in brez cakanja na univerzalni vladni program. Največ-

krat se zatekajo k prodaji orožja po nižjih cenah, kar različni preprodajalci in države s pridom izrabljajo.

Doslej so imeli ruski trgovci z orožjem največ uspeha v Siriji, Indiji, Iranu, na Kitajskem, pa tudi v Združenih arabskih emiratih, ki od vojne v Zaluju naprej pospešeno kupujejo orožje, kot pač večina držav na tem območju. Poleg teh znanih dogovorov verjetno obstaja tudi več skrivnih prodaj, predvsem državam, ki orožje potrebujejo za takšne in drugačne vojne.

Nekatera podjetja so uspela tudi pri tujih vlagateljih, predvsem iz Južne Koreje, Japonske in Malezije, ki so bistveno manj podrejeni varnostnim predpisom kot zahodne države, pa tudi lastne vojaške proizvodnje nimajo dovolj razvite.

Podjetja, ki so nekot izdelovala vojaške elektronske sisteme, tako danes izdelujejo dele televizorjev, ki jih sestavljajo v Južni Koreji.

Seveda obstajajo tudi izjeme med največkrat neuspešno »spreobrnjenimi« vojškimi podjetji. Podjetje Saratov, ki je nekot proizvajalo vodene rakete, je zacelo s proizvodnjo potniških letal. Lani se jim je posrečilo prodati šest letal Kitajski, kar je za majhno podjetje pomenilo 50-odstotno povečanje dobička in 30-odstotno povečanje proizvodnje.

Izstreljevanje raket v Rusiji

ZDA / GOSPODARSTVO

Fantič je dojel Clintonovo gospodarsko poslanico

Ček za tisoč dolarjev kot odgovor na poziv »Amerika Ameriki«

ZORAN KURTOVIĆ / NEW YORK

slovna Amerika se kako občutljiva, zlasti zaradi vztrajno ponavljanih opozoril iz preteklosti, ki so prihajala iz vrst republikanskih strategov, da krepitev državne vloge neizogibno pelje v omejevanje zasebne pobude, ki je močan temelj ameriške gospodarske moči.

Številna od teh vprašanj so dobila svoj dramatičen zven po končani predsednikovi promociji gospodarskega nacrtu, zlasti pa potem, ko je včeraj nagovoril Boeingovo tovarno v Seattle, družbo, ki vse bolj zanesljivo izboljša tekmo s svojim evropskim tekmečem, projektom Airbus. Boeing je že napovedal odpuscanje 28.000 delavcev, vodilni predstavniki te družbe pa krivdo za neuspeh v glavnem pripisujejo nelojalni podpori, ki jo Airbus, v nasprotju z njimi, dobiva s posebnimi vladnimi subvencijami. Ironija je, da sta prav Boeing in Airbus pred kratkim naredila prvi skupni korak pri projektu, ki bi moral pomeniti nov zasuk v letalski industriji - skupaj bosta gradila novo superletalo, ki naj bi sprejelo več kot 800 potnikov.

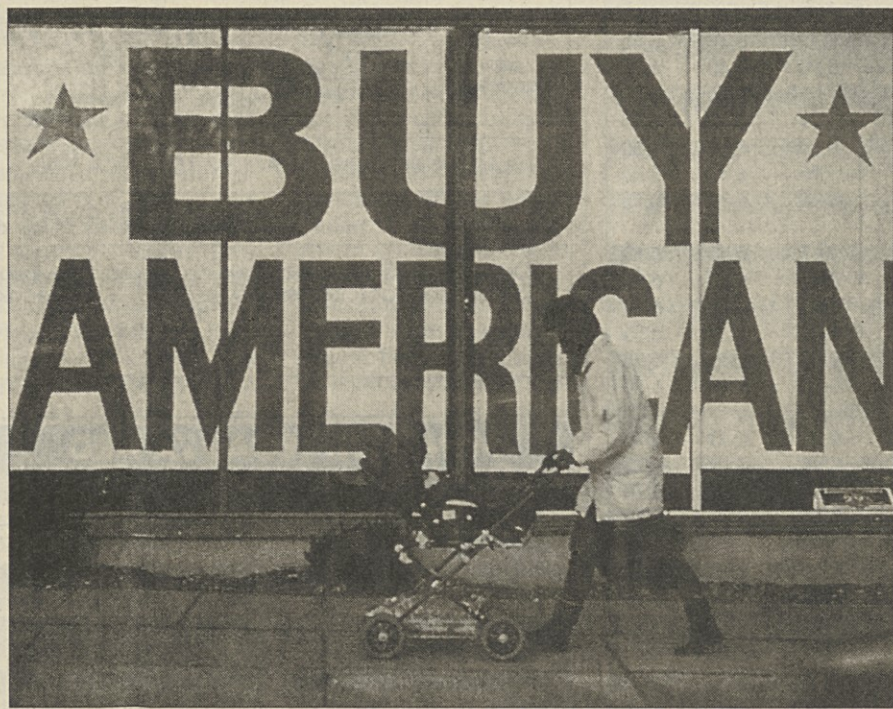
Prva praktična Clintonova poteza - nalog Mickyju Kantorju, glavnemu trgovinskemu predsta-

vniku, naj prouči uresničevanje dogovorjenih sporazumov o omejevanju vladnih subvencij, ki je bil podpisan lani - ima tudi drugo stran medalje. Strokovnjaki opozarjajo, da je prišlo pri poslovanju z ES v zadnjih stihir letih do premika, nad katerim članice ES niso ravno navdušene. Amerika je od primanjkljaja v zunanjetrgovinski menjavi s članicami ES od leta 1987, ko je ta znašal 24, 3 milijarde

dolarjev, prisla do 16, 7 milijarde dolarjev presežka v letu 1991. Leta 1987 je Amerika v države ES izvozila blaga za 60, 6 milijarde dolarjev, leta 1991 pa že za 103, 2 milijarde, medtem ko je evropski izvoz v Ameriko narasčal počasneje - 1987. leta je znašal 84, 9 milijarde dolarjev, 1991. pa je dosegel samo 86, 5 milijarde dolarjev. Denarni izvedenci v tem vidijo predvsem vpliv dogovorjenega zniževanja

vrednosti dolarja na svetovni denarni borzi in skoraj soglasno opozarjajo, da bi moral dolar v prihodnjem obdobju zrasti na tisto točko, za katero so se pred sedmimi in pol leti na sestanku v New Yorku finančni ministri skupine držav G7 menili, da je optimalna vrednost ameriške valute.

Simbolika dejanja mladega Villela z vsem tem ni zelo povezana, se kako pa je povezana s Clintonovim pozivom, naj vsi v Ameriki pomagajo Ameriki.

Primanjkljaj z ES se je spremenil v presežek (Foto: Arhiv Republike)

AZIJA (7) / JAPONSKA

Visoka stopnja razvitosti še ne pomeni, da Japonci nimajo težav

Gospodarska rast je precej nižja kot v prejšnjem desetletju, proizvajalce pa tepejo tudi vse dražji jen in zunanjetrgovinski presežki

MILOŠ EKAR

cejo ze leta dolgo.

Skoraj polna zaposlenost (lani je bilo brezposelnih le 2, 5 odstotka Japoncev) je še vedno visoko na lestvici japonskih vrednot. Če se zgodi kot pred kratkim v Kodaku, da tovarna odpusti sedemdeset (!) delavcev in odpove službo osim stipendistom, se dvigne prah, ki bi si ga v podobnem primeru v ZDA ali Zahodni Evropi težko predstavljali.

Kljub visoko izobraženi populaciji, ki skoraj ne pozna več nepismenosti, pa poznavalci razmer vse bolj poudarjajo potrebo po spremembi učnih programov in načinu poučevanja, čes da

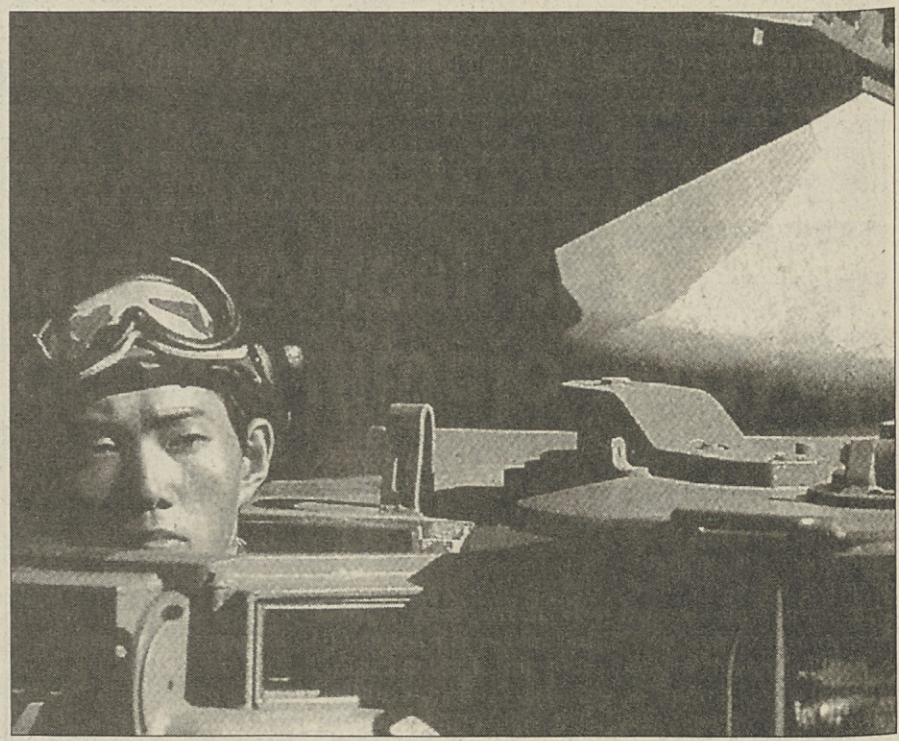
sola iz studentov še vedno dela predvsem poslušno delovno silo brez lastnih zamisli.

Japonska pridelala približno sedemdeset odstotkov hrane, ki je porabi, se vedno pa mora uvažati večino potrebnih surovin in energije. Občutljivo področje, s katerim se spopada sodobna Japonska, je tudi vprašanje večje vojaške angaziranosti države.

Problem je postal akuten za vojno v Zaluju, ko so Japonci sicer financirali kar 20 odstotkov vrednosti celotnega podviga ali trinajst milijard dolarjev - več kot katere koli druga udeležena država - , obenem pa niso bili

sposobni zagotoviti pomembnejše vojaške udeležbe svojih sil, kot je bilo odstranjevanje minskih polj po koncu spopadov. Japonska je vojaški poraz v drugi svetovni vojni in vsiljeni pacifizem spremenila v moralno superiorno držo, je ob tem ugotovil neki komentator.

Zato se njena večja vojaška vloga v svetu le stežka uveljavlja. Generalni sekretar ZN Butros Gali, ki se je pred kratkim mudil v Tokiu, da bi tamkajšnje politike preprical o potrebi po večji japonski vojaški angaziranosti v ZN, se je iz dežele vzhajajočega sonca vrnil praznih rok. Japonci očitno vse predobro vedo, da je bolje trgovati, kot pa se vojskovati.

Bodo japonski tanki tudi v prihodnje ostajali le doma?

ISTRA / STRAHOVI MANJŠINE

Vpoklic Italijanov

Mnogi bežijo v Italijo, a se vračajo razočarani

ENNIO OPASSI / BUJE

BUJE - V teh dneh po Istri spet krožijo žalostne zgodbe. Dolg spreved je pospremil k zadnjemu počitku Andela Kecmana, 40-letnega mizarja iz Vodnjana. Dogodek je zanesel velik strah med prebivalce polotoka, ki so bili doslej daleč od vojne vihare. Kecman je padel pri Zadru, pod zastavo hrvaške vojske. Znanici zatrjujejo, da je miroljubnega mizarja sredi noči »pobrala« vojska patrola. Andelo se ni imel časa niti posloviti od zene in sina.

Padla sta tudi Dragan Gabrovac in Miljenko Kvešić iz Pule. Novica o smrti treh Istranov je se posebej bolece odmevala med pripadniki italijanske narodnosti. Računajo, da so samo v zadnjem mesecu mobilizirali več kot sto Italijanov iz Istre in Reke, odpeljali so jih sredi noči, po vsej verjetnosti na dalmatinsko fronto. Po neuradnih podatkih je od začetka vojne do danes na Hrvaškem padlo najmanj deset pripadnikov italijanske narodnosti.

Poleg tega je ta hip velikansko število mladih pripadnikov narodnosti brez dela. Za marsikoga je bila edina rešitev tako imenovani zakon Boniver, ki predvideva, da pripadnikov italijanske narodnosti iz Hrvaske, se pravi iz dr-

zave, ki je se zmeraj v vojni, v Italiji ne obravnavajo kot tujcev, poleg tega pa imajo pravico do zaposlitve. Tako je odšlo nekaj tisoč pripadnikov italijanske narodnosti s trebuhom za kruhom, da bi našli sebi primerno in dobro plačano delo. Velika večina pa je bila globoko razočarana. Mnogi so zdaj prisiljeni opravljati najtežja in najbolj nevhvalna dela!

V minulih tednih se je velikemu številu pripadnikov italijanske narodnosti iz Istre in Reke v strahu pred mobilizacijo posrečilo pridobiti potrebne dokumente. Napotili so se v objubljeno matično deželo. Večina jih je ostala tako rekoč praznih rok; najti delo v Trstu, Benetkah, Vidnu, Trbuzu in Milanu - je namreč čista loterija. Preprosto si niso mogli zagotoviti vira prihodkov, v Italiji nimajo nobenih sorodnikov, zato so se bili prisiljeni vrniti v svoj rojstni kraj. Iluzije o blagostanju v objubljeni deželi, ki jo v zadnjem času izglasovala številne normative akte, kakršen je zakon Boniver, so se razblinile kot milni mehurčki. In zdaj se številni, zlasti mlajši pripadniki narodnosti, bojijo Damoklejevega meča, ki se imenuje - mobilizacija.

HRVAŠKA / OBLAST IN DRŽAVLJANI

Laži in resnice o žrtvah vojne

Pravi podatki zdaj prvič v javnosti

GOJKO MARINKOVIĆ / ZAGREB

ZAGREB - Dr. Zvonimir Separović, eden nekdanjih ministrov za zunanje zadeve Republike Hrvaske, ki jih je Tudman brez pojasnila nastavljal in odstavljaj kot na tekocem traku, se je zdaj oblastem hudo zameril. V oddaji Radia 101 je namreč izjavil, da je imela Hrvaška vojska v masleniški akciji celo 200 mrtvih, kar močno presega doslej uradno objavljeno število 11 mrtvih. Javnost je že prej sumila, da je število padlih veliko večje. Skrbni bralci osmrtnic v časopisih so zlahka spregledali, da oblast ni iskrena.

Kljub temu pa je število, ki jo je navedel Separović, delovala skrajno skantno. General Bobetko in predsednik Tudman sta komaj pred nekaj dnevi trdila, da je število padlih 11. Značilno pri tem je, da ministrstvo za obrambo uporablja izraz »doslej«, kar samo potrjuje, da boji potekajo in naprej in da smrt se naprej terja svoj davek.

Razlogi za sumničenje v uradno sporočila se nedvomno skrivajo tudi v skrbnem prikrivanju javnosti, da so srbske sile iz tako imevane Krajine napadle tudi tiste cilje, ki so daleč od položajev, ki naj bi jih nadzorovala hrvaška

vojska. General Bobetko in Tudman sta zatrjevala, da je osvojen celotno roznato območje občine Zadar, pri čemer ju vsak dan demantirajo tudi državni novinarji, ki ne morejo mimo podatka, da mesto Zadar napadajo tudi iz bližnjega Zemunika Gornjega in se iz nekaterih vasi ob samem vhodu v mesto.

Očitno je, da je akcija Maslenica ni prinesla pričakovanih rezultatov, saj niso začeli graditi niti pontonskega mostu in tudi boji se trajajo. Očitno pa je postalo edino spoznanje, da je treba problem

Prizor iz Maslenice

zasedenih delov Hrvaske vendarle rešiti s pogajanjem, naj bo Tudmanu ali ministru za obrambo se tako pod castjo, da se morata pogovarjati z nekim skladnikom Goranom Hadžićem ali soferjem Milom Papaljem.

Za Hrvaško pač zdaj ni primerno, da bi si lahko sama izbirala sogovornike ali predstavnike srbskega naroda, zato neprestano ponavlja tezo, da je treba problem Srbov na Hrvaškem rešiti v Zagrebu, in ne v Beogradu. To je ključno stališče, s katerega izhajajo tudi pri aktualnih pogajanjih, ki se ta hip vrtilo okrog tega, ali se bo Hrvaška, kot je obljubil veleposlanik pri ZN dr. Mario Nobilo, umaknila z roznatih območij in s kakšnimi pogoji.

S tem so dokončno rešene dileme, ki jih razen v javnosti nikoli ni bilo: ali bo Unprofor ostal ali ne. Res je se kdaj pa kdaj slišati, celo od predstavnikov oblasti, kak klic k vojni, a čeprav orožje ne miruje, je v tem trenutku težko pričakovati zasuk k obnovi globalne vojne. Drugo vprašanje je, kako dolgo bo potekalo ponovno vključevanje sedanjih zasedenih ozemelj v hrvaško državo in ali bo ta sploh se kdaj takšno, kakršno si želi Hrvaška.

SRBIJA / KRIZA DRUŽBE

Hrepenenje po Markoviću

Vlada neusmiljeno izčrpava kmetijstvo in industrijo

ZORAN JELIČIĆ / BEOGRAD

BEOGRAD - Večednevno pogajanje med elektrogospodarstvom in srbsko vlado se bo po vsej verjetnosti končalo s podražitvijo cene elektrike za približno 145 odstotkov. Ze brez te podražitve se je cena elektrike od decembra lani povečala kar petkrat. Vendar pa naj bi bila tudi s to petkratno podražitvijo cena elektrike v Srbiji 10- do 13-krat nižja od cene v »severoahodnih« predelih nekdanje Jugoslavije, zatrjujejo najodgovornejši v elektrogospodarstvu Srbije, ki tudi napovedujejo mrak ob koncu leta, če bo država nadaljevala s sedanjo politiko cen.

Ob istem času naj bi v Srbijo prisla tudi lakota. Sedanja kmetijska politika, od emisijejske in denarne do cen in spostovanja pogodbenih obveznosti, je namreč po ocenah vse večjega stvila strokovnjakov tista, ki bo pripeljala do napak, katerih posledic ne bo mogoče odpraviti se vrsto let. Primerov, ki to ponazarjajo, je na vsakem koraku dovolj.

Tudi tisti tenki sloj blagovnih proizvajalcev na vasi se vrača k naravnemu kmetijstvu, zmanjšuje vlaganja, opušta specializacijo in pridelu-

je pač tisto, kar mu je najbolj nujno za preživetje, razen vzglic in petroleja. Z vseh strani prihajajo podatki o množičnem zakolu živine. Skoraj ne mine dan, da se neka veja ne bi zaustavila, oziroma zagrozila, da bo prenehala s proizvodnjo zaradi državne politike cen - vse do pekov.

Ta hip sta proizvajalcem elektrike in kmetijcem skupni vsaj dve potezi. Na njihovih hrbtih se lomi tista državna politika, ki živi od najbolj prvinskega ropanja vsega, kar je kakemu področju dala narava. Vse to bo pozneje placevalo seveda vse prebivalstvo. V drugem primeru pa gre za hrepenenje po casih Anteja Markovića. Iz nadrobno dokumentiranih elaboratov o težkem položaju elektrogospodarstva in kmetijstva nedvoumno izhaja, da je bila to zanje zlata doba. Ni treba posegati daleč nazaj, ce se hočemo spomniti, kakšne in kako obsežne kampanje je zganjal srbska oblast zoper zvezno upravo zaradi domnevnega zapostavljanja in zatiranja srbskega kmetijstva in elektrogospodarstva.

Po mednarodnem priznanju Slovenije in Hrvaske je šef srbske države izjavil, da je to iz gospodarskega vidika dobro za Srbijo, saj ne bo več neprestanih pogajanj okrog gospodarskih interesov nekdanjih republik. Tisti, ki so takrat naivno ploskali, zdaj počasi spoznavajo, da ima povsod po svetu sleherni kupec in prodajalec različne interese in da je njuno soglasje ali razhajanje se najmanj odvisno od narodnostne ali državne pripadnosti. Hitrejši prodor te zavesti pa lahko pričakujemo sele tisti trenutek, ko bo mednarodna skupnost prenehala krepiť Miloševićev režim in mu potiskati v naročje celotno gospodarstvo in prebivalstvo.

cni aparati stavkali tudi naslednje jutro.

Tigri

Ustavljanja avtomobilov, stalna legitimiranja, preverjanja identitete in posebej za tujce sitna - izpraševanja so za vojne razmere normalen način javnega življenja. Nerodno v Krajini je le to, da popotnik med pritiskanjem na zavoro nikoli natančno ne ve, kateri vojski ali policijski formaciji pripada »uradna« oseba, ki ga ustavlja.

Tudi na vpadnici v Obrovac je kazalo, da se je obred legitimiranja končal s tem, ko nama je policist vrnil novinarske izkaznice. Namesto da bi naju pustil naprej, naju je policist povabil na poveljstvo, rekoč, da se želi poveljnik z nama pogovoriti. Nama pa se je zdelo, da nama poveljnik krati pravico do svobode gibanja.

Poveljstvo se je reklo hiši, ki je bila last hrvaške družine in ki naj bi jo ta prostovoljno izročila v uporabo vojski. Od zunaj so jo obkrožali oklepniki, znotraj pa so posedali vojski. Med njimi je tekala ženska, katere naloga je bila, da kuha kavo. Oni dan je imela dekle smolo. Kar naenkrat se je namreč po hodniku razleglo vpitje in preklinjanje, punca pa jo je pobrisala.

Vasko se je kasneje pritoževal svojemu poveljniku, da bo treba stvari postaviti na svoje mesto in da se je komaj premagaval, da dekleta ni prebuzal. Nesrečnica se za vojaške potrebe očitno ni dovolj hitro vrтела.

Nadaljevanje jutri

VOJNA IN MIR V SRBSKI KRAJINI (I.)

Tudman je storil napako

Srbi se ne bojijo vojaškega poraza, bojijo se prihodnosti, če v vojni zmagajo

MIRAN J. LESIAK

V Krajini sta se naselila tesnoba in strah. Najprej sta ju evocirala bliskovit hrvaški napad na Maslenico in okoliška območja ter govorice o grozodejstvih, ki naj bi jih zagrešile hrvaške čete v zasedenih (ali osvobojenih, ka-

kor se pač vzame) vaseh v Ravnih Kotarih. Begunci, ki so iz plodnih ravnin pred Zadrom pribežali pod Dinaro, so s sabo prinesli paniko. Toda ta se je

kmalu podela in od nikogar priznana država Republika srbska krajina je začela funkcionirati tako, kakor so tvorbe med Kninom, Karlovcem in Oku-

cani funkcionirale ze stoletja: kot utečen vojaški stroj, ki je tokrat resda začel precej skripati, zlomil pa se še ni.

Strah, povzročen z izvajanjem vojskih operacij, je bil strah pred sedanostjo in ljudje v Krajini so se ga hitro otresli. Bolj zaskrbljeni pa so zaradi prihodnosti: »V tej vojni bomo zagotovo zmagali,« so prepričani. »Ampak, kaj bomo pa po njej?« Po vojni, v kateri se na srbski strani najbolj krvavo bojujejo uvoženi prostovoljci iz Srbije, ki se lahko iz Krajine kadarkoli umaknejo in domačino pustijo grdo dediščino: odgovornost za običajne vojne strahote. In v siromasni državi, izolirani na vse štiri strani neba, v kateri se, tudi če bi jo priznali, preprosto ne bo dalo več živeti. »Tudman je s tem, ko nas je napadel, naredil napako. Zdjaj smo se prisiljeni boriti, dobili smo motivacijo, ljudje so se spet spomnili, zakaj morajo sovražiti Hrvate, v nasprotnem primeru pa bi otopeni in Krajina bi prej ali slej spet postala del Hrvaske.«

Povepke so zgodovinske in moderne. V zgodovinskih nastopajo Draza, njegovi oficirji in neko ozemlje med Ravno in Kranjsko goro. V modernih kolovratijo ustasi.

In če bi bile odprte diskoteke, ce bi bilo mogoče ob bojnih pesmih poskakovati na levo in na desno, bi za vse to se zmeraj potrebovali elektriko. Te pa Krajina nima za več kot dve, tri ure na dan. V casu, ko kninska televizija oddaja dnevnik, gorijo po hisah luci.

Ce dnevniku sledijo aktualne politične oddaje, se oblasti usmiliijo podanikov in jim tok pošiljajo tudi do desete ali enajste ure zvečer. Ko pa se na malih ekranih odvrtijo odpovedne »spice«, se vasi in mesta pogreznejo v temo. Ce se oddaje razvlecejo pozno v noc, bodo elektri-

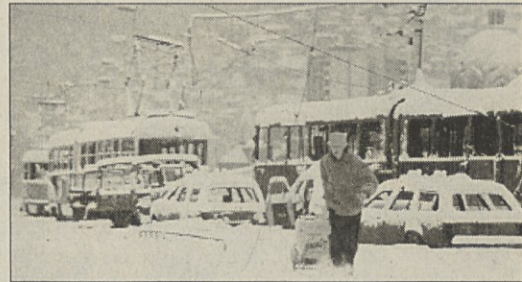
Do tod in naprej je naše: četniki (Foto: N. Damjanić)

NOVICE

Nove podražitve na Hrvaškem

ZAGREB - Na tiskovni konferenci v Zagrebu je podpredsednik hrvaške vlade Mladen Vedris napovedal nove podražitve. Tako se je na Hrvaškem na primer plin podrazil za 69, 2 odstotka, naftni derivati pa za 70, 9 odstotkov, elektrika za 55 odstotkov in železniški promet za 100 odstotkov. Podpredsednik vlade novinarjem ni znal odgovoriti na vprašanja, kako bodo podražitve vplivale na povečanje življenjskih stroškov, napovedal pa je socialni program, ki obsega tudi ukrep, po katerem se pekarji z moko iz državnih rezerv napekli dvakrat več cenejšega crnega kruha kot doslej. Direktor Ine Nikica Valentić je kot vzrok podražitev navedel podatke, da liter superbenčina danes stane 900 hrvaških dinarjev. Liter kurilnega olja naj bi stal od 280 do 320 dinarjev, kubični meter plina pa 120 dinarjev. Na konferenci je bilo receno, da je glavni cilj podražitev izenačitev neenakosti cen, odstranjevanje izgub, ki jih imajo hrvaška podjetja, in vse to v casu, ko Hrvaška doživlja padec družbene proizvodnje in turizma. Zaradi pomanjkanja tujega kapitala in naložb se bo s tem moral sprijazniti tudi sindikat, od katerega pričakujejo ostro reakcijo. (G. G.)

Hudi spopadi na vzhodu Bosne

BEOGRAD - V okolici Bratunca v vzhodni Bosni so včeraj potekali hudi spopadi med muslimanskimi in srbskimi enotami, je sporočila agencija Tanjug, ki se sklicuje na srbske vojaške vire. Tanjug povzema izjavo podpolkovnika srbske vojske Slavka Ognjenovića, da muslimanske sile nadaljujejo s teškimi topniškimi napadi na njihove položaje v okolici Bratunca. Ognjenović je, kot navaja srbska agencija, dodal, da frontne crte niso premaknjene. (STA, Reuter)

V Ukrajini prestrežen tanker, ki je hotel kršiti embargo ZN

LJUBLJANA - Ukrajinske oblasti so na Donavi prestregle naftni tanker pod panamsko zastavo in z jugoslovansko posadko, ki je nameraval kršiti embargo proti Zvezni republiki Jugoslaviji, je sporočilo ukrajinsko obrambno ministrstvo. Kot poroča agencija Itar-Tass, je ladja Amitić 16. februarja lokalnim oblastem v Odesi ob vstopu v ukrajinske ozemljске vode izročila ustrezne dokumente. Tanker se je nato zasidral v bližini meje z Romunijo, kjer so se mu pridružile tri jugoslovanske ladje, ki so nameravale prevažati gorivo. Ukrajinske oblasti so v skladu z embargom, ki ga je Varnostni svet ZN uvedel proti ZRJ, o dogodku obvestile romunske oblasti in Združene narode. (STA, Reuter)

Zastupitev albanskih otrok v devetdesetih letih

PRISTINA - Informativna služba Demokratične zveze Kosova je danes sporočila, da je prof. Hendriks, direktor laboratorija Mednarodne univerze za reference (ILUC), na pariski konferenci o kemični in biološki vojni januarja letos podal poročilo, v katerem trdi, da je po vsestranskih analizah v zadnjih dveh letih ugotovil, da so Srbi marca leta 1990 na Kosovu zastupili albanske otroke z nevro-toksigenimi plini. V poročilu prof. Hendriks naveda, da je do zastupitve albanskih otrok prišlo z uporabo organskih živčnih kemikalnih plinov sarin in tabun, ki sta sicer bojna strupa. Informativna služba DSK poudarja, da je bilo 22. marca 1990 na Kosovu zastupljenih več kot 7.000 otrok, starih od 14 do 19 let, od katerih jih 4.000 trpi za trajnimi posledicami zastupitve. (STA, Reuter)

Po devizno pokojnino v SKB banko!

V SKB banki vam omogočamo hitro in zanesljivo izplačilo devizne pokojnine preko devizne hranilne knjižice. Storitev je brezplačna, saj stroškov provizije pri tem ne zaračunavamo.

Vaše devize so vam v SKB banki vedno na voljo v celoti.

Devizne pokojnine in devizni prihranki se obrestujejo v devizah, devizne obresti pa so v SKB banki zelo ugodne.

Za ITL veljajo trenutno naslednje obresti:

sredstva na vpogled	6.50 %
vezava nad 1 mesec	8.25 %
vezava nad 3 mesece	8.50 %
vezava nad 6 mesecev	8.75 %
vezava nad 1 leto	9.50 %

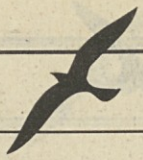
Odslej vam po devizno pokojnino ni več treba hoditi v tujino!

Pričakujemo vas v enotah SKB banke po vsej Sloveniji, še posebej pa v poslovni enoti Koper, Ferrarska ul. 6, (na Ogrlici), tel.: 066/37 306 in v ekspozituri Nova Gorica, Cankarjeva 62, tel.: 065/22 985.

SKB BANKA D.D.

ZASEDANJE DRŽAVNEGA ZBORA

Plače dajmo na uzde!

Poslanci so od vlade zahtevali, da pripravi poročilo o najetih in neplačanih kreditih Elana - Davorin Kračun: Vlada se zaveda, da lahko njena priljubljenost upade - Kritike demokratov

Zagovorniki intervencijskih zakonov: M. Gaspari, I. Umek in J. Kopač (Foto: TRIO)

LJUBLJANA - Vlada je prvotni predlog intervencijskega zakona o načinu obratovanja in izplačevanja plač v podjetjih, ki poslujejo z več kot 50 odstotki družbenega kapitala, in v državnih organih umaknila iz postopka. Nadomestila ga je z novim predlogom.

Državni zbor je dopoldne obravnaval in sprejel le zakon o članstvu Republike Slovenije v Mednarodni banki za obnovo in razvoj, Mednarodni finančni korporaciji, Mednarodnem združenju za razvoj in Mednarodni agenciji za zavarovanje investicij. Poslanci so sprejeli tudi predlog Ludvika Toplaka, po katerem državni zbor od vlade in ustreznih služb zahteva, da pripravijo popolno poročilo o najetih in neplačanih kreditih Elana. Š sprejetjem zgoraj omenjenega zakona

namreč Slovenija prevzema tudi odgovornost za sporne najete in neplačane kredite, ki znašajo približno 114,5 milijona dolarjev. Zasedala sta tudi odbor za gospodarske zadeve in odbor za zdravstvo, delo, družino in socialno politiko, ki sta obravnavala in podprla zakon o plačah ter zakon o usklajevanju pokojnin in denarnih nadomestil za brezposelne. Odbor za gospodarske zadeve je med drugim tudi predlagal, da bi se morale omejitvenim ukrepom prilagoditi tudi poslovne strukture v gospodarstvu, pa plače sodnikov in drugih; predlog interventnega zakona njihove rasti namreč izrecno ne omejuje.

Za tem je po več kot dveh urah premoru pred po-

slance stopil minister Davorin Kračun, ki je predstavil trenutne gospodarske in socialne razmere v državi. Minister je pohvalil vladna prizadevanja in povedal, da imamo zato relativno stabilno slovensko valuto in presežke v tekočem delu plačilne bilance. Vladi, tako Kračun, je uspelo zaustaviti rast inflacije, tako da se ta zdaj giblje v dokaj zmernih okvirih. Kračun je pristavil, da so bile v tem obdobju poseben fenomen plače, ki so skokovito rasle kljub padcu družbenega proizvoda in recesiji. »Če bomo čakali na to, da se bo sistem začel uravnati povsem liberalno, lahko pričakujemo poglobljanje recesije, to pa lahko tudi prepričamo s sprejetjem neprijetnih ukre-

pov, ki utegnejo zmanjšati priljubljenost vlade. Toda naloga vlade je, da rasti plač nadene uzde, saj taksnega galopa Slovenija ne bo zdržala,« je se povedal Davorin Kračun.

V razpravo so se vključili tudi poslanci demokratov. Menili so, da bi vlada po 50 dneh ze lahko predstavila svoj ekonomski program, pa tudi proračun. Prav zato po njihovem mnenju nimamo vrednostnih okvirov, ki bi pokazali, kaj intervencijski zakoni sploh pomenijo za proračun in gospodarsko rast. Sprasevali so tudi, ali namerava vlada proračun parlamentu predložiti marca in tako izsiliti njegovo cimpnejšje sprejetje ali pa namerava vlada to prestaviti na aprilsko zasedanje državnega zbora in s tem podaljšati zacasno financiranje.

DRŽAVNI SVET

Žalostne razprave

Svet ima nove komisije

ANITA ŽMAHAR

LJUBLJANA - Državni svet je današnji dnevni red s petih razširil na se enkrat toliko točk. Poleg devetih zakonov, ki jih je ze obravnaval Državni zbor, so svetniki na mizo dobili se stiri nove. Obravnavali so predlog zakona o članstvu Republike Slovenije v Mednarodni banki za obnovo in razvoj, hkrati pa tudi v Mednarodni finančni korporaciji, Mednarodnem združenju za razvoj in Mednarodni agenciji za zavarovanje investicij. Na današnji seji Mednarodne banke za razvoj se bo poleg Hrvatske za članstvo pote-

govala tudi Slovenija. Ko so obravnavali osnutek zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju v podjetjih ter o prisilni poravnavi in stečaju, so predlagali le nekaj redakcijskih popravkov.

Ze na začetku seje so povečali število komisij, ki so v pristojnosti Državnega sveta. Tako so komisijam za politični sistem, za gospodarstvo,

za negospodarske dejavnosti, za regionalni razvoj ter za mandatno-imunitetna in administrativna vprašanja dodali se komisije za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Hkrati so tudi potrdili predsednike, podpredsednike in člane posameznih komisij. Komisije imajo od pet do devet članov, vsak svetnik pa je lahko član le ene od njih.

Medtem ko so svetniki potrjevali komisije, je Državni zbor svoje delo ze končal, vendar je državni svet za to (po njihovem mnenju) prepozno zvedel. Zato so kar celo uro razpravljali o vse večji arogantnosti in podcenjevalnem odnosu, ki ga imajo poslanci do svetnikov, pa tudi o tem, na kakšen način naj bi poslancem izrazili svoj protest. Zaenkrat je ostalo samo pri tem. Zakone, ki so se bili na včerajšnjem dnevnem redu, pa bodo obravnavali na naslednji seji prihodnje sredo.

Enourna razprava o arogantnosti (Foto: J. S./TRIO)

Za svobodo v izobraževanju

LJUBLJANA - Slovenski predsednik Milan Kučan je danes sprejel predstavnika Evropskega foruma za svobodo v izobraževanju Eginharda Fuchsa in se z njimi pogovarjal o ciljih in dejavnostih foruma.

Eginhard Fuchs je v imenu foruma zaprosil predsednika Kučana, da bi prevzel pokroviteljstvo nad delovanjem sekcije foruma za Slovenijo, ki bo kmalu ustanovljena, in skupaj z nekaterimi drugimi uglednimi evropskimi osebnostmi, kot sta češki predsednik Vaclav Havel in madžarski predsednik Arpad Goencz, tudi pokroviteljstvo nad celotnim delovanjem Evropskega foruma. Predsednik Kučan je pokroviteljstvo sprejel. Sogovornika sta se strinjala, da ima Evropski forum velik pomen v evropskem merilu, zaradi pretoka informacij o dogajanjih na področju izobraževanja v posameznih okoljih in kot oblika povezovanja strokovnjakov in posameznikov v duhovno in kulturno sorodnih okoljih, pri oblikovanju in uveljavljanju mednarodnih standardov v izobraževanju pa je pomemben tudi za Slovenijo. (STA)

Ervin Schwarzbart ni več član SKD (Foto: S. Ž./TRIO)

POLICIJA

Kmalu nove zamenjave?

Odšla naj bi P. Čelik in D. Maver

MIRAN J. LESIAK

Kakor kaže, bo v ministrstvu za notranje zadeve kmalu prislo do novih zamenjav. Pred nedavnim so v ministrstvu nastavili nova državna sekretarja, Andreja Stera in Boga Brvarja, zdaj pa neuradni viri trdijo, da se bosta morala s funkcij posloviti Pavle Čelik, nacelnik slovenske policije, in Darko Maver, šef uprave kriminalistične službe. Oba vodilna moza v notranjem ministrstvu sta te funkcije prevzela v času, ko je na njegovo celo prišel Igor Bavčar.

V notranjem ministrstvu so nam povedali, da dokončnega sklepa o zamenjavah se niso sprejeli. Tiskovni predstavnik ministrstva Božo Truden je dejal, da bi - če bi Čelik in Maver res morala oditi s svojih funkcij - težko govorili o zamenjavah ali odstavitvah. Ustreznejši izraz naj bi bil »kadrovske spremembe«, saj bi do njih prislo zaradi potrebe, da tudi vodilne funkcije v ministrstvu prevzamejo novi lju-

dje. Poleg tega pa naj bi tako Pavle Čelik kot Darko Maver se naprej delala v ministrstvu za notranje zadeve.

Nova sefa policije in kriminalistične službe naj bi prisla iz vrst uslužbencev notranjega ministrstva in ne od zunaj. Tiskovni predstavnik je na nase vprašanje, ali držijo govorice, da naj bi to bila Tomaz Cas in Roman Jeglič, odgovoril nikalno. Pred današnjo sejo vlade se bo sestala tudi njena kadrovska komisija. V ministrstvu so nam povedali, da ta komisija zaenkrat od njih se ni prejela nobenih predlogov, na podlagi katerih bi lahko sklepala o čemerkoli.

Med tistimi, ki bolje poznajo delo notranjega ministrstva, je ze mogoče slišati komentarje, da zamenjave - če bi do njih zares prislo - morda ne bi bile povsem neutemeljene. Gre predvsem za mnenje, da bi bilo potrebno bolj dosledno izvesti prenovno slovenske policije.

Pavle Čelik (Foto: TRIO)

Darko Maver (Foto: TRIO)

DRUGA PLAT ZGODBE O SPORNOSTI MANDATOV

Slalom skozi člene

Marjan Stanič in Mihaela Logar zavračata obtožbe na njun račun

IVANKA MIHELČIČ

LJUBLJANA - Kot smo ze poročali, so se v državnem zboru slovenskega parlamenta pojavile uradne zahteve, da bi odvzeli mandat poslancu razsepljene SNS Marjanu Staniču in poslanki SLS Mihaeli Logar. Zahtevo je vložil sisenski odbor LDS, ki je v svojem dopisu navedel, da oba poslancata se naprej opravljata svoji nekdanji funkciji v sisenskem izvršnem svetu (Stanič je sekretar za ljudsko obrambo, Logarjeva pa sekretarka za kmetijstvo), kar ni v skladu z zakonom o poslancih. Zakon pravi, da funkcija poslanca ni združljiva s funkcijami v lokalnih skupnostih. Občinska LDS se navaja, da je predsednik občine Siška na nedavni seji skupščine vztrajal pri tem, da se oba poslancata razreši le s položaja sekretarjev, ne pa tudi s položaja članov IS, saj naj bi to funkcijo opravljala se naprej, le da neprofesionalno. LDS je prav tako opozoril, da omenjena poslancata svoji funkciji v sisenskem IS se naprej dobivata tretjino osebnega dohodka.

Sisenski liberalni demokrati pa v svojem dopisu niso zapisali, da oba poslancata se vedno formalno zasedata svoja položaja tudi po zaslugi poslancev LDS. Ti so namreč omenjeno sejo skupščine namenoma zapustili, zato ta ni bila sklepna in obeh poslancev niso mogli razrešiti. Na to zdaj opozarjata tako Marjan Stanič kot Mihaela Logar, ki si potezo si-

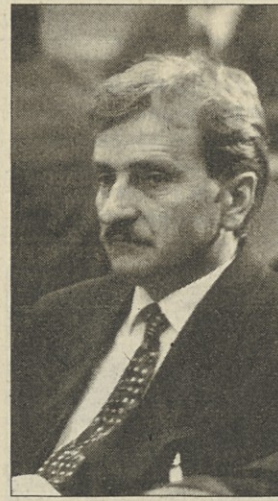
senske LDS razlagata na podoben način: pravita namreč, da gre pravzaprav za vprašanje, katera stranka naj bi postavila svojega kandidata na njuna mesta. Oba tudi zavračata obtožbe na račun kršitve zakonov in prejemanja nadomestil za delo, ki sta ga v občini opravljala tudi po nastopu mandata v državnem zboru, ceprav o slednjem obstajata celo uradni odločbi. Logarjeva in Stanič sta poslala pisni ugovor in zato jima občina ni nič izpalcala. Pomembno je predvsem to, da so vse njune navedbe dokumentirane, dokumenti pa so ze včeraj prispeli v državni zbor.

Pri celi zadevi je sporno le dejstvo, da si je statutarna občinska komisija nekoliko po svoje razložila kar nekaj členov zakona o poslancih. Vsak po svoje si namreč razlaga besede »funkcija« in »dejavnost«, pa »odstavek« in »člen«. Le tako je namreč mogoče pojasniti zmedo (ali pa namerno iskanje zakonskih luknenj) pri razlagah tega zakona o poslancih, ceprav je ta v členih, ki govorijo o nezdružljivosti funkcij poslancata z drugimi funkcijami in dejavnostmi, vendarle precej jasen. Kakorkoli že, Siskarji so včeraj zaprosili državni zbor za uradno razlago zakona, ki pa bo prisla

Mihaela Logar

prav tudi drugim. Marjan Stanič in Mihaela Logar gotovo nista edina, ki sta se naprej delala na občini, a le zaradi tega, kot zatrjujeta, da bi posle

Marjan Stanič

predala ljudem, ki naj bi prisli za njima. Zato bo razloge za zahtevo po odvzemu njunih poslanskih mandatov očitno treba poiskati drugod.

ERVIN SCHWARZBARTL IZSTOPIL IZ STRANKE

Kriva je nenačelnost krščanskih demokratov

Od vstopa SKD v vlado je iz stranke izstopilo veliko manj članov, kot pa jih je vstopilo

TANJA STARIČ

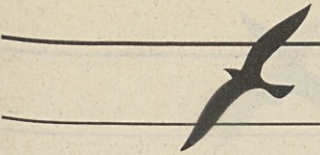
skodljivo le za stranko samo, pomeni tudi slabitev desnice kot celote. Ker nisem uspel preprečiti usodnih napačnih odločitev vodstva SKD, je bil izstop edina možna pot.

Ni čisto jasno, zakaj je Schwarzbartl za izstop izbral prav cas pred letno konferenco in ne na primer 18. januar, ko je Svet SKD izglasoval vstop stranke v vladno koalicijo. Vsekakor pa je to zdaj tretji član vodstva (Sveta) stranke, ki je odstopil zaradi »nenačelnosti«. Ze januarja sta to stori-

la Viktor Blazic in Vinko Demšar.

Kljub temu podatki, ki jih zbirajo v strankini centrali v Ljubljani, kažejo, da je menda v mesecu dni, torej od vstopa krščanskih demokratov v vlado, iz SKD izstopilo samo 12 članov, vstopilo pa več kot sto. To v vodstvu stranke komentirajo kot dokaz zanesljivo znamenje, da je stranka uspešno prestala preizkušnjo, da je torej vendarle prevladalo »pragmatično« jedro proti »fundamentalistom«, ki so sicer dajali barvo stranki v

zadnjih dveh letih. Priznavajo pa tudi, da preobrazba stranke se ni končala in torej tudi ne serija morebitnih izstopov članov. Tudi zato verjetno SKD pripravlja spremembe statuta stranke, ki bodo omogočale oblikovanje frakcij - zagotovo tudi tistih, ki zagovarjajo trdo in protikomunistično politiko. Krščanski demokrati si namreč v tem trenutku silno prizadevajo združiti desnico se pred lokalnimi volitvami, zato si bodo zagotovo prizadevali za čim manjši osep članstva, ki bi lahko okrepilo prav najmočnejšega tekmeča na desnici - ljudsko stranko.

DUNAJ / DODANA ZAUŠNICA HAIDERJU

Liberalni forum dobil prostor v vseh organih

Peterica odpadnikov Haiderjeve FPÖ bo zastopana v petih pododborih parlamenta - Za FPÖ sedež manj

DUNAJ. Nov uspeh za »Liberalni forum« svoobodnjaške disidentke Heide Schmidt in njenih starih kolegov. Peta frakcija v avstrijskem parlamentu ni le dobila status samostojnega parlamentarnega kluba, marveč bo zastopana tudi v petih od 25 pododborih. Tak predlog je včeraj sklenila prezidiala avstrijskega parlamenta, kateri pripadajo predsednik držav-

IVAN LUKAN

nega zbora Heinz Fischer (SPÖ) ter predsedniki vseh frakcijskih klubov. Prezidiala je sklenila, da dobi »Liberani forum« sedež in glas v pododborih za zunanje zadeve, za pravosodje, za ustavna vprašanja, za socialne zadeve ter za trgovino. Zaradi vstopa pete frakcije so hkrati povisali

pa je sedaj poslanka »Liberalnega foruma«. Predlog predsedstva avstrijskega parlamenta more se potrditi plenum avstrijskega parlamenta, ki se bo sestal se danes. S strani FPÖ je pričakovati ostro razpravo, večinske razmere v avstrijskem parlamentu pa ne dajo pričakovati, da bo Haiderju uspelo blokirati izvolitev novih članov v pododbore.

DUNAJ / RAZISKAVA O MEDIJIH

Bulvarski tisk se močno krepi

Optima '93 o razširjenosti medijev

List	Število bralcev	Kraj izhajanja
Neue Kronen Zeitung	2.773.000	Dunaj
Täglich Alles	1.227.000	Dunaj
Kurier	849.000	Dunaj
Kleine Zeitung	725.000	Celovec / Gradec
Der Standard	292.000	Dunaj
Salzburger Nachrichten	227.000	Salzburg
Die Presse	180.000	Dunaj

NOVICE

Nad 25.000 Hrvatov na Gradiščanskem!

ZELEZNO - Hrvaska narodnostna skupnost na avstrijskem Gradiščanskem je znatno močnejša od uradnih podatkov, ki jih je objavil Centralni statistični urad na podlagi popisa prebivalstva v letu 1991. Hrvatov je namreč med 25.000 do 32! To je rezultat povpraševanja, ki ga je izvedel ordinarijat Skofije v Zelezem. Po anketi ordinarijata si želi 32.000 ljudi na Gradiščanskem bogoslužje v hrvaškem jeziku, 25.000 je izjavilo, da aktivno obvlada hrvaški jezik, skoraj 19.400 vernikov pa je izrecno poudarilo, se priznavajo k hrvaški narodnostni skupnosti. Pri popisu leta 1991 je na Gradiščanskem približno 20.000 oseb navedlo hrvaščino kot občevelni jezik. Cerkev na Koroskem po informaciji tiskovnega urada krske skofije tako anketo ni izvedla, v pripravi pa je delo župnika, ki je na isti način zbiral podatke o Slovencih oz. slovensko govorečih vernikov na Koroskem. Tudi tu se število - kot na Gradiščanskem - bistveno (na zgoraj) razlikuje od podatkov popisa leta 1991.

Snežni kaos v vzhodni Avstriji

DUNAJ - Močno sneženje ter viharni sunki s hitrostjo do 100 kilometrov na uro, so v vzhodnih predelih Avstrije povzročili pravi snežni kaos. Predvsem oviran je cestni promet na Dunaju, v Nižji Avstriji in na Gradiščanskem, kjer je zaradi nizkih temperatur in poledice prišlo tudi do več prometnih nesreč. Najhujša se je zgodila ob jugovzhodni avtocesti pri Dunaju, kjer je prišlo do masovnega trčenja 40 avtomobilov. Mrtvih k sreči ni bilo, gmotna škoda pa je bila ogromna. Na Dunaju se je promet v jutranjih urah skorajda popolnoma ustavil, na južni avtocesti pa so do en meter visoki snežni zameti za nekaj ur onemogočili vsak promet.

Volilna pravica z 18 leti

CELOVEC - Osnutek za novelacijo volilnega reda na Koroskem predvideva volilno pravico z izpolnjenim 18. letom. Po doslej veljavnem volilnem zakonu je bila volilna pravica določena z izpolnjenim 19. letom. Osnutek novega zakona predvideva poleg znižanja starostne meje za volilno pravico tudi možnost prednostnih glasov, katere lahko vsak volilec podeli trem kandidatom na listi, katero je volil. S to ureditvijo naj bi volilci dobili večji in neposreden vpliv na uvrstitve kandidatov na listah strank. Ta model je bil že uporabljen na občinskih volitvah leta 1991, za deželnozborske volitve (letos jeseni ali spomladi leta 1994 - op. ured.) pa bi ta model pomenil, da bi bil kandidat s 4500 do 5000 prednostnimi glasovi direktno izvoljen v koroški deželni zbor.

INNSBRUCK / SOJENJE

Obsojen zaradi širjenja nacistične ideologije

INNSBRUCK - Samo 74.000 Judov naj bi bilo ubitih v koncentracijskem taborišču v Auschwitzu, in to ne od Nemcev, temveč od anglo-ameriških bombnikov in zaradi gladi in kužnih bolezni - to je bila ena izmed inkriminiranih izpovedi 68-letnega upokojenega kmeta in bivšega člana SS Markusa Ertla iz Spitala ob Dravi. Ertl je tajil ubijanje judovskih žrtv v Auschwitzu in se marsikaj več - kot slavnostni govornik na lanskem prireditvi "kamera-dov" v Vzhodnem Tirolu.

V ponedeljek se je

moral Ertl za svoje izjave zagovarjati pred porotniškim sodiščem v Innsbrucku. Obtožba: nacionalsocialistična propaganda in obnavljanje nacionalsocialistične miselnosti. Čeprav avstrijska zakonodaja za ta delikt predvideva visoke kazni, je bil Ertl obsojen na eno leto pogojenega zapora, dva meseca bo moral tudi dejansko odsedeti. Ertlov odvetnik Herbert Schaller je branil svojega mandanta s trditvijo, da nacionalsocialisti strupenega plina ciklon B niso uporabljali za uničevanje Judov, temveč za razusenje ljudi in oblek!

DUNAJ / REAKCIJA NA PADEC POPULARNOSTI ÖVP

Kancler Vranitzky zavrača agresivnost predstavnikov Avstrijske ljudske stranke

DUNAJ - Zvezni kancler Franz Vranitzky je odločno zavrnil napade ljudske stranke na socialdemokratske članke vladne koalicije. Tarca napadov generalne sekretarke ÖVP Ingrid Korošec in njenega kolega Ferdinanda Maierja sta postala državna sekretarka za integracijo v ES Brigitte Ederer ter minister za zdravstvo Michael Ausserwinkler. Slednjemu je Korošec v zvezi z njegovimi iniciativami proti kadilcem in proti alkoholizmu očitala "populizem". Ausserwinkler si je s svojimi predlogi o prepovedi reklame za alkohol in nikotin dejansko celo v lastni stranki ustvaril nasprotnike. Kljub temu je kancler Vranitzky vzel v zaščito oba politika, čes napadi funkcionarjev ljudske stranke so nevalificirani in brez vsake stvarne osnove.

Ozadje nenadnega agresivnega nastopanja ljudske stranke do socialdemokratskih vladnih partnerjev so mo-

goče zadnja povpraševanja in analize o privlačnosti stranke. Tako najnovejša anketa (po ustanovitvi Liberalnega foruma) govori samo se o 27 odstotkih avstrijskih volivcev, ki bi podprli ÖVP. To je v primerjavi z zadnjimi državnozbornimi volitami nazadovanje za šest odstotkov! Po tej analizi bi SPÖ v primeru volitev lahko računala z 39 odstotki glasov, svoobodnjaki z 20 odstotki, Zeleni in Liberalni forum pa vsak s šestimi odstotki volivcev. Si hoče ljudska stranka z agresivnim nastopanjem pridobiti spet več simpatij? Preobrat v ÖVP glede simpatij za Liberalni forum in njegov status ter izjava zunanjega ministra Mocka konec preteklega tedna, čes Haiderjevi slobodnjaki bi bili prav tako sposobni za koalicijo, ter napadi na socialdemokratske članke zvezne vlade vsekakor potrjujejo sum, da ljudska stranka krčevito išče možnosti za boljše politično profiliranje.

IGOR SCHELLANDER

DUNAJ - Ta teden je bila predstavljena avstrijska medijska analiza "Optima 93". Njeni podatki o časopisih izhajajo iz 18.000 intervjujev z različnimi bralci časopisov. Iz analize bralcev sledijo podatki o avstrijskih časopisih, ki jih objavljamo v zgornji razpredelnici. Najuspešnejše se je na področju bulvarskih medijev odrezala spet "Neue Kronen Zeitung" Hansa Dichanda. In to kljub temu, da je od lanske spomladi dalje izpostavljena hudi konkurenci s strani Dichandovega nekdanjega partnerja in zdajšnjega konkurenta Kurta Falka, ki je začel izdajati stribarvni dnevnik "Täglich alles". Dejansko so opazovali avstrijske medijske scene pričakovali, da bo spodnesel Dichandov

list ali vsaj doprinesel k nazadovanju "Neue Kronen Zeitung". Falk je od vsega začetka stavil na agresivni marketing in list vse od zdaj prodaja svoj list za 3 silinge (ostali dnevnik stanejo od 8 do 10 silingov). "Neue Kronen Zeitung" velja zaradi ogromnega števila svojih bralcev v razmerju do celotne državne populacije kot svetovni fenomen. Med avstrijskimi tedenskimi političnimi magazini se je najbolje odrezal "Profil" (Dunaj), ki ima 454.000 bralcev (za 48.000 več kot 1991). V "Optimi" se ni z reprezentativnimi stevilkami upoštevan novi tedenski magazin "News", ki je začel izhajati oktobra in ki bi lahko postal resen konkurent "Profila".

PORABJE /

Končno izšel madžarsko slovenski slovar

FERI LAINSEK

GORNJI SENIK - Ekipe Pegaz filma in TV Slovenije, ki pripravljajo dokumentarni film o Porabju, je bila na pepelnico sredo že tretji dan na terenu. Medtem, ko je pustni torek preživela ob lovljenju fašenka in torej na mrazu, se je tokrat ves dan grela ob kovacem mehu in ob krusni peci. Na filmski trak je namreč skusala zabeležiti vscine starega kovaca Krajcarja in kuharice Ane. Ob režiserju Andreju Mlakarju, so v ekipi se asistent Matej Fiser, snemalec Janez Kalisnik, tonski mojster Marjan Cimperman, razsvetlilvalec Janez Urbanc, organizatorka Marjana Sukic in svetovalec Milivoj Ros. S snemanjem naj bi predvidoma končali v soboto, ko bo v Monostu tudi tradicionalni Slovenski bal.

Najbolj razveseljava novica, ki jo je ta hip mogoče sporočiti iz Po-

rabja, pa je zagotovo, da je končno izšel Madžarsko-slovenski frazeološki slovar, ki ga je pripravil Francek Mukič, založila pa Zveza Slovencev na Madžarskem. Slovar je plod desetletnega dela novinarja in slavista, ki je sicer eden najuglednejših porabskih razumnikov. Ob Sebjancevem madžarsko-slovenskem in slovensko-madžarskem slovarju, ki je po obsegu nadvse skromen in ob Hradiljevem slovarju, ki zajema predvsem izbrano solsko besedišče, je to prvi obsežnejši madžarsko-slovenski slovar, saj vsebuje nad 22.000 frazeoloških enot. Slovar je izšel v nakladi 2000 izvodov. Za tako visoko naklado so se na Zvezi Slovencev odločili, ker sta Sebjancev in Hradiljev slovar ze zdavnaj posla in ju praktično ni več mogoče najti v knjigarnah

PRIREDITVE

CELOVEC
Univerza Celovec, predavalnica 1: ob 20.00 - Predavanje dr. Petra Glotza »Križa pot nacionalne države« - Evropa iz vidika nemškega socialdemokrata.

SELE
Famili dom: ob 19.30 predavanje dr. Maksa Zdvorca: Kajenje in posledice kajenja.

Petek, 26. februarja 1993

CELOVEC
Modestov dom-Mladinski dom: 14.30 - Srečanje mladinskih in lutkovnih skupin. Taberna Pri Joknu: 19.30 - Preznanik kulturnih iniciativ s predstavitvijo brošure »Kultur bewegt Kärnten«.

SENTJAKOB V ROZU
Fama dvorana: 19.30 - Komedija od zgubljenega sina (po izvirnem besedilu A. Susterja-Drabosnjaka) priredila dr. Herta Maurer-Lausegger. Režija F. Končan, nastopajo igralci in godci iz Roza.

Sobota, 27. februarja 1993

CELOVEC
Mladinski dom: 7.45 - Modestov dom: 9.30 - Srečanje mladinskih in lutkovnih skupin s Koroske.

SENTJAKOB V ROZU
Fama dvorana: 19.30 - Komedija zgubljenega sina. Režija Franci Končan. Ponovitev.

RADISE
Kulturni dom: 19.30 - Dia -predavanje Jozka Iggerca: Na treh najvišjih gorah Afrike.

CELOVEC

Bogata odrska in zborovska ustvarjalnost

IVAN LUKAN

Prva predstava bo v petek, 26. februarja ob 19.30 v farni dvorani v Sentjakobu v Rožu, ponovitvi pa sledita v soboto, 27. februarja, ob 19.30 in v nedeljo, 28. februarja, ob 14.30, prav tako v farni dvorani v Sentjakobu.

Druga velika odrska prireditev ob koncu tedna je tretje srečanje mladinskih gledaliških in lutkovnih skupin, ter v Dravogradu z nastopom Mešanega pevskega zbora Podjuna-Pliberk na 26. zborovskem srečanju "Od Pliberka do Traberka". 7. marca sledi v Celovcu osrednja pevska revija "Koroška poje", ki bo letos namenjena spominu na skofa Antona Martina Slomka.

Tajnik Krščanske kulturne zveze, Nuzej Tolmajer, je v zvezi z uprizoritvijo Drabosnjakove "Komedije od zgubljenega sina" poudaril, da gre tu za zaključek cikla treh Drabosnjakovih del: pastirske igre, Drabosnjakovega pasijona, ter sedaj "Komedije od zgubljenega sina".

»S pomočjo znanstvenega pristopa dr. Herte Lausegger od celovske univerze je Krščanski kulturni zvezi in SPSSD "Drabosnjak" na Kostonjah uspelo uresničiti čim bolj izvirne predstave, saj sloni jo na originalnih rokopisih našega slovenskega bukvnika Andreja Susterja-Drabosnjaka,« je poudaril tajnik KKZ. Za režiserja je uspelo pridobiti Francija Koncana, dobrega poznavalca slovenske amaterske gledališke dejavnosti na Koroskem, ki je reziral tudi obe in druge Drabosnjakove igre. Dramaturško delo je prevzel Marjan Belina, glasbo Lajko Milisavljevič, sceno pa Viktor Molka. Pravo odkritje pa je Valentin Kernjak v glavni vlogi zgubljenega sina, toda tudi ostali amaterski igralci in godci, vsi iz Roza, so sprejeli izziv Drabosnjakovega dramskega dela, ki je se danes za koroške Slovence velikega kulturno-političnega pomena.

gano deluje na področju mladinskega gledališča. Sad strokovnega dela v tako imenovanih gledaliških delavnicah so številne kvalitetne mladinske gledališčne in lutkovne skupine, ki teden za tednom nastopajo na naših prireditvah ter uspešno tekmujejo tudi na tekmovanjih v deželi in v tujini. Namen teh srečanj je izmenjava izkušenj med mladimi igralci in skupinami, bistven aspekt pa je tudi približevanje gledališke in lutkovne dejavnosti naši solski mladini. Na ta način že zgodaj nagovori-

mo širok potencial novih mladih igralcev,« je v pogovoru za nas dnevnik poudaril Nuzej Tolmajer.

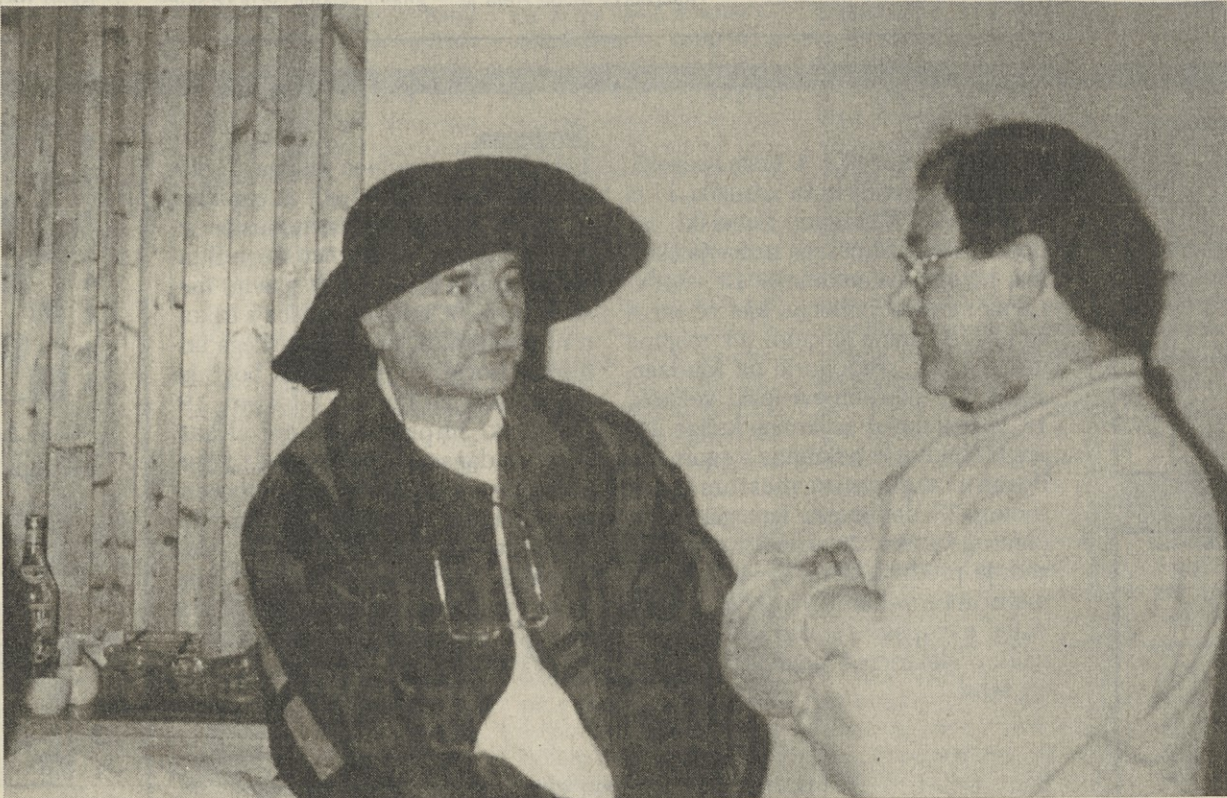
Na letošnjem srečanju nastopajo lutkovna skupina KPD Smihel z igrjo "Kdo je napravil Vidku srajcico" v režiji Tinta Varla (26.2., 14.30, Modestov dom), otroška lutkovna skupina SKD Celovec s predstavo "Zimska pravljica" (26.2., 15.15, Modestov dom), gledališka skupina KPD Planina iz Sel s predstavo "Pavliha in Mica" v režiji Francija Koncana

(27.2., 7.45, Modestov dom), mladinska lutkovna skupina iz Skocijana pod režijo Petra Militatova z igrjo "Do tiste stezice, tam je moje" (27.2., 9.30, Mladinski dom), gledališka skupina SPD Gorjanci iz Kotmare vasi s "Srečni dnevi" (27.2., 9.30, Modestov dom) ter mladinska lutkovna skupina SPD Radise z "Cirkus na divjem zapadu" (27.2., 11.00, Mladinski dom). Srečanje podpira tudi Deželni solski svet ter deželni mladinski sekretariat pri Uradu koroške deželne vlade.

Tudi v Podjuni in v koroški pokrajini v Sloveniji se pripravljajo na velik zborovski dogodek: v petek, 26. februarja, ob 19.30, se bo v osnovni soli v Dravogradu in v narodnem domu v Mezičah začelo 26. srečanje "Od Pliberka do Traberka", ki ga s sodelovanju s kulturnimi društvi obeh koroških regij organizira Zveza kulturnih organizacij Ravne na Koroskem. Z avstrijske Koroske bodo na prireditvah v Dravogradu, v Vograhu (27.2.), v Prtevaljah (5.3.), v Kotljah (6.3.), v Crni (12.3.), v Sentprimozu (13.3.) ter na veliki zaključni prireditvi 20. marca na Ravnah na Koroskem sodelovali: MePZ "Podjuna" Pliberk, MoPZ "Foltej Hartman" iz Pliberka, Oktet Suha, MoPZ "Vinko Poljanec" iz Skocijana, MePZ "Srce" iz Dobrle vasi, MoPZ "Trta" iz Zitare vasi, ter MePZ "Danica" iz Sentprimozu.

21. pevska revija Krščanske kulturne zveze pod geslom "Koroška poje" 7. marca v Celovcu pa bo namenjena lanskemu 130-letnici smrti skofa Antona Martina Slomka. Na sporedu je praznovedba Večernic z naslovom "Reke mojega življenja", ki jih je komponiral skladatelj, skofski kancler in pevovodja zbora "Gallus" Joze Ropitz, besedila pa je napisal trzaski pisatelj Alojz Reblu. Vec o reviji "Koroška poje", ki jo bodo 14. marca ponovili v Trbizu, v eni od naslednjih izdaj.

Na sliki: prizor iz Zgubljenega sina.

NOVICE

Oskrbeli rusko vesoljsko postajo

MOSKVA - Tovarna raketa Progres M-16, ki so jo izstrelili v nedeljo z Bajkonurja, se je spojila z rusko vesoljsko postajo Mir. To je včeraj sporočil moskovski radio, ki je obenem navedel, da je do združitve prislo že v torek ob 21.18 po srednjeevropskem času. Raketa je na orbitalno postajo pripeljala hrano in ves material za kozmonavta Genadija Manakova in Aleksandra Polescuka, ki sta na postaji od prejšnjega meseca in bi morala nadaljevati misijo do konca julija.

V Teheranu odkrili igralnico za zapahi končalo 15 žensk

TEHERAN - Iranska policija je v neki rezidenčni četrti v Teheranu odkrila skrito žensko igralnico, kjer so ženske iz boljše iranske družbe kvartale za denar. Po pisanju včerajšnjega Abrara je jasno, da so ilegalno igralnico izsledili po zaslugi »boga boječih ljudi«, ki so o vsem obvestili policijo. V igralnici je bilo 15 žensk, ki jih sedaj čakajo težke kazni. Koransko pravo prepoveduje namrec vsako kvartanje in ne samo hazardne igre, ki so se hujski zločin.

Cenejša tarifa klientom ki se poslužujejo kondoma

MANILA - Prostitutke z osrednjega filipinskega otoka Cebu so do 50% znižale tarife za svoje storitve klientom, ki se med odnosom poslužujejo kondoma. Te vesti ni sporočil kak bulvarski časopis temveč visoki funkcionar filipinskega ministrstva za zdravstvo. Po njegovem je ta »pobuda« pomemben korak v boju proti aidsu, kar je nedvomno res, a v njej je cutiti tudi zaskrbljenost, ker zaradi aidsa ze upada tako imenovani tujski »spolni turizem«. Katoliški Filipini so se torej odločili za odločen boj proti širjenju aidsa in se pri tem ne menijo za stališče Cerkve, ki odločno nasprotuje uporabi kondomov. Od sedaj so na Filipinih uradno zabeležili 360 seropozitivnih, njihovo število pa je brzkone stokrat večje, tako da jih je vsaj 35 tisoč.

Seropozitivna prostitutka svari svoje nekdanje stranke

TEL AVIV - Izraelska prostitutka, 23-letna Rachel Nissani, je v dramatičnem intervjuju na dnevniku Yediot Ahronot obtožila neko bolnišnico iz Tel Aviva, ki ji ni sporočila, da je seropozitivna. Rachel Nissani je pred dvema letoma v telavivski bolnišnici Ichilov napravila test za aids, bolnišnica pa ji ni nikoli sporočila, da je seropozitivna. V naslednjih dveh letih je imela odnose z več kot 2 tisoč klienti, ki jih je lahko okužila. Dnevnik je objavil njeno sliko, tako da bodo nekdanji klienti lahko ukrepali.

Zaradi kompjuterske napake več enodnevnih milijarderjev

TAIPEI - Kompjuter neke tajvanske banke je začel samovoljno dodajati ničle, tako da je več kot sto delavcev v trenutku postalo milijarderjev. »Srečez« so bili delavci neke tovarne testenin v Taichungu. Namesto običajnih 10 tisoč tajvanskih dolarjev (630 tsoč lir) jim je kompjuter na tekoči račun vknjizil 100 milijonov krajevnih dolarjev, kar je več kot 6 milijard in 200 milijonov lir. Bancni uslužbenci so kmalu ukrotili »zblazneli« kompjuter, vseeno pa je ducatu delavcev uspelo dvigniti vsaj del bajne plače. Tovarna testenin je takoj zagrozila z odpustom in s tožbo vsem, ki ne bodo povrnili »nezakonito prisvojenega denarja«.

Avstralski referendum: »Odpravimo monarhijo«

SYDNEY - Z referendumom naj bi Avstralija postala zvezna republika in bi se tako znebila britanske krone. To je prva predvolilna obljuba laburističnega premijera Paula Keatinga, ki je včeraj uradno odprl volilno kampanjo svoje stranke za volitve 13. marca. Keating je priznal, da to ni glavno vprašanje za Avstralijo, a je takoj dodal, da država potrebuje novo ustavno ureditev, da bo kos izzivom, ki jo se čakajo. Trenutno večina politikov nasprotuje spremembi avstralske ustave iz leta 1901, po kateri je državni poglavar britanski suveren, ki ga zastopa guverner. Drugacnega mnenja pa so navadni ljudje, ki jih je britanska monarhija že začela motiti, toliko bolj sedaj, ko je prestolonaslednik Charles izpadel med Avstralci kot prešustnik in spolni izprijenec. Magnetofonske posnetke Charlesovega telefonskega pogovora z ljubljeno Camillo so navsezadnje naprej objavili prav v Avstraliji.

VELIKA BRITANIJA / V PONEDELJEK POGREB DVOLETNEGA JAMESA

Prestopništvo proizvod liverpoolske sivine

Propad pomorskih dejavnosti sredi petdesetih let je prinesel tudi zaton tega mesta, ki počasi izumira

LIVERPOOL - V mestu prevladuje sivina. Sivi so nebo, zidovi his, od dežja premočena obala in tudi morje, ki je bilo nekoč ponos Liverpoola. In ta sivina bo v ponedeljek spremljala Jamesa Bulgerja na njegovi zadnji poti.

Slikar sedi na pomolu, od koder so nekod proti Ameriki pluli parniki. Danes je pomol pust. Na oljnat barve se postopoma useda prah premoaga. »Tako je bolj pristno«, se nasmeje. Slika barke, nekatere prekriva rja, tako da ga premog ne moti.

Kdor bi iskal »Penny Lane« ali Strawberry Fields« bi le s tezavo nasel te kraje, ki so jih opevali Beatlesi, najbolj znani liverpoolski meščani. Te casti pa mesto ni znalo izkoristiti, saj je dopustilo, da so podrli lokal, kjer so Beatlesi začeli svojo kariero. Zaprli so tudi Beatlesov muzej. Mesto je svoje napore usmerilo v nogomet in je financiral ekipo Redsov, večkratnih evropskih prvakov, ki pa imajo najbolj nasilne navijače v Evropi, kar je zgovorno prislo na dan ob tragediji na bruselj-

skem nogometnem igrišču Heysel.

Med evropskimi mesti je Liverpool na zadnjih mestih lestvice. Zaton pomorske trgovine je krajevno upravo prisilil, da je v obdobju od leta 1950 do 1960 ustanovila razne industrijske obrate, ki naj bi zaposlili ljudi.

Napori pa so se izjalovili. Ljudje so začeli trumoma zapuščati Liverpool, tako da je od nekdanjih 800 tisoč v mestu ostalo le borih 400 tisoč ljudi, njihovo število pa se neprestano krči.

Številne so »preusmerili« v odtujena predmetja kot je Kirkby, kjer živijo stari malega Jamesa. Visoke bloke obdaja steptana in neplodna zemlja, prava niko-garsna zemlja, na kateri se igrajo ali tepejo otroci iz bližnjih blokov. Skoraj edini družinski dohodek je v teh krajih pomoč za brezposelnost in družinska doklada za vsakega otroka. Tako je tudi v Toxtethu, kjer je bilo leta 1985 več krvavih uporov. Dneve in dneve je bil Toxteth »no go area«, kamor si ni upal nihče. Notranje ministrstvo je takrat okrepilo policijsko prisotnost, a z agenti in z gumijastimi krogli se ne zdravi revščine, ki je v Liverpoolu prizadela že 51, 5% prebivalstva.

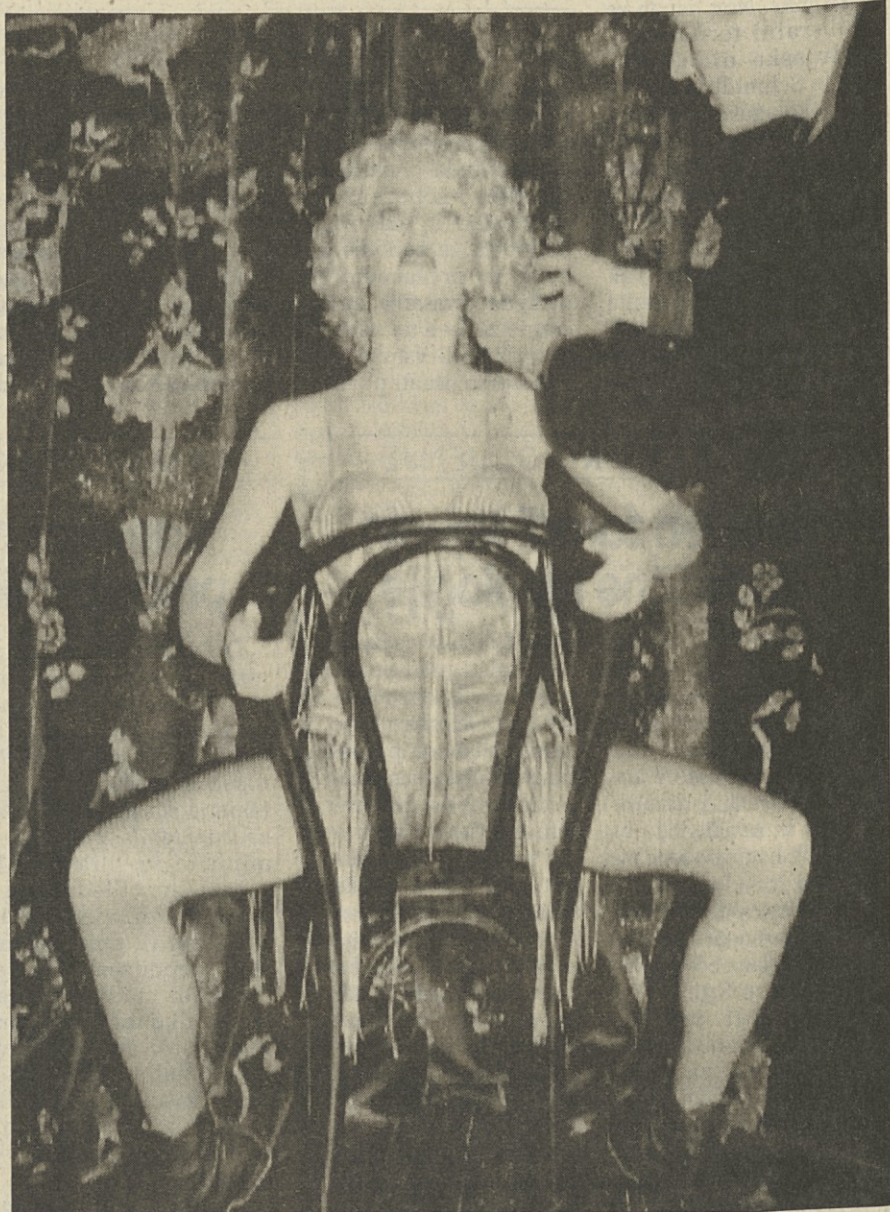
Ta revščina je skrajno negativno vplivala na zdravstveno stanje prebivalstva, saj je umrljivost za osebe pod 65 letom starosti kar 25%, medtem ko je 2, 8% aktivnega prebivalstva stalno bolna.

Ta položaj je izkoristila skorumpirana občinska uprava, ki je v sredini osemdesetih let zadal smrtni udarec liverpoolskemu gospodarstvu. Pod vodstvom skrajnega laburističnega krila je občinski odbor pod taktirko »rdečega carja« Dareka Hattona začela faraonske javne zgradbe, ki jih je dajala v zakup proti plačilu mastnih podkupnin, ki so Hattona spravile za zapaha.

V tem okolju je torej prislo do srhljivega umora malega Jamesa Bulgerja, ki je pretresel vso Veliko Britanijo, saj sta morila komaj desetletna otroka. Vlada premijera Majorja pa je kljub negativnim ocenam vzgojiteljev in socialnih delavcev sklenila poostri kazni za mladoljetne zločince. Major je v parlamentu poudarjal, da je vsa teža vzgoje osredotočena na družino, cerkev in solo, je pa tudi napovedal, da ne bodo več prizanesljivi do mladoljetnih, o revščini in o bedi liverpoolskih predmestij pa ni spregovoril. (Ansa)

PARIZ / MUZEJ GREVIN

Madonna tudi iz voska

Francoski muzej voščenih lutk Grevin je bogatejši za nov eksponat: tokrat gre za znano rock zvezdo Madonno, ki so jo upodobili v zanjo značilni pozi (Telefoto AP)

Najstnika ubila moža v Londonu

LONDON - Zaradi pravega vala mladostniških zločinov se stopnjuje ogorčenje v britanski javnosti. V Londonu sta dva pubertetnika približno 16 let stara med ropom v neki trafiki v mestnem središču hladnokrvno ubila nekega klienta. Najstnika sta vdrla v trafiko in pod grožnjo puške s prezagano cevjo prisilila trafikarja, da jim je izročil borni izkupicek dvajsetih, tridesetih funtov. Nezadovoljna zaradi skromnega izkupicka sta nekemu klientu vzela elektronsko belezko. Ko pa jih je ta vljudno prosil, naj mu jo vrne, ker ima na njej pomembne naslove, sta ga hladnokrvno ubila in zbežala.

Novi zločin dodatno potrjuje statistične podatke o vrtočnem povečanju mladostniškega predstopništva in celo umorov, tako da je skoraj neizbežno, da bo vlada ob podpori opozicije sprejela se bolj restriktivno zakonodajo.

JAPONSKA / SODOBNA OBLIKA TRGOVANJA S ČLOVEŠKIM BLAGOM

Japonci »kupujejo« v tujini svoje žene ker so domače postale preveč uporne

TOKIO - Japonska »uvozi« letno kakih 10 tisoč azijskih žena, kar so japonska feministična gibanja že ozi-gosala za pravo trgovino s človeškim blagom. V ta do-bickonosni posel se je po-gnalo več kot 100 posred-niskih agencij in celo krajevne uprave v kmečkih okoljih, kjer fanteje z vse večjo težavo osvajajo po delu, mestu in sodobnem življenju hrepeneča kmečka dekleta.

Nismo prica pravi prostituciji, a način te trgovine v marsicem spominja na prastaro obrt. Več kot 200 žena iz Koreje, s Filipinov, s Šrilanke in celo iz Brazili-je, Peruja in Hondurasa tedensko stopi na japonska tla s poročnim prstanom na roki in s celo košaro sanj v glavi. Zadnji dve leti so Ki-

tajke izpodrinile Korejke, ki so se vse preveč odločale za razporeke, in Filipinke, ki jim oblasti ne dovolijo več takega izseljevanja.

Azijska žena stane Japonca od 2 do 5 milijonov jenov (od 20 do 50 milijonov lir), ki gredo domaci in tuji agenciji ter svojemc tako kupljenega dekleta.

Nekateri sociologi že govorijo o »internacionalizaciji« Japonske. Izvedenci za to vprašanje pa se ne strinjajo s tako pozitivno oceno. Profesor prava na tokiški univerzi Hosei Koichi Sasagava podpira mnenja japonskih feminističnih gibanj, prav tako odvjetnik Mizuho Fukusima, ki trdi, da se azijske ne integrirajo in so žrtve spolne in rasne diskriminacije.

Raziskava revije Aera je

potrdila, da je tako sklenjenih zakonskih zvez več kot 10 tisoč letno, v svo zadevo pa je vpletenih vsaj desetkrat toliko deklet. Sistem je zelo enostaven razlaga Joko Itamoto, odgovoren za servisno službo pri Nihonu Seinenkanu, ker je za las podoben prodaji drugih dobrin: propaganda in dobra servisna služba. Posredniška agencija Cosmos iz Osake je januarja razdelila 46 tisoč deplianov in prelela kakih 40 zahtev. Komur je samski stan prebudo breme se torej obrne na posredniško agencijo, ki mu proti plačilu 100 tisoč lir pokaže album »razstavljenega blaga« z merami, osebnimi podatki in nagnjenji deklet. Če hoče skle-

ERNESTO TOALDO, ANSA/TOKIO

niti posel, plača 2 milijona agenciji in ta mu organizira potovanje in stike s krajevnimi posredniškimi agencijami. V enem tednu se bodoči zakonski par spozna, ce njemu dekle ugaja, poravna račun in jo odpelje domov.

Pojav se je začel v osemdesetih letih z vsevečjo gospodarsko rastjo in z zaposlitvijo številnih Japonk, razbohotil pa se je v zadnjih petih letih, ko je tudi japonsko zajel val feminizma. »Japonke odlasajo s poroko, ali ostajajo samske«, prvi Itamoto in dodaja, »postale so tako samostojne, da nočejo več sreči mozevim staršem, tako da so fanteje primorani iskati rešitev v tujini.«

Ziviljenjska doba teh porok je zelo različna: 30% parov se loči že po prvem letu, le 50% porok pa je prezivel peto leto poroke. Ob delovni obremenjenosti in v stare sege in navade vklejani Japonci niso namrec najidealnejši možje. Zgovorni so namrec podatki, da vse več Japonk isče v tujini beg iz domače zakonske in spolne sivine. Emancipirane Japonke za sedaj se ne isčejo tujih moz, le občasne partnerje med počitnicami, kar dodatno potrjuje ugotovitve, da japonski ni uspelo premostiti protislovij v patriarhalno miselnost vklejane viskoindustrijske družbe.

Fukusima, ki vodi sku-

pino »Help« za pomoč »kupljenim« azijskim ženam, nima dvomov: »To je prikrito nasilje in suženstvo. Tujke služijo za zapolnitev praznine v družbi, nadoščeja tiste, ki se nočejo več ukloniti japonskim pravilom, ki so do žensk izredno trda in nevalezna.«

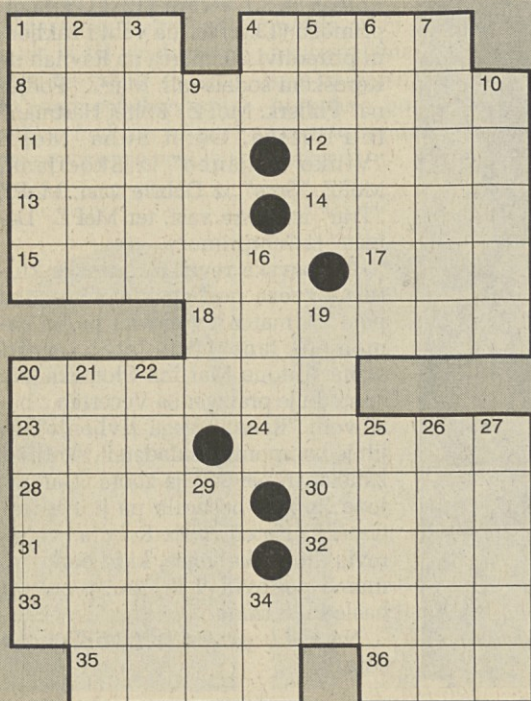
»Docakajo jih izredne težave«, pravi profesor Sasagava. »Ne poznajo jezika in skoraj nimajo možnosti integracije. Včasih ne razumejo niti lastnih otrok. Ker ne poznajo jezika, se manj pa japonskih pismenk, ne morejo imeti tekočega računa ali kreditnih kartic.«

Socialna asistentka Norihiko Kavajama je se bolj drastična: »Te ženske kupujejo, ker so revne, odvisne in pokorne. Take mo-

rajo ostati tudi do moza in njegove družine. Vsak poskus, da bi se rešile tega prisilnega japica naleti na odločen odpor tasce, moza in sosedov.«

Kavajama, ki dela kot psihologinja v pokrajini Jamagata, kjer je ta pojav najbolj razširen, navaja primer neke Korejke, ki se je poročila, ker so ji povedali, da je moz lastnik velikega posstva. Ko je prispela na Japonsko, se je znašla na hribovski kmetiji z desetimi kravami. Moz jo je celo prisilil, da si je spremenila korejsko ime, ker se ga je sramoval.

Ob tem je lahko vsakomur jasno, da tega pojava ni mogoce oceniti kot »internacionalizacijo« Japonske, temvec kot sodobno obliko spolnega suženjstva.

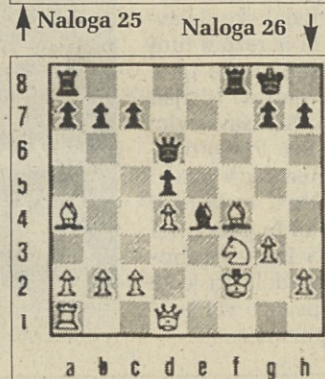

Vodoravno:

1. nadležna žuzelka, 4. vrsta socvetja, 8. katoliška misijonska združba, ki jo je ustanovil Vincencij Pavelski, 11. ime srbskega filmskega režiserja Halilija, 12. spojina amoniaka, 13. vdolbina na strmem pobočju, kjer se utrga zemlja in zdrsne navzdol, 14. majhna deklica, 15. sredogorje na Madžarskem, 17. zahodnoevropski veletoč, 18. spisek napak na koncu knjige, 20. originalni naziv pokrajine v zgornjem Porenju z glavnim mestom Strassbourg, 23. del teniske igre, game, 24. okrasni kamen, 28. koralni otok, 30. zadnje predivo, 31. slovenski nogometni reprezentant (Jani), 32. prebivalec evropske otoske države, 33. nauk o elektricnih pojavih, 35. rataj, 36. brest.

Navpično:

1. kadeča se zveplena kislina, 2. slovenska pesnica (Maksa), 3. zaničljiv naziv za Azijca, 4. avtomobilska oznaka Kranja, 5. ime ameriškega filmskega igralca Neesona, 6. glavno mesto Eritreje, 7. kratko bodalce s trikotnim rezilom, 9. ime genovskega admirala Dorie, 10. sumerska boginja, 16. oznaka za igranje z lokom, 19. francoski impresionistični slikar, rojen na današnji dan leta 1841 (Pierre Auguste), 20. bratovski, ljubezenski obed, 21. avion, 22. namen, 25. redka kovina z znakom Y, 26. crna zolna, 27. sistem barvne televizije, 29. sin zadnjega albanskega kralja Zoguja, 34. začetnici slovenskega pisatelja Cufarja.

Sahovska naloga st. 25

Pirc - Spielmann / Maribor 1934

Za ceno kmeta je velemojster Pirc aktiviral vse svoje figure za napad na crnega kralja. Toda po umiku crnega kralja s polja g7 na f8 je beli, ki je na potezi, pričel spletati crnemu kralju matno mrežo. Kako potekajo zadnje poteze partije, je naloga reševalcev.

Sahovska naloga st. 26

Marjanovic - Parma / EP-YU 1979

V spanskem gambitu je velemojster Parma ze v otvoritvi prevzel pobudo in po f liniji ogrozil belega kralja. V obrambo kralju je beli vključil tudi crnopoljnega lovca. Kako je crni, ki je na potezi, v nadaljevanju razbil belo obrambo in prisilil belega k predaji?

Resitev naloge st. 23

Po odigrani potezi belega 1.Tb7?!:

je crni na razpotju. Grozi mu mat (Lg6), pod udarom je tudi (Da4). Vzeti trdnjavo in potem se skakaca ni dobra zamenjava za damo. Sledi presenečenje crnega 1...e4!. Sedaj je beli v položaju, da se odloči: mata na g6 ni več, trdnjava visi na b7, zato odigra 2.Da4:, crni se po 2...Lh2+ 3.Kg1 Lg3+ resi v remi z večnim sahom!

Resitev naloge st. 24

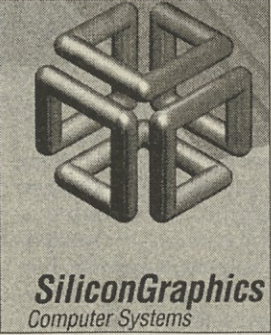
Crnega kralja usmeri beli po 1.h7+ na belo diagonalo b1 - h7. Po izsiljenem 1...Kh7: sledi 2.La4! kot priprava za napredovanje kmeta. Crni vzame 2...Tb2+:, vendar po presenetljivem odgovoru 3.Lc2+! brani sah in obenem daje sah kralju. Po izsiljenem 3...Tc2+ 4.Kf3 crni ne more zaustaviti belega kmeta v damo. Beli kralj pobegne pred sahi trdnjave prek polja f4 in f5.

Restitev: Vodoravno: osa, klas, lazarni, Emrin, amih, usad, mala, Matora, Ken, erra- ta, Alsace, gem, omik, atol, otre, Pate, Irec, elektrika, orac, jam.

RAČUNALNIŠTVO

Novo iz Silicon Graphics

B. Z.

Silicon Graphics Computer Systems

Silicon Graphics, eno izmed največjih podjetij na področju tri-dimenzionalne računalniške grafike in večprocesorskih superračunalniških sistemov, je januarja letos predstavilo dve novi družini delovnih postaj in novo družino velikih računalniških sistemov.

Indigo2

Nov član v že uveljavljeni družini grafičnih delovnih postaj Iris Indigo je nova postaja Indigo2. To je drugače pakiran sistem, ki so mu dodali standardno vodilo EISA za razširitev in novo visokozmogljivo grafiko Extreme. Delovna postaja Indigo2 je na voljo z dvema procesorjema; že znanim MIPS-ovim R4000 s taktom 100 MHz in novim R4400 s taktom 150 MHz. Bistveno izboljšane so tudi vhodno/izhodne zmogljivosti sistema, ki ga tako uvrščajo na sam vrh zmogljivosti namiznih delovnih postaj. Sistemi Iris Indigo so v preteklem letu iz produkta prerasli v novo zasnovno osebne delovne postaje. S svojo procesorsko in grafično zmogljivostjo in s svojimi multimedijskimi zmogljivostmi tvorijo nov stil delovnega mesta, na katerem lahko sleherni ustvarjalni posameznik doseže zelo kakovostno raven.

Onyx

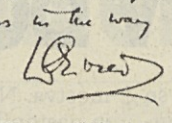
Druga nova družina grafičnih delovnih postaj je umeščena v zgornji nivo ponudbe na tem področju. Gre za serijo delovnih postaj Onyx, ki so na voljo kot večprocesorski sistemi v strukturacijah od dveh do 24 procesorjev R4400 na 150 MHz. Na teh sistemih sta dve možnosti za grafični podsystem. Prva, grafika VTX, je namenjena uporabnikom, ki nimajo skrajnih zahtev glede grafične zmogljivosti, potrebujejo pa zelo veliko procesorsko zmogljivost. VTX nariše približno milijon poligonov na sekundo in največ 80 milijonov pikselov na sekundo s teksturo. Druga, grafika Reality Engine 2, je izboljšana verzija dosedanjega Reality Engine, ki je bila že doslej med najhitrejšimi splošnimi grafičnimi sistemi na svetu. Reality Engine 2 je torej približno enainpolkrat hitrejši, kar pomeni, da zmore narisati dva milijona poligonov na sekundo in 320 milijonov pikselov na sekundo s teksturo in »anti-aliasingom«. Na ta način spet presega mnoge druge splošne grafične sisteme. Ti sistemi so primerani za obdelavo slik, digitalno filmsko in video produkcijo, navidežno realnost in vizualne simulacije.

Challenge in Power Challenge

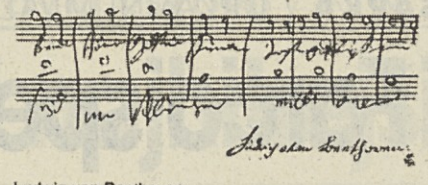
Tretja nova družina produktov, ki jih je razvil Silicon Graphics, je družina velikih računalniških sistemov, osnovanih na tehnologiji RISC procesorjev. Gre za družini superračunalniških strežnikov Challenge in Power Challenge. Sistemi Challenge so večprocesorski sistemi z od enim do 36 procesorji R4400 na 150 MHz. Njihova največja zmogljivost v polni konfiguraciji je 4 milijarde instrukcij na sekundo (-Dhrystone 4000 MIPS). Ti sistemi so tudi zaradi primernega vhodno/izhodnega podsistema namenjeni predvsem uporabi kot mrežni računski in podatkovni strežniki. Power Challenge so prav tako večprocesorski sistemi, vendar so optimizirani za operacije s plavajočo vejico. Osnovani so na novem RISC procesorju TEP, ki sam zmore približno 300 MFLOPS (milijonov operacij s plavajočo vejico na sekundo). V sistem Power Challenge je lahko vgrajenih največ 18 takih procesorjev, kar daje skupno procesorsko zmogljivost 5400 MFLOPS. Obe družini sta zasnovani tako, da omogočata rast sistema v skladu z uporabnikovimi potrebami: procesorska zmogljivost (do 36 procesorjev), pomnilniška zmogljivost (od 32 MB do 16 GB pomnilnika) in vhodno/izhodna zmogljivost (do 3800 GB diskovnega pomnilnika na 32 SCSI II kanalih - fast and wide - do 25 VME naprav). Posebno pomembna lastnost teh sistemov je tudi uravnovesenost sistemske arhitekture, ki je osnovana na hitrem vodilu s prenosno hitrostjo 1, 2 GM na sekundo.

V Sloveniji je nameščenih več kot osemdeset sistemov Silicon Graphics, ki se med drugim uporabljajo na področjih animacije in video produkcije, strojniskega in arhitekturnega načrtovanja, razvoja unix programske opreme, kemije, nadzora in upravljanja računalniških omrežij, geografskih informacijskih sistemov in kot strežniki za velike podatkovne baze. Predstavitev omenjenih novih proizvodov bo jutri, 26. februarja ob 10. uri, v veliki dvorani Cankarjevega doma. (Inf. ASTER, d.o.o.)

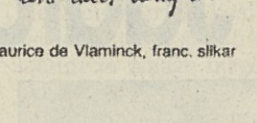
Laurence Olivier, veliki igralec

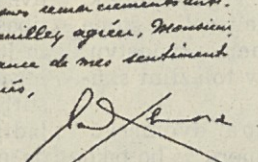
Ludwig van Beethoven

Maurice de Vlaminck, franc. slikar

Nadrealistični pesnik Paul Eluard

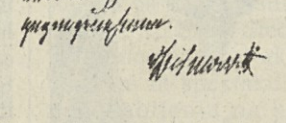
Henri Bergson, znan po eseju o smešnem

Humorist in satirik - Heinrich Zille

Otto von Bismarck, železniški kancler

Rokopisi znamenitih osebnosti.

EKOLOGIJA / NA ROBU SAHARE NI TRAJNEGA RAVNOTEŽJA

Desertifikacija pomeni nepovratno opustošenje

Reševalni programi kot črne luknje za dolarje

MARIJAN ERJAVEC

Bolj kot si Unep, program za okolje pri Združenih narodih, prizadeva uveljaviti konvencijo o zajetivni pesčne plime v Sahelu, več je pomislekov, na katere opozarja znanstvena srenja. Očitno postaja, da se dejstva precej razlikujejo od slike o Sahari, kot so jo v zadnjem desetletju predstavljali javnosti. Ali puščava res prodira proti jugu? In če res, kje in koliko?

O sirjenju Sahare se je govorilo že v kolonialnih casih, pojem »desertifikacije«, kot je predstavljen nam, pa je skoval sele geograf André Aubréville leta 1949. Pravi oblak prahu je dvignila Ameriška agencija za mednarodni razvoj, ki je leta 1972 zapisala, da se Sahara na 3000 kilometrov dolgi črti začne v sahelso savano vsako leto za 50 kilometrov. Na konferenci v Nairobiju leta 1977 je zato Unep sprožil globalno pobudo za zajetitev Sahare.

Pobuda je veljala šest milijard dolarjev, preden je propadla. Na lanskem svetovnem vrhu v Riu pa je Unep predlagal, naj bi v okviru načrtovane konvencije v prihodnjih dvajsetih letih porabili novih 350 milijard(!), da bi zajetili ekološko škodo, ki jo človek, predvsem nomadski pastir, povzroča v teh krajih.

Svoj glas pa je dvignila znanost, ki je podvomila o trdnosti podatkov, na katerih so zasnovani ti velikopotezni načrti. Trditve, da vsako leto propade 21 milijonov hektarov plodne zemlje (za deset Slovenij), temelji na vprasalnikih, ki so jih leta 1982, na visku dolgotrajnih sus, precej na pamet izpolnjevali uradniški afriških vlad. Drugi ključni argument borcev za Saharo so opažanja savanskega pilota H. Lampreya, ki je iz svojega letala v izredno sušnih zgodnjih sedemdesetih letih opazoval vegetacijo v južnem Sudanu in jo primerjal s podatki iz leta 1958, ko se je končevalo dolgotrajno deževno obdobje. Na podlagi njegovih pričevanj je takrat G. Bush razglasil, da puščava napreduje po devet kilometrov letno, in izposloval Sudanu denarno pomoč.

Lampreyeve trditve so preverjali na univerzi v Lundu in ugotovili, da njegovo »kritično območje« ze od leta 1911, do koder segajo zapiski, opusti ali ozeleni v odvisnosti od količine letnih padavin in da gre za ozemeljski otok, ki sploh ni povezan s Saharo in ne potuje proti jugu. Tudi satelitski posnetki po letu 1984 kažejo, da meja Sahare potuje na desetine kilometrov daleč, da pa je smer pomika odvisna od padavin.

Za Unep pomeni desertifikacija nepovratno opustošenje, kar pa se po mnenju meteorologov iz državne univerze na Floridi zanesljivo na dogaja. Robovi puščave niso mrtvi, pač pa odporni in dinamični. Ko je po dolgoletni susi leta 1980 v Etiopiji nastopilo obilno deževje, je vegetacija vzbrstela v nekaj urah. Tudi zemljepisec Mortimor, ki je 20 let raziskoval nigerijske puščave, trdi, da so polsušna zemljišča prilagojena podnebnim nihanjem. To dokazuje obseg kmetijske proizvodnje, ki se v teh desetletjih ni prav nič zmanjšal, pač pa je zvesto sledil vsakoletni količini dežja. Dejstva, pravi, spodbijajo prepričanje, da je sahel-sko poljedelstvo v razsulu.

Pod pritiskom kritike so v Unepu v zadnjih letih precej spremenili svoj besednjak. Ne pišejo več o prodoru desertifikacije, pač pa o pojavu stotine kvadratnih kilometrov velikih krp neplodnega zemljišča v okolišah vasi in napajalske zivine. Oboje naj bi preobremenjevalo zmogljivost narave in uničevalo vegetacijo. Univerza v Lundu pa je ovržla tudi to. Do dejanskega opustošenja je prišlo v okolici v manj kot desetih letih sudanskih puščavskih oaz, in se to le med najhujšimi sušami. Poljedelstvo okrog puščavskih izvirov v Senegalju je prav tako povsem neprizadeto. Če živina res potepta najozjoko okolico napajalskega, škodo obilno povrne s svojimi iztrebki.

Po mnenju bojevnikov proti puščavi rodovitnost njenih robov propada zaradi vse večjega števila zivine, ki se tam pase. To pa je protislovno, pravi znanost, ker preprosto ne gre skupaj. Dejstvo je, da tisoletne izkušnje nomadov s pasjo veliko bolje varujejo zemljišče, kot si to zamisljajo biologi, vzgojeni na Zahodu. Varajo pa tudi satelitski posnetki. Njihove slike namreč ne kažejo plodnosti zemljišča, pač pa količino biomase, ki ga pokriva. Te biomase pa je na temeljito popasenih savanah manj, zato so videti pušče. V resnici pa popasenost do zivega na eni strani varuje pred suso, na drugi pa spodbuja rastlino k hitrejši rasti. Kjer zemljišče v resnici pricne propadati, se razraščajo trnčevje, ki pa ga sateliti ne vidijo kot področje, bogato v biomaso. Te slike, ki jih v analizah uporabljajo vse več, so nezanesljive in ne kažejo resnične kakovosti in potenciala zemljišča, kvečjemu prehodne učinke nihanja letnih padavin.

Kritična znanost je tako zrušila večino miselnih vzorcev o desertifikaciji, ki so poglajale korenine v zadnjem desetletju. Nomadi s svojimi pasniki ne bi mogli gospodariti bolje, kot so, in če je poljedelstvo morda res preveč intenzivno, škodo doslej se ni bilo opaziti. Prebivalstvo se v teh krajih hitro množi, vendar je za to na voljo tudi več rok, ki zemljo negujejo in sadijo novo dreve. Nesporno je le to, da na robu Sahare trajnega ravnotežja ni in da prevladujejo neprestana nihanja. Res pa je tudi to, da so se meci okrog vzrokov in posledic desertifikacije sele začeli krizati. Dokler resnica ne bo jasna, ni mogoče smiselno zdravljenje, široko zastavljeno reševalni programi pa bodo se naprej črne luknje za zelene dolarje.

GRAFOLOGIJA 1 / ZNANSTVENA POMENLJIVOST POTEZ PIŠOČIH LJUDI

POTEK NA LEVO:

introverzija
znanost
preteklost
povrnitev
vračanje k jeziku
yin

ZGORNJE PODROČJE:

razpni
intelekt
duhovnost
pridevanje
izkušnjenost
superego

POTEK NA DESNO:

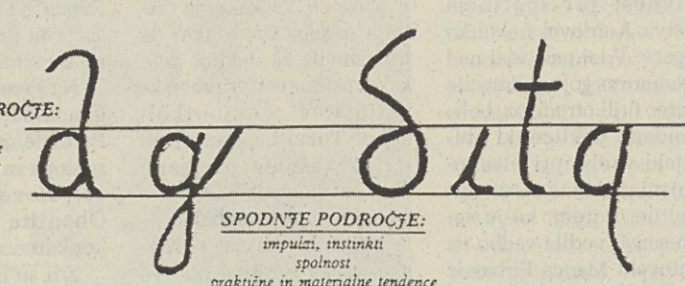
ekstroverzija
množica
bodočnost
aktivnost
yang

SREDNJE PODROČJE:

jaz
občutek sebe
vsakdanjost
redničnost
ego

SPODNJE PODROČJE:

impulzi, instinkti
splošnost
praktične in materialne tendence
globlino
id

trebni pečat carobnosti, da ne recem carovništva. Ljudska domišljija pa je temu pocetju, ki si ga pac ni znala razlagati, dodala se vse tisto, cesar sploh ni imelo. Tako je bila grafologija tlakovana pot na obrobje znanstvenega zanimanja.

Razvoj psihologije v prvih desetletjih tega stoletja pa je dal tudi grafologiji potrebne temelje, ki so bili v njej ze ves cas zaobsezeni. Freudova delitev clovekov osebnoti na id, ego in superego je navdihnila tudi prve raziskovalce, da so te lastnosti poskusili razkriti v vsakokratni pisavi. Empiricno se jim je posrecilo dokazati in ceprav je Freudova teorija doživela vrsto korektur, je to zdaj ze kar eden od aksiomov -, da pomenijo tako imenovane spodnje dolzine pri crkah j in g podrocje ida, gonskega zivljenja, elementarnosti, nezavednega v Jungovem smislu ali podzavesnega v Freudovem. Srednje podrocje, ki nekako ustreza območju samoglasnikov, ali bolje, tej širini, pa je ego - clovekov jaz. Zgomje dolzine, ki jih imajo zvecine vsi nasi soglasniki, razen sictnikov in sumnikov (a se ti sega v to cono s stresicami), od sledkava podrocje superega, moralno-etice nadgradnje, kjer naj bi kraljeval nad-jaz. Vse poteze pisocega na kateremkoli od teh podrocij so pomenljive.

Hkrati so analize pokazale, da je sicer zgovorna tudi leva in desna stran pisalnega prostora, ki ga vsakokratni pisec osvaja in zaznamuje. Kot v sanjski simboliki in razlagah simbolnosti nasploš se levo manifestira kot preteklo, pasivno, kot mati, smrt ali yin, desno pa kot prihodnje, aktivno, kot oce, ekspanzija ali yang. V tem kontekstu je mogoce razumeti tudi izhodišca nase pisave, ki poteka od levega dela prostora proti desnemu, v nasprotju z bliznje in daljnovzhodnimi pisavami.

Zelo odločilen je odnos do prostora: pisec nezavedno odkriva in odkrije svoja stališča do navedenih sklopov. Vendar pa sta poleg prostorskiosti, ki je dana že sama na sebi, pomembna tudi struktura in oblikovanost velikih in malih crk. Tudi povezanost in stopnja vezljivosti nasploš je enako vazna; iz nje izhajata gibalna in oblikovna in prostorska slika.

Prav natete lastnosti pisave je Bernhard Wittlich uporabil za izhodišca svoje metode, ki edina povsem ustreza zahtevam znanstvenega eksperimenta. O tem pa v enem prihodnjih clankov. Različnost pisav je že v srednjem veku razvnela nadovednost. S stoletji se je razvijala tudi pisava in pisci so se vedno bolj oddaljevali od solske predloge. V bistvu je pa bilo sporocilo vedno dvojno in tako je se danes. Eno je vsebinski vidik, drugo pa je oblika, ki jo je mogoce razvozlati s pomocjo uspešnih grafoloških metod. Pisec namrec nehoti vselej govori tudi o sebi, podobno kot z govoricno telesa.

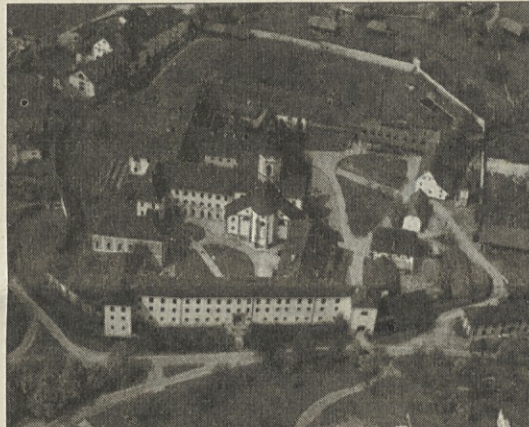
FITOTERAPIJA

Izročilo patra Simona Ašiča iz Stične

A. ZIHERL

Spokojnost, nekakšna notranja ubranost, nikakor ni samo videz, ki prevzame vsakega obiskovalca stiskega samostana, temveč globoko duhovno doživetje lepote in moččnosti, kakor da so neskaljeni občutki večnosti edina resnična norma za ljudi. Samostanska poslopja se tako organsko podajajo pokrajini, da ni mogoče niti pomisliti na Stično brez samostana. In vendar ostaja meniška ponotranjenost prvi in zadnji pogoj za kolikor toliko pristno zbližanje s smislom cistercijskega reda, ki dviguje estetično na cloveku nedosegljivo raven stvarstva.

Celo tistim obiskovalcem, ki ne prihajajo na duhovne vaje ali po kakih drugih verskih opravkih, misel pogosto pobegne v davno preteklost, tja do srečanja z letom 1132, ko so prvi cistercijski menihi prisli na Dolenjsko. Na prošnjo oglejskega patriarha Peregrina jih je v Stično poslal sam sv. Bernard. Kmalu so se lotili gradnje in po treh letih se zaziveli v tedaj novem samostanu. Svetne oblasti pa niso bile vedno enako naklonjene redovnikom, niti jim ni bilo prizaneseno s prevratnimi dobami in vojnami, tako da so bili včasih prisiljeni tudi skozi daljša obdobja preživljati »hude case«. Denimo, ni se povsem dognano, kaj vse je na Kranjskem povzročila jansenistična miselnost? Ze samo dejstvo, da je bil stiski samostan - kot mnogo drugih - leta 1784 razpusčen s odlokom avstrijskega cesarja Jozefa II., nam veliko pove o tedanjih stiskah prebivalstva. Znova ni mogel zaziveti vse dotlej, dokler ga ni po dobrih sto letih za red ponovno odkupil samostan iz Mehreeraua. Cistercijski menihi so bili med in po drugi svetovni vojni spet na hudih preizkusnjah. Toda pod geslom ali razpoznavnim znamenjem reda - »Moli, heri in delaj!« - so jih prestali, pri cemer so se okrepili

pristine vezi s tukajšnjo kulturo in z naravo.

V takšno okolje je torej prišel trinajstletni Jozef, ki ga bolj poznamo kot patra Simona Ašiča. Kot menih je opravljal številne in raznolike dolžnosti, bil dvakrat po dve leti na Poljskem v samostanu Mogila ter se že v zrelih letih začel zanimati za nabiranje, pripravo in uporabo zdravilnih zelišč, kar je njegovemu življenju dalo nov smisel. Tako je nadaljeval zdravilsko dejavnost samostana.

Ob številnih proizvodih farmacevtske industrije smo nekoliko pozabili na vse tisto, kar raste pred našimi očmi in nam omogoča odmik od bivanja z najrazličnejšimi koncentracijami, zaradi česar je bila v zgodnjih sedemdesetih letih na novo odkrita fitoterapija. Zato ni čudno, da so bile knjige patra Simona Ašiča - »Pomoc iz domače lekarne I - II« in »Priročnik za nabiranje zdravilnih rastlin« - tako dobro sprejete pri bralcih, saj so utirale nove poglede na zdravilstvo. V tiskarni je tretja knjiga »Pomoc iz domače lekarne«, ki jo je pater Ašič sicer še sam zastavil, ne pa tudi dokončal. Njegove zapiske sta uredila mr. ph. Jozef Kukman in brat Kristof. Knjiga bo predvidoma izšla za nekaj letos pri Mohorjevi družbi.

Zaradi spremenjenih, strožjih predpisov, Asi- ceve čajne mešanice ne smejo vsebovati več kot šest do sedem drog, dasi izvirne recepture nemalokrat štejejo tudi do dvakrat toliko. Institut za varovanje zdravja Republike Slovenije je potrdil ze vseh dvajset čajev, registracija pri Zavodu za farmacijo in kontrolo zdravil pa traja dalj časa, zlasti zaradi zamudnih, toda neizbežnih analiz.

Pater Simon Ašič je, tako vsaj pravijo tisti, ki so ga poznali, pritegnil ljudi s svojo prijaznostjo in znanjem, pripravljenostjo vsakomur pomagati, komunikativnostjo in s svojim gestivnim delovanjem. Vendar pa vsem, ki so si tega želeli, ni mogel osebno pomagati. Da bi premagal razpoložljivost časa, se je dogovoril z ustanoviteljem poznejšega podjetja Matik, ki je začelo pripravljati in prodajati mešanice čajev ter druga pomozna zdravilna sredstva (zelišča, vina, grenčico) po njegovih recepturah. Toda podjetje ni v nobenem pogledu izpolnjevalo pogodbe, kar je bilo za patra grenko spoznanje. Zato je samostan pogodbo prekinil in ustanovil svojo zeliščno lekarno, katere zascitni znak sta samostansko ime in grb, razpoznavni pa podoba Ašiča samega, ki s cilim korakom stopa po travniku, kakor da gre v prihodnost. Lekarna, v kateri sta polno zaposleni dve farmacevtski tehnici pod Kukmanovim strokovnim vodstvom, bi lahko s svojim programom, ki zaobsega dvajset vrst čajev, melisino in rozmarinovo vino, grenčico, gline, domaci jabolčni kis, senene in kamilicne obkladke, cesnovo tinkturo in ognjičevno mazilo, ekonomsko se bolje dopolnila dejavnosti samostana. Vsem privrženecem fitoterapije pa nudi velik izbor pomožnih zdravilnih sredstev, ohranja dragoceno znanje in izkušnje pisnega ter ustnega izročila stiskega samostana - na enkratnem način povezuje davno leto 1132 s tretjim tisočletjem.

planinski svet

Stoletnica planinstva na Slovenskem

Bilo je točno pred sto leti, ko se je 27. februarja 1893 v restavraciji pri Malicu v Ljubljani zbrala skupina vnetih ljubiteljev slovenskih planin na ustanovnem obcnem zboru Slovenskega planinskega društva. Ustanovitev slovenske planinske organizacije je bila protiutež vedno bolj prodirajočemu nemškemu oziroma avstrijskemu pritisku in prisotnosti v prelepih slovenskih planinah, kjer so si pripadniki avstrijskega in nemškega Alpenvereina lastili planinske poti in prelepe gore.

Minilo je sto let in od tistega odločilnega ustanovnega obcnega zbora slovenskih planincev, se je ustanova vsestransko razvijala in uspevala, samo planinsko društvo pa se je v kasnejših letih preimenovalo v zvezo, ki zaobjema danes ogromno stvilo organiziranih planincev strastnih gorohodcev in osvajačev najvišjih vrhov na svetu, s čimer so si pridobili svetovna priznanja. Planinska zveza bo zato v nedeljo, 28. februarja s svečano akademijo v Cankarjevem domu v Ljubljani proslavila pomembno obletnico slovenskega planinstva.

Proslave se bo udeležilo veliko stvilo predstavnikov planinskih društev, ki delujejo sirom Slovenije, med katerimi bodo tudi predstavniki zamejskih planinskih društev. Pri tem naj omenimo, da je Slovensko planinsko društvo v Trstu neposredni odraz Planinskega društva v Ljubljani, ker je nastalo kot podružnica le-tega z istimi nameni in smotri, kot so jih imeli ustanovitelji Slovenskega planinskega društva v Ljubljani pred sto leti.

Zimske športne igre SPDT

Kot je bilo že včeraj javljeno na sportni strani Primorskega dnevnika, so bili prireditelji tradicionalnih zimskih športnih iger SPDT zaradi pomanjkanja snega prisiljeni odpovedati športno prireditve na Zoncolanu.

Igre bi morale potekati že v nedeljo 28. februarja, vendar je vsako upanje, da bo v tem času zapadlo nekaj snega, splavalo po vodi. Na srečo so predstavniki Smučarskega odseka SPDT našli alternativno rešitev in se bodo podali na Trbiz, na progo z umetnim snegom. Zimske športne igre torej bodo v nedeljo 7. marca na Trbižu.

V zvezi z organizacijo iger in vpisovanjem daje vsa potrebna navodila načelnica Smučarskega odseka Slovenskega planinskega društva Trst Valentina Fachin, ki odgovarja na telefonsko številko 634648.

Občni zbor PD Integral

Pred kratkim je bil v Ljubljani redni občni zbor PD "Integral", ki je že desetletje pobrateno s Slovenskim planinskim društvom v Trstu. Udeležilo se ga je veliko stvilo članov in gostov, med katerimi sta bila tudi predstavnika SPDT. Planinsko društvo "Integral" je zelo aktivno in delavno in v veliki meri skrbi za vzorno upravljanje svoje koče na Planini pri jezeru. Koco so v lanskem letu ocenili, tudi po zaslugi trzaskih planincev obiskovalcev, za najbolj gostoljubno in visokogorju in so zato predstavniki društva "Integral" dobili priznanje in diplomu, ki sta ga podelili Planinska zveza Slovenije in Turistična zveza.

Na obcnem zboru planinskega društva "Integral" je bil izvoljen za novega predsednika Tomo Rusinovic, ki je doslej opravljal funkcije podpredsednika.

Izražena je bila tudi zamisel, da bi se člani SPDT in društva "Integral" v kratkem srečali na skupnem izletu nekje sredi poti med Ljubljano in Trstom. (L.A.)

Ummagumma - Nova tehnična smer v Osapski steni

Od srede septembra 1992 do 9. februarja 1993 je mlad trzaski plezalec Ivo Buda (letnik 1973, član AO SPDT Trst) z dvema soplezalcema splezal novo, zahtevno tehnično smer - Ummagumma - v steni nad vasjo Osp.

Smer so splezali v več poskusih, vsega skupaj 10 dni in 55 ur efektivnega plezanja. Prve tri raztezaje je Budo varoval Tržančan Renzo Cortese, 4., 5., 6. raztezaj je Ivo splezal sam, zadnje tri raztezaje pa ga je varoval Renato Šitar. Preden se je lotil te smeri, je Ivo Buda avgusta in septembra lani v Ospu v navezi splezal smeri: Stara, Goba, Trzaska, Pajkova streha, Internacionalna in Etiopski sindrom; solo pa Gobo in Stara.

Za svojo novo smer Ummagumma, ki je ocenjena A3, VI in poteka do sredine drugega raztezaja levo od Pajkove, jo nato prekriza in samostojno poteka do vrha med Pajkovo in Gobo, je sel v steno s soplezalcema 6 krat po en dan, enkrat pa 4 dni sam.

Smer ima 9 raztezajev in je dolga 245 m ter je precej vijugasta, saj so bili izrabljeni vsi možni naravni prehodi. V steno so zavrtali 16 svedrovcev, od tega 9 na stojščih, pustili so vse plosčice in 8 klinov. Za napredovanje je Ivo večkrat preluknjel sige in vtaknil pomožno vrvico, kjer ni bilo drugega, pa je izdelal luknje za hudičeve krempljce, ki jih moras v smeri uporabiti kar 60 krat.

Za ponovitev smatra avtor potrebna dva plezalna dneva, 1 serijo friendov, 1 serijo zatičev, 15 pomožnih vrvic, krempljce in par klinov; opis smeri in shemo se dobi pri gospe Elici Vehar v Ospu.

Avtor prosi ponavljalce, da pustijo smer opremljeno in ne vrtajo drugih svedrovcev, smer naj ostane takšna kot je bila splezana. Ta nova smer v znani osapski steni je dokaz, da so trzaski slovenski plezalci se aktivni in polni fantazije, saj sodi ta smer med najtežje v steni in je speljana tako, da najbolje izkoristi vse prehode, ki jih ponuja skala.

Upajmo, da bomo kmalu spet slisali za nov vzpon tega našega mladega in obetavnega alpinista. (Erik Svab)

ODBOJKA: DEŽELNI FINALE ZA MLADINCE IN MLADINKE / FANTJE V ŠTANDREŽU

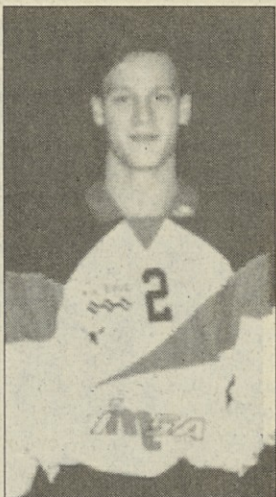
Valprapor Espego brani naslov deželnega prvaka

Organizacija sklepnega dela v rokah OK Val in OD Bor

Odbojkarji Valpraporja Espego so play off prvenstva mladincev koncali brez poraza. V tekmi zadnjega kola, ki ni odločala več o ničemer, so v nedeljo jutraj s 3:2 (3:15, 9:15, 15:12, 15:10, 10:15) premagali Mosso, ceprav so nastopili brez vseh fantov, ki igrajo v C-1 ligi, in tudi brez Maraza.

Za ta rod Valpraporovih odbojkarjev osvojitev naslova pokrajinskih prvakov ni nobena novost. To je bil že njihov četrti. Njihova pot je pravzaprav zelo podobna poti njihovih vrstnic v dresu Bora. Oboji so v sezoni 88/89 skupaj nastopili na državnem finalu superminivolleyja v Bormiu, kjer so borovke zmagale, Gorican pa so bili četrti.

Ze v naslednji sezoni so valpraporovci osvojili naslov pokrajinskih prvakov »under 14« (zdaj naraščajniki), na deželni fazi pa so bili tretji. V sezoni 89/90, ko je med »decki« veljal sistem enotnega deželnega prvenstva, niso imeli sreče. Samo zaradi razlike v nizih jih je Ronchi prikoval na 2. mestu in jih tako prikrajšal tako za pokrajinski kot deželni naslov. Zanimivo je, da sta v vrstah Ronchija takrat igrala tudi Rignonat, ki je od letos podajal valpraporovcev, in Pecorari (ki je bil pri standrežkem klubu se lani, zdaj pa na

Igor Florenin (Valprapor)

stopa za prvoligaša iz Brescie Aquater), na klopi pa je sedel zdajšnji trener Imse Lorenzo Zamò. Drugo mesto je sicer fantom vseeno omogočilo nastop na meddeželni fazi, kjer pa so naleteli na premočne mladince prvoligaša Sisleya.

Odtlej je rod letnika 1975 Valpraporovih igralcev postal pravi »proizvajalec uspehov«. V sezoni 90/91 je bil pokrajinski in deželni prvak med »decki« in, kljub rosnosti starosti, pokrajinski prvak tudi med mladinci, na deželnem finalu v tej kategoriji pa se mu je naslov izmuznil za las, saj so finalu proti VBU izgubili sele po 5 nizih.

Oddolžili so se lani, ko so po zmagi na pokrajinski ravni, brez enakovred-

ne konkurence zmagali tudi na deželnem finalu v Trstu, prebili pa so se vse do drugega kroga meddezelne faze, kjer jih je spet izločila sesterka prvoligaša - tokrat padovski Charrò.

Skratka, fantje Valpraporja Espego bodo v deželni fazi prvenstva under 18, ki se pričeneja že to nedeljo, nastopili že tretjič zapored in kot branitelji naslova. Zaradi svoje kakovosti, nabranih izkušenj na mladinski in članski ravni in tudi glede na dejstvo, da se bodo za deželni naslov borili na domačih tleh (kot smo že poročali, je organizator OK Val), veljajo v boju z ostalimi pokrajinskimi prvaki, Vivilom iz Ville Vicentine (Videm), Prato (Pordenone) in Pallavolo Trieste (Trst), za nesporne favorite. (ak)

Sporod

Nedelja, 28. februarja
15.30 Valprapor Espego - Prata; sledi Pallavolo TS - Vivil
Nedelja, 7. marca
15.30 Prata - Pallavolo TS; sledi Vivil - Valprapor Espego
Nedelja, 14. marca
15.30 Pallavolo Ts - Valprapor Espego; sledi Prata - Vivil
Vse tekme bodo v standreški telovadnici.

MLADINKE V DOLINI

Bor favorit

Za naslov deželnega prvaka, vendar med dekleti, se bodo od nedelje potegovali tudi borovke. Podobno kot goriški ljubitelji odbojke za fante, si bodo tudi trzaski lahko žensko deželno fazo ogledali »v živo«, saj bo, kot smo že poročali, potekala v režiji Odbojarskega društva Bor. Dekleta Bora Friulexport, ki so naslov pokrajinskih prvakinih osvojile z enim samim porazom in trinajstimi zmagami, bodo za nasprotnice imele sesterke Sagrado (Gorica), Porcia (Pordenone) in Asfjr iz Cedada (Videm), vse tekme pa bodo v dolinski občinski telovadnici, ker je Borova domaća dvorana v soli Suvich nerazpoložljiva. »balon« na 1. maju pa za tako pomembne tekme neprimerno.

Borove odbojkarice so vesce podobnih tekmoval, saj imajo za sabo že 5 deželnih mladinskih finalov, kar na 4 pa so tudi zmagale. Večina zdajšnje garniture mladink je pred dvema letoma že igrala tudi v deželnem finalu te kategorije, vendar pa so takrat jedro sesterke sestavljale

Sporod

Nedelja, 28. februarja
15.30 Porcia - Sagrado; sledi Bor Friulexport - Asfjr Cedad
Nedelja, 7. marca
15.30 Bor Friulexport - Porcia; sledi Sagrado - Asfjr Cedad
Nedelja, 14. marca
15.30 Bor Friulexport - Sagrado; sledi Asfjr Cedad - Porcia
Vse tekme bodo v dolinski telovadnici.

SVOJEVRSTNA REKREATIVNA DEJAVNOST / NA KONTOVELU

Tatjana Gregori: Naša vadba dobra predpriprava za športno aktivnost

Plesno - ritmični odsek za zdaj še nima tekmovalnih ambicij

Kako pojmujejo v zamejstvu rekreacijo? V glavnem kot športno udejstvovanje že odsluženih tekmovalcev, ki ne pridejo več v postev za kakovostnejše športne storitve ali pa se s to dejavnostjo ukvarjajo celo starostniki.

Kot kaže, pojmujejo to aktivnost pri športnem društvu Kontovel nekoliko drugače. V tej naši vasi nad Miramarom goje rekreacijo namreč tudi otroci, oz. bolje povedano deklice, ki obiskujejo vadbo pri plesno-ritmični sekciji te naše organizacije. Potem, ko je sedem sezon vodila vadbo na Kontovelu Manca Firbas iz Maribora, ob pomoči domaćinice Neve Albi, je v zadnjih dveh letih prevzela vodstvo zamejskega profesorice telesne vzgoje Tatjana Gregori, kateri pomaga Cvetila Sila. In prav z Gregorijevim smo se pogovarjali o tem in onem iz njene dejavnosti.

Za naše razmere je nekoliko nenavadno, da se neki odsek ukvarja s športno dejavnostjo zgolj rekreativno, glede na to, da so v njem vsi člani mladi in celo otroci?

Morda je videti res tako,

a tako pač je.

Glede na to, da imate le deklice in ima tudi Kontovelova odbojarska sekcija le dekleta, lahko rečemo, da je vaš odsek nekako predvarje kontovelske odbojke?

Mogoca. Vsekakor je vsebina našega dela taka, da predstavljajo za deklice zelo kakovostno predpripravo za vključitev v katerikoli sport. Tujak na Kontovelu pa se kasneje pretežno vključujejo v odbojko.

Kako poteka vadba? Vadimo dvakrat tedensko, vsaka skupina po dve uri in to ob torkih in četrkih.

Koliko skupin imate? Stiri. Dve sta namenjeni mlajšim telovadkam, stari odo 4 do 6 let. V dveh pa so nekoliko starejša dekleta in sicer stara od 7 do 13 let.

Kako pa je s številom obiskujočih?

Lahko rečem, da je za to vadbo na Kontovelu veliko zanimanje. Potem ko je bilo v prvi sezoni 27 telovadk, jih je letos že 48. Vsaka skupina ima od 10 do 14 vadecih, tako da je delo z njimi prav prijetno.

BOJAN PAVLETIC

Rekli ste, da je na Kontovelu veliko zanimanje za to vadbo. So to samo domaćinke?

Ne. Razen s Proseka in Kontovela prihajajo dekleta tudi iz Sempolaja, Praprota, Repna, s Padric, z Opčin, iz Trsta in drugod. Imamo torej kar široko zaledje.

Na Proseku razvija svojo gimnastično dejavnost tudi Portuale. Znano nam je, da nastopa za ta klub tudi precej slovenske mladeži. Občutite to društvo kot konkurenco?

Zdi se mi, da ne. Vzroki za to so vsaj stiri. Mi imamo izključno deklice, oni pa tudi fante. Oni goje športno gimnastiko, mi smo pa usmerjeni ritmično. Oni goje svojo dejavnost tekmovalno, mi ne. In končno tudi ni gotovo, če je res večje stvilo naših otrok pri njih.

Ste pomislili na to, da bi svojo dejavnost razširili tudi na dečke?

Ne, o tem nismo govorili. Menim pa, da bi ne bilo slabo, če bi imeli vsaj eno skupino dečkov.

So morda ovira za to finance?

Nasa sekcija je povsem avtonomna in to tudi finančno. Živimo le od tega, kar dobimo od članarine. Drugih podpor nimamo. Zato je morda vprašanje povezano tudi s financami.

Enako kot, verjetno, tudi odločitev, da bi gojili tekmovalno gimnastiko.

Seveda, a v to so vpeta še druga vprašanja. Imamo sicer nekaj res sposobnih deklet, a ne vem, kako bi na to gledalo društvo. Pa tudi primernih prostorov za vadbo nimamo.

Kje zdaj vadite?

lom našega društva res zelo skromno.

Ali to ne nacenja nekoliko delovnega elana v vaši sekciji?

Morda pri vodstvu sekcije, nikakor pa ne pri otrocih. Deklice namreč zelo radi prihajajo na vadbo, so zelo prizadevne in pri vadbi redne. Prav veselje je delati z njimi.

Se vam ne zdi nekoliko nenavadno, da ste se, kot ena najvidnejših zamejskih alpinistk, posvetili prav temu delu?

Res je. Prej se nikoli nisem ukvarjala s tako vadbo. Moram pa reči, da mi je zdaj to delo izredno všeč in to vedno bolj. Mislim, da bom vztrajala pri tem se kar precej časa.

In alpinistični načrti?

Trenutno nimam nobene.

KOŠARKA / DRŽAVNI MLADINCI

Jadran Farco spet v boju

Kristjan Rebula (Farco)

Mladinci Jadrana Farco bodo v ponedeljek, 1.3., nadaljevali nastope v državnem prvenstvu, in sicer v tolazilni skupini.

Po skoraj dvomesečnem premoru se bo tako nadaljevalo to prvenstvo, ki je bilo doslej za naše košarkarje izredno koristno, saj so se v prvem delu spoprijeli z zelo močnimi ekipami, kot so Benetton, za katerega igra tudi nova zvezda italijanske košarke German Scarone, beneski Scaini, trzaski Stefanel in drugi.

V tolazilni skupini

ZDAJ TRENER SLOVENIJE

Janez Drvarič: »Do konca lige z Jadranom«

Nato na kvalifikacijah za EP s Slovenijo, potem pa ...

BRANKO LAKOVIC

Da so »našega« trenerja Janeza Drvarica (na sliki) izbrali za trenerja rperezentance Slovenije, je vsekakor za našo košarko veliko priznanje. Kajti Drvarica lahko upravičeno imamo za svojega, saj je že pred dvajsetimi leti vadal naše mlade košarkarje na tečaju v Senci, odtlej pa je vedno »od blizu,« kot sam pravi, sledil in spremljal razvoj zamejske košarke.

Večkrat je medtem tudi neposredno priskočil na pomoč s tečaj, nasveti itd. Zadnje dve leti pa je prevzel vodstvo Jadranskega moštva, ki ga je v prejšnji sezoni spet pripeljal v B ligo, letos pa ga bo skušal »rešiti« pred najhujšim. Naloga gotovo ne bo lahka.

»Vsi skupaj moramo dati vse od sebe, da si zagotovimo obstanek med drugoligasi. B liga je zares velik kapital, ki ga ne smemo izgubiti. Tu se igra kakovostna košarka, skoraj vsi klubi imajo profesionalno strukturo in mediji posvečajo tej ligi kar precej poudarka, kar je za našo slovensko košarko in nas sport se kako pomembno,« meni Jadranski trener.

Drvarič je tudi pri nas potrdil svoje kvalitete velikega košarkarskega strokovnjaka, neutrudljivega delavca, izrednega načrtovalca (vsako tekmo pripravi in preuci do potankosti, skoraj pedantnosti). Predvsem pa je Janez priljubljen zaradi svojih cloveskih vrlin: prijaznosti, skromnosti in velike delavnosti.

Nase košarkarske privrzcem seveda predvsem zanima, če bo še nadaljeval s treniranjem pri Jadranu?

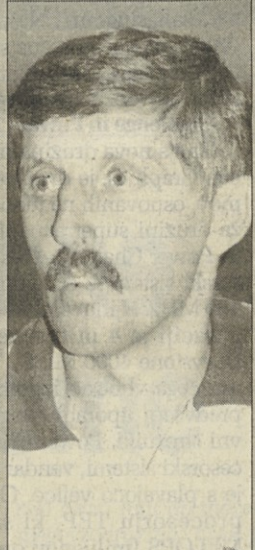
»V tem trenutku na to vprašanje ne morem odgovoriti niti z da niti z ne. Po končanem prvenstvu se namreč izteče dvoletni dogovor med Jadranom in menoj. Zato bi bil potreben nov razgovor z vodstvom Jadrana, na osnovi katerega bi potem lahko odločal o mojem nadaljnjem trenerskem delu. Gotovo je le, da se o tem ne bom odločil pred zaključkom letošnje sezone. Do takrat namreč mislim biti skoncentriran na naš skupni cilj, ki smo si ga pri Jadranu zastavili, to je obstanek v B ligi.«

Če boš Jadranov trener tudi za prihodnjo sezono, kako boš usklajeval obveznosti z reprezentanco in z našo združeno ekipo?

»Na to vprašanje sem v glavnem odgovoril že s prvim odgovorom. Dejstvo je le, da je sicer z velikimi napori možno usklajevati obveznosti z reprezentanco in z našo združeno ekipo. To sem že poskusil na lastni koži tako kot trener Olimpije kot Cibone.«

Za vsakega trenerja je seveda velik izziv voditi reprezentanco. Slovenija si je na kvalifikacijah za olimpijske igre že prislužila dokajšen ugled, tvoje delo bo zato na kvalifikacijah za evropsko prvenstvo vse prej kot lahko. Faktorja presecečenja seveda tokrat ne bo ...

»Igranje na kvalifikacijah za evropsko prvenstvo bo zelo zahtevno. Nas cilj je uvrstiti na EP. Seveda bo s tem ciljem prišlo v Wrocław vseh stitirajst reprezentanc, napredoval pa bodo samo stiri. Sistem tekmovalja je zelo zahteven, saj bo v osmih dneh potrebno odigrati sedem ali celo

osem tekem. Možnosti za našo uvrstitev na evropsko prvenstvo pravo gotovo so, vendar bo to odvisno od selekcije igralcev, ki jo bomo uspeli sestaviti, od uspešnosti priprav in seveda najbolj od uspešnosti vsakodnevnega igranja tekem na kvalifikacijah.

Če bi zamejska košarka izgubila strokovnjaka taksnega kova, kot je Drvarič, bi bila izguba seveda zelo huda, naša uteha in tudi ponos bi bila, da je bil nas »košarkarski učitelj kar vodja reprezentance Slovenije.

Za nadaljevanje prvenstva so se jadrancovi temeljito pripravili, teza ve pa so imeli predvsem zaradi gripe.

V 1. kolu (v ponedeljek) bodo morali jadrancovi na dolgo pot v Montichiari pri Brescii, kjer bodo ob 20. uri igrali proti Montibasketu, že naslednji teden, v ponedeljek, 8.3. pa bodo gostovali v Cremoni, kjer se bodo ob 15. uri spoprijeli z mostvom Juvi.

Povratni del se bo pričel teden dni pozneje.

IZ FALUNA JASNA MILINKOVIC

ZASLEDOVALNI TEK / V DRAMATIČNEM FINIŠU

Dählie za las

Najprej za zmagovalca proglašen Smirnov - Odloči video posnetek - Silvio Fauner je osvojil bron

FALUN - Sedmi tekmovalni dan svetovnega prvenstva v nordijskem smučanju so gledalci v stadionu Lugnet videli najbolj razburljivo tekmo tekacev, ki so se pomerili v zasledovalnem teknu na 15 km v prostem slogu. Norvežan Björn Dählie je namrec že drugič v tej sezoni zmagal z minimalno razliko, picle tri stotine sekunde pred Kazahstancem Vladimirjem Smirnovim, brona so kolajno pa je Italijanom pritekel Silvio Fauner.

Najprej se je na velikem semaforju v ciljnem prostoru ob stilki ena pokazalo ime Vladimirja Smirnova, nekaj minut kasneje Dähliejevo. Po 15 km izredno hitrega teka je o zmagovalcu odločil video posnetek. S prostim ocesom je bilo videti, da je ciljno črto prvi prevozil Smirnov, ki je bil s telesom bolj spredaj, vendar pa je bil Norvežan, ki je decembra v zasledovalnem teknu v Ramsaau na isti način premagal že rokaja Ulvanga, veliko bolj zvit. Dählie je namrec vedel, da je laserska ciljna črta v visini 25 cm nad zemljo, zato je v zadnjem koraku dvignil nogo in prvi ustavil uro. »Najprej sem na semaforju videl, da sem zmagal, nato pa sva s Björnorn zamenjala mesti. V tistem trenutku sem bil neizmerno jezen, sedaj pa sem se

pomiril. Zal nisem vedel za pravilo, da moras z nogo pretrgati ciljno črto. Mislim sem, da je vseeno, s katerim delom telesa to storiš,« je na tiskovni konferenci pripovedoval Vladimir Smirnov. Med novinarji je bilo veliko dvomov o tem, ce je video posnetek najbolj primerna tehnika za določitev vrstnega reda na ciljni črti. Tehnična delegatka Mednarodne smučarske zveze (FIS) Barbara Petzold - Bayer, olimpijska zmagovalka v Lake Placidu leta 1980 na 10 km s stafeto Nemske demokracije republike, je dejala, da so pravila povsem jasna: v teknu na smučeh se uporabljajo video posnetki. Vodja tekmovalca Haakan Romlin je priznal, da so naredili napako, ko so sprva objavili ime zmagovalca, čeprav so cas izmerili samo ročno. Do neljube napake je prišlo tudi zaradi tega, ker so bili vsi člani ziri je na progi in so morali počakati, da je v cilj prišel se zadnji tekmovalac, preden so se lahko posvetovali. »Potem, ko smo pregledali posnetek, je bilo nesporno, da je zmagovalci Dählie. Oba imata isti cas, ker uradnih rezultatov ne beležimo na stotinko sekunde, vendar pa zlato lahko dobi samo eden,« je povedala Petzoldova. Nekoliko v senci je mi-

Na zmagovalni oder so včeraj stopili Smirnov (levo), Dählie (v sredini) in Fauner (AP)

nil dvoboj Italijana Silvia Faunerja in Norvežana Vegarda Ulvanga za bronasto kolajno. Ulvang se je pred tekmo upravičeno bal 24-letnega Italijana. Tekac iz Belluna je do polovice proge ujel vikinga. »Po dveh kilometrih mi ni uspelo ujeti Ulvanga, nato pa sem vendarle zbral dovolj moči in se mu pridružil. Skusal sem mu celo uiti, nato je Ulvang poskusil narediti isto, vendar sva ostala skupaj vse do cilja. Vedel sem, da sem v sprintu malo močnejši,« je menil Silvio Fauner, ki je iz tekme v tekmo vse boljši. Slovenski tekmovalac Josko Kavalar

je zasedel 78. mesto. Rezultati - moski- zasledovalni tek (10 km klasika in 15 km prosti). 1. Dählie (Nor) 1:01:45,0, 2. Smirnov (Kaz) 1:01:45,0, 3. Fauner (Ita) 1:02:55,5, 4. Ulvang (Nor) 1:02:56,8, 5. Langli (Nor) 1:03:25,1, 6. Morgren (Sve) 1:03:25,9, 7. Vanzetta (Ita) 1:03:26,6, 8. Albarello (Ita) 1:03:34,4, 9. Behle (Nem) 1:03:44,7, 10. Sör-gaard (Nor) 1:03:45,4, 11. Valbusa (Ita) 1:03:46,0, 12. Krilov (Rus) 1:03:50,6, 13. Isometsä (Fin) 1:03:52,8, 14. Silvertsen (Nor) 1:03:53,5, 15. Vorobjov (Rus) 1:04:00,9, 16. Korunka (Česka) 1:04:01,7, 17. Müh-

legg (Nem) 1:04:02,3, 18. Myllylä 1:04:03,7, 19. Haaland (Sve) 1:04:04,0, 20. Jevne (Nor) 1:01:28, 1.... 44. Blatter 1:06:14,8, 45. Urairi 1:06:31, 9, 58. Scharz (vsi Av) 1:07:41,5, 78. Kavalar (Slo) 1:10:55,7 - uvrščenih 98 tekacev.

Medalje po 9 odločitvah

	Z	S	B	Sk
Norveška	5	2	3	10
Rusija	2	2	1	5
Italija	1	-	1	2
Japonska	1	-	-	1
Kazahstan	-	2	1	3
Česka	-	2	-	2
Finska	-	1	1	2
Avstrija	-	-	2	2

ŠTAFETA IN KOMBINACIJA

Za zlato v ženskem štafetnem teknu favoritinje Rusinje

V nordijski kombinaciji zlato že oddano Japoncem?

FALUN - Vse drugo razen zmage ruskih tekacic v današnji štafeti preizkusnji na 4 x 5 km bi bilo veliko prese-nečenje. Zmaga Norvežank na tekmi za svetovni pokal v Val di Fiemmeju pred božicem ne pomeni veliko. Takrat so tekmovalke tekle v klasičnem slogu, tokrat pa bosta dve predaji v klasični in dve v prosti tehniki, kar veliko bolj ustreza ruski štafeti. Norveška in Italija se bosta borili za preostali odlici.

Najbrž jima bodo sledile Finska, Francija in Češka, tako da ne bo veliko sprememb glede na uvrstitve na lasknih olimpijskih igrah v francoskem Albertvilleu.

Kot med posamezniki, so japonski kombinatorci tudi ekipno nesporni favoriti za zlato v nordijski kombinaciji. Takano-ri Kono, Masashi Abe in Kenji Ogiava so si po prvem delu ekipnega tekmovalca v nordijski kombinaciji priskakali

že tako prednost, da bi se moral v teknu na 3 x 10 km zgoditi čudež, da bi jih zasledovalci lahko prehiteli.

Najnevarnejši tekme-ci so Norvežani, za katere bodo nastopili izvrstni tekaci Kunt Tore Ape-land, srebrni s tekme po-sameznikov, Trond Ei-nar Elden, tretjevršce-ni, in svetovni prvak iz Val di Fiemmeje Fred Børre Lundberg, ki pa je zaostajajo 7 minut in 44 sekund, kar je tako rekoc nenadomestljiva razlika. Povsem so razočarali Avstrijci, ki so osvojili zlato kolajno na prejšnjem svetovnem prvenstvu, vendar tokrat nastopajo v spremenjeni postavi (Klasu Offner, Markus Platzer, Robet Stadelmann).

Rezultati: nordijska kombinacija - skoki: 1. Japonska 663, 7 - Kono 226, 2 (90, 85,5, 88,5), Abe 204, 0 (81, 83,5, 84), Ogivara 233, 5 (88, 86, 91,5), 2. Nemčija 590, 2 (zaostanek 6:07), 3. Norveška 579, 0 (7:44), 4. Svica 560, 2 (8:37), 5. Italija 529, 8 (11:09), 6. Avstrija 519, 5 (12:01), Češka 502:6 (13:25), 8. Finska 500, 9 (13:34), 9. Estonija 435, 4 (17:31), 10. ZDA 451, 4 (17:41), 11. Rusija 431, 4 (19:21), 12. Francija 415, 9 (20:39), 13. Belorusija 398, 7 (22:05), 14. Svedska 394, 6 (22:25).

NBA / VZHOD ZNIŽAL ZAOSTANEK V SKUPNEM SEŠTEVKU

Phoenix še trdno v vodstvu Jordan, Petrović in Price N°1

Hvalevredna pobuda Scotta Skilesa (Orlando Magic)

VANJA JOGAN

SALT LAKE CITY - 20.000 gledalcev se je zbralo v dvorani pri Salt Lake Citiju, kjer so organizatorji pripravili obicajni »show« ob dvodnevni manifestaciji All Stars tekme Vzhod - Zahod ter tekmovalni v metu za tri točke in zabijanju. Se enkrat pa je bilo potrjeno, da so take manifestacije izredno uspešne, ce so akterji na vrhunskem nivoju

Mostvo Zahoda je ponovilo lanski uspeh in je tako v skupnem seštevku dodatno znižalo razliko. Tekma je bila izredno izenačena, vzhodnjaki pa so v zadnjih sekundah nadoknadili štiri točke zaostanka s košema neustavljivega Jordana (najboljši strelac s 30 točkami) in Ewinga. V podaljsku si je playmaker Zahoda John Stockton zagotovil lovoriko MVP tekme z nekaterimi kosi in asistencami, ki so bili odločilni za zmago njegove ekipe.

Dan prej je pri metu trojk zablestel Mark Price (Cleveland), ki je v finalu tesno premagal člana Portlanda Terryja Porterja. V polfinalu je izpadel trikratni zaporedni prvak teka tekmovalca Greig Hodges, zal pa se Dražen Petrović sploh ni odzval pvabilu, najbrž iz protesta, ker ga niso uvrstili v postavlo All Stars. Sledilo je tekmovalje pri akrobatskem in spektakularnem zabijanju na kos, kjer si je prvo mesto zagotovil član ekipe Miami, Harold Miner. PETROVIĆ SE VEDNO

Ewing (NYK) in Williams (Minnesota) v boju za žogo

NAJBOLJSI ZA 3: Za Americane je skoraj nepojmljivo, da ima belopoliti Evropejec najbolj mirno roko pri metih za 3 točke. Ta belec je Dražen Petrović pa se vedno vodi s 49, 1% pri metu. Sledijo K.Smith (Hou.) 46, 7; C.Mullin (G.S.) 46, 1%; D.Scott (Orl.) 45, 4%; M.Price (Cle.) 45, 1%; D.Ainge (Pho.) 43, 8%. LE WILKINS IN MALONE ZA JORDANOM: Poprečno dosega Michael Jordan (Ch) 32, 4 točk na tekmo. Za njim so

D.Wilkins (Atl.) 28, 9; K.Malone (Ut.) 28, 0; C.Mullin (G.S.) 25, 9; C.Barkley (Pho.) 25, 9; H.Olajuwon (Hou.) 25, 1. BREZ PREKRSA NAD PRICEOM! Res čudež je, kadar Mark Price (Cle.) ne zadene prostega meta, saj meče s crte petih metrov kar s 96, 8%. Dalec za njim so R.Pierce (Sea.) 90, 8%; C.Jackson (Den.) 90, 5%; D.Curry (Cha.) 90, 1%; M.Williams (Min.) 89, 3% in R.Miller (Ind.) 88, 7%. SKILESEVA CASTNA

POBUDA: Playmaker ekipe Orlando Magic Scott Skiles ima za sabo izredno slab curriculum, saj je bil v mladih letih znan kot pretepec in nasilnez. S casom je dozorel in se popolnoma spremenil. Od pricetka letosnje sezone se je odlocil, da bo za vsako svojo asistenco podaril deset dolarjev v dobrodelne namene, pozval pa je ekipo, da se mu pridruzi. Odziv je bil pozitiven, saj je drustvo podvojilo njegovo kvoto.

EWING + STARKS = 82! New York slovi zaradi super obrambe (93, 7 točk na tekmo), v napadu pa se Ewing in Starks ne salita. Proti Charlotte sta zagotovila zmago ekipi s skupnimi 82 točkami (prvi 43, drugi 39, skupno pri metu 33:53). Pri nasprotnikih sta bila za odtenek slabša Mourning (35) in L.Johnson (31).

VZHODNA KONFERENCA

Atlantic division: New York 35-16; New Jersey 30-22; Orlando 25-23; Boston 26-25; Miami 18-32; Philadelphia 18-32; Washington 15-37.

Central division: Chicago 36-17; Cleveland 35-19; Charlotte 27-23; Atlanta 25-27; Indiana 24-28; Detroit 22-29; Milwaukee 20-32.

ZAHOVNA KONFERENCA

Midwest division: San Antonio 34-16; Utah 34-18; Houston 30-22; Denver 20-31; Minnesota 12-36; Dallas 4-45.

Pacific division: Phoenix 39-10; Seattle 34-17; Portland 31-17; LA Lakers 26-23; LA Clippers 27-25; Golden State 22-31; Sacramento 17-35.

NOVICE

Virtus v finalu Koračevega pokala, danes Philips - Clear

RIM - Rimski Virtus se je po pričakovanju uvrstil v finale Koračevega pokala, čeprav je v drugi tekmi doma izgubil z Barcelono z 79:85 (38:43). Radja in soigralci so si nastop v finalu dejansko zagotovili že na prvi tekmi v Barceloni, ko so zmagali z 20 točkami razlike (84:64). Zato je bila včerajšnja tekma bolj formalnost, najboljša strelca na srečanju pa sta bila nekdanja člana Jugoplastike Radja pri Virtusu (27 točk) in Savić pri Barceloni (23). Druga polfinalna tekma med milanskim Philipsom in Clearjem iz Cantùja pa bo drevi ob 20.30 v Milanu. V prvi tekmi je zmagal Clear s 74:72, favoriti za uvrstitev v finale je Philips.

Maldini pesimist po porazu s Portugalsko

BRAGA - V izločilnem delu evropskega prvenstva mladih reprezentanc je Italija v torek zvečer izgubila z reprezentanco Portugalske z 2:0 (0:0). Portugalci so na ta način prekinili pozitivno serijo treh zaporednih zmag mladih azurrov, ki so dobro igrali le v prvem polcasu, v drugem pa so pobodo prepu-stili domačinom.

Selektor reprezentance Cesare Maldini je bil po tekmi skrajno pesimistično razpoložen. Na njegovo razpoloženje pa ni toliko vplival poraz z mladino Portugalci, saj Italija se naprej ostaja v boju za napredovanje v zaključni del evropskega prvenstva za mlade, temveč stanje v italijanskem nogometu, kjer mladi igralci praktično nimajo možnosti za uveljavitev. »Nisem pesimist temveč realist,« pravi Maldini in dodaja, da je vzrok za njegov realizem-pesimizem v tem, da imajo od mladih reprezentantov stalno mesto v ekipah A lige le trije igralci, ostali pa z veliko težavo oblečejo dres prvih enajsteric v B ligi.

Connors izpadel

SCOTTSDALE - Legendarni American Jimmy Connors je na mednarodnem teniskem turnirju v Arizoni izpadel že v 1. kolu, premagal pa ga je rojak David Wheaton 6:3, 6:3.

Rezultati 1. kola: Agassi (ZDA) - Stolle (Avstra) 6:0, 6:0, Wheaton - Connors (oba ZDA) 6:3, 6:3, Woodforde (Avstra) - Carbonell (Spa) 3:6, 6:4, 6:1, Ondruska (JAR) - Clacat (Spa) 6:3, 6:4, E. Sanchez (Spa) - MacPhee (ZDA) 6:2, 6:3, Rostagno (ZDA) - Pescosolido (Ita) 5:7, 6:2, 6:2.

Tracy Austin se vrača

INDIAN WELLS - Na teniška igrišča se je uspešno vrnila tudi dvakratna zmagovalka US Open, Amerikanka Tracy Austin, ki je na turnirju v Kaliforniji (nagradni sklad je 350.000 dolarjev) v 1. kolu premagala Avstralko Rennae Stubbs 7:5, 6:4. Rezultati 1. kola: Rittner (Nem) - Kruger (JAR) 6:1, 6:3, Austin (ZDA) - Stubbs (Avstra) 7:5, 6:4, Sukova (Česka) - Kuhlman (ZDA) 6:1, 6:3, Coetzee (JAR) - Hiraki (Jap) 6:0, 6:1, Hy (Kan) - Reinach (JAR) 2:6, 7:5, 6:2.

HAŠK Gradanski so spet preimenovali

ZAGREB - Zagrebški nogometni klub HASK Gradanski, nekdanj Dinamo, je ponovno spremenil klubsko ime. Pred dnevi so na skupščini kluba sklenili, da se bo maksimirski prvotilas odslej imenoval Croatia.

Za »nasilno« spremembo imena, v to naj bi bila vpleteni predvsem visoki hrvaški politiki, je glasovalo 16 članov skupščine kluba, eden se je celo vzdral, po pričakovanju pa je proti glasoval predstavnik navijačev, razvpitih Bad Blue Boys (BBB). Slednji je celo predlagal, naj se klub preimenuje nazaj v »stari« Dinamo. Zanimivo je, da so bili proti novemu, v zadnjih mesecih že drugemu imenu, tudi navijači splitskega Hajduka, ki podobno kot mnogi drugi trdijo, da je ime Croatia popolnoma nesprejemljivo. Zlasti zato, ker klub med drugim nikakor ne more imeti imena države.

V finalu Aris in Efes Pilsen

PARIZ - V finalu evropskega klubskega pokalnega tekmovalca, v katerem je v skupini A nastopala tudi ljubljanska Smelt Olimpija, bosta igrala Efes Pilsen iz Istanbula in Aris iz Soluna. V povratni tekmi je Aris premagal spansko Zaragozo z 82:66 (prva tekma je bila 86:84 za Grke), Efes Pilsen pa Hapoel Galil iz Izraela z 72:71 (prva tekma je bila 65:62 za Turke). Finale bo 16. marca v Torinu v Italiji.

Jutri nadaljevanje svetovnega pokala

WHISTLER MOUNTAIN, VEYSSONNAZ - Po starih tednih premora se bo ta teden nadaljevalo tekmovalje alpskih smučarjev za svetovni pokal. Zazela bodo dekleta, ki bodo v petek in v soboto v Veyssonnazu v Sviči nastopila v smuku, v nedeljo pa se v superveleslalomu. Moski bodo začeli v soboto, ko bodo v Whistler Mountainu v Kanadi nastopili v smuku, v nedeljo pa se bodo se pomerili v superveleslalomu. (STA)

Ioselani znižala vodstvo Polgarjeve

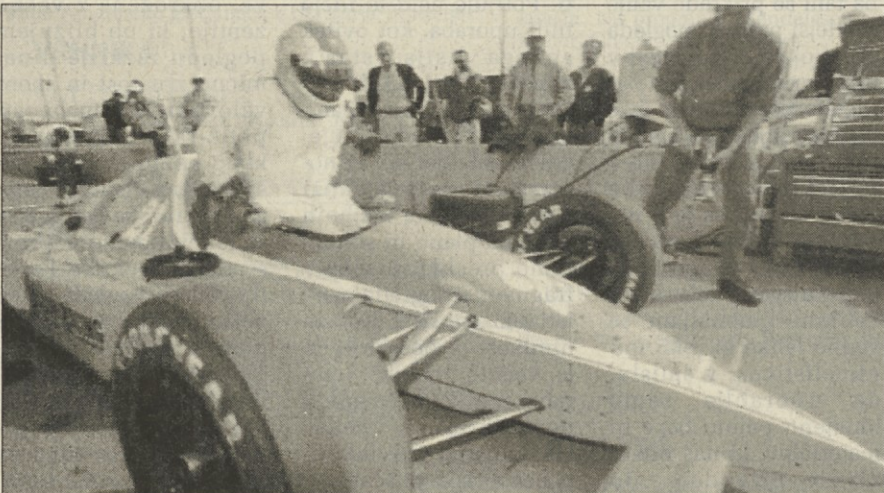
MONACO - V 6. partiji finalnega dvoboja kandidatka za izzivalko svetovne prvakinja, Kitajke Xie Jun je Gruzijka Nana Ioseliani dosegla prvo zmago in znižala vodstvo Zsuzse Polgar na 3, 5:2, 5. Do konca dvoboja sta se dve partiji, Polgarjevi pa za končno zmago zadošča ze 1 točka. (T. P.)

Slovenci solidni v Franciji

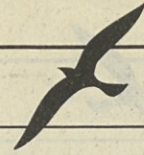
CANNES - Na močnem mednarodnem sahovskem turnirju na francoski Azurni obali je nastopilo 138 igralcev, med njimi kar 16 velemojstrov in številni mednarodni mojstri. Zmaga je pripadla kanadskemu velemojstru Spraggett. Na turnirju je nastopilo tudi pet slovenskih šahistov, ki so se v Cannesu kar solidno odrezali. Mohr in Plešec sta se uvrstila v zgornjo polovico lestvice, Gerencer, Mazi in Trantar pa v sredino. Gerencer, Plešec in Tratar so si izboljšali ratsinske točke. (T. P.)

NEURADNI SVETOVNI REKORD / INDY

Andretti najhitrejši

Jeff Andretti je na stezi v College Stationu (Teksas, ZDA) dosegel hitrost 234, 5 milje na uro, kar je neuradni svetovni rekord za vozila formule indy (Telefoto AP)

INTERVJU - BOŽIDAR STANIŠIČ

Intelektualec mora iskati pot do miru in ne do vojne

IVAN VOGRIC

Sredi furlanske nizine, v kraju, ki ga iz razumljivih razlogov raje ne razkrivamo, smo obiskali Božidarja Stanišiča, bosanskega pisatelja, ki kot begunec, skupaj z družino, že več mesecev živi v Italiji. Stanišič velja za enega najbolj znanih mladinskih avtorjev iz Bosne, sicer pa se je uveljavil tudi z esejji, radijskimi dramami, kritiskimi oceni in prevodi. Književno delo nadaljuje tudi v begunstvu, saj bo v kratkem, in sicer v italijanscini, izšla knjiga njegovih novejših pripovedk. Hkrati pripravlja (vedno v italijanskem jeziku) izbor svojih najbolj znanih pripovedk in feltonov v obliki dnevnika. Za revijo »Si scrivo« iz Cremona je pripravil izbor poemov, zanimivo pa je, da bo izbor izšel brez predgovora. Na ta način namerava Stanišič izraziti svoj protest zoper vojno, ki divja v Bosni in Hercegovini.

Na neki javni tribuni (to je bilo konec prejšnjega leta v Nabrezini) sem opazil, da pogosto citirate Iva Andrića. Njegovo misel ste takrat razvili s pomočjo metafore o mostovih kot povezovalcih različnih kultur in ljudi. Prin tem ste dejali tudi, da sta v Bosni zal ostala cela samo dva mosta: Andrićev most na Drini in sloviti mostarski most...

Andrić je nedvomno moj duhovni učitelj. On ni vplival name le s svojim slogom in jezikom, marveč tudi z duhovnim sporočilom. Ko sem pred nedavnim, v nekem drugem intervjuju, govoril o mostovih, sem dejal, da sta bila graditelj mostarskega mostu, mojster Hajrudin, in Ivo Andrić duhovna brata. Oba sta namreč verjela, da se lahko različne življenjske poti srečajo na skupni poti sodelovanja in solidarnosti, na poti, ki vodi v bodočnost.

Danes je zal ta pot zaprta. To, kar se zdaj dogaja v Bosni, lahko primerjamo z letom 1463, ko je padla pod Turke; s kulturološkega vidika je Bosna doživela nekaj podobnega kot Atlantida, ki je - ce verjamemo Platonu - izgubila v enem dnevu in eni noči. In ne samo: danasnje dogajanje v Bosni kaže na me-

tastaze in rakove rane tega sveta, saj prihajajo na dan stare razlike in razhajanja.

Omenjena dva mostova sta - v simboličnem smislu - dve sicer tanki, ampak vseeno stvarni upanji, da bi Bosna lahko spet zazivila.

Po drugi svetovni vojni se je med intelektualci z vsega sveta razvila debata, v okviru katere so se sprasevali, ali ima poezija - po Auschwitzu - sploh še smisel. To je bilo pred skoraj petdesetimi leti, torej pred zdajšnjimi grozotami v Bosni. Kaksno je vaše mnenje o tem?

Mislim, da je poezija ena od vidikov civilizacije. Če bi poskusil definirati ta pojem, bi rekel, da je civilizacija del nasega življenja, poleg tega pa tudi to, kar ostane po njem. Kaj hočem s tem reči? Mnenja sem, da poezija sama po sebi ne more odpraviti tega kar je povzročil Auschwitz, niti ne more vplivati na to, da se pojavi nek drug tovrstni lager ali pa nova tragedija, kakršna je tista v Bosni. Po drugi strani pa nam poezija lahko pokaže humane vrednote, občutke duha in psihološke plati. Poezija lahko postavi človeka pred samega sebe.

Tisti, ki so ostali v Bosni, trenutno niso v stanju, da bi s pomočjo poezije to storili. Vecina jih namreč živi v strahu, nekateri pa si želijo zmago svoje strani. kar zadeva mene, sem - na žalost - bil mogoče eden prvih, ki je izjavil, da kakršna koli zmaga (tako srbska kot muslimanska oziroma hrvatska) uničuje nek način življenja. Kajti prevlada kakršnekoli strani bi se izkazala za Pirovo zmago.

Največ zločinov v neki vojni običajno zakrivi tista stran, ki si postavi največje cilje. V tem primeru je to srbska stran. Ne glede na to, da

je bila zgodovinska preteklost Srbov v Bosni mogoče ena najbolj tragičnih v Evropi, ni opravičljivo, da se je vse skupaj izrodilo oziroma zdrknilo na nivo osvete. To ni v skladu s krščanskimi in niti civilizacijskimi normami.

Prepričan sem, da se je treba neizogibno soočiti z grozotami, ki se delajo v Bosni, in ne samo tam. Svoj čas so srbski intelektualci očitati hrvaskim razumnikom, da se izogibajo občutljivemu vprašanju Jasenovca. Danes pa je potrebno, da se srbska stran, začensi s kulturniki, sooci grozotami v Bosni.

Bosanski pisatelj Josip Osti mi je v nekem intervjuju povedal tole: pisatelj lahko največ prispeva tako, da se ogradi od politike in oblasti, ki generira vojno. Zal pa se nemajhno število pisateljev vmešava v politiko in se oprijemlja vzvodov oblasti...

Mislim, da mora intelektualec iskati poti do miru, in ne do vojne. Samo splep človek (slep tudi v prenesenem smislu) ne more videti, kam nas lahko privede vojna. Skratka, samo neosveščeno bitje ne more razumeti, da je vojna korak nazaj v zgodovini oziroma vračanje k starim patriarhalnim vzorcem, k stanju globoke ločenosti, v našem primeru v čas preden je avstro-ogrska vojska prišla v Bosno. Stanje ločenosti je zdaj v Bosni očitno prevladalo, ena od stranskih posledic tega pa je, da npr. Evropa vidi v Bosni le tri voditelje treh tabarov. Po drugi strani sploh ne vidi npr. mene, ki sem kot bosanski Srb zapustil Bosno, in se toliko drugih.

Kaz zadeva odnos med politiko in intelektualci sem mnenja, da razumnik, na nek način mora biti navzoc na političnem polju. Problem ni v tem, problem je, kako delovati v po-

litični steri; ali kot krvnik ali pa kot človek, ki se zoperstavlja, ce ne drugače pa vsaj s knjigo. Prepričan sem, da bi bilo v Bosni bistveno boljše, ko bi na mesto sedanjih voditeljev (tu mislim na voditelje vseh tabarov) bili ljudje kot so pater Marko Oršolić, Zoran Pajić in Zdravko Greblo.

Prej ste rekli, da mora intelektualec iskati poti do miru. Kot mi je znano, ste - preden ste odšli iz Bosne - bili predsednik mirovnega odbora v mestu, kjer ste živeli, tj. Maglaju. Zato gotovo imate glede tega izkušnje.

Kot posameznik, ki sem deloval v mirovnem gibanju (naše združenje v Maglaju je bilo verjetno med prvimi tovrstnimi organizacijami v Bosni in Hercegovini) lahko recem, da je v rpolji domovini zelo malo ljudi zezele vojno. Mnogi ljudje (med temi je bila tudi naša skupina) so namreč verjeli, da je treba vzroke za spopad iskati na liniji Beograd - Zagreb, in da je Bosna žrtve prerekaj. Na koncu se je zgodilo ravno to: za vse, kar se je v tej balkanski krcmi jedlo in pilo, je placala Bosna, tako da je skoraj polovica vseh njenih prebivalcev zbežala iz nje. Mogoče predstavlja ta množica ljudi - približno dva milijona nas je - celo neko upanje, čeprav ne vem, kako bi ta pozitivna energija lahko prišla do izraza.

Poudaril bi tudi to: nemogoče je nositi epitet intelektualca, ce razumnik pri tem postane priveseek neke množice (nacije), ki točno ve, kaj hoče oziroma goji nacionalne interese. Dobro vemo namreč, da interesi ene nacije izključujejo interese ostalih nacij, to pa zna biti usodno.

Pisateljjevanje boste, kot sem razumel, v Italiji nadaljevali...

Tako je. Pri tem me spodbuja človeška solidarnost, ki mi jo je izkazalo veliko ljudi. Ne samo tukaj v Italiji, marveč tudi v casu, ko sem kot begunec bil v Sloveniji; tam mi je pomagalo več ljudi, v prvi vrsti dr. Solar na Brezjah, Branko Primožić v Ankaranu, don Ivo Miklavc, gospa Kalciceva, kaplan Bogdan Metelko in mnogi drugi.

GLEDALIŠČE / LA CONTRADA

Turrinijeva grenka pravljica o malih ljudeh iz obrobja

V glavnih vlogah Ariella Reggio in Cochi Ponzoni

BOJANA VATÓVEC

Ariella Reggio in Cochi Ponzoni na odru gledališča Cristallo

hlinita, da sta srečna, uspešna. Srečata se na delovno božično noč v veleblagovnici in začneta pripovedovati o sebi. V začetku so to samo lazi in se pravzaprav ne poslušata, na koncu pa resnica s pomočjo številnih komarčkov zganega le privre na dan in z njo tudi zanimanje in ljubeče čustvo do sogovornika.

Za grenko bolečo dramo si je Emanuele Luzza-

ti zamislil sceno, ki pravzaprav prikazuje knjižno ilustracijo pravljicne dežele igrac, kot si jo zamislija Italijan, ki je prebral Pinocchio, seveda. Tako se tudi dogajanje na odru zdi pravljicno oddmaknjeno, kot sanje o socializmu v življenju vecno tepenega Josefa in Marijina precej izmisljena zvezdniska preteklost v nočnih barih Casablance.

Ariella Reggio in Cochi

Ponzoni z ironijo, a obenem z razumevajočo prizanesljivostjo prikazujeta sivo, topo obupano življenje malih ljudi iz obrobja in njune strte mladostne sanje, ki nočejo umreti. Zastor pade, ko se v obeh prebudi upanje, da je ljubezen močna, zato te božične pravljice, vsaj v postavivni trzasko La Contrade, ne skali misel na grenko prebujenje.

KONCERT / V DRUŠTVU LIPIZER

Spev glasbe onkraj not

Pianist Andrea Lucchesini

TATJANA GREGORIC

Srečanje z Andreom Lucchesinijem, 27-letnim interpretom, ki se je piedestalu italijanske pianistike približal s pomočjo znamenite Marie Tipo (od sedmega leta je namreč pianist njen učenec) kljub nezazelenemu večdnevnomu zamiku ostaja živ spev glasbe onkraj not, se vedno zvenec topel napjev, ki s svojo mehkoobnostjo beleži trajnost in nenavadnost. Koncert Lucchesinija, prejemanika številnih mednarodnih priznanj in gosta najbolj prestižnih dvoran sveta, je v organizaciji goriskega kulturnega združenja R. Lipizer v dvorani gledališča Verdi najprej s programom, nato pa se s samo izvedbo zarezal globoke crte na ledni glasbeno zgodovinskih teoretičnih obce veljavnih razprav in razmišljanj - brez najmanjših slutenj po dramatično prisotnem v glasbi, se Andrea Lucchesini odloči za čist, iskren, zameten dotik z glasbeno idejo skladb, ki so bile sicer največkrat tako časovno kot karakterno ujete v pretres zunanega sveta in stilnih blokad.

Romantično prebujena Sonata st. 3 v As-duru op. 110 L. van Beethovna najde svojo povsem novo zvono podobno v božajočem drsenju prstov interpreta, ki tako ritmični kot muzikalni razvoj gradi izključno na lastni, svobodni fantaziji in domisljiji. Beethoven brez

Beethovna (seveda tistega, tradicionalno zasidranega na prehod med klasicizmom in romantiko). Kristalno jasno popotovanje, nabito s toplino ognjene zgodbe, se stopnjuje v vročih domislijskih razpletih Treh klavirskih skladb op. 11 A. Schoenberga, epohalnem delu v razvoju sodobne glasbe. Nemška klenost ostaja nezanka, kajti glasba se prepoji s subtilno izraznostjo interpreta, njegovo lebdjenje med zvoki klavirja se v nadaljevanju koncerta sooci z liricno gorečo ekspanzivnostjo govoričice Luciana Beria v skladbi "4 elementi". Andrea Lucchesini vseskozi iz instrumenta izvalja bujno, razkosno zvono sliko, v njej ohranja romantično, blago, četudi zelo zgosceno govorico, v kateri se dinamični zasuki pastelno prelivajo in ustvarjajo zvono tihožitje. Zaključna Sonata st. 2 op. 36 v b-molu in dve skladbi v dodatku (Rahmaninov, Scarlatti) samo lepoto v poslušalca prenese občutek notranjega miru. Mrtve partiture v dotiku z njegovimi carobnimi prsti prerastejo občajno živost, postanejo glasba onkraj... not in klavirja, postane nekakšen spev tišine notranjega sveta.

RAZSTAVA / V GALERIJ BASSANESE

Beneški atelje Maurizia Cosue

Mladi umetnik predstavlja svojo delavnico

»Madonna dell'orto 3535 Venezia« je zagonetni naslov razstave v galeriji Bassanese v Trstu; zagonetka pa kmalu splahne, ko zvedo, da je to fizični naslov ateljeja umetnika Maurizia Cosue, slikarja mlajše generacije iz Ferrare, ki pa živi in dela v Benetkah. Naslovil je razstavo tako, ker so razstavljeni dela pogledi in interpretacije vizij njegovega ateljeja oziroma detalji njegove notranjosti.

Notranjost ateljeja pa je samo razlog za kompozicijo njegovih velikih platen, materičnih sestavljen iz raznih materialov, kjer prednjaci zemlja. Iz ateljeja se umetnik obrača k naravi in z uporabo raznih materialov skusa ubežati zaprtosti omejenega prostora, vendar ta njegov izhod pogojuje spet teza materialov, ki jih uporablja za »izdelavo« osnovne svojih slik: od zemlje do svinca.

Temne barve so skupni imenovalec del, le tu pa tam se prikrade vanje svetlejši pramen pogleda skozi okno, kot pogled v metaforično neznanost. Metaforika izhaja iz faze njegove prejšnje konceptualnosti, v katero je v preteklosti globoko zasel, a vrnil se je k naravi, se vedno konceptualno obremenjen tako, da so njegova dela, kljub velikim dimenzijam, se vedno lahko bi rekli minimalistična; v smislu, da uporablja samo omejeno paleto barv in materialov, ki nas intuitivno privedejo do osnovne ideje o koncentraciji vsega dogajanja na

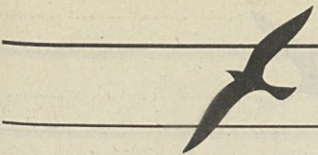

Detalji iz notranjosti ateljeja Maurizia Cosue

bistvo povezave človeškega z naravo in njenimi osnovnimi elementi. Potrjuje nam to idejo tudi uporaba, kot ovitek suhega listja, starih zemljevidov, simbolov kazipotov v naravnem ambient kot izhoda iz njegovih del, kjer sili iz notranjosti ateljeja skozi zelezne rešetke majhnih oken na plano in simbolično preslikava sebe v fragmentih ogledala na isti temni sliki. Kot zanimivost bi poudaril, da je, verjetno nehoti, uporabil zemljevide najbolj nepriljudnih a vendar skrivnostno privlačnih krajev afriške puscave.

Vsa razstavljena dela vključujejo na raznih

podlagah elemente narave v svoji primarni obliki, listje, vejice, trave, obkrožene z večno zemljo, ki ob bližnjem pogledu razkrije dinamično zmatost in skoro valovanje v temnostni podstrati. Osnovni, kljub bližini narave, pesimistični občutek čelga niza razstavljenih slik se le minimalno odpre v svetlobo ob uporabi svetlo sinjega pogleda skozi nekaj odprtih v velikem platnu, pogledu na notranjost/zunanost njegovega ateljeja, kjer le cutimo močan in privlačno silo znanega svetlečega sveta nad temacno osnovo velike površine. (-srce-)

Gledališča

Slovenija

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

JUTRI IN POJUTRISNJEM: 26. in 27. t. m. ob 21.00 Strnisa/Frey: Zabe. Koprodukcija Koreo-drama in Cankarjev dom. Cena vstopnic 600 SIT.

V PRIHODNIJH DNEH: 28. t. m. ob 19. in 21.30 uri ter 1., 2., 3., 4. in 5. ob 19. in 21.30 uri Molitveni stroj Noordung. V izvedbi Opere in baleta Ljubljana.

Informacije na tel. 061/222-815.

DRAMA SNG LJUBLJANA

DANES:ob 19.30 uri Arthur Schnitzler: Ana-tol (abonma četrtek in izven).

Ob 20. uri (Mala drama) A.Nicolaj: Prva kla-sa. Za izven.

JUTRI: ob 19.30 uri J. B. P. Moliere: Svatba po sili (abonma izven).

Ob 20. uri M.Gad: Samo igra je in ne boli. Za izven.

V PRIHODNIJH DNEH: 27. t. m. ob 19.30 uri H.Ibsen: Nora. Gostuje Prešernovo gledališče iz Kranja.

27.t.m. ob 20. uri (Mala drama) A.Nicolaj: Blagi pokojniki, dragi možje. Monodramski na-stop Polone Vetrlih. Za izven.

Informacije in rezervacije vsak delavnik od 11. do 12. ure ter od 18. ure do začetka predsta-ve na tel. 061/221-511.

OPERA IN BALET

JUTRI: ob 19. uri Bizet-Scedrin: Carmen, balet - premiera; Bartok: Cudežni mandarin (ob-novljena predstava).

V PRIHODNIJH DNEH: 27. t. m. ob 19.00 uri Netopir.

NAPOVEDUJEMO: 6. 3. ob 19. uri Verdi: Re-quierem. Operni gala koncert.

Blagajna je odprta med 11. in 13. uro ter med 17. in 19. uro. Rezervacije na tel. 331-950 samo med 9. in 11. uro.

MESTNO GLEDALIŠCE LJUBLJANSKO

DANES: ob 19.30 uri B. Kishon: Bil je skria-nec.

V PRIHODNIJH DNEH: 2.3. ob 19. uri Cehov-Brasch: Platonov. Za abonma Torek in izven.

Informacije in rezervacije od 10. do 12. ure in uro pred predstavo na tel. 061/210-852.

SLOVENSKO MLADINSKO GLEDA-LISCE

JUTRI IN POJUTRISNJEM: ob 19. uri A.A. Rozman: Tarif. Za izven

V PRIHODNIJH DNEH: 28.t.m. ob 22:uri E.Io-nesco-D.Zlatar-Frey: Prihajajo. Za izven

Prodaja in rezervacija vstopnic v Galeriji SMG na Trgu francoske revolucije 5 med 10. in 12. uro ter med 15.30 in 17.30, na dan predstave pa tudi uro pred predstavo pri blagajni SMG.

MODERNA GALERIJA

DANES: ob 19. in 21. uri Atol (ritmično-scenska struktura)

. Informacije: INART center, tel. 061/372-302.

VITESKA DVORANA KRIZANK

DANES: ob 23. uri Walter Wolf v izvedbi gle-dališca Vdor realnega.

V PRIHODNIJH DNEH: 27.t.m.ob 24.uri ter 28.t.m. ob 20. in 22.30 uri Walter Wolf v izved-bi gledališca Vdor realnega.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠCE

JUTRI: ob 19. uri Levstik-Jovanović-Partljic: Martin Krpan. Zaključeno.

VODNIKOVA DOMACIJA

DANES: ob 19.30 uri predstava Slovenskega komornega gledališča, Evald Flisar: Jutri bo lepše. Avtor je za delo prejel nagrado Prešernovega sklada. Informacije in rezervacije na tel. 061/193-395.

MARIBOR

SNG DRAMA

JUTRI IN POJUTRISNJEM: ob 21.uri (Mali oder) Isadora. Koreodramski projekt primabale-rine Maje Serbljenović-Turcu.

Informacije in rezervacije na tel. 062/221-206.

MINORITSKA CERKEV

DANES: D. Frey: Dogodek v mestu Gogi. Predstava je odkupljena.

SNG OPERA IN BALET

V PRIHODNIJH DNEH: 28.t.m. ob 11.uri (Ka-zinska dvorana) javna tiskovna konferenca pred premiero opere Rigoletto. V matineji se bodo predstavili ustvarjalci z arijami iz predstave.

CELJE

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠCE

JUTRI: ob 12. in 19.30. uri R.Cooney: Zbeži od zene. Gostuje Prešernovo gledališče iz Kranja.

Informacije na tel. 063/25-332.

KLUB

V PRIHODNIJH DNEH: 27. t. m. ob 17. uri A. Strindberg in Eksperimentalno gledališče F. Go-spodicina Julija. V izvedbi Eksperimentalnega gledališča F Gimnazije Celje.

VELENJE

DOM KULTURE

JUTRI: ob 19.30 F. Schiller: Razbojniki. Go-stuje SLG Celje. Za gledališki abonma in izven.

V PRIHODNIJH DNEH: 27.t.m. ob 19.30 obisk na Dunaju - kratak ogled Dunaja in ogled musi-cala Fantom opere v Raimund Theatru v sodelo-vanju s Komposom Celje. Cena je 270 ATS in vstopnica 270 ATS.

SLOVENSKE KONJICE

KULTURNI DOM

JUTRI: ob 19.30 B. Nusić: Mister Dollar. Go-stuje Amatersko gledališče KUD Zanja Trnovlje.

VRHNIKA

KULTURNI DOM

JUTRI: ob 20. uri E. Kishon: Bil je skrijanec. Gostuje MGL.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠCE DANES: ob 20.30 (abonma red E) ponovitev predstave - T. Wilder - Nase mesto. Režija Adrijan Rustja. Igrajo: A. Rustja, V. Jurc, S. Colja, M. Caharija, L. Kozlovic, A. Svetc, M. Blagovic, F. Korošec, L. Pockaj, A. Petje, G. Lesnjak, B. Bratuz, A. Milic, T. Gogala, L. Bogatec, A. Ru-pel in drugi.

Ponovitve: v soboto, 27. t. m., ob 20.30 (abonma red F), v nedeljo, 28. t. m., ob 16. uri (abonma red G).

GLEDALIŠCE ROSSETTI

DANES: ob 20.30 bo skupina Centro Teatrale

Bresciano uprizorila J. Greenovo delo »Non c'è domani« z Giannijem Agusom. Režija Sandro Sequi. V abonmaju odrezek st. 8B (alternativno). Za abonente posebni popust. Rezervacije in predprodaja vstopnic pri osrednji blagajni v Pa-sazi Protti.Ponovitev jutri ob 20.30.

DVORANA TRIPCOVICH

V PRIHODNIJH DNEH: v soboto, 27. t.m., ob 20. uri (red A) premiera W.A. Mozartove »Cu-dezne pisicali«. Dirigent Lü Jia. Režija Stefano Vizioli. Nastopajo: Hans Sotin, Sally Wolf, Eva Jenis, Francesco Piccoli, Gemma Bertagnolli. Ponovitev v nedeljo, 28. t.m., ob 16.00 (red G). Prodaja vstopnic pri blagajni Dvorane Tripcovi-ch od 9.00 do 12.00 in od 16.00 do 19.00 ob po-nedeljkih zaprto.

GLEDALIŠCE CRISTALLO

LA CONTRADA

DANES: ob 20.30- Peter Turrini: Tango vien-nese, v izvedbi gledališke skupine La Contrada. Režija Francesco Macedonio. Nastopata Ariella Reggio in Cochi Ponzoni. Jutri ponovitev ob 20.30.

TRŽIČ

OBCINSKO GLEDALIŠCE

NAPOVEDUJEMO: v torek, 2. in v sredo, 3. marca gostovanje gledališke skupine Backstage S.r.l. z delom Domenica Starnoneja - Sotto ban-co. Režija Daniele Luchetti. Nastopajo Angela Finocchiaro, Silvio Orlando, Vittorio Giarcalo.

VIDEM

GLEDALIŠCE PALAMOSTRE

V PRIHODNIJH DNEH: od 26. do 28. t. m. go-stovanje gledališke skupine Teatro del Carretto z delom Iliade.Režija M.G. Cipriani.

Koroika

CELOVEC

MESTNO GLEDALIŠCE

DANES: ob 19.30 predstava A. Schnitzlerja - Reigen. Ponovitev jutri, 26. t. m., ob 19.30.

Glasba

Slovenija

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

DANES IN JUTRI: ob 19.30 uri (Gallusova dvorana) koncert Orkestra slovenske filharmoni-je za Modri abonma I. in II. Dirigent: Milan Horvat. Solist: Aleksandar Madžar, klavir. Vsto-pnice 300, 400, 500 SIT.

JUTRI: ob 21.30 (Klub CD) Puerto Rico, Peter Legudin in Slaven Rukavina. Latinskoameriška in španska glasba. Vstopnina je 600 SIT. Informacije na tel. 061/222-815.

SLOVENSKA FILHARMONIJA

V PRIHODNIJH DNEH: 28.t.m. ob 11. uri Ne-deljska matineja: Komorni ansambel Sloveni-cum. Dirigent: Uroš Lajovic. Solist: Igor Ozim, violina. Program: Tartini, Haydn. V organizaciji Festivala Ljubljana. Informacije na tel. 061/221-948, blagajna 061/228-544.

5. marca ob 20.uri koncert Tartini kvarteta in Aleksandra Madžara, klavir. Program: Mozart, Franck, Schumann. Informacije: agencija Gallus International ali Galerija Labirint - tel. 061/150-155.

KLUB K4

V PRIHODNIJH DNEH: 2.3. ob 22.00 uri Pla-net Music. nadaljevanje afro-reggae zabave s prejšnjega tedna - Jimi Rasta.

4.3. ob 22. uri Ferus, romski car. Nastop ve-likana romske makedonske scene, multinstru-mentalista Ferusa Mustafova. Vroci telefon Kluba K4: 061/113-282.

MARIBOR

KAZINSKA DVORANA

DANES: ob 19.30 uri Koncert Dorli Gueschl-bauer, violoncelo in Ihmre Romanna, klavir. Za izven. Organizira Koncertna poslovalnica v so-delovanju z Veleposlaništvom republike Av-strije.

JUTRI: ob 19.30 koncert PZ iz Kopra.

VELENJE

GLASBENA SOLA

V PRIHODNIJH DNEH: 27. t. m. ob 19.30 kon-cert Slovenskega komornega zbora. Za abonma in izven. Vstopnina je 400 SIT.

KOPER

GLEDALIŠCE

V PRIHODNIJH DNEH: 27. t. m. ob 19. uri koncert KUD Bratstvo Koper. Informacije na tel. 066/21-027.

GORNJA RADGONA

GLASBENA SOLA

JUTRI: ob 18.uri koncert ZePZ Manko Golar iz Gornje Radgone in Pihalnega orkestra Gornja Radgona.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

GLEDALIŠCE MIELA

V PRIHODNIJH DNEH: v četrtek, 11. marca, ob 20.30 abonmajski koncert Glasbene matice za godala in fagot. Nastopil bo Godalni kvartet Gla-sbene matice in Francesco Furlanich (fagot), Na programu Merkk, Mendelssohn, Reicha, Te-sakov. Prodaja vstopnic eno uno pred pricetkom koncerta v gledališču Mielu.

GLEDALIŠCE ROSSETTI

V PRIHODNIJH DNEH: v ponedeljek, 1. mar-ca, ob 20.30 koncert Tržaškega koncertnega društva. Nastopil bo duo Edith Wiens in Rudolf Jansen. Na programu Mendelssohn, Schumann, Foster, Gheršwin in Strauss.

NAPOVEDUJEMO: 26. in 28. marca musical My fair lady s Sandrom Massiminijem; 29. in 30. aprila koncert Giorgia Gaberja.

SPORTNA PALACA PRI CARBOLI

NAPOVEDUJEMO: aprila bo v sportni palaci nastopil kantavtor Marco Masini.

TRŽIČ

OBCINSKO GLEDALIŠCE

DANES: ob 20.30 koncert orkestra Akademije za staro glasbo iz Moskve. Dirigent Tatiana Grin-denko. Na programu Schmelzer,von Biber, Vi-valdi.

Koroika

CELOVEC

MESTNO GLEDALIŠCE.

V PRIHODNIJH DNEH: v soboto, 27. t. m., ob 19.30 - Leteci Holandec, romantična opera Ri-charda Wagnerja.

Razne prireditve

Slovenija

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

DANES IN JUTRI: ob 20. uri (Linhartova dvorana) film K. Kieslowskega: Dvojno Vero-nikino življenje. Vstopnice 300 SIT.

KLUB K4

DANES: ob 22. uri Pogues Parti. Specialni vi-dei s posebnim živim gostom Brianom, gostom plošč dublinersov, Poguesov, Chieftainsov. Informacije na tel. 061/113-282.

STROJNA FAKULTETA

V PRIHODNIJH DNEH: 1.3. ob 19.00 uri (drugo nadstropje) Predavanje in praktične vaje iz meditacije in koncentracije. Organizacija: Chinnmoy center Ljubljana. Vstop je prost.

FILOZOFSKA FAKULTETA

DANES: ob 18. uri (predavalnica 102, 1. nad.) predavanje prof. dr. Guenterja Cerwinka z grške univerze: Studentje in študentska drust-va v Gradcu in nacionalna razhajanja v 19. sto-letju. Predavanje organizirata Zgodovinsko društvo Ljubljana in Oddelek za zgodovino FF. Predavanje bo v nemščini. Vabljeni.

DRUŠTVO SLOVENSКИH PISATELJEV (Tomsiceva 12)

DANES: ob 11. uri tiskovna konferenca in predstavitev nove proze Tržacana Dušana Je-lincina.

MARIBOR

KNJIZNICA HOCE

DANES: ob 17. uri bo nastopil pesnik B.A. Novak.

ŽALEC

OBCINSKA MATICNA KNJIZNICA

DANES: ob 18. uri bo pogovor z dr. Janezom Rugljem, avtorjem knjige Dramaticna pot. Vsto-pnine ni.

POSTOJNA

NOTRANJSKI MUZEJ

DANES IN V PRIHODNIJH DNEH: do 28. t. m. bo potekal tečaj loncarstva na loncarskem vtrenu. Tečaj bo vodil loncar Igor Bahor iz To-polsice. Informacije in prijave do 18. t. m. na tel. 067/21-346.

KOPER

GLEDALIŠCE - MALA DVORANA (Ver-dijeva 3)

DANES: ob 19. uri Proslava ob 100-letnici or-ganiziranega planinstva na Slovenskem. V okvi-ru praznovanja bo v Knjiznici Srečko Vilhar tu-di na ogled razstava o planinstvu.

VRHNIKA

CANKARJEV DOM

JUTRI: ob 17. uri Hisa v mitologiji in izročilu - predstavitev diplomske naloge, ki je izdelala Tatjana Oblak na FAGG Arhitektura pri men-torju prof.dr. Petru Fistru.

TRZIN

POSLOPJE BANKE

V PRIHODNIJH DNEH: 27.t.m. ob 7. uri odhod na društveni izlet na Katarino in Grmado - prvi vrh, ki so ga Trzinci osvojili kot člani Tr-zinske planinske organizacije.

ROGAŠKA SLATINA

RAZSTAVNI SALON

JUTRI: ob 20. uri Večer slovenske folklore s FS France Preseren iz Celja.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

GLEDALIŠCE ROSSETTI

V PRIHODNIJH DNEH: do 12. marca se bodo v gledališču Rossetti vsrila srečanja z gledališki-mi umetniki z naslovom »Il mestiere dell'atto-re«.

JUTRI: ob 18. uri se bo Gianni Agus, ki na-stopa v igri »Non c'è domani« srecal z gledalci. Vstop prost.

Za najmlajše

Slovenija

LJUBLJANA

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠCE

DANES: ob 9. uri Golia-partljic: Srce igrack. zaključena predstava.

V PRIHODNIJH DNEH: 27.t.m. ob 9. uri Go-lia-Partljic: Srce igrack. zaključeno.

27. in 28. t.m. ob 16. uri Golia-Partljic. Srce igrack. Za izven.

Prodaja vstopnic dva dni pred dnevom pre-dstave od 17. do 19. ure, na dan predstave pa dve uri pred predstavo. Rezervacije na tel. 061/312-860:

OTROSKA GALERIJA (GALERIJA CE-NETA STUPARJA)

Samo se danes in jutri bo na ogled razstava likovnih del uencev Os Maks Pecar. Razstava je odprta od 16. do 18. ure.

KD SPANSKI BORCI

DANES: ob 10. uri zaključena predstava Erik Vos: Plesoci oslice. Informacije na tel. 061/448-920.

MARIBOR

KNJIZNICA HOCE

DANES: ob 10. uri bo nastopil pesnik Boris A. Novak.

LUTKOVNO GLEDALIŠCE

V PRIHODNIJH DNEH: 28. t. m. ob 11. uri M. Pungartnik: Pravljica o zobatem Frideriku. Informacije od 10. do 12. ure na tel. 062/26-748.

VELENJE

DOM KULTURE

V PRIHODNIJH DNEH: 27. t. m. H. C. Ander-sen: Slavec. Gostuje PDG iz Nove Gorice.

Koroika

CELOVEC

MESTNO GLEDALIŠCE

DANES: ob 15. uri - Kitajski slavcek (otroška igra po pravljici Hansa Christiana An-dersena). Ponovitev jutri ob 15. uri.

Razstave

Slovenija

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

Do 14. marca je v Mali galeriji CD na ogled razsta-va Roberta Allana Claytona Quiet Pride - fotografska razstava poti ljubezni in spominov po ameriskem zahodu.

Do 14. marca je v Galeriji CD na ogled razstava slik Andreja Jemca.

SLOVENC V AVSTRALIJI

MILAN PAHOR

Obvezni »anyway«

Besedica, ki je postala zaščitni znak Avstralcev —
Mešanica najrazličnejših kultur — Lepota dežele

Vsaka dežela ima svoje značilnosti. V Avstraliji me je prese- netila vlnudnost in umirjenost ljudi, ure- jenost in čistota mest ter pokrajine. Ljudje te res poslušajo in ti sku- sajo pomagati; vse po- teka brez tiste ne- vroze, ki smo jo zal navajeni pri nas. Prav lepo je tudi opazovati, kako zgledno so ureje- ni in čisti ne samo parki, temveč tudi ulice in vsa brezmejna naselja in obmestja.

Narava k vsemu do-

da se poseben čar, saj se zelo razlikuje od ti- stega, kar nam je blizu in cesar smo navajeni. Na avstralsko resni- cnost se je treba priva- diti; ko zleze malo va- te, ti postane prijetna in vsakdanja. Narava naredi svoje, zivali te presenecajo, podnebje je cudovito, ljudje te dokončno osvojijo.

Tudi z anyway je ta- ko. Besedica, ki jo sli- sis iz ust prav vsakega prebivalca nekajkrat na dan. Jezik je angle- šcina z avstralskimi

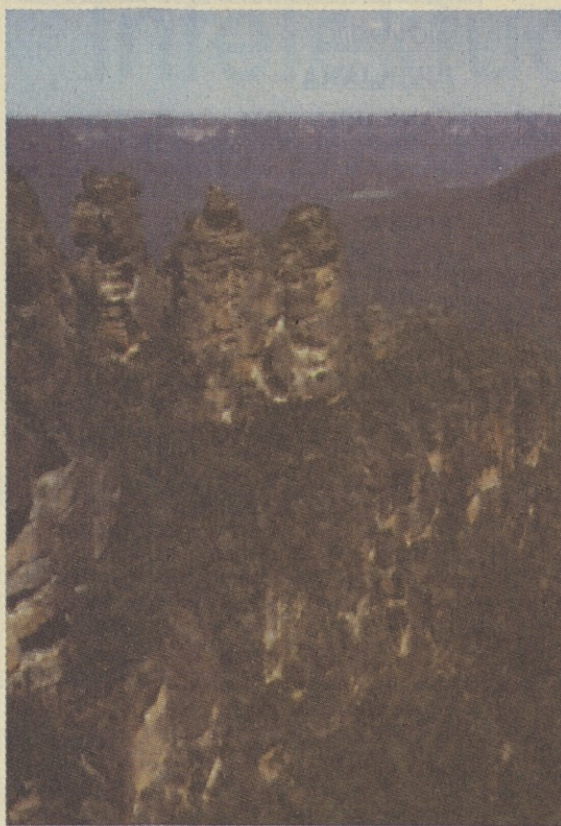
posebnostmi. Zanimi- vo je, da po vsej celini govorijo enako.

Avstralska družba je bila do druge svetovne vojne popolnoma an- glosaskega izvora. Se- le zdaj jo preoblikuje- jo priseljenci iz drugih delov sveta, ki so prevzeli kulturo an- gleske družbe. Zato je avstralska družba en- kratna in mikavna. Na prvotne angleske obi- čaje nas spominjajo arhitektura, voznja po levi strani ceste, mir- na in hladna vluju-

dnost, urejene trate, navdušenje nad stava- mi in igrami na sreco, konjske dirke, pivo, pub, kriket, balinanje na travi in se marsi- kaj.

Vendar se vse to v- klaplja v novo celi- no, novo podnebje, veliko avstralsko raz- sežnost. Mesta so me- šanica evropskega in ameriškega mesta ter velemesta, vendar to velja le za središče, za tako imenovani city. Druga razsežna naselja so tipično avstralska,

sestavljena iz pritličnih ali enonadstro- pnih hiš, pred katerimi je tra- ta, za njimi pa dvorišče. Hiše so enostavne, grajene iz ope- ke in lesa, po- navadi neome- tane, vendar vse učinkuje izredno sna-žno in prije- tno. V njih ni grelnih na- prav, saj zaradi podnebja niso potrebne, zato pa so povsod vgrajene kli- matske napra- ve. Zelenje in tišina sta pov- sod, tudi v me- stu.

»Tri sestre«

V Avstraliji so di- menzije in razdalje nekaj posebnega, da- lec od našega pojmo- vanja casa in razdalj. Pri njih je pac »bli- zu«, če se voziš dobro uro po širokih cestah do prijatelja, na veče- rjo, delo, prireditve ali v klub. Javno življenje poteka med deveto uro zjutraj in peto uro popoldne. Temu so prilagojeni delovni čas, pouk, trgovine in prevozi.

Drugačnost avstral- ske pokrajine tujca povsem prevzame.

Brez avta in letala ne prides dalec, brez case dobrega avstral- skega piva se ne odze- jas. Prehrana ni pro- blem, saj so pijače in hrana cenejše kot pri

nas. Mesajo se evrop- ski, azijski in ameriški načini prehrane. Pov- sem običajno je, da se nahranis s pico ali la- zanjami, turski kebab se kosa z ribami in pomfritom, pečeni pi- šcanec pa konkurira hamburgerju.

Anyway. Avstralija je za nas res na dru- gem koncu sveta. Vse je tako dalec, tako za- res dalec od nas. Z njo pa nas vežejo cloveske vezi in sorodstveni stiki, saj se je tja izse- lil nezamisljiv del slovenskega naroda. Skusajmo ohraniti vse niti, ki nas vežejo med seboj. Bolje se bomo poznali, bolje se bomo razumeli, bolje se bo- mo imeli. Anyway.

(Konec)

JEDILNIK

SLAVKO ADAMIJE

nadevana jajčka
telečji zrezek v smetanovi omaki
zdrobovi hrustavci
kumare v solati
palacinka z vinskim sodojem

Nadevana jajčka

SESTAVINE: 6 trdo kuhanih jajc, 125 g zmehčanega surovega masla, sol, scep- belega popra, 1/8 l smetane, 2 zlicki ka- viarja, srednje velika glavica witloofa, kis, olje, sladkor, sol, cebula, petersilj, koper
CAS PRIPRAVE: 40 minut

Za lahko predjed pripravimo kuhana in na- devana jajčka. Jajca olupimo in počez prereže- mo. Maslo penasto zmešamo in vanj vmešamo rumenjake kuhanih jajc. Zacinimo s soljo in po- prom in postavimo na hladno. Smetano cvrsto stepemo, ji primesamo kaviar in z njo napolni- mo polovicke kuhanih jajc. Na smetano nabriz- gamo zmes rumenjakov in masla. Okrasimo s kockico paradiznika. Witloof zrežemo na ozke trakove in ga polijemo s prelivom iz kisa, olja, sladkorja, soli, cebule, petersilja in kopra, ki ga dobro premešamo. Solato razdelimo na 4 krož- niki. Na vsak krožnik damo se 3 jajčne polovi- ce.

ZA VEGETARIJANCE

NEVA MIKLAJČIČ PREDAN

enolončnica z rižem
sadna kupa s stepeno smetano

Enolončnica z rižem

SESTAVINE: 1,5 l vode, sol, beli poper v zrnju, 100 g riza, 3 korenčki, 4 krompirji, 2 zlicki masla, petersilj

Zavremo osoljeno vodo in vanjo stresemo prebran in opran riž ter nekaj zrn belega popra. Ostrgane korenčke diagonalno narežemo na kocke in stresemo k rizu. Kuhamo 15 minut. Medtem olupimo krompir, ga narežemo na drobne tenke rezine in skuhamo posebej v malo vode. Kuhano je v približno sedmih minutah. Stresemo ga v enolončnico, zabelimo z maslom, potresemo s sesekljanim petersiljem in ponudi- mo. Ta enolončnica je izdatna in prijetno blage- ga okusa.

JUTRI

26. februarja

Istra je postala narod- nostno mešano področje sele v zadnjih stoletjih. Ni treba uporabiti preveč do- misljije, da bi bilo cloveku jasno, da se je zlasti v večja mesta ob obali naseljevalo romansko prebivalstvo, saj so ta bila stoletja pod bene- sko nadoblastjo.

Da pa je bilo tudi v me- stih, ne le v notranjosti, slovensko prebivalstvo ste- vilčno močno zastopano, lahko vidimo iz popisa na- ročnikov na knjige Moho- rjeve družbe z začetka tega stoletja. Takrat so npr. v Kopru in Pazinu zbrali po več kot sto naročnikov na to zbirko, v Pulju skoraj dvesto, v Piranu sedemde- set in tako naprej. To doka- zuje, da je tam živelo se precej več slovenskih dru- zin, saj se vse na knjige ve- rjetno niso naročile.

Nesporno pa je, da je bila, zlasti v mestih, vrtnja plast prebivalstva roman- skega porekla, ali pa so se ti ljudje tako vsaj predsta- vljali, da bi lahko dosegli višji položaj.

Torej ni nič nenavadne- ga, da se je znameniti ita- lijski violinist in skladatelj Giuseppe Tartini rodil prav v Piranu. Oče je bil iz Firenc, mati pa je bila Slo- venka.

Kot eden najuglednejših violinistov svojega časa se je uveljavil v Padovi, kjer je ustanovil svojo solo in jo vodil vse do smrti, 26. fe- bruarja 1770. Tartini, nje- govo jubilejno leto smo la- ni počastili tudi Slovenci, je bil plodovit skladatelj. Za njim je ostalo več sto koncertov in sonat. Naj- bolj znana je njegova sona- ta Vrazji trilek.

MODA VČERA J

Flower power za devetdeseta

NADA VODUSEK

Ce gres v San Francisco, si ne pozabi zataktniti roze v lase ...

Od prvinskega hipijevske- ga veseljačenja so minila de- setletja. In marsikaj se je ko- renito spremenilo. Predelava hipijevske mode za leto 1993 je radikalna. Na trenutke de- luje kot parodija. Vendar pre- poznava parodija z vsemi - zdaj predimenzioniranimi - elementi starega.

Prvic: bell bottoms, zvon- caste hlace. Te sicer izvirajo iz tradicionalnih mornarskih hlač, ki pa so jih v šestde- setih obklesali po stegnih in jim pas spustili na boke. In take so tudi letos. Sic!

Drugic: debelopodplatni cevli. Tudi teh si niso izmi- slili v šestdesetih. Popularni so bili že v tridesetih letih, toda v šestdesetih so postali podplati se debelejši in pete se višje. Ali bodo letos najvi- šje? Najbrz ne. A vsekakor zelo visoke.

Tretjic: mahedravi, široko- krajni klobuki, okrašeni z ro- zicami in s cipkami. Vecino- ma enako!

Cetrtic: Neskončni niz pi- sanih cenelih indijskih ogr- lic. K temu 1993. leto dodaja se pervertirano uporabo sim- bolnega okrasja, kakršna je recimo kraljevska krona.

Zraven sodi kajpak ležerna nošnja vsega opisanega in izrazita ljubezen do kontra- stov. Vsemu temu se zdaj se- veda ne reče več moda z uli- ce, ampak haute couture zna- nih modnih kreatorjev. Se nekaj: tako kot konec šestde- setih let so tudi letos »mo- derne« tri dolzine kril - mini, midi in maxi. Da bo revival popoln, bo treba spet poslu- sati Bele vrane in njihovo: ... malo je mini, mnogo je ma- ksi...«

Prejsnji teden je bila »na

tapeti« Mary Quant. Poleg nje sta se v šestdeseta leta vpisali vsaj se dve kreatorski imeni: John Bates in André Courrèges. Bates je tisti, ki je lansiral definitivno najkrajši mini. Znan pa je vsaj se po tem, da je oblikoval kostume Diane Rigg za njeno vlogo Emme Peel v britanski televi- zijski uspešnici, seriji Masce- valci, ki smo jo gledali tudi pri nas. (Malo kasneje, pa vendar ...) Kopije teh kostu- mov so se leta 1965 tudi pro- dajale. Uspešno!

André Courrèges pa je za- slovel s svojim »Space Age« dizajnom, s strogo oblikova- nimi futurističnimi oblacili za »lunarne turiste«. (Takrat so vanje cisto zares verjeli!)

Kot vsaka revolucija je tu- di »oseminšestdeseta« pozrla svoje otroke. Kar je od njih ostalo na področju podobe (da ne rečem imidza), so zdaj pobasali mladi duhoviteži iz soban visoke mode. Ostalo pa ... je vzela zgodovina.

Ostanite v cvetju!

Dolce in Gabanna za hipije devetdesetih let

KOZMETIKA

Sproščujoče dihanje

VIDA PIPAN VOLAT

Dihanje ni samo vdihava- nje in izdihavanje zraka, temveč je temeljno gibalo zi- vljenja od prvega vdihava do zadnjega izdihava. Ste kdaj po- mislili, da se dihanje spremi- nja tudi z občutki sreče, vese- lja, žalosti, strahu, tesnobe?

Pravilno globoko in polno dihanje je pomembno predv- sem za naše zdravje, sele dru- goten pomen ima za naš vi- dez. Seveda mislim na pol- njenje pljuč s svežim, čistim zrakom, a kaj, ko smo predol- go mislili, da je zraka dovolj in ga je nemogoče onesažiti. A sodobnemu cloveku je tudi to uspelo. Danes v večjih me- stih in nekaterih slovenskih kotlinah dihamo zrak, ki na- semu zdravju bolj škodi kot koristi. Narascanje astma- tčnih napadov in poslabseva- nje zdravstvenega stanja bol- nikov nas prav gotovo ne na- vdaža z občutkom, da bi mo- rali zrak globoko vdihovati.

A kljub vsemu clovek za dihanje potrebuje zrak - svež, čist, poln kisika. Zato izrabi- mo vsak prosti trenutek za enourni sprehod po gozdu, travnikih, gričih. Vse polno jih je okrog večjih in manjših mest. Naredimo zase kaj ko- ristnega in ne čakajmo, da nam bodo zeleni ocistili zrak.

Postavljajte eno nogo pred drugo - to je najboljši način, da ne boste z eno nogo že v grobu, je nekoc izjavil zdra- vnik, ki je svojim bolnikom priporočal hojo po svežem zraku in pravilno globoko di- hanje. Tako kot skoraj vsega, se lahko naucimo tudi pravil- no dihati. Če globoko diha- mo, je prekrvavitev boljša, s tem pa je tudi srce boljše oskr- bovano s krvjo. Vse celice na- sega telesa potrebujejo predv-

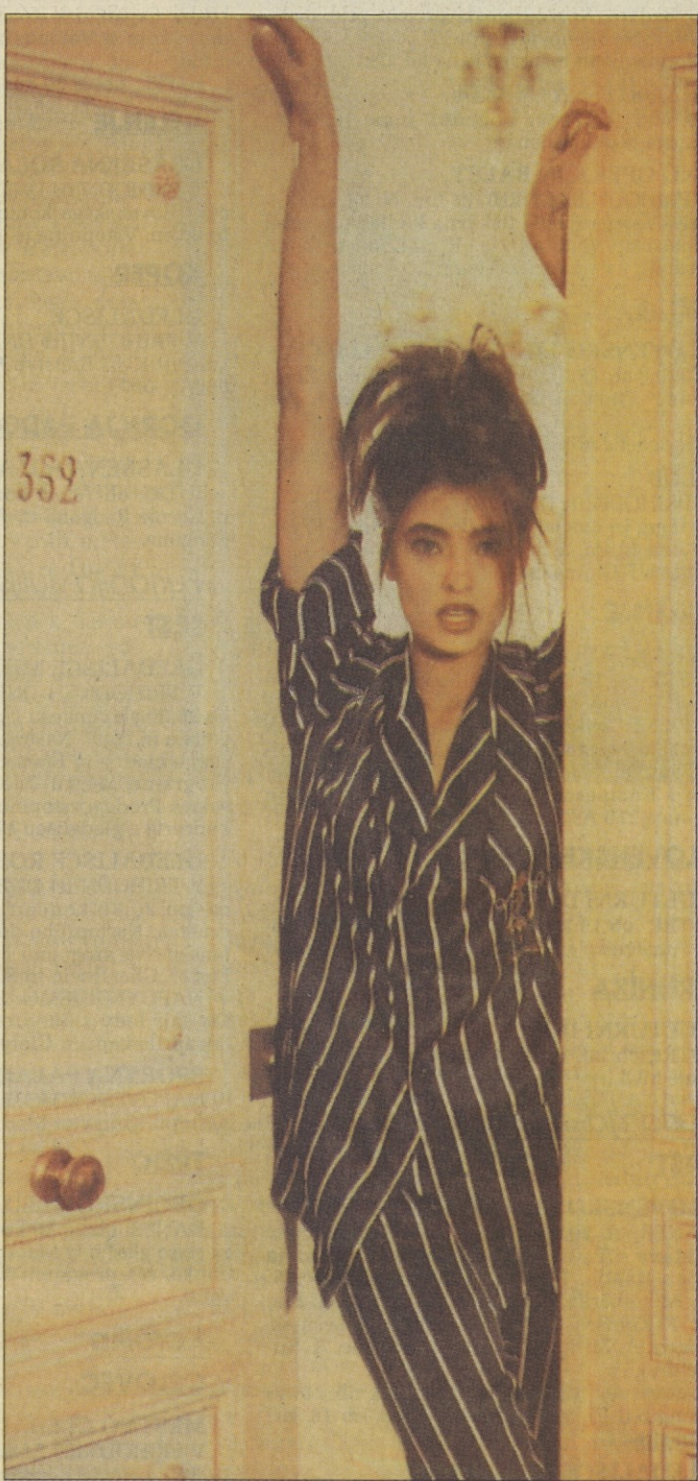
sem kisik, da se ohranijo pri življenju. Če se dovod kisika ustavi, celice kmalu odmrejo. Se posebno ogrožene so mo- zganske celice. Nad tem pa se je le vredno zamisliti.

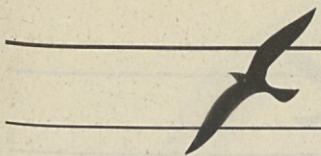
Pljuca so sicer gibljiva, ni- majo pa svojih mišic in ne odločajo o stopnji raztezanja in krčenja. Predvsem pri izdi- hu je pomembno, v kakšnem stanju so dihalci. Mišice, ki jih uporabljamo pri dihanju, lah- ko krepimo z vajami in tako povečamo vitalno sposo- bnost. Predvsem pa je po- membno, da pri izdihu iz pljuč iztisnemo čim več zraka. Nezdruvo je namrec, če zrak ostaja v pljučih, saj je ta- ko količina vdihanega zraka, in s tem količina kisika, manjša. S posebnimi dihalni- mi vajami je mogoče povečati telesno sposobnost in okrepi- ti dihalno ter tako skrbeti za zdravje in lepoto obenem. Po- gosta in nenadna utrujenost je lahko tudi posledica slabega, površnega dihanja.

Ce dihamo s hitrimi in kra- tkimi vdihljaji, ne dihamo pravilno. Bolj zdravo je dihati s trebušno prepono. Vsi, ki se redno ukvarjajo s sportom, običajno dihaajo pravilno, saj jih napori k temu prisilijo.

Pomislimo kdaj tudi na di- hanje. Dihajmo zavestno. Se- de, leže, stoje, kakor zelite. Vdihnite skozi nos, tako da se vam prsni kos popolnoma razsiri, zadržite dihanje in izdi- hnite skozi nos kolikor mogo- če počasi in enakomerno. Pljuca za hip zadržite prazna, potem začnite znova.

V samozavednem uravna- vanju dihanja lahko odkrijete vzajemna razmerja med tele- snimi občutki. Cutenje diha- nja nam zato lahko prinaša tudi zbranost in sprostitve.

ODDAJE V SLOVENŠČINI

SLOVENIJA 1

10.35	Zgodbe iz školjke
11.25	Film tedna: Te Rua, novozelandski film, ponovitev
13.00	Poročila
	Filmsko popoldne:
14.00	Bunt z Beverly Hillsa, 9/13 del ameriške nanizanke, ponovitev, VPS 1400
14.25	China Beach, 3/8 del ameriške nanizanke, ponovitev, VPS 1425
15.10	Mrčes, ameriška grozljivka, VPS 1510
17.00	TV dnevnik 1 - slovenska kronika
17.15	Otroski program: Ziv zav
18.00	Regionalni studio Maribor
18.50	Besede, besede, besede, tv-igrice
19.15	Risanka
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.05	Zarišce
20.40	F.Huby: Ljubezenska preizkušnja, 4/7 del nemske nadaljevanke, VPS 2040
21.30	Tednik, VPS 2130
22.15	TV dnevnik 3, vreme, VPS 2215
22.38	Sport
22.43	Poslovna borza
22.55	Video strani

SLOVENIJA 2

10.55	Turizem: Poljska - Katowice, ponovitev
11.10	Slovenija - umetnostni vodnik NUK
11.20	Falun: smučarski tek na 4x5 km (2), prenos
12.15	Video strani
12.50	Falun: smučarski tek na 3x10 km (m) za kombinacijo, mostveno, prenos
15.00	Video strani
15.55	Opus, ponovitev
17.25	Svet poroča, ponovitev
18.00	Videošpon
18.45	Ze veste, svetovalnonamenski program
19.17	Majhne skrivnosti velikih kuharskih mojstrov
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.05	Povečava: Berlinski filmski festival
21.05	Sneg na Kilimandžaru, ameriški barvni film
23.00	Sova
	Dragi John, 44. del ameriške nanizanke
	China Beach, 4/8 del ameriške nanizanke
00.15	Video strani

KANAL A

09.00	RIS, risanke in spoti
10.25	Ninja zelve, 21. del
11.00	Drugacen svet, ponovitev 103. dela
18.00	Napoved sporeda in vreme
19.00	Ninja zelve, 59. del ameriške risanke
20.00	Risanka
20.15	Dnevnoinformativni program in vreme
20.30	Dance session, 18. oddaja o plesu
21.00	Kulinaricni koticek, ponovitev oddaje
21.15	Slashdance, ameriška grozljivka
22.45	Drugacen svet, 104. del ameriške nadaljevanke
23.35	Dnevnoinformativni program in vreme, ponovitev
23.50	Porocila v angleščini: Deutsche Welle
00.30	Astroloska napoved
00.40	MCM
01.00	Video strani

KOPER

18.00	Primorski forum
	Primorska kronika

RAI 1

6.50	Aktualno: Unomattina, vmes dnevnik
10.15	Film: Io bacio, tu baci, vmes (11.00) dnevnik
11.55	Vremenska napoved
12.00	Variete: Servizio a domicilio, vmes (12.30) dnevnik 1
13.30	Dnevnik in Tri minute
14.00	Fatti, misfatti e ...
14.30	Aktualno: Primmisima
14.45	Dok.: Podoba Zemlje
15.15	Variete: Buona fortuna
15.30	Otroska oddaja
16.00	Mladinski variete: Big V Parlamentu in vesti
17.55	Variete: Festival italijanske popevke (vodi Pippo Baudo)
18.45	Variete: Ci siamo?
19.50	Vreme in dnevnik
20.40	Variete: Festival italijanske popevke (vodi Pippo Baudo)
23.15	Dnevnik
23.30	Dopofestival
0.30	Dnevnik in vreme
1.00	Danes v Parlamentu
1.10	Rubrika popolnoci
1.40	Nočni film

RAI 2

7.00	Otroski variete
8.45	Jutranji dnevnik
9.05	Rubrika o vrtnarstvu
9.30	Film: L'avventura di Martin (dram., 1984)
11.00	Nan.: Lassie
11.35	Kratke vesti
11.45	Segreti per voi...
11.55	Variete: I fatti vostri
13.00	Dnevnik, gospodarstvo, Nonsoloner
14.10	Nad.: Quando si ama, 14.40 Santa Barbara
15.25	Kronika v živo
17.15	Vesti in iz Parlamenta
17.25	Aktualno: Pogum zivljenja, nato sport
18.20	Nan.: L'ispettore Tibbs
19.15	Nad.: Beautiful
19.45	Dnevnik in sport
20.20	Variete: Vent'anni
20.40	Film: A colpo sicuro (krim., '89)
22.30	Aktualno: Rock caffè
23.15	TV 2 - Pegaz
23.45	Sport: EP v kosarki

RAI 3

6.45	Dok.: L'altrarete, vmes (6.50, 11.15) dnevnik
11.25	SP v smučanju: tek
13.00	Pogled na glasbo
13.45	Znanstveni dnevnik
14.00	Dezelne vesti
14.20	Popoldanski dnevnik
14.50	TGR - Dezela 7
15.15	Dokumenti in sport
17.20	Sportna rubrika Derby
17.30	Neonews, nato pregled tujega tiska
18.00	Dok.: Geo, nato Lassie
18.50	Sport, vreme, dnevnik
19.30	Dezelne vesti
19.45	Telegiornale Zero
20.05	Blob in Una cartolina
20.30	Aktualno: Il rosso e il nero (vodi M. Santoro)
23.15	Dnevnik in Omnibus
0.30	Dnevnik in vreme

RETE 4

6.10	Nan.: Druzina
	Bradford, Druzina Adams, Jeffersonovi
7.55	Nad.: General Hospital, 8.35 Marilena, 9.55 Ines, 10.50 Amanda, 11.50 Celeste, (8.30, 9.30) vesti
12.45	Variete: A casa nostra
13.30	TG 4 vesti
14.00	Variete: Buon pomeriggio
14.05	Nad.: Sentieri, 15.05 Grecia, 16.05 Aspettando Micaela
17.20	Rubrika o lepoti
17.30	TG 4 vesti
17.40	Aktualno: C'eravamo tanto amati
18.05	Nad.: La signora in rosa, vmes (18.55) vesti
19.35	Kviz: La cena è servita
20.30	Film: Un prete da uccidere (dram., Fr. '88)
22.50	Film: Il prestanome (kom., ZDA '76, r. Martin Ritt, i. W. Allen, vmes (23.30) vesti

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
8.35	Nan.: Casa Keaton - Il femminista
9.05	Variete: Maurizio Costanzo Show
11.30	Variete: ore 12
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Sgarbi quotidiani
13.35	Aktualno: Forum, 14.35 Agenzia matrimoniale, 15.00 Ti amo parliamone, 15.30 Scene da un matrimonio
16.00	Vesti in kviz
18.00	Kviz: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5
20.25	Striscia la notizia
20.40	Kviz: Tutti per uno (vodi M. Bongiorno)
23.00	Variete: Maurizio Costanzo Show, vmes (24.00) TG 5 vesti
2.00	V kiosk

ITALIA 1

6.30	Otroski variete
9.15	Nanizanke
12.45	Odprti studio
13.00	Otroski variete
13.45	Nan.: Agli ordini papà
14.15	Varieteja: Non è la RAI, 16.00 Unomania
16.05	Nan.: Baywatch
17.05	Varieteja: Twin Clips, 17.30 Mitico
18.10	Nan.: Jumpstreet
19.05	Vremenska napoved
19.10	Varieteja: Rock & Roll, 20.00 Karaoke, vmes (19.30) Studio sport
20.30	Nan.: Beverly Hills
22.30	Film: Inseparabili (dram., Kan. '88, r. D. Cronenberg, i. Jeremy Irons, G. Bujold)
0.40	Odprti studio, pregled tiska in sport

TMC

7.00	Euronews
9.00	Nad.: Doppio imbroglio, 9.45 Potere
10.15	Rubrika: Zenska TV, vmes (11.20) SP v smučanju: tek 4 x 5 km (zenske)
13.00	TMC News - Sport
14.00	Film: La spia dal cappello verde (krim., ZDA '66, i. Robert Vaughn)
15.45	Risanke: Snack
16.15	Nan.: Batman
16.45	Dok. oddaja: Prijatelj
18.20	Rubrika o poslovno
18.50	Primorska kronika
19.00	TV Dnevnik
19.25	Mannix, ameriška tv nanizanka
20.15	Nočni sodnik, ameriška tv nanizanka
20.40	Meridiani
21.50	Dolgo iskanje, angleška dokumentarna serija
21.45	TV dnevnik
21.55	Juke box, glasbena oddaja v živo, vodi Alex Bini
1.40	Aktualno: CNN News

ITALIA 7

7.30	Risanke
12.00	Nad.: Cara a cara
13.55	News Line - Vesti
14.00	Nad.: Aspettando il domani, Il tempo della nostra vita
15.50	Dezelni programi
17.30	Sette in allegria
19.15	News Line
19.30	Nan.: Buck Rogers
20.25	Il sasso nella scarpa
20.30	Film: Agente segreto 777 operazione mistero (krim., it. '65, r. Enrico Bomba, i. Mark Damon, M. Young)
22.15	Vesti: News Line
22.30	Colpo grosso story
23.45	Film: 7 pistole per un massacro (western, It. '67, i. Craig Hill)
1.35	News Line - Vesti

TELEFRIULI

16.55	Kratke vesti
17.00	Starlandia
18.00	Nan.: Villa Arzilla (i. E. Calindri)
18.30	Nad.: Destini
19.00	Večerne vesti
19.30	Rubrika: Parliamone
20.30	Film: Catturare Christie Love (krim., 74, i. Harry Guardino)
22.30	Nočne vesti

TELE 4

	(Se povezuje s sporedi Italia 1)
	Lastne oddaje:
14.00	Dnevnik in komentar
19.30	Dogodki in odmevi

Koper

13.00	Mannix, am. tv. nan.
13.50	Ogenj pod kožo, francoski film; igrajo: Raymond Pellegrin, Gisele Pascal in drugi
15.30	N.Y.P.D., serija
16.00	TV novice
16.05	Carobna svetilka: Tečaj italijanskega jezika
16.05	Sprehod po moderni umetnosti, ameriška ital. dok. serija
17.00	Bersaglio, ponovitev
17.40	Arhitekturni nasveti
18.00	Primorski forum
18.20	Primorska poslovno
18.50	Primorska kronika
19.00	TV Dnevnik
19.25	Mannix, ameriška tv nanizanka
20.15	Nočni sodnik, ameriška tv nanizanka
20.40	Meridiani
21.50	Dolgo iskanje, angleška dokumentarna serija
21.45	TV dnevnik
21.55	Juke box, glasbena oddaja v živo, vodi Alex Bini

AVSTRIJA 1

09.00	Cas v sliki
09.05	Družinske vezi, pon.
10.30	Tetka Mame, am. film
12.15	Cudoviti svet meteoritov, 2., zadnji del
13.35	Sinha Moca, 105. del
14.00	Velika dolina: Lloydova tolpa
14.50	Buschbabies
15.05	Knjiga o dzungli: Mogljiva pecina
15.30	Am, dam, des
15.50	Alfred J. Kwak
16.15	Artefix, otroški klub
18.30	Napoleon in Josephine, 1/6 del ameriške nadaljevanke
19.30	Cas v sliki, vreme
20.15	Donavska princesa
21.15	Holcroftova pogodba, angl. vohunska srhljivka
23.10	Noč legvana, ameriški film
01.05	Mike Hammer: Skrivnostni g. Flynn

AVSTRIJA 2

11.25	Prenos iz Faluna
16.35	Tisot mojstrov
18.00	Družinske vezi
18.30	Kdo je kdo?, igra
19.00	Regionalna porocila
19.30	Cas v sliki, vreme
20.00	Kultura
20.15	Domace reportaze
21.00	Trailer
21.30	Pozor, kultura!
22.30	SP v klasičnih smučarskih disciplinah
22.40	KU 1 - zadnja skrivnost: Bo po otroku iz epruvete pršla ume tna maternica?
00.25	Hello Austria, Hello Vienna, ponovitev
00.55	Porocila/Tisot mojstrov

Hrvaška 1

08.00	Dobro jutro, Hrvaska
	Porocila
	Zgodbe iz Monticella, 71. del
10.00	Porocila
10.05	TV sola
11.30	Povejte mi, kaj naj delam, 1. del
12.00	Porocila
	Ko se svet vrti, 71. del
13.30	Monofon
14.00	Porocila
14.05	Slika na sliko, ponov.
14.50	Zasebna vojna Lucinde Smith, pon. 3. dela
16.00	Porocila
16.05	Učimo o Hrvaški
16.35	Malavizija
17.30	Hrvaška država in ljudje
18.00	Porocila
18.05	Pogled skozi okno
18.35	Santa Barbara, 336. del am. nadaljevanke
19.30	Dnevnik 1
20.05	Poslovni klub
20.50	Me je kdo iskal?
21.35	Ekran brez okvirja
22.35	Dnevnik 2
23.00	Slika na sliko
23.45	Porocila v angleščini
23.50	Porocila
00.00	Sanje brez meja

Hrvaška 2

16.40	TV koledar
16.50	Svetovalec, angleški film, ponovitev
18.25	Posnetek iz Faluna
19.30	Dnevnik 1
20.05	Brooklynski most, 8/11 del ameriške humoristične nadaljevanke
20.55	Zasebna vojna Lucinde Smith, 4., zadnji del nadaljeva
21.45	Bush Tucker Man, 1/8 del dokument. serije
22.15	Metal-mania
23.15	Horoskop

Madžarska

05.40	Dobro jutro
08.35	Cez dan
09.00	Peklenški raj, 15. del
11.00	Igra
11.15	Novi reflektor, magazin
12.00	Porocila
16.00	Popoldanski saldo
16.55	Helena, 3. del serije
17.30	Za menedžerje
18.10	Svet denarja
18.40	Večerna pravljica
19.00	Za boljši jezik
19.10	Gledaliski dnevnik
20.00	Dnevnik
20.40	Zasebni detektiv, 4. del krimiserije
22.50	Aktualno
23.15	Madžarski pokal, pregled
23.35	Dnevnik
23.40	Dnevnik BBC

TV SLOVENIJA 2 / NOCOJ OB 20.05

Berlinski filmski festival

Sneg na Kilimandžaru z Gregoryjem Peckom v glavni vlogi

V nocojsnji oddaji Povecava nam bo Majda Sirca približe predstavila dogajanje na letošnjem berlinskem filmskem festivalu, ki je v preteklem tednu buril in navduševal ljubitelje filma z vsega sveta.

V ponedeljek so festival zaključili s slavnostno podelitvijo nagrad. V oddaji Povecava bomo približe spoznali nagradne filme, prav tako pa z odlomki, intervjuji in izjavami na tiskovnih konferencah izvedeli marsikaj zanimivega o dogajanju na letošnjem festivalu, kjer so vsak na svoj način blesteli filmi: Arizona Dream Emira Kusturice, Malcolm Spa-

kea Leeja, Naključni heroj Stephena Frearsa, Mozje in zene Woodyja Allena ... To so sicer nekateri izmed množice v Berlinu videnih filmov, ki so prisli z vseh celin -

med njimi je tudi nekaj nominirancev za nagrado Oskar.

Posebne medvede za življenjsko delo pa je letos prejel sloviti ameriški igralec Gregory Peck, ki nam bo z odlomki iz njegovih filmov predstavljen tudi v Povecavi. Po oddaji si boste lahko ogledali se film Sneg na Kilimandžaru, ki ga je leta 1952 posnel režiser Henry King. Scenarij je nastal po istoimenski noveli Ernesta Hemingwaya. Tezko ranjen pisatelj se v blodnjah spominja svojih nekdanjih avantur in ljubezni. Zenski njegovega življenja igra Susan Hayward in Ava Gardner.

Slovenija 1

(UKV 88,5; 90,0; 91,8; 92,9; 94,1; 96,4; MHz; od 16,00 SV 918 kHz) 4.30, 5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 18.00, 21.00, 23.00 Porocila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 8.05 Radio plus; 11.30 Pregled tiska; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.20 Osmrtnice in obvestila; 13.45 iz tujega tiska; 14.05 Poslovne informacije; 15.00 Radio danes; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.05 Studio ob 17-ih; 19.30 Obvestila; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Četrtkov večer; 21.05 Literarni večer; 22.30 Star gramofon; 23.05 Literarni nokturmo.

Slovenija 2

(UKV 87,8; 92,4; 93,5; 95,3; 96,9; 97,7; 98,9; 99,9; MHz) 6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Porocila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutranja kronika; 8.00 Strokovnjak svetuje; 10.35 Komposovo turistično oko; 10.50 Primorski val; 11.15 Izjava tedna; 12.00 Opoldne; 12.40 Štajerski val; 13.00 Danes do 13-ih; 14.00 Drobničice; 15.10 Menjalniški tečaj; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba;

17.50 Sport; 19.30 Jazz; 21.00 Zavrtite - Uganite; 22.20 Rock.

Slovenija 3

(UKV 96,5; 101,4; 102,0; 103,9; MHz; od 19,30 88,6; 93,1; 100,3; 100,6; do 16,00 SV 918 kHz) 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Porocila; 8.10 Dobro jutro; 9.05 Matineja; 10.05 Komedia; 11.05 Lahka glasba; 12.05 Pojemo in igramo; 13.05 Mehurčki; 14.05 Izobraževalni program; 15.05 Govorimo francosko; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Prireditve; 16.45 Tretja stopnica; 17.05 Glasbena umetnost; 18.05 Svetovna reportaža; 18.25 Koncert; 19.35 Zborovska glasba; 20.00 Iz arhiva simfonikov RTVS; 22.05 Večerni logot; 22.20 Zvočni zapisi; 23.00 Izbrali smo; 23.55 Lični utrinek.

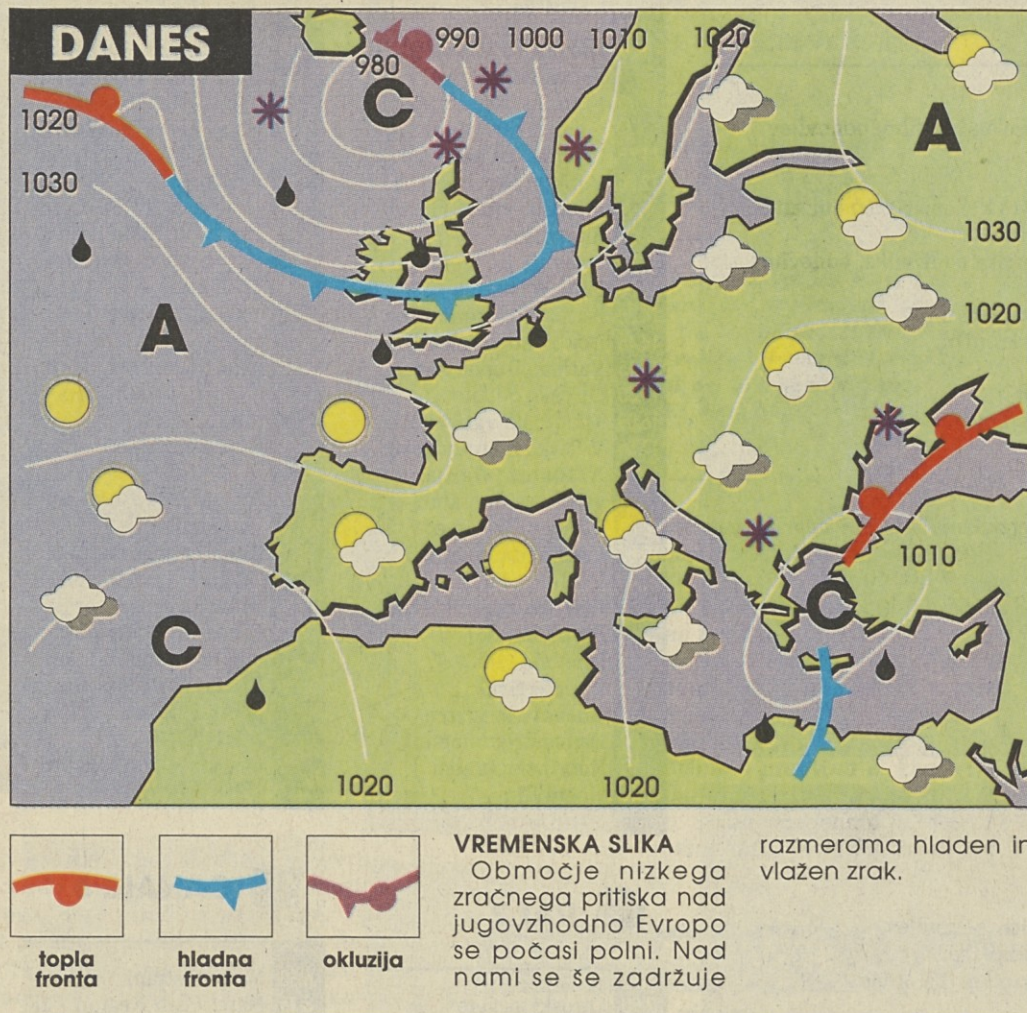
Radio Koper

(slovenski program)

(SV 549 kHz, UKV 88,5 - 93,8 - 100,3 - 100,6 - 104,3 - 107,6 MHz) 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Porocila; 19.00 Dnevnik; 6.00 Glasba in koledar; 6.30 Jutranjik in osmrtnice; 7.00 Jutranja kronika; 7.30 Pregled tiska; 7.45 Evergreen; 8.00 Modri val; 8.45

Servisne informacije; 9.00 Pesem tedna; 9.35 Amerika; 10.30 Primorski val; 11.00 Hladnotoplo-voče; 12.00 Jagode in podkornice; 15.00 Hit Nova Gorica; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasbeni desert; 17.00 Glasba po željah; 17.30 Primorski dnevnik, osmrtnice; 18.00 Mladim pos

EVROPA / VEČINOMA SUHO, LE NA BRITANSKEM OTOČJU DEŽEVNO

VREMENSKA SliKA
Območje nizkega zračnega pritiska nad jugovzhodno Evropo se počasi polni. Nad nami se še zadržuje razmeroma hladen in vlažen zrak.

DOLŽINA DNEVA
Sonce bo danes vstalo ob 06.48 in zašlo ob 17.43. Dan bo dolg 10 ur in 55 minut. Luna bo vstala ob 07. uri 54 minut in zašla ob 21. uri 59 minut.

PLIMOVANJE
Danes: ob 5.15 najnižje -34 cm, ob 11.01 najvišje 24 cm, ob 16.52 najnižje -35 cm, ob 23.19 najvišje 44 cm.
Jutri: ob 5.49 najnižje -32 cm, ob 11.34 najvišje 17 cm, ob 17.12 najnižje -27 cm, ob 23.46 najvišje 40 cm.

TEMPERATURE

PO SVETU

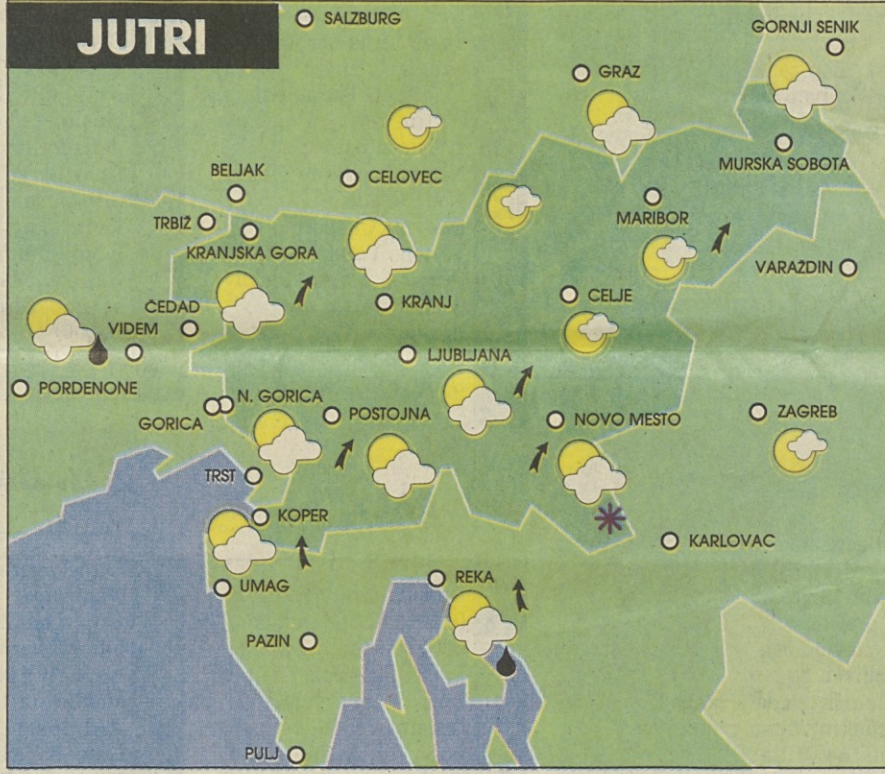
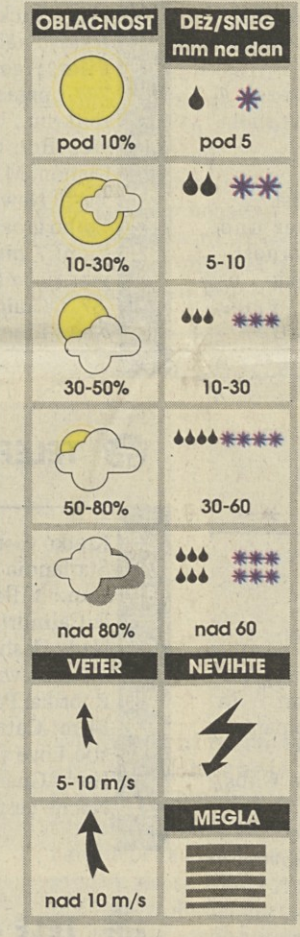
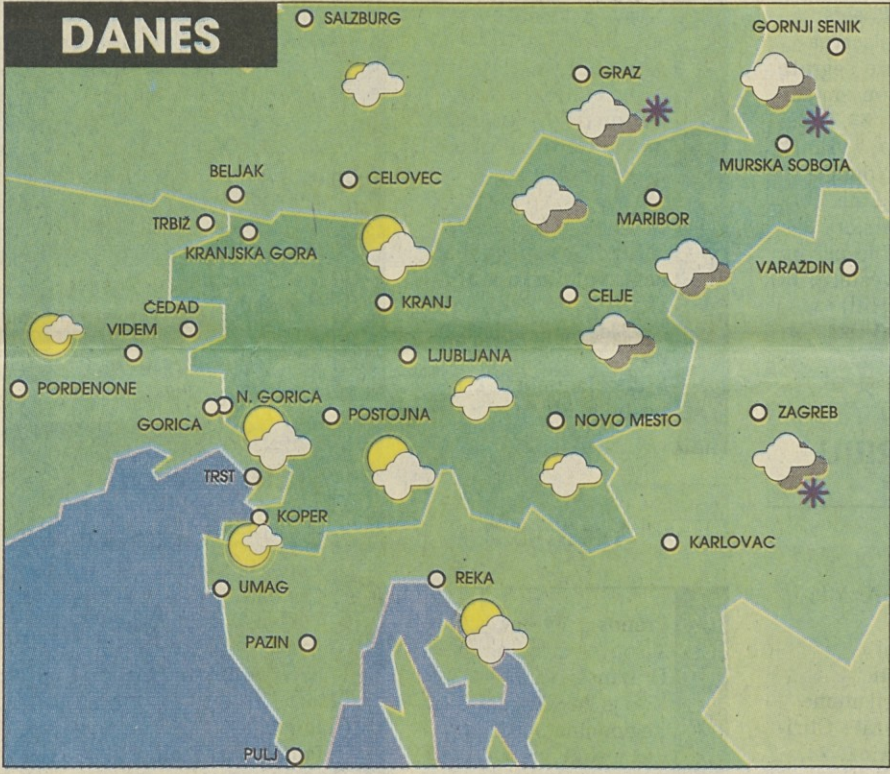
HELSINKI	-5/-3
OSLO	-14/-3
STOCKHOLM	-4/-2
KØBENHAVN	-3/-1
MOSKVA	-10/-4
BERLIN	-2/-1
VARSAVA	-3/-3
LONDON	3/7
AMSTERDAM	-3/4
BRUSELJ	-2/2
BONN	-8/1
FRANKFURT	-3/-1
PARIZ	-4/4
DUNAJ	-5/-2
MÜNCHEN	-11/-5
ZÜRICH	-9/-2
ŽENEVA	-7/0
RIM	-4/10
MILAN	-6/9
BEOGRAD	-6/-3
NICA	-1/1
BARCELONA	1/11
BUKARESTA	-5/1
CARIGRAD	2/9
MADRID	-2/10
LIZBONA	6/14
ATENE	4/12
LARNAKA	-8/19
TUNIS	5/12
ALŽIR	7/11
MALTA	7/11
JERUZALEM	2/15
KAIRO	15/22

ALPE-JADRAN / OB JADRANU SONČNO, DRUGOD PRETEŽNO OBLAČNO

TEMPERATURE

VČERAJ
OB 7. IN OB 13. URI

LJUBLJANA	-2/3
TRST	0/4
CELOVEC	-6/0
BRNIK	-2/1
MARIBOR	-2/3
CELJE	-2/2
NOVO MESTO	-3/3
NOVA GOR.	-6/4
MUR. SOBOTA	-1/2
PORTOROŽ	-6/4
POSTOJNA	-7/1
IL. BISTRICA	-5/2
KOČEVJE	-8/1
ČRNOMELJ	-2/3
SL. GRADEC	-3/1
BOVEC	-3/1
RATEČE	-10/-3
VOGEL	-11/-8
KREDARICA	-18/-17
VIDEM	-3/7
GRADEC	-2/2
MONOSTER	-2/-1
ZAGREB	-2/2
REKA	-1/4

V SLOVENIJI: V petek bo delno jasno in nekoliko topleje. Začel bo pihati jugozahodni veter.

OBTI: V soboto bo pretežno oblačno, predvsem v južni Sloveniji bo občasno snežilo.

ONESNAŽENOST ZRAKA

Povprečne 24-urne koncentracije SO₂ v mikrogramih na m³ zraka:

Ljubljana	48
Maribor	78
Celje	76
Trbovlje	66
Hrastnik	98
Zagorje	98
Šoštanj	6

Kritična 24 ura koncentracija SO₂ je 375 mikrogramov na m³ zraka.

STANJE VODA

Višina vode v cm ob 7. uri:

Mura, G. Radgona:	98
Drava, HE Dravograd:	130
Sava Radovljica:	33
Sava Senta Jakob:	—
Sava Radeče:	98
Sora Suha:	—
Ljubljanska Morava:	42
Savinja Lasko:	89
Krka Podbočje:	75
Kolpa Radenci:	72
Soča Solkan:	—

HOROSKOP

Pisec: Aleksandra Zorc Berce

OVEN 21-3/20-4: Naredili ste popolnoma napačen korak, ki vas je spravil iz prave smeri. Ker težko priznate lastno zmoto, se boste ponovno uzaljeno odmaknili od začrtanega cilja.

BIK 21-4/20-5: Izogibati bi se morali tujcem in krajem, ki vam niso domači. Ne zanasajte se na to, da se bo partner ali kdo drug namesto vas odločal takrat, ko to želite vi.

DVOJČKA 21-5/21-6: Umaknili se boste od prvotnega načrta, in sicer zaradi stroškov. Prav zato se boste pozneje odločili za bolj konvencionalno zabavo.

RAK 22-6/22-7: Nekdo iz vaše bližine bo poskusil vtakniti svoj nos tja, kjer ni njegovo mesto - v vašo kariero, namrec. Na srečo boste hitro spoznali pravo resnico in se hitreje ukrepali.

LEV 23-7/23-8: Zdravstvena težava vas bo vrgla iz ravnotežja, zato boste morali prestaviti svoje načrte in jih prilagoditi novemu stanju. Zaradi tega pa ne pričakujte vse pozornosti zase.

DEVICA 24-8/22-9: Če ste bili včeraj nekoliko bolj ekstravagantni, boste danes prav gotovo morali nekoliko pripreti pipico, saj vas bo neprijetno presenečenje vrnilo na trdna tla.

TEHTNICA 23-9/22-10: Napetosti v zakonu lahko pripisete domaćim dogodkov, čeprav se sami niste udeležili obrekovanja, tudi niste upoštevali sodelovanja, ki so vam ga ponujale prizadete stranke.

KOZOROG 22-12/20-1: Zadnje case si uspešno prizadevate, da bi tudi družina imela kaj več od vas. Ne bi smeli pretiravati v drugo smer in biti brezbržni do vrednostnih papirjev.

VODNAR 21-1/19-2: Verjetno boste morali že danes odgovarjati za včerajšnje norosti in neumnosti, posebej če ste bili nepozorni. Zadnje case vas žene neustavljiva sila po akciji in razgibanosti.

RIBI 20-2/20-3: Iz finančnih razlogov boste morali odstopiti od svojih načrtov, vendar boste uspešno našli zadovoljivo nadomestilo. Socustvujte s prijateljem v nesreči!

CESTE / SUHE IN NORMALNO PREVOZNE

SNEŽNE RAZMERE (v cm)

SLOVENIJA	FURLANIJA-JK	KOROŠKA
Kope	Cimolais	Podklošter
Vrhe	Claut	Bad Kleinkirchheim
Lontovž	Plancavallo	Pilberk/Pecca
Stari vrh	Zabnice/Ovčja vas	Sloveniji Plajberk
Rogla	Raibl	Dobrac
Kanin	Forni Avoltri	Nassfeld/Mokrine
Cerkno	Forni di Sopra	Spittal/Goldeck
Soriška planina	Paluzza-Timau	Heiligenblut
Vogel	Paularo	Katschberg
Kobla	Pontebba	Koralpe/Golica
Mariborsko Pohorje	Pradibosco	Kötschach/Mauthen
Kranjska gora	Prato Carnico	Mallnitz
Pokljuka	Zoncolan	AVSTRIJA
Rog - Črmošnjice	Sauris	Arlberg
Prvine	Sella Chianzutan	Seefeld
Jezersko	Nevejsko sedlo	Kitzbühel
Ulovka	Višarje	Obertauern
Kravec	VENETO	Zell am See
Crni vrh	Sappada	Schladming/Planai

V VEDNOST

Vpliv vremena na ljudi

Pozimi je temperaturna razlika med zrakom v prostorih in na prostem precejšnja, zato tudi z vlago nasičen zunanji zrak lahko postane, ko se ogreje na sobno temperaturo, neprijetno suh, tako da draži dihalo. Najbolj nam ustreza taka temperaturna razporeditev, pri kateri je zrak pri tleh nekoliko hladnejši od zraka v zgornjem delu prostorov. Za prezračevanje prostorov je priporočljivo izbrati čas, ko je onesnaženost zraka na prostem najmanjša. Izogibati se mu moramo v času največje onesnaženosti, ki se običajno pojavlja proti večeru, ko je nastajajoča inverzna plast se tanka. Koncentracije onesnaženja se povečajo tudi zjutraj in dopoldne.

Pri umetnem prezračevanju prostorov je hitrost gibanja zraka v nekaterih delih premajhna, drugod pa prevelika in zato moteča. To moramo upoštevati predvsem v delovnih prostorih, kjer pogosto ne moremo poljubno izbirati kraja, kjer se zadržujemo.

Starejši kriteriji za uravnavanje klime v zaprtih prostorih so upoštevali le temperaturo in vlažnost zraka. Se danes zelo redko preverjemo kakovost zraka v stavbah glede na druge parametre, kot so: radioaktivnost, vsebnost hlapljivih organskih snovi, prisotnost težkih kovin in azbestnih vlaken. Nekateri gradbeni materiali, obloge in pohištvo so lahko pomemben vir onesnaženja prav zaradi hlapljivih snovi, ki jih vsebujejo in se počasi sproščajo v zrak. Za nekatere izmed teh snovi vemo, da povzročajo alergije, dražijo dihalo in oči, večinoma pa njihovi učinki se niso dovolj raziskani.

Tanja Cegnar